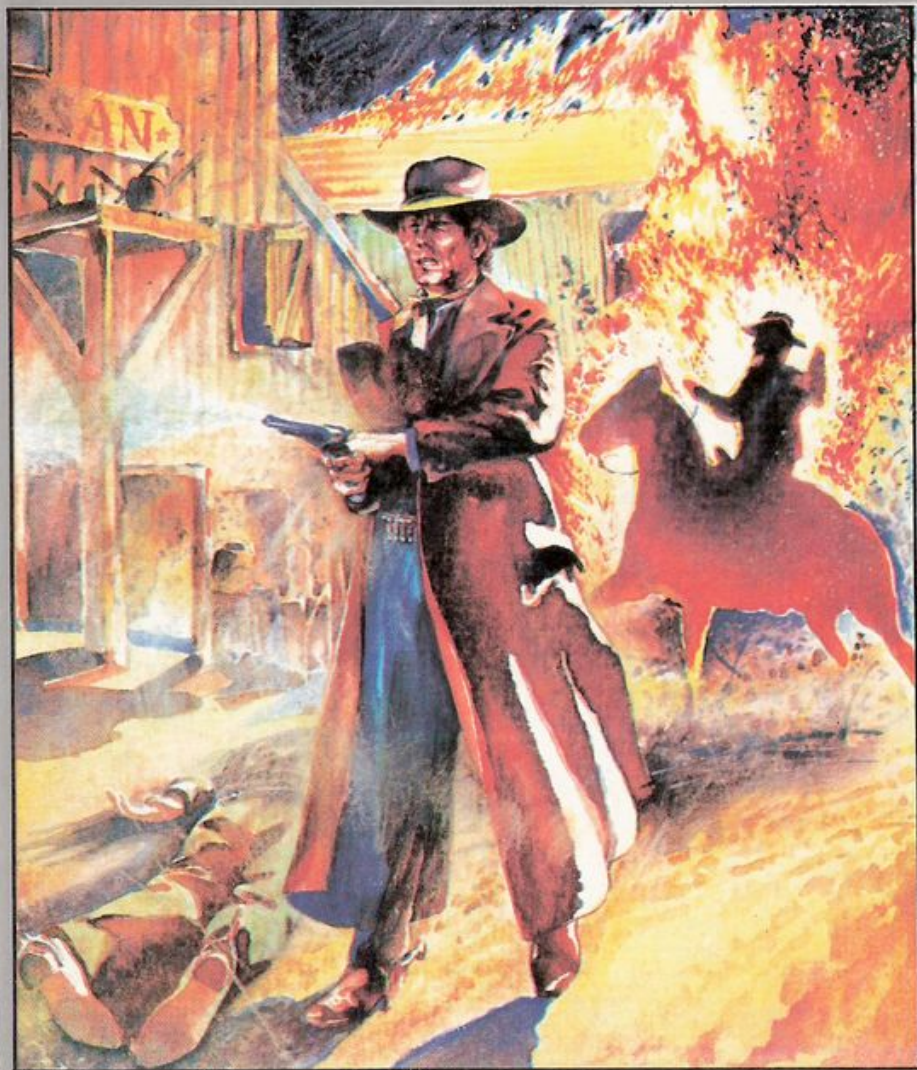

Бестселър на всички времена

СТРЕЛЦИТЕ В МЕКСИКО

МАЙН РИД

Майн Рид

Стрелците в Мексико

Въведение АНАХУАК¹

Далече, далече зад тъмните, грозни вълни на дивия Атлантически океан, зад цветущите и горещи острови на Западна Индия, се простира чудна страна. Повърхнината ѝ сякаш е от смарагд под леко издигнато, сапфирено небе. Слънцето ѝ е огромно, златно, искрящо кълбо.

Анахуак!

Пътешественикът обръща погледа си на Изток, поетът възпява древната слава на Гърция, живописецът възпроизвежда с любов и усърдие Апенините и Алпите, които достатъчно са ни омръзнали, романописецът се мъчи да обърне някой плашлив италиански кокошар в романтичен бандит или пък, като се втурва към средните векове, забавлява сантименталната младеж с описанията на невъзможни герои и още по-невъзможни приключения – всички те, в диренето си на великото и прекрасното, на поетичното и живописното, защо ли се отвръщат от тази вълшебна страна – Анахуак?

И ние ли да сторим същото?

Не! Нека като генуезците се запътим назад, през тъмните, грозни вълни на океана, покрай дивите острови, на Запад – към Анахуак! Да излезем на неговите брегове, да проникнем в тайнствения мрак на горите му, да се изкачим по върховете на могъщите планини и да преинем през необятните равнини...

Да тръгваме, любознателни читателю. Не се страхувай от нищо, ще видиш с нас чудеса, каквито не си и сънувал. Поете! Ти ще откриеш ново вдъхновение, съвършенства, достойни за твоето перо. Живописцо! За твоя смаян поглед ще се открият картини, създадени за теб от Всевишния. Писателю! И ти няма да бъдеш онеправдан в Анахуак. Много предания има тук за любовта и омразата, за благородството и коварството, за невероятните подвизи и жестоките престъпления – предания, богати с жизнената си правда и със силните благоухания на романтиката.

Хайде да тръгнем на плаване по развълнувания океан, край слънчевите острови, да летим все по-нататък и по-нататък – към бреговете на Анахуак!

Безкрайно разнообразни са гледките на тази живописна страна,

---

1. Някогашното название на Мексико – Anna-hiwawk. Б.р.

променят се като нюансите на опала. На всяка крачка нова картина се разгръща пред нас. Гигантските планини опират върховете си в сапфиреното небе, зелените равнини се разстилат до самия хоризонт, бездънните пропасти са обрасли с богата растителност, горите са безкрайни и мамят под сенчестите си сводове със сребърните ленти на реките, ручелите и потоците.

Трудно е да се опишат всичките тези чудеса: може би би могло да се даде само едно късичко определение за Мексико: божествен калейдоскоп.

Все пак аз ще се опитам да нахвърля с общи черти картините, които са се връзали в паметта ми неизгладимо.

Ето ме, стоя на брега на Мексиканския залив. Прозрачните синкави талози плискат с тих ропот покрития със сребърен пясък бряг. Тук-там над кораловите рифове кипи елмазена пяна. Гледам към Изток и виждам огромно море, създадено за непрестанно мореплаване. Но де са белокрилите вестители на търговията, разгънатите корабни платна? Усамотена ладийка на туземец-рибар единствена се прокрадва между рифовете Polassa, полуконтрабандистко корабче, се полюшва до брега, а в близкото заливче се забелязва пирога. Това е всичко, което може да се види с просто око. Очевидно е, че това море все още не е заграбено от „гениите на търговията“.

Разбира се, неблагоприятно е заключението ми за обитателите на тази страна – навярно съвсем ниско е нравственото им равнище, жалки са материалните условия за тяхното съществуване! Няма търговия, няма промишленост. И как без тях изобщо би могло да се повдига въпросът за благосъстоянието на жителите. Но почакайте! Ето, там нещо се вижда на хоризонта, извива се тъмна струя и бавно се разнася в прозрачния въздух... Може би прибързано осъждам туземците. Дим ли е от парходна тръба? Да, разбира се, ето, парходът се приближава към брега... Но, уви! Признакът на цивилизацията се оказва с чуждестранен флаг. Чуждоземни лица се навеждат над борда, до слуха ми достига чуждоземна реч...²

Параходът влиза в залива. От него с пирога се пренасят пакет писма, вестници, десетина товара стока и половин дузина жалки, полуживи хорица, сетне се чува прощалният гърмеж, острият писък на парната свирка. И гордият пришълец си отива. Отдалечава се. Подир няколко

---

2. Когато авторът е писал тази своя творба, Мексико е разполагало с два военни парахода, приспособени единствено за военни цели. – Б.р.

минути се загубва и следата му. Отново властвуват тихият ропот на вълните и албатросът – орелът на морето с ярко блестящите крила.

Обръщам се на север и виждам бяла лента от пясък, обвила синята безкрайност на водата. На юг – същата картина. Мексиканското море е притиснато от две страни с този сребърен пояс, който отделя тъмната синевина на вълните от смарагдената зеленина на горите, като отбелязва ясно двата цвята със своята белезникавост. Този пояс е обсипан с грапавини, вятърът е навял милиардите пясъчни атоми, които блестят под лъчите на тропическото слънце, събрал ги е на малки хълмове, не по-високи от тридесетина метра. Те се виждат по всички посоки и образуват вълшебни арабески.

Промъквам се с мъка по този бряг, лишен от растителност, и потъвам на всяка крачка, катеря се и се спускам по възвишенията от пясък, които стават все по-разнообразни по форма – конуси, кубета, наклонени площадки, зъбчати стени. Всичко това е игра на вятъра. Той неуморно се забавлява с издигането и рушенето на всевъзможните форми. Но ето че на места забелязвам изровени, странно широки, подобни на фунии дупки, сякаш вулканични кратери. Край тях се проточват долини, прорязвани с дълбоки пропасти, стърчат почти вертикално увенчани с вълнисти зъбци стени.

Тези форми не са постоянни: northern, северният вятър, който се обръща в буря и често опустошава бреговете на Мексико и докарва студ, а с него и жълтата треска, за една нощ събаря формите от пясък, създава нови, превръща планината в долина, стената – в пропаст.

По върховете на хълмовете ме лъхва ветрец откъм залива – долу, при полите им, слънцето на Тропика изгаря немилостиво, лъчите му се отразяват в бляскавите пясъчни кристалчета и заслепяват очите. В Анахуак има много смъртни случаи от слънчев удар.

Но ето го northern, или el norte – по испански.

Северният хоризонт се прегръща бързо с тъмни мъгли. Често ослепителната светкавица, глухите тътнения на гръмотевицата предвещават приближаването на страхотния северен вятър. Но местните рибари го разпознават и без тези предвестници. Нажежената атмосфера, в която току-що се задавахме, за минута се прониква от остро студена струя, която сякаш пробива черепа, пронизва мозъка на костите и ви кара да треперите така, че зъб със зъб да не може да се събере. Вятърът повдига облаци от пясък и ги прогонва свирепо, напомня самума на огромните пустини. Тънките сякаш иглолистни кристалчета се връзват по кожата на лицето и заслепяват все по-усърдно, понякога за цяла седмица. El

porte духа непрестанно, по няколко часа или дни и изчезва също така внезапно, както се и появява – винаги на изток.

Ето че е преминал. Пясъчните хълмове се открояват пред очите ни в съвършено нов вид. Изменила се е самата им посока. Където имаше равнини, сега е издигнато възвишение. Където току-що ви е преграждала пътя отвесна стена, сега зее дълбок ров.

Такива са бреговете на Анахуак. По цялата им дължина има само едно добро пристанище – Вера Крус.

Както казахме – нито търговия, нито промишленост, нито дори сносни жилища. Само пясък и пясък. И величествен, безкрайно Живописен изглед.

* * *

Да възседнем конете – и напред! Прощавайте, сини вълни на прекрасния залив!

Оставихме зад гърба си пясъчните хълмове и ето, влизаме под сянката на веракруската гора. Гигантски са нейните листа, които преливат с нюансите на зеленото и златното. Магнолии, платани и бананови дървета издигат стъблата си, за да прегърнат клони към небесата. Окото с възхита проследява гладките колони на палмите, устремени към своите разкошни кубета. Погледът се губи в мрежа от диви лози и сплетени диагонали на огромни лиани, подобни на дебели тридесетина сантиметра змии, сетне с учудване се спира на колосалните папрати бамбуци, които образуват непроходим гъсталак. Навсякъде пъстрейт прекрасните чаши на невиджано красиви цветя, жадно поглъщащи лъчите на тропическото проникващо през листата слънце. От дърво до дърво се протягат разкошни гирлянди от червени клонки, посипани с пурпурни цветчета, а зад тях се подават тръбовидните цветове на *bignonia*, по които прехвърчат златни пчели.

Своеобразни образци, невероятна флора! От всички страни! *Palma real* със съвършено гладък дънер, на върха с корона от широки клони, полюшвани от най-лекия полъх. Тази палма се въздига гордо над вярната си спътница, малката и тънка *sona de la india*. *Coroso*, роднина на царската палма, грациозно свива лъскавите си листа, сякаш за да запази от горещите слънчеви лъчи увисналите под листите гроздове от кръгли орехи, които напомнят гръцките. *Abanico* е палма с ветрилообразни листа, размахва тихо своите бляскави ветрила, восьъчната палма изпуска капка по капка своя клей, а палмата *melicoton* стои с трънливото си стъбло, покрито с грамадни гроздове от позлатени плодове. Край брега

на реката, по течението на която сме вече поели, високо се издигат колоните на благородния *mogiche* (*cocus mauritia*), който бе наречен от първите мисионери с ентузиазъм и доста точно хляб на живота.

Гледам с искрено възхищение папратите, които са истински дървета. Действително, дървовидната папрат тук съперничи по височина на палмата и като нея украсява ландшафта със своите широки и дълги, увиснали листа. Аз се любувам на прекрасните мамен с големите овални плодове, хълми, пълни с мекота, която притежава фантастичен шафранов цвят. Клоните на *mahogany* (*acajon*) с дългнестии листи се събират над мен в божествено красив свод, посипан с яйцевидни капсули. Като гледам тъмните клонести стъбла на тези дървета, неволно си представям каква фина мебел ще излезе след време от тях.

Пронизана отвсякъде от горещите слънчеви лъчи, тази гора е всъщност една необикновена, вълшебна картина.

Въздухът е спокоен, едва-едва доловим ветрец полюшва листата, птицата прехвърква от дърво на дърво с почти трептящи от красота пера. *Tanager*, птичето, от което се срещат няколко вида и един от тях е с яркочервени пера, бърбривите *lorettos*, блестящите *trogons*, *toucans* с чудовищни човки – птичките-мухи, и още много, много други представители от царството на пернатите се люлеят по клонките с цветовете на дъгата; в храстите подскача качулистият *sigasso*, а гордият хондураски пуяк разперва важно на слънцето големите си крила с металически блясък.

Лекият елен, *stgus mexicanus*, се дърпа уплашено, чуе ли тропота на нашите коне. Кайманът пълзи лениво по брега или повдига страшно отвратителната си глава над водната повърхнина. Гушерът игуана е не помалко противен със своя зъбчат гръб, катери се по грапавото стъбло или се полюшва злокобно с увисналата лиана. Неговият роднина, златният гушер, се плъзга майсторски по тясната пътека, василискът е полускрит в хралупата на старото дърво, кокори се от високо със зли очи. *Cotejo* е отровна гад, гушер, дълъг до един метър, зелен и с гребен от главата до края на опашката, под долната си челюст носи гуша. Неговите яйца и кожата му са лакомство за индианците и мексиканците. Той се рови в купища от накапали листа и лакомо търси насекоми. Хамелеонът пълзи предпазливо край клончето, приемайки цвета му, за да се доближи незабелязано до жертвата си.

Ето че се появяват и змиите: чудовищната боа и *masagrel* лежат върху дърветата, свити на топка. Голямата петниста змия повдига заплашително главата си и показва острия си език. *Cascabel*, звънчатата змия, се е свила на спирала, като пружина, и разклаща напред-назад горната

част на тялото си, а кораловата змия изтяга червените си прешлени в права линия като издава грозното „скиррр“. Тази змия е много по-малка от боата, но е по-опасна от нея и конят ми изплашен се дръпва, когато я съзира.

Сега да се полюбуваме на четириногите и четириръкните. Червената маймуна бяга пред нас, и като се прехвърля от клон на клон, се крие зад памирите или зад „белия мъх“, който украсява върховете на дърветата. А в това време *ovistiti*, малкото дяволче, преспокойно продължава играта си между листата, свирепият *sambo* проглушава гората със своите ужасни, почти нечовешки викове.

Ягуарът се е укрил в непроницаемия гъсталак на джунглите. Той ще излезе от него едва през нощта и затова само на лунната светлина може да се види великолепната му петниста кожа. Впрочем може да се забележи и денем, ако кучетата на ловеца или, още по-добре, гърмежите го подгонят сред джунглата. Същото трябва да се каже за пантерата, бобъра и риса. Понякога, ако вървите предпазливо, ще забележите дълг-нещата фигура на жълтеникавия мексикански лъв, който се крие зад дървото и причаква плашливия елен. Скромно се отстранете и не се бъркайте в работата му, ако ли не – ще се намерите между зъбите му вместо елена.

Нощем картината се променя. Прелестните птици, папагалите, туканите, трогоните и колибрите си отдъхват в гнездата и отстъпват мястото си на други пернати. За тези, които сега излизат на сцената, мракът не значи нищо, тъй като те самите носят в себе си светлина. Такива са *sosygos*, които дотолкова осветяват гората със своето зелено, червено и златно сияние, щото тя понякога изглежда пламнала. Такива са и *gusanitos*, чиито женски – прости светулки, без крила – лежат по листата, когато мъжките бръмчат весело наоколо им и изпускат святкащи искрици. Но тази светлина, която съставлява главното им условие за живот, е в същото време причина за тяхната гибел – тя привлича вниманието на многобройните врагове – нощния сокол, козодоя, прилепа и кукумявката. В числото на последните личат най-вече отвратителният вампир с големите си черни крила, които безредно, макар и бързо, удрят по въздуха, и голямата *lechusa* (*strix mexicana*), която се укрива в хралупите и издава сърцераздирателен вик, напомнящ хъркането на човек, когото душат.

Страшният рев на ягуара и на мексиканския тигър се смесва с неприятния глас на маймуната ревун, с лая на кучето-вълк, с квакането на дървесната жаба и с пронизителните викове на жабата-звънец. Понякога

ароматът на цветовете, който изпълва джунглата денем, се размесва нощем с нетърпимата воня на chinche, който изпъжда враговете си с това дадено му от природата свойство за разпръскване на зловоние.

Ето как изглежда за пътешественика тропическата гора, разположена между Мексиканския залив и планините. Но не само тя, която тържествува с природната си хубост, със своите чудни животни, заема това пространство, разгърнало се пред погледа ни. Съществуват и култивирани парчета земя.

Гората се свършва и виждаме съвършено нова панорама – хасиендата на богатия собственик. Тук земята се обработва от роби – пеони. Те пеят по време на работа, но песните им са тъжни и монотонни: песни на една победена раса, песни на непосилно робство.

Околната природа тук сякаш се смее ликуваща; тук всичко, освен човекът-работник, цъфти и благоденствува; разхвърляна е разкошна растителност, навсякъде цветя и плодове от всички видове и багри. Само човекът линее и гасне.

Погледнете тази река, която лъкатуши изящно сред плодоносните поля. Нейните чисти, светли води изтичат изпод снеговете на Оризава; по бреговете ѝ се въздигат величествени платани и палми – коко (cocosuncifera), а наоколо се простират градини, пълни с чудни тропически цветя и плодни дървета.

Ето едно портокалово дърво с жълти кълбета, лимонено дърво, което ражда чудни сладки плодове и ви покрива със сянката си, achenmolla ви протяга блудкаво-сладостните си плодове, големи, колкото кокосовия орех. Ветрецът, който облъхва полетата, носи аромата на кафето, индигото, ванилията и церовитото какао. Недалече блестят на слънцето златните стрели и кичури на захарната тръстика.

Видът на култивираните полета под тропиците не отстъпва по хубост на девствената гора.

Колкото по навлизаме в страната, толкова по-често се изкачваме над равнището на океана. Движим се вече не по хоризонтална равнина, преминаваме през хълмове и планини, прорязани от трапища и страховити стръмнини. Конете вече не потъват в пясък или черна наносна пръст. Техните копита пеят по амигдалоидните или порфирните скали. Почвата, ландшафтът и самата атмосфера – всичко се променя изведнъж, въздухът става по-пресен, по-студен. Намираме се в топлата област. Умерената област е по-нагоре. Достигаме само първите вериги на Северните Анди, високи повече от деветстотин метра над морското равнище.

Но каква поразителна промяна! Едва преди един час напуснахме равнината, а сега сме се намерили сякаш в съвършено друга страна. Спираме се в дивна местност и учудено разглеждаме околността – листата са вече много по-тънки и по-дребни, джунглата е по-рядка и пониска. Виждат се пътеки, край които не се среща нито едно дърво. Палмите съвсем изчезват, но са заменени от дървета, които приличат на тях, затова се наричат планински палми. Ето едрата palmetto (*chamoerops*) с ветрилообразни листа, прикрепени към върха ѝ с дълги стъбла. Ето бодливите испански байонети, дървета не особено красиви, но живописни, окичени с тежки кичури, от зелени, месести капсули. Ето, *pita aloe* простира дългите си, отрупани с цветове стъбла, набучени с бодливи листа, ето и *cactus*, който е талазест, със светли восъчнобледи цветове в полусянката, виждаме и полукактуса, и гигантския *ercus*, приличащ на божествен светилник със своите правилно разположени от двете страни на дънера клони, леко издигнати в краищата. Срещаме и чудовищни, яйцевидни или сферично образувани чудновати буци от дърво, разстилащи се по земята без стъбла и клони.

Тук се таят само грамадният ботрак, мимозата, тази чувствителна „не ме пипай“, която трепери, усети ли приближаването ни, и моментално прибира нежните си листенца, за да ги разгърне пак, когато се махнем. Тук почвата е напълно благоприятна за акацията; грамадни пространства са покрити с нейни разновидности, които образуват непроходими гъсталаци. В един от тях ще видите медоноската с дългите кичури от пурпурни цветове, *algarobe* и бодливия *mezquite*. Над всички тия видове се издига стройната *Fouquieta splendens*, която носи върху самия си връх на тънки стъбла металовидни багвени цветове.

Животни се срещат нарядко. Впрочем, царството на насекомите тук има немалко представители. По кактусите пълзят кошенили; голямата крилата мравка си гради землени гнезда по клоните на акацията; мравкоедът лови с лепливия си език насекомите, които огризват миризливите листенца на мимозата. Броненосецът, покрит с ризница, която се състои от ромбовидни люспи, търси убежище в някоя пукнатина на скалата, или се крие от преследвания, търкулва се като кълбо от върха на планината. Въздухът се раздвижва от *zopilotes*, които търсят с острите си очи дали не се валя нягде труп на животно, за да им послужи за плячка. Из покритите с трева поляни пасат стада от полудиви четириноги. Понякога те могат да се срещат и при водата – на водопой.

Тук-там се срещат следи и от култура – къщица на пеон или ранчо на дребен собственик. Сградите тук са по-яки, отколкото в областта на

палмите, тъй като се изграждат от камък. Нарядко се забелязва и hacienda с ниски бели стени и тесни, препречени прозорци, които напомнят тъмничните решетки. Съвсем рядко се среща малко село, струпано около черква с кръст на камбанарията.

Захарната тръстика се измества от кукуруза и големи пространства са покрити с широки тютюневи листа. Тук растат в изобилие също изключително миризливи и лековити видове.

Катерим се по стръмни скали, спускаме се в мрачни, зинали пропасти, от които някои са дълбоки повече от триста метра. Неиде пътеката върви по самия край на скалата, надвиснала като балкон над бездънната урва, където се плиска и реве пенливият поток.

Планини и пропасти се редят, докато преминем предните вериги и достигнем най-сетне прохода между Мексиканските Анди.

Влизаме в гъста гора, в която се издигат сини порфирени скали. От другата страна на Сиера ни очаква нова картина и неволно ни кара да спрем в нямо възхищение и изумление. Това е една от мексиканските равнини, които се простират в Андските Кордилери и се разгръщат успоредно на планините от Тропика, почти до самия бряг на Арктическото море.

Тази равнинност има съвършено гладка повърхнина – сякаш езерото от всички страни е заобиколено от планини, само тук-там прорязани с проходи, които пропускат към съседните възвишения. Тези планини нямат склонове, но се повдигат като вертикална или пък малко наклонена, но все пак непристъпна стена.

Сега се намираме в умерената област, която няма нищо общо с горещата. Тук всичко е ново – изгледът, флората, фауната и дори въздухът – пресен и още пролетен. Впрочем аз, който дойдох направо от горещата област, имам усещането, че ми е дори студено, и се загръщам по-добре с шала си.

Хоризонтът е грамаден, тъй като в равнината почти не се забелязват дървета. Земята е обработена: тук е главната резиденция на мексиканската култура. Тук ще видите големи градове с богати манастири и събори и навсякъде ще срещнете хора.

Издигнати от горени тухли ранчо, заградени с високи кактусови огради, спират погледа ми. Големи селища с бордеи са заети от коренните потомци на древните ацтеки.

Наоколо ми – плодородни полета. Очите ми се спират върху гигантските дънери на култивираните *magus* (*agare americana*). Копиевидните стъбла на кукуруза се разклащат шумно от вятъра; тук кукурузът

достига най-голямата си височина. Необгледни пространства са посети с пшеница, грах и испански боб. Погледът ми с удоволствие си почива върху пълзящите трендафили, които покриват стените и ограждат вратите на къщите. Картофите цъфтят тук върху родната си почва. В плодните градини много ябълки, круши, нарове и дюли – смес от тропически плодове с чисто местни.

Тясната пътека, утъпкана откъм планината, ме води от една равнина в друга. Нова промяна! Цялата тази плоскост, покрита със сочна трева, е пълна с безбройни стада, охранявани от пастири на коне.

Промъквам се през друг проход – отново нова картина! Сега виждам песъчлива пустиня, по повърхността на която се издигат грамадни вихрушки от прах, образуват чудовищни фигури, които ми се виждат като въплъщение на образи от приказките. Когато прахът се уляга, макар и не за дълго, виждам широки езера, едва ли не морета, оградени със сребриста рамка от замбак, със зелени савани и огромни блата, обрасли с различни видове тръстика.

По-нататък, до самия хоризонт, се простира море от вкаменена лава и сгурия, които доказват, че някога тук е работил усърдно вулкан. Това черно море е съвършено пусто и неплодно; по него не се забелязват нито дръвче, нито тревица, нито атом човешки живот.

Такива са различните пейзажи, съсредоточени върху една площ сред планините – пейзажи интересни и поучителни като доказателство за разнообразието на природата.

Да оставим сега тази област и да се качим още по-нагоре. Да се покатерим по стръмните пътечки на Кордилерите и да проникнем в студената област.

Ето ни на три хиляди и петстотин метра над морското равнище. Изпадаме отново под сенчестите сводове на гъста гора. Чудовищните дънери ме ограждат все по-плътно и заслоняват целия останал свят. Къде сме? Съвсем не под тропиците. Гората принадлежи към онези гори, които се срещат в северните страни. Ето разбърканите клони и лопатовидните листа на дъба, сребърната кора на планинския ясен, коническите люспести шишарки на бориките. Вятърът, който повдига и носи миналогодишните окапали листа, ни кара да треперим от студ; като се носи по върховете, той жаловито напява печалната песен на зимата. А отдавна ли бе, когато същото това слънце, което сега свети, но не топли, ни изгаряше под ветрилата на палмите!

Излизаме на поляна, виждаме обработени полета, покрити с лен, коноп и други растения, свойствени на северните страни. Тук ранчото

на работника се издига от греди и се охранява с издаден напред дъсчен покрив. Тази сграда не прилича на онези, които видяхме в tierra Caliente u templada.

Минаваме покрай задимената яма на възглицаря; срещаме аггиго – в неговия живописен костюм – да кара цяло стадо мулета, натоварени със сняг за зимниците в богатите градове.

Изкачваме се още нагоре. Дъбовете изчезват, бориката отслабва и се превръща в джудже, вятърът свири все по-пронизващ и студен.

По-нагоре, още по-нагоре, читатели. Бориката се скрива съвсем и се заменя от разни видове мъх и лишеи, които отвсякъде обвиват канарите.

Намираме се там, дето започват вечните снегове. Преминаваме ледниците и през прозрачните маси на блякавия лед виждаме все същия мъх и същите лишеи, които като плътна пелена покриват суровия камък.

Печална, безнадеждна пустиня! Студът пронизва до мозъка на костите.

По-нагоре, по-нагоре, приятели! Краят още не се вижда. С мъка се прехвърляме по купища замръзнал сняг, плъзгаме се по ледени площадки, катерим се по почти отвесните ребра на сякаш гледжосаните скали, прескачаме през пропасти, пълзим по колене, като се порязваме по острите краища на скалите и ледените кристали, задъхвайки се, замръзнали от студ – все по-нагоре и по-нагоре!...

Но ето че най-сетне сме на върха. Аз мога да кажа: на върха съм, постигнах целта си.

Това е връх Оризава – Цитгалтепетъл, отдавна угаснал вулкан, наречен от индианците „Горяща звезда“. Обръщаме се на Изток и с един поглед обгръщаме цялото изминато пространство. Ето го поясет на снеговете, мъха, лишеите, черната линия на боровете, по-светлата зеленина на дъбовете, златните житни ниви, морето от кукуруз, гъстите уссас и акации, палмовите гори, сребърната лента на реката и силните вълни на морето. От морския бряг до връх Оризава разстоянието не е толкова голямо, но в него се съсредоточават и трите климатични пояса. Сякаш сме преминали от екватора до полюса.

Аз съм самичък. Моите спътници бяха въображаеми. Главата ми се върти, пулсът удря нервно, сърцето трепери: чувам силния пулс. Чувствувам се премазан от околното величие, чувствувам се толкова жалък, нищожен атом сред това божествено величие на Природата.

Гледам и слушам. Виждам много неща, но не чувам нито един звук.

Наоколо ми – мъртво мълчание – онова страшно безмълвие, в което чувствуваш присъствието на Предвечния Творец.

Вече е нощ! Мълчанието е нарушено. Какво е това? Гръмотевица ли? Не... не. Това е страхотният грохот на свличащата се лавина!... Треперя при звуковете на тази тайнствена, всесъкрушаваща сила на Природата. Струва ми се, че чувам въздишката на самия Бог! Треперя и мислено се прекланям пред силата на силите!

Читателю! Представи си, че от върха Оризава се любуваш на разсланата пред теб чудна панорама и усещаш диханието на Създателя – и ще ме разбереш!

Глава I В НОВИ ОРЛЕАН

В края на 1846 година се намирах в Нови Орлеан. Бях прекратил своето скитничество и си отпочивах. Действително, през последните десет години се скитах почти безспирно, не се спирах никъде за повече от седмица. Къде не ходих през това време! Кръстосах почти целия континент – от единия край до другия. Плавах по всичките морета. Кракът ми стъпи по върховете на Андите и се изкачи над Кордилерите, погледът ми обгърна Сиера-Мадра, спуснах се по Мисисипи с параход и се изкачвах с лодка до изворите на Ориноко. Стрелях по биволи из равнините на Арканзас и по щрауси из пампасите, които заобикалят Рио ла Плата. Треперих в жалката колиба на ескимоса, сетне се разтапах в жегата под тропическите палми, хранех се със сурово месо заедно с траперите от Скалистите планини и пекох маймуни с индианците, видях много неща, за които няма да споменавам и които би трябвало да ме направят по-мъдър. Но търсенето на приключения бе, изглежда, моя неизлечима болест и мисълта за заседнал живот ми бе постоянно чужда.

Справех ли се да се разправа с команчите от Западен Тексас, вече ламтах за нови подвизи.

„Какво да предприема по-нататък? – мислех си. – Накъде да се запътя? Да взема участие в Мексиканската война? Да, ето една отлична мисъл!“

Действително, войната между Мексико и Съединените щати токущо се бе отворила. Сабята ми – прекрасно произведение на толедското изкуство, която бях отнел от един испански офицер в Сан Яцинто – ръждясваше безполезно край една от камините, до която рядко присядах. Облада ме за миг воинствено настървение. Без да му мисля надълго, грабнах перото и написах молба до военния департамент, че желая да постъпя във войската на Щатите. Зачаках търпеливо отговора.

Напразно! С всеки нов бюлетин от Вашингтон се увеличаваше списъка на офицерите, приети за поход, но моето име липсваше постоянно. В Нови Орлеан, този най-патриотичен град от цялата република, гъмжаха носителите на еполети и саби, и аз ги гледах със завист и срам, изпитвайки постоянна мъка. Ежедневно от театъра на войната се получаваша вести, пълни с имена на герои; пристигаха параходи, натоварени с хора без ръце, без крака, с превързани глави, измъчени, целите в рани, но

обкичени с лаврите на славата.

Измина повече от месец, но на предложените ми услуги отговор не се получаваше. Нетърпение, яд и досада ме завладяха и не знаех вече за какво да се захвана.

Беше вечер. „Къде да отида – питах се, – да взема да се запътя към френската опера? Да послушам Калве?“

Отидох. Но войнственият характер на операта разпали още повече жаждата ми за героични подвизи, така че по пътя към вкъщи се усетих напълно замаян, трябваше незабавно да взема решение, да стигна някак до бойното поле. Бях готов да се хвърля сам срещу цяла неприятелска армия само и само да утоля разпаления у мен пламък на честолюбието, или по-точно – на необузданата дързост. Вътрешно проклинах и президента, и всичките членове на военния съвет, заедо пренебрегнаха готовността ми да им помогна при спасението на отечеството.

– Оставете ме, проклетници! Какво искате от мен? – раздаде се изведнъж уплашен глас в тъмното предградие Треме.

Дочух няколко възклицания на френски, шум от борба, гръмна се и същият глас извика:

– Четирима против един! Мерзавци! На помощ... на помощ!...

Затичах към мястото на произшествието и при слабата светлина на далечния фенер едва различих човек с гигантски ръст, който размахваше нож и се защищаваше против четирима нападатели, въоръжени с револвери. Някакво момче стоеше малко настрана и усърдно викаше за помощ.

Предположих, че става обикновена улична кавга, и поисках да вляза в ролята на помирител. Хвърлих се към нападателите да ги увещавам да се откажат от намерението си. Но думите ми изобщо не бяха чути. Един от разбойниците ме рани съвсем леко в ръката с револвера си. За щастие, аз не се бях разделил с моя. Извадих го за миг и гръмнах.

Един от нападателите се повали без звук на земята. Останалите решиха благоразумно да се оттеглят.

Всичко това стана много по-бързо, отколкото е описано тук, а аз сам бях готов да взема това приключение за сън, ако гласът на великана не ме бе върнал към действителността.

– Господине, кажете ми името си и бъдете уверени, че Боб Линкълн няма да го забрави цял живот.

– Как? Боб Линкълн – моят стар познайник?

Познах знаменития трапер от планините, с когото се бях запознал преди няколко години.

– Значи вие сте капитан Халър! Джек, де си, Джек?

– Тук – отговори момчето.

– Ела. Не те ли раниха?

– Не.

– Аз го взех от един мошеник индианец – обърна се Боб към мен, – той дълго не го даваше, докато не го изпратих на другия свят. Той ме лъжеше, че намерил момчето у команчите, които го взели някъде от долината на Рио Гранде. Но неговата кожа е бяла, като на истински американец! Ето, кажете, прилича ли той на жълтите муцуни? Джек, този е капитан Халър. Ако ти се представи случай да пожертвуваш живота си за неговото спасение, направи го, чуваш ли?

– Да! – решително отговори момчето.

– Ах, Линкълн – намесих се, – нима вече забравихте, че и без това ви бях задължен?

– Е, какво ще спомняме старото!

– Разкажете ми сега за себе си. Защо стана това сбиване?

– Ето каква беше работата. Понеже имах в джоба си дванадесет долара, помислих, че би трябвало да удвоя тази сума. Отбих се в кръчмата, дето играят на карти; най-последно ми провървя – спечелих около стотина долара и реших, че е достатъчно! Добре, но минаваме ние с Джек край този ъгъл и изведнъж изскачат четирима нехранимайковци и започват да ми искат парите. Отначало помислих, че са пияни и се шегуват, но после извадих ножа. Останалото знаете не по-зле от мен.

– Славно сте го ударили, капитане – продължи Линкълн, като се наведе над лежащия на земята човек, – този е един от онези, които играха с мен.

В тази минута се приближи нощната стража. Останалата част от нощта трябваше да прекараме в калабозо – местния затвор; помогнаха ми да се отърва от неприятности моите приятели, а главното, което спомогна за нашето освобождение, беше пълното съгласие на показанията ми и заявлението на полицията, която позна в убития известен мошеник и грабител.

– Няма какво да разказвам за себе си – каза Линкълн, когато седнахме на кафе пред малка масичка, – когато чух, че тук се организират доброволчески отреди, не се стърпях и напуснах своя Арканзас. Много ме бяха досърбели ръцете да понабия тези жълти муцуни и да им платя един малък стар дълг.

– Значи се записахте доброволец?

– Да, капитане. Но се чудя как нямате желание да повоювате с

Мексико! Смятах, че отдавна сте там.

– Какво да правя? Писах в министерството, но, изглежда, са ме забравили.

– За какъв дявол ви е министерството! Сами се назначете: запишете се при нас и ще ви изберем за капитан.

Аз самият мислех по-рано понякога за това, но ме спираше неувереността, че ще ме изберат. Линкълн ми каза, че имам не по-малко шансове от останалите, понеже всички са непознати един на друг.

– Само се запишете – и на бас се хващам, че ще ви изберат. Хайде да вървим!

След половин час влязохме в голяма фехтовална зала, където се събираха доброволците. Всяка нация сякаш имаше тук свой представител и сборището, което видях, можеше да се сравни по смешението на езиците с вавилонското стълпотворение.

В средата на стаята имаше маса, на която бе полегнал лист, покрит с подписи. Прибавих и своето име; това беше равностойно на клетва – бях свързан със задължение отсега нататък.

„Ето моите съперници“, помислих си, като разглеждах една група около масата; повечето си бяха набавили военни фуражки.

– А! Клелей! – извиках познатия ми млад плантатор, който бе пръснал цялото си състояние пред олтара на Бахкус.

– Приятно ми е, че ви виждам, Халър! Вие наш ли сте?

– Да, записах се. Кажете ми, кой е този човек?

– Това е Дюброк, креол.

Този, за когото ставаше дума, не можеше да остане незабелязан в тълпата: изпъкваше със странната, неприятна красота на лицето си; имаше гъсти черни коси, черни очи, тънки устни, красиви мустаци и брада, която му придаваше решителен вид. Когато се усмихваше, показваше редица ослепително бели зъби, но усмивката му беше цинична. И ясни-те, но студени очи светеха по-скоро с животински, отколкото с духовен блясък.

Изведнъж почувствах неволна антипатия към този човек. Дали не защото беше мой съперник? Не... Познах в него една от онези натури, които странят от честния труд и живеят за сметка на привързаността на слабохарактерните хора, които попадат под тяхно влияние. Където и да срещна подобни хора, винаги чувствавам към тях инстинктивно отвращение.

– Този горделивец може да стане наш капитан – пошепна ми Клелей. – А пък струва ми се, той е порядъчен подлец.

– Аз съм на същото мнение. Но мигар ще го избера?

– Той, както и всички креоли, изкусно владее шпагата, и успя да им направи впечатление със своята ловкост и умение да се фехтова. А впрочем нали и вие бяхте майстор в тази област? Какво място бихте искали за заемете?

– Капитан.

– Отлично. Аз си избрах лейтенант. Хайде да агитираме общо.

– С голямо удоволствие!

– Този брадат трапер, с когото дойдохте, струва ми се, е ваш приятел. Той е свой човек между нашите момчета. Гледайте, вече се залови за работа!

Действително, в тази минута Линкълн разговаряше с няколко снажни момци, които след известно време се разпръснаха из стаята и влязоха в разговор с отделни лица.

– Те водят пропаганда – каза Клелей.

– Капитане – пошепна ми на ухото Линкълн, който се доближи до нас, – познавам ги добре; сега вие трябва да се запознаете с тях.

– А главно – забеляза Клелей, – да затъмните този славносец във фехтоването. Само че това трябва да направите чак в последния ден – няколко часа преди изборите.

– Разбира се, вашият съвет е добър, а засега нека изпълним съвета на Линкълн.

След минута бях представен на група джентълмени; чукнахме си чашите и започнахме непринуден приятелски разговор.

Още три дена продължи записването на нови доброволци. На четвъртия бяха назначени изборите за офицери.

Моята вражда към съперника ми все повече растеше и чувствувах, че беше взаимна. Към вечерта на третия ден стояхме един срещу друг, въоръжени с шпаги. От изхода на нашето състезание зависеше изборът – и всички с напрегнато внимание ни гледаха.

Забелязах, че моят противник си избра шпага, лишена от предпазително копче и достатъчно остра, за да се превърне в опасно оръжие в ръцете на възбуден човек.

– Вашата шпага не е наред – казах.

– Pardon, monsieur! Не забелязах това.

– Много чудно – многозначително произнесе Клелей.

Застанахме в позиция. Веднага забелязах, че моят съперник е опитен боец с шпага. Още на младини се увличах от фехтоването, но отдавна не бях се упражнявал.

Започнахме неуверено. И двамата се вълнувахме и първите удари нанасяхме безпорядъчно. Но аз с всяка минута ставах все по-спокоен и в това се състоеше моето голямо преимущество над противника, който започна да се сърди. Когато успях да се допра до страната му с копчето на шпагата си, се чу одобрителен вик от страна на зрителите.

Яростта на креола се усили и аз без голям труд сполучих да повторя своя удар. Най-после нанесох за трети път удар и зрителите още по-шумно изразиха своето одобрение. Моят победен съперник с досада пречупи шпагата си на коляното, избъбра нещо за „по-добро оръжие“ и за „друг удобен случай“ и се смеси с тълпата.

След два часа бях негов капитан, а Клелей – пръв лейтенант.

Подир седмица, на 20 януари 1847 година, нашият отред, вече приет от Съединените щати под названието „отред на карабинерите“, което ще рече на най-опитните стрелци, наричани още „волни“, се носеше вече по сините вълни на океана към бреговете на неприятелската земя.

Глава II НА ОСТРОВ ЛОБОС

Получихме заповед, в която се казваше изрично, че за място, дето трябва да се съберат всички отреди, е определен остров Лобос. На него трябваше да започне обучението на новобранците.

Само за ден видът на този остров се промени съвършено. Сутринта представляваше гора от гъсти изумруденозелени храсти, а вечерта го видяхме покрит с безбройни редове бели бойни пирамидални палатки с разветви флагове. Изгрялата луна с недоумение съзерцаваше изплувалия сякаш от морето войнствен град и окръжаващите го горди кораби.

Тук, на необитаемия досега остров, бяха настанени шест полка. Но тези войски бяха още „сурова стока“ – предстоеше тяхното обучение. Ставахме в зори и прекарвахме на крак до късна вечер. Разбира се, скоро привикнахме, че е просто необходимо да се домъкваме за сън до палатките с пребити от маршировките и прибежките крака, лягахме на земята и заспивахме мигом мъртвешки сън, макар наоколо ни да пълзяха всякакви гущери, скорпиони, грамадни паяци и какви ли не животинки, въдещи се изобилно по целия остров.

На 22 февруари бе рожденият ден на Вашингтон и нашият майор Туин подготви истински пир, за който, между останалите, бях поканен и аз. Трябваше да отида, колкото и да се чувствавах уморен.

Клелей дойде да ме вземе и отидохме заедно.

Палатката на майор Туин се намираще посред група каучукови дървета. Като вървахме към нея, забелязахме, че е уголемена два пъти с разпусната напред платнена стряха.

Масата бе приготвена от дълги корабни дъски, положени върху бъчви със сухари. Бе покрита с бутилки и чаши от всякакъв вид, с най-различни размери. Между тях бяха отворени множество консерви, хълмчета от морски сухари, сирене и месо.

Заварихме вече насъбрано доста голямо общество – полковници, капитани, лейтенанти и доктори. Всички бяха насядали разбъркано, без класификация по чинове и по години. Имаше и няколко офицери от флотата, както и капитани на кораби, приличащи си извънредно много с обикновените моряци.

Домакинът, според обичая, седеше в горния край на масата. Бе един от онези железни хора, които се бият като лъвове и пият като гъби,

без да почувствуват умора нито от едното, нито от другото. Той носеше постоянна привързана към себе си манерка, тя му бе скъпа колкото получените чинове и награди за военна доблест. Тази манерка винаги бе в услуга на бойните му другари, които умираха по пътищата от жажда и глад, от непосилна жегата, прах и умора. Той изпаднаше в искрен възторг винаги, когато чуваше да казват: „Манерката на майор Туин лекува всички болести!“

Както се виждаше, от голямото число изпразнени бутилки шампанско, които се търкаляха по земята, гостите бяха вече в най-празнично настроение. Туин бе републиканец до мозъка на костите си, при това празнуваният ден изравняваше всички различия. Той обичаше Клелей и когато влязохме, веднага го забеляза:

– А, Клелей! Добре дошли! Сядайте с приятеля си! – сетне добави, обърнат към един от младите: – Ей, Куджо, миличък, изтичай до палатката на полковник Маршал и домъкни, моля те, няколко столчета. А ти, мили Еди, отвори засега тази бутилчица. Но къде е тирбушонът? Как така е изчезнал! Не може да бъде. Дявол го взел... Ей сега беше пред очите ми...

– Защо ви е тирбушон, господин майор? – попита неговият адютант. – Аз имам патент за откритие – как най-бързо да се отварят бутилки. – Той взе в лявата си ръка бутилка шампанско, а с дясната я зашлеви така силно по дъното, че запушалката изскочи мигом, сякаш куршум от револвер.

– Майсторски, няма що! – извика Тенеси, ирландски офицер, който седеше до адютанта.

– Това е един... така да се рече... кентукски фокус, а може да се каже и кентукски тирбушон – каза адютантът, – извънредно удобен е, не се хаби време и виното си остава чисто, без примеси от тапата.

– За здравето на любезните гости! За ваше здраве, капитан Хавър! Мистър Клелей! – провъзгласи майорът.

– Благодаря ви! И за ваше здраве, господин майор! – отвърна поласкан.

– А, ето ги и столчетата. Но само едно. Уви... Еди, какво е това? Нима нямаше в палатката поне още едно? Е, няма какво да се прави. Клелей, седнете ей тука, на сандъка. Еди, побутни сандъка както трябва. Седнете, капитане. Нищо, че ще бъдете върху патроните. Как живеете, стари приятелю. Ето цигари, заповядайте!

Тъкмо приседнахме и започнаха да се чуват гласове, желаещи обща песен или пък някой да разкаже нещо весело.

– Чий е редът? – попита майорът.

– На Сиблей. Да започне Сиблей! Той трябва или да разкаже нещо, или да изпее своя любима песен, или да пожертвува половин дузина шампанско. Да не се забравя условието, молим! – извика някой.

– Нека разкаже! – чу се друг глас.

– Добре – отзова се Сиблей, млад офицер от Южна Каролина, – понеже не претендирам за лаври на певец, то позволете да ви разкажа, както мога...

– Започвайте! Слушаме ви! – каза майорът.

– За да не ви пресъхне устата – предложи капитан Тенеси, – предлагам първо да изпием малко повече лимонада.

– Благодаря – каза Сиблей и вдигна шишето, – за ваше здраве, мили ми капитане. – За здравето на всички присъстващи. Това питие прохладя гърлото наистина славно. И така, господа, аз започвам. Преди шест месеца ми се случи да пътувам с кон от Южна Каролина през Джорджия за Пенсакола. Знайно е, че в Джорджия богатите цветущи плантации; които са собственост на робовладелците, са размесени с грамадни пространства необработваема земя, без нито една ферма, населена тук-там с жалки обитатели...

Тук разказвачът многозначително погледна майора, който беше родом от Джорджия, сетне продължи:

– На третия ден от моето пътешествие трябваше да измина около тридесет километра, без да срещна и следа от човешко същество. Истинска пустиня... Умирах от глад и жажда. Конят ми страдаше не помалко. Бедното животно протягаше глава и цвилеше жаловито, и то като мен ужасено от безкрайната пясъчна пустош, без нито стрък трева, без нито едно изворче. Слънцето печеше немилостиво. Колкото бе трудно да вървим напред, толкова по-трудно бе да стоим на едно място, мъкнех се едва-едва пеш все по-нататък и по-нататък, надявайки се да се домъкна до някое удобно за почивка кътче. И действително, най-сетне, когато пътят ми сви, внезапно видях голямо и доста прилично дървено здание с бориков клон над вратата и с надпис, забит на него: „Гостилница“. Зарадвах се безкрайно, но не се реших в началото да повярвам веднага на очите си, смятах, че пред мен се е появил мираж, както често става в пустините. Но не... Оказа се действителност. Виждах наистина гостилница, изправих се на седлото и боднах коня да върви по-бързо:

– Хайде, стари приятелю, още малко и ще се заровиш до шията в овес, в цяло ведро вода, а пък аз ще се наслажда на жамбон, пържени яйца, горещо кафе с бисквити... Впрочем, защо ми е горещо кафе, когато

и така е толкова горещо... Не, ще си поискам някакво разхладително питие. Изобщо и на теб, и на мен ще ни бъде, приятелю, много, много добре!

Но когато приближих до сградата, забелязах, че се намира в такова състояние, което напомня само за разбойници, сякаш бе нападната преди няколко минути и разграбена, и надупчена от куршуми. Усъмних се дори, че някой някога изобщо бе живял тук. Но ето че видях: на входа седяха трима мъже, очевидно стопанинът и двамата му сина. Много зле облечени.

Спрях коня срещу самия вход – никой от тримата не се помръдна. Техните мургави, сухи лица бяха свършено безстрастни и ми се стори, че не промениха дори посоката на погледа си. Две големи жълти кучета лежаха пред тях и съблюдаваха същата неподвижност.

„Възможно ли е, помислих си, да не се досещат, че съм гладен и уморен, че искам да пренощувам тук, да нахраня коня?“

Погледнах още веднъж към надписа „Гостилница“ – с едри букви.

– Мога ли да пренощувам тук?

Почаках напразно за отговор и повторих въпроса.

– Можете, ако искате – безстрастно отговори най-старият.

– Имате ли овес? – попитах, без да бързам преждевременно да слизам от коня.

– Дали имаме овес?

– Да, овес.

– Няма овес.

– Е, каква да е друга зоб?

– Друга зоб?

– Да, зоб.

– Нямаме никаква зоб.

Горкият ми кон, помислих си, ще трябва да попасе на полето... Озърнах се: никъде ни хапка свежа трева! Добре, ще привържа за малко коня тук, а сам набързо ще закуся и ще тръгна по-нататък!

Докато траеха тези мои размишления, мрачните приятели пазеха каменно безмълвие; само от време на време ту един от тях, ту друг внезапно се удряше с длан по челото, по ухото, по бедрото, като че ли всички страдаха от светивитово хоро. Отначало се уплаших, но после разбрах каква е работата: биеха москити!

– Имате ли сланина и яйца? – събрах кураж.

– Сланина и яйца? – в гласа на отговарящия този път ясно звучеше нота на учудване.

- Да, сланина и яйца.
  - Не.
  - Жалко. А пилета има ли?
  - Пилета?
  - Да, пилета.
  - Нямаме никакви пилета.
  - Е, някакво месо, все едно какво, само да хапна, че съм гладен.
  - Месо?
  - Да, говеждо, свинско...
  - Никакво месо няма.
  - А поне хляб?
  - Хляб?
  - Да, парче хляб и чаша вода.
  - Нямаме хляб.
  - Нямате ли каква да е храна. Гладен съм като вълк.
  - Нямаме никаква храна.
  - Тогава дайте на коня ми да пие вода и ще си отида!
  - Ние нямаме вода. Като минете още три-четири километра, ще видите река. Там ще намерите вода.
  - Слушайте, но какво всъщност правите тук?
- Без да се смуцава ни най-малко от въпроса ми, старецът ме погледна под вежди и отговори буквално следното:
- Слава Богу, живеем по малко. А вие как сте?
- Обърнах бързо коня и забих шпорите в хълбоците му, но бедното животно не се нуждаеше от подкарване: то, вероятно и без това разбра нашия разговор и се понесе в отчаян галоп. Като се изкачих на върха на хълма, се обърнах: моите познайници седяха в същата поза и аз искрено съм убеден, че те седят там и досега...
- Доливайте чашите, господа, има още цяла кошница шампанско, непобутната! – каза гостоприемният домакин, когато утихна смехът, предизвикан от разказа.
  - За такъв ден имам в запас най-малко цяла дузина кошници – заяви адютантът.
  - Джентълмени, споменаването на днешния ден ми дава случай да предложа един тост, за който, кой знае защо, до този момент забравихме, – произнесе висок, стар офицер.
  - Слушайте, слушайте! Полковник Хардинг ще произнесе тост!
  - Да изпразним чашите в името на безсмъртния човек, чийто юбилей празнуваме днес!

Всички станаха, свалиха шапки и тостът бе изпит при дълбоко мълчание. Между нас сякаш премина сянката на гениалния борец за свобода. Но шумното веселие скоро възкръсна като утихнал за миг морски прилив. Сред общия шум от гласове се чува викове:

– Редът е на Туин! Джорджия трябва да отмъсти!

– Добре, джентълмени. Само че по-напред напълнете чашите си. Куджо, де е тирбушонът? Дявол да го вземе! Вероятно се е провалил в пясъка; тук каквото и да хвърлиш – веднага потъва пясъка. Тъй ми се изгубиха няколко хубави дреболийки.

– Защо ви е тирбушон, господин майор? – адютантът отвори пак по кентукския начин няколко бутилки шампанско.

– Сега, господа – майорът изпразни чашата с шампанското, – аз съм на вашите услуги! Само че по-напред трябва да си наквазим още малко гърлото. Еди! Отпушвай! Куджо, подай щипците, тук телът нещо не е наред. Ама че дяволщина. Сигурно и тях ги е погълнал пясъкът... Господа, пазете си портмонетата. Ако ги извадите, може и те да изчезнат... Този пясък ми погълна вече много неща. Чудна работа! Като че ли този остров е бездънна пропаст!

– Моя портфейл вятърът го вее, нека пропада! – забеляза някой.

Всички се засмяха шумно.

Адютантът хвана ножа, преряза тела на няколко бутилки и запущалките захвърчаха.

Глава III ГВИАС-КУТИС

– Аз също ще ви разкажа една случка – започна майорът.

Всички изпразниха чашите си и се възцари мълчание. Домакинът на пиршеството се славеше като добър разказвач и слушателите бяха уверени, че той ще победи по красноречие Сиблей.

– Ще ви опиша едно пътешествие – въздъхна едва забележимо майорът с отправен към Сиблей замаян поглед. – Страхувам се само да не уморя вниманието ви, господа, защото разказът няма да бъде кратък като...

– Толкова по-добре! Разказвайте ако щете до сутринта! – чуха се гласове.

Майорът леко се поклони и продължи:

– През дните на моята бурна младост бях намислил да тръгна за Вашингтон с един приятел, и той като мен от Джорджия. По пътя искахме да се позанимаем с лов. Знайте, господа, че от Джорджия до Вашингтон може да се стигне само през Палмето, което ще рече Южна Каролина, и че тоя щат се слави както с плодородието на своята земя, така и с богатството, ума и любезността на обитателите си.

Тук майорът подмигна хитро на слушателите си и спря поглед на представителя на Южна Каролина. Сиблей.

– Аз се славах като доста опитен пътешественик – леко се изпъна майорът, – но моят приятел, както ще видите, положително ме надминаваше в това отношение. Той бе човек крайно смел и хитър. Казваше се Вили Коб. Тръгнахме ние с триста долара, повече не можахме да съберем, но освен това имахме по един прекрасен джорджиевски кон и затова бяхме напълно уверени, че от нищо няма да се нуждаем по пътя.

– В краен случай можем да продадем конете, ако не ни стигнат парите – казваше Коб.

За жалост, преди да влезем в щата Палмето, трябваше да спрем за нощувка в Августа, на джорджиевската граница. Това градче бе доста весело и затова се забавихме в него цяло денонощие. Запознахме се бързо с приятна компания и седнахме да играем най-напред покер, на по десет пенса, сетне минахме на по четири долара. Нашите нови приятели ни посветиха и в играта фаро. Като играхме цялата нощ, станахме късно сутринта от масата с напълно празни джобове.

Попитях:

– Какво ще правим сега?

– Все ще измислим нещо – каза Вили Коб.

– Да продадем конете и да се върнем – предложих плахо.

– По никакъв начин! – енергично протестира Коб.

– Тогава как ще се оправим? Какво ще правим без пари във Вашингтон? Слушай, по-добре е да се върнем.

– Я кажи какво имаш в чантата си – каза приятелят ми, без да обръща внимание на думите ми.

– Риза, два револвера, пакет тютюн и ловджийски нож.

– Да продадем първо ножа, да му вземем парите и да платим за гостилницата. Това е главното, инак не можем да се отървем от тоя проклет вертеп.

– Добре. Но после? Ще продължим ли към Вашингтон?

– На всяка цена! С какви очи да се върнем у дома? И кокошките ще ни се смеят.

– Но как ще я караме без пари? Никак не ми е ясно, Вили!

– Дребна работа – каза той с такава самоувереност, като че ли навсякъде по пътя можеше да получи какъвто си поиска кредит. – Видяш ли, имам наблизко един познайник. Ще пренощуваме безплатно. В неговата къща ще ни нахранят и напоят чудесно. После ще разчитаме на гостоприемството на плантаторите. Уверен съм, че ще преминаем с големи удобства през Южна Каролина...

Майорът отново намигна към младия каролинец. И продължи:

– Виж, за щата Северна Каролина не гарантирам. Там щеше да ни бъде много по-трудно да се промъкнем. Така ми каза приятелят, когото слуша внимателно. Имаме добри револвери, каза. Ще се измъкнем здрави и читави. Хайде да вървим да продадем ножа, пък после да видим какво да направим.

Бях смаян от находчивостта и енергията на моя спътник и се съгласих безусловно. Той продаде ножа ми за шест долара на един от онези, които ни бяха изиграли. Като се разплатихме с гостилницата безцеремонно, ни останаха няколко шилинга и тръгнахме по-нататък за Вашингтон. Вечерта се озовахме на гости у познайника на Коб. Действително ни посрещнаха много радушно и се почувствувахме като у дома си. Коб искаше да помоли любезния домакин да ни заеме пари, но го досрамя да признае как се бяхме оказали истински голтаци. Пуснаха ни да тръгнем сутринта едва след като закусихме здраво. Конете ни също бяха нахранени отлично и славно почистени. Всичко дотук все пак беше добре, но

парите ни вместо да се увеличат, спаднаха до един шилинг. Дадохме го на негъра, който ни прислужваше. От тази минута се видяхме оставени изцяло на съдбата, на слепия случай. На другата нощ прекарахме у един плантатор. Не знам какво му бе казал Коб на прощаване, но дочух как плантаторът му отвърна доста грубо: „В тази страна няма обичай сериозен мъж да пътува без пари.“ Последваха несвързани възклицания и нещо като глухи проклетия, които неприятно подразниха слуха ми.

– Тоя човек очевидно не спада към гостоприемните – забелязах след няколко минути.

– Така е – каза Коб, – ако той бе узнал по някакъв начин, че сме без пари, никога нямаше да ни пусне в къщата си. Чудя се защо се получи така, нали каролинците се смятат за възпитани и любезни хора, та дори и за добри. Сигурно сме попаднали на изключение.

Това действително бе изключение в Каролина, тъй като ни бяха допуснали сравнително лесно. Сетне ни бяха обсипали с такива псувни, че аз от срам, дето се казва, щях да се проваля в земята. Както и да е, отидохме след това в една селска гостилница. Струпаните пиячи в нея просто заграбиха чантите ни и ни ги върнаха едва когато Вили Коб им каза, че в тях няма друго, освен чифт револвери, които имат неприятния навик да гърмят съвършено точно в чужди лица.

Е, бяхме наречени джорджийски янки, но се отървахме.

– Работата ни е спукана, Хари – рече Вили Коб, когато бавно се замъкнахме по-нататък с клюмнали глави.

– Лошо, Вили, много лошо – потвърдих аз.

– Трябва да измислим нещо, което да ни помогне да се отървем от затрудненията.

– Трябва, Вили.

– Тогавя мисли, Хари.

– Ще се помъча.

Усърдно започнах да си бия главата над разрешението на тази наистина трудна задача. Но каквито и планове да съставях, като ги разглеждах от по-близо, виждахме, че не струват нищо. Вече съвършено се умърлуших, когато Боб, който вървеше двадесет крачки отпреде ми, изведнъж спря коня си, обърна се към мен и извика с всичката сила на здравите си дробове:

– Хари, открий!

– Е?

– Разсякох гордиевия възел!

– Нима!

– Да, Хари, и го разсякох не по-зле от Александър Македонски! Не вярваш ли?

– Вярвам, вярвам! Но как?

– Потърпи, тая вечер ще научиш. Още не съм обмислил подробностите. Как предполагаш, на какво разстояние сме от Колумбия?

– Мисля, че на двадесет, двадесет и пет километра. Вече сме изминали най-малко пет.

– Така. Тогава да вървим колкото се може по-полека – каза дълбокомислено Коб, – защото трябва да се намерим там не по-рано от вечерта. Що за място е Колумбия, Хари?

– Нямам понятие – отвърнах. – Колумбия е столица на щата и затова предполагам, че в нея може да се пооправим наистина.

– Ще видиш, ще стане както казваш. Остави на мен!

Отпуснахме юздите и конете ни тръгнаха по-бавно. Докато Вили Коб обмисляше подробностите на тъмния си план, аз мълчаливо му се любувах. Трябва да ви кажа, че той бе голям хубавец. Висок, с широки плещи, черни коси, хубави мустаци и тъмни, горещи очи... Положително бе омайвал жените. Когато се стъмни добре, влязохме в Колумбия, фенерите в тоя град, разбира се, не бяха угаснали. Коб си отваряше очите на четири и непрекъснато спираше да разчита табелите над магазините.

– А! – извика по едно време. – Ето какво ни трябва!

Спря коня пред една дърводелница.

Скочи от коня, влезе при майстора и доколкото можах да разбера, като го следях през прозореца, бе започнал да се пазари за някакъв голям празен сандък, изваден за продан. Приблжих и чух края на разговора: Когато пробиете дупката и заковете капака, напишете на нея ей този надпис – Коб подаде на майстора парче хартия, на която бе надраскал нещо. – Ето ви парите веднага!

Той се поклонил леко и излезе.

– Да вървим – каза ми и се качи на коня. – Измислих нещо велико-ле-пно!

Попитахме първия срещнат полицаи къде се намира най-добрият хотел и се запътихме към него.

Като пристигнахме, на разстояние няколко крачки. Вили Коб скочи отново от коня, подаде ми юздата и каза:

– Ще се върна след час. Ти заръчай вечеря и яж, не ме чакай. Вземи хубаво, скъпо помещение. От всичко искай най-доброто! Имената ни не записвай. Това ще сторя аз.

И се изгуби.

Следвах точно наставленията му: вечерях с вълчи апетит в общата зала, после седнах в наетото великолепно помещение и зачаках с нетърпение хубавеца, без да зная изобщо с какво ще платим накрая. Коб се появи, придружен от двама негри, които носеха купения сандък.

Върху капака му чернееше с големи букви следния надпис:
ЗАБЕЛЕЖИТЕЛЕН ГВИАС-КУТИС!

Под тези думи зееше продълговата дупка, очевидно, току-що пробита, тъй като краищата още бяха пресни.

Коб държеше в ръката си голям лист хартия, простря го на масата, след като негрите излязоха, и като го посочи, каза тържествено:

- Гледай, Хари, добре гледай – в тази хартия е целият ни късмет!
- Как така... – недоумявах.
- Чети, приятелю, чети. Може и да разбереш какво съм замислил.

Наведох се над хартията и прочетох на глас:

ЧУДЕСНИЯТ ГВИАС-КУТИС, УЛОВЕН В ДЕВСТВЕНИТЕ ГОРИ
НА ОРЕГОН.

Следваха по-ситно написани редове:

Това забележително животно, досега още непознато на естествоизпитателите, съединява с чисто човешки ум свирепостта на тигъра и живостта на орангутана. Кожата му има чуден небесен цвят. Около прекрасното му гъвкаво тяло се извиват единадесет нежно розови ивици, а двадесетата обхваща неговия хубав нос. Никога никой не е виждал тук нещо подобно! Някой са успели да видят как това животно, това млекопитаещо, е изкачвало на върха на най-високите дървета грабнати възрастни хора и ги е оставяло там да умират от глад и жажда! Оттук може да се съди за силата, пъргавината и жестокостта на гвиас-кутиса! С настоящето се известява на интелигентните жители на Колумбия, че това удивително четвероного е готово да се яви пред тях утре, вторник, в осем часа вечерта, в големия салон на хотела Минерва. Вход – двадесет и пет цента!

– Слушай, Вили – започнах, след като проумях донейде какво щяхме да правим, – нима ти разчиташ наистина, че можеш да измамиш разумните хора на Колумбия?

– Умни ли? Ха-ха-ха! Вижда се, че ти съвършено не познаваш тукашните хора!

– Е, добре, кажи, моля ти се, каква ще бъде моята роля в тая комедия.

– Много лесна, приятелю, ще те помоля само да не излизаш утре

целия ден и да не позволяваш никому да поглежда в тоя сандък. Това е всичко!

– Добре де, а вечерта?

– Вечерта ще стоиш при вратата на салона и ще получаваш парите, а когато аз започна да ръмжа и да дрънкам синджири, направи се, че си се уплашил до смърт и тичай зад завесата.

Обещах добросъвестно да изпълня възложената ми от Коб длъжност, макар и да бях уверен, че неговата гениална измислица ще има лош край за нас.

На сутринта Вили стана рано, събуди и мен. Като поръмжа известно време и като се покара на „непослушното животно“, излезе.

Сигурно щеше да се занимае с приготвянията.

През главата ми мина, че може и да осъмнем на другата сутрин в колумбийския затвор.

Но едновременно с тая мисъл се възхищавах все повече от находчивостта на Вили Коб.

Скоро след неговото излизане чух шушукане – през полуотворената врата се показва главата на негъра и попита не ми ли трябва нещо.

– Не, за Бога, не влизай!

Главата изплашено се скри, но скоро пак се чу шум зад вратата. Тоя път дойде самият стопанин.

– Не мога ли поне отдалеч да погледна това страшно чудовище? – попита той, като се провря предпазливо през отбора.

– Това е против правилата. Освен всичко появяването на непознат човек го докарва в ярост.

– А, тъй ли? – той се дръпна малко назад. – Вие, изглежда, ще имате много публика. А мистър Ван-Амбург ми показва афишите.

– И аз се надявам – отговорих, като се досетих кой е този мистър Ван-Амбург.

– След минута закуската ще бъде готова. Долу ли ще слезете?

Тук, за мое облекчение, любопитният ми събеседник се отдалечи, а скоро се върна и Коб, който бе купил верига, дълга два метра. Като повтори своя вой и рев, той заключи грижливо вратата и отидохме да закусим. През време на закуската бяхме център на всеобщо внимание.

През останалата част на деня Коб постоянно излизаше и се връщаше, за да упражнява отново гласните си струни. Колкото повече се приближаваше вечерта, гвиас-кутисът ревеше все по-силно и по-яролно.

Най-после тръгнахме към „Минерва“, като пренесохме сандъка.

Сандъкът бе поставен зад завесите, а аз се разположих до вратата да събирам парите за входа.

За късо време залата беше препълнена с народ. Тук имаше и търговци с жените си, и млади хора с любимите си, и доста голямо число интелигенция. Всички жадуваха да видят „забележителния гвиас-кутис“.

Най-после зад завесите се раздаде продължителен рев.

– Тихо! Гвиас! Лягай, проклетнико! Шът! – чу се повелителният глас на укротителя.

Гвиас-кутис не преставаше да реве яростно. Публиката започна да тропва с крак и да пляска: „Гвиас-кутис! Гвиас-кутис! На сцената! Дове-ди го на сцената!“

– Дайте му кокал! – извика някой от публиката.

Чу се смях. Но врявата зад завесата се усилваше. Коб се мъчеше със строг тон да принуди чудовището да се подчини. Но то не се покоряваше и продължаваше да се мята, като дрънкаше веригата.

Това беше условният знак. Аз си придадох изплашен израз на лицето и се хвърлих зад завесите. Успях да забележа, че публиката вече се поразтревожи. Мнозина скочиха от местата си и побледняха. Коб тичаше назад и напред, дращеше посипания с пясък под, дрънкаше с веригата и страшно крещеше към въображаемия звяр. По лицето му течеше „кръв“, ръцете му също бяха „изподраскани“.

– Мирувай, звяр, мирувай!

– Го-го-оо! Го-гоуу!...

– По-скоро, мистър Волф, елате тук! – викаше ме Коб.

– Не мога да го удържа!

– Гооо... го-го-гоо!... – беснееше гвиас-кутис.

– Помогнете!

– Дръжте го по-здраво!

В, този момент Коб особено яростно разтърси веригата, изтърча на сцената и закрещя:

– Спасявайте се! Спасявайте жените и децата! Гвиас-кутис се откъсна от веригата!

– Джентълмени – продължи майорът, като си пое дъх, – не е по силите ми да ви опиша това, което стана след тези думи. Не минаха и две минути, когато стаята беше съвсем празна. Излязохме на улицата – наоколо нямаше жива душа. Ние побързахме към хана, заповядахме по-скоро да ни оседлаят конете и обяснихме, че гвиас-кутис е избягал и трябва по-скоро да го хванем. Препуснахме с всички сили и се спряхме чак

когато 30 километра ни отделяха от Колумбия. Тогава си преброихме печалбата... Не помня, мистър Коб, колко излязоха?

– Шестдесет и шест долара и седемдесет и пет цента – обади се висок, мрачен янки, в когото никой от нас не би подозрял героя на този разказ.

– За здравето на майора!

Чу се гърмеж. Профуча куршум, който свали фуражката от главата на Тенеси и счупи на парчета шишето, което стоеше на масата.

– Не стреляй, като не умееш! – Тенеси свали фуражката си невъзмутимо.

Мнозина се спуснаха към изхода.

– Кой стреля?

Някои започнаха да претърсват околните храсталаци, но безуспешно. Решиха, че някой войник е гръмнал неволно и се е скрил, за да не попадне под арест.

– Хайде, Бог да е с него – каза Тенеси, – добре поне, че не беше граната. Обаче, моят приятел Халър също едва не пострада.

Беше истина: куршумът бе минал толкова близо до мен, че аз почувствах „духането“ му в съпото си око.

– Бих искал да зная за кого беше предназначен този куршум, за мен или за вас – обърна се Тенеси към мен.

– Склонен съм да приема мнението на полковник Хардинг, че това е просто случаен изстрел.

– Както и да е, заради този калпазанин отиде новата фуражка и цялото кило най-хубава ракия с лимонов сок.

– Има още много! – извика майорът. – Куджо, де е тирбушонът? Проклетият тирбушон!

– И без тирбушон ще минем!

И адютантът пак направи своя експеримент над новите бутилки. Пак се запени и заискри виното и шумният пир се възобнови. Започнаха се песни, разкази, тостове. Нощта се приближаваше към края си. Много млади сърца, пълни с доблест и мъжество, имаше тук; на мнозина от присъстващите не бе съдено вече да празнуват великия юбилей...

Глава IV

ПРИКЛЮЧЕНИЕ СЪС СКЕЛЕТ

Главата ми шумеше все още и затова реших да се поразходя до морето, да подишам чист въздух и да се поразхладя.

Картината, която се разкри пред погледа ми, бе така хубава, че спрях в нямо възхищение.

Изпълнената тропическа луна плаваше по съвършено безоблачното небе. Звездите, затъмнени от нейния трепетен блясък, блещукаха сякаш през сълзи, с изключение, впрочем, на най-едрите – Орион, Венера и Южния кръст, които грееха, сякаш променяйки непрестанно всичките цветове на дъгата. Широка сребриста лента се проточваше от самия бряг до хоризонта и показваше меридиана на луната. Тя като че бе прорязана от коралови рифове, по които отразяваше с фосфорно сияние пляска на вълните. Тъй като целият остров бе ограден с коралови рифове, имах усещането, че е опасан с огън. По бреговете шумяха единствено талазите, а по-нататък, към по-големите дълбочини на морето, повърхността се набръчкваше едва-едва под диханието на нежния бриз и отразяваше лазурния свод на небесата с неговите искрометни светила и с царицата на нощта – луната.

На юг се чернееха стотина кораба, наредени правилно един до друг. При мъждивата лунна светлина те приличаха на фантастични морски чудовища.

Огледах се зад гърба си и забелязах разтегнати по права линия бели палатки, прилични на снежни пирамиди. Тук-там през платнените стени блещукаха светлинки; очевидно войниците чистеха своите амуниции, или правеха нещо за своите офицери. Разхождаха се часови и цевите на пушките им просветваха злокобно.

Там нейде квакаха жаби, цвъртяха шурци, изпищяваше чайка, навярно съзираща плячка над водата. Вълните шепнеха меланхолично край корабите, часовите се викаха тихо, а флаговете сякаш разговаряха помежду си при всеки по-напорист повей на ветреца.

Вървах покрай брега към онова място, отдето се виждаше мексиканската земя. Тук ние, войниците и офицерите на щатите, не бяхме противници на растителността и затова тя изпъкваше с всичката си дива прелест.

Месечината започна да се прикрива и се усети сутрешен полъх.

Исках вече да се върна, но бях спрял от странен шум, който идеше откъм морето. Чувах се удари на гребла, шумолене на плаваща лодка през крайбрежната тръстика. Ето че нещо изплава в светлата ивица... Вгледах се по-настойчиво и разбрах, че лодката бе мексиканска. Може би рибари от Туспан? Не, нямаше какво да правят насам... Боже мой! Нима...

Лодката спря внезапно на двадесетина крачки от мен, до брега, и от нея изскочиха няколко мъже, скриха се бързо в гъстата джунгла, чернееща се пред мен.

Желаех силно и незабавно да разбера какви бяха тези хора. Без да мисля и за минута каква опасност би могла да ме връхлети, забързах смело нататък. Но само след няколко крачки се намерих сред истински лабиринт от преплетени стъбла, клони и корени. На някои места бе невъзможно да се премине през бодливите храсталаци, а на други пътят се ограждаше от кичури лиани, увити около дърветата като въжета.

Извадих сабята си и започнах да сека наляво-надясно, за да отстраня пречките пред себе си. Не дочухах гласове, нито пък можех да виждам добре напред, но бях решен твърдо да изследвам гората около лагера и продължих да се промъквам напред, забравил, че една засада би могла да ме свърши за миг.

Спрях и се ослушах. Напразно: не се долавяше и най-лек звук.

„Все едно – казах си, – сега вече не си струва да се връщам. И без това скоро трябва да изляза при палатките. Ще съобщя комуто трябва, за онова, което съм видял, сетне ще обградим тоя вертеп... никой няма да успее да ни избяга, както и да се опитва да се крие!“

Продължавах храбро да си пробивам път през гигантските корени, да се заплитам сред лианите и тревите, да си дера ръцете в тръните. Те драшеха и лицето ми, разкъсваха дрехите ми. Изведнъж се подхлъзнах и се залових за някакво клонче, увиснало над мен. В същото време нещо гладко, студено се промъкна по ръката ми и през рамото ми се покачи по дървото. Досетих се, че е игуана, най-отвратителният и нападателен гущер.

Грамаден прилеп ме докосна с крилата си, повъртя се около мен и прехвърча над самата ми глава, издавайки свойствената само нему отвратителна миризма. Два пъти замахнах със сабята си, но не го улучих. Той изчезна с остър писък, подобен на скърцане на въртящ се ръждясал ветропоказател. След няколко крачки забелязах светло петно и се затихах към него.

„Слава Боже!“ – пошепнах трескаво – вече мога свободно да

въздъхна.

Но внезапно и неволно отстъпих. Извиках от ужас. Бях дотолкова слисан, че изгървах дори сабята си. Наистина имаше от какво да се смяя.

На три крачки от мен стоеше грамаден скелет с протегнати ръце, сякаш имаше намерение да ме сграбчи. Виждах ясно голия череп, тъмните вдлъбнатини на очите, редовете изпъкнали ребра, дългите нозе. Да, това бе самата смърт! Призракът на смъртта!

Докато се мъчех да привикна с ужасното видение, дочух шум от борба наблизо, в храстите край мен.

– Емил, Емил! – викаше жена на испански – Ти няма да го убиеш? Нали? Нали няма да го убиеш?

– Пусни ме Марийо! Пусни ме казвам ти! – отговори на испански някакъв мъж с груб глас.

– О не не! – продължи жената виковете си – За Бога не го убивай! Не го у...

– Пусни ме проклето женище! Няма ли да ме пуснеш най-последно?

Борбата се усилваше. Чу се полузадавен вик. После от гъсталака приближи до мен човешка фигура и като ме изгледа при слабата светлина на почти закритата зад хоризонта луна извика:

– А господин капитан, вие ли сте? Е, сега ще си видим сметките! Удар за удар!

След тази закана, произнесена на френски, усетих остра болка в слепите си очи. Паднах в несвяст.

Когато се свестих видях най-напред дългата брада на Линкълн после и него самия малкия Джек и няколко войници от моята рота. Намирах се в собствената си палатка в походния креват.

– Какво има? Какво е станало с мен? Кой ме е довял дотук? – запитах учуден.

Опипах превързаната си глава.

– Моля, лежете спокойно, капитане! – Боб Линкълн положи ръката ми върху одеялото.

– Слава тебе Господи! Той е спасен! – извика Чен, войник от Ирландия.

– От какво спасен? Какво е станало с мен? – продължих да питам.

– Бяхте почти убит от оня жълтоликия, французина! Дявол да ги вземе всички тия проклетници! – каза Чен.

– Почти убит?... От французин?... Какво значи всичко това? Кажете, Боб!... Ах, да... Спомням си... някой ме удари... И смъртта... самата

смърт стоеше пред мен!

Повдигнах се, за да се хвърля към някого. Струваше ми се, че съм още там, при скелета.

– За каква смърт, приказвате, капитане? Какви глупости са ви влезли в главата, позволете да ви попитам – каза Боб.

Разбрах, че той се опитва да ме задържи в леглото.

– О, капитанът говори за скелета... – забеляза Чен.

– За какъв скелет? – попитах.

– За оня, който наши приятели намериха в джунглата и го окачиха на едно дърво. Намерихме ви наблизко до тоя кльощав хубавец. Ах, мръсни френци! Само да ми паднат! Ще им покажа кой е Чен!

– Значи такава била работата! – въздъхнах. – Не е чудно, дето ми се стори, че виждам самата госпожа смърт! Но, защо намесвате тук французите?

– Изгубиха се – каза Чен.

– Изгубиха се?

– Тъй вярно, капитане.

– Съвършено вярно – потвърди Линкълн.

– Какво значи това – изгубиха се?

– Значи, – дезертираха, капитане.

– Дезертираха? А вие откъде знаете това?

– Вече ги няма. Просто изчезнаха.

– От острова? От лагера?

– Да. Търсиха ги навсякъде, ровиха къде ли не, провериха всички храсталаци. Напразно.

– Почакайте, все още не мога да разбера за какви французи говорите.

– Разбира се, че за Дюброк и за неговия млад приятел, който никога не се дели от него.

– Това е точно така – прибави Боб Линкълн. – Няма да се примиря, ако се науча, че дяволът не ги е смъкнал в преизподнята! Там им е мястото!

– И казвате, че са избягали?

– Честна дума, капитане. Вече имах честта да ви доложа, че претършувахме целия остров, като смятахме, че са се скрили някъде... Вчера вечерта Гравениц е видял, че Дюброк е отишъл в гората, сетне е излязъл от нея. Гърмежа, който чухме, се отнася тъкмо за това време. Казваха, че се било гръмнало по палатката на майор Туин. Един от нашите бързо след това е видял как Дюброк с другаря си бил потънал в джунглата.

Съвсем до вас намерихме ето този нож.

Линкълн ми показа една от онези къси саби, които мексиканците наричаха мачете.

– Виж ти! После?

– После нищо друго, капитане. Аз само заключавам от станалото, че на острова се идвали мексиканци, с които Дюброк е духнал да бяга.

Като останах сам, се залових да обмисля добре тайнственото произшествие. Паметта ми се върна с пълна яснота и можах да възстановя всичко преживяно през нощта. Осъзнах връзката между отделните епизоди. Куршумът, който за малко щеше да ми пръсне черепа в палатката на майор Туин, лодката, думите, които бях чул, преди да се появи она, който ме удари, неговото възклицание – всичко доказваше, че Линкълн има право да счита Дюброк за виновен за станалото с мен.

Но коя бе онази жена, която там, в гората, го бе молила да не убива, очевидно, мен?

Припомних си младия човек, който бе изчезнал заедно с Дюброк и когото често бях виждал да върви със сянката му. Странна връзка имаше между двамата: момъкът явно бе привързан като роб към Дюброк, тоя груб и нахален креол. Да не би гласът му да ми е прозвучал като женски?

Наистина лицето му бе твърде женствено, съвършено нежно, той имаше приятен глас, малки ръце и крака и особено деликатни маниери. Всичко това не можеше да не ме смайва. Няколко пъти, в отсъствието на Дюброк бях забелязал втренчения поглед на момъка, който издаваше странно съжаление, примесено с недоумение.

Припомних си и други подробности, разни дребни неща, на които по-преди не бях обръщал внимание.

Сега всички те получиха особено значение за мен. Те всички ме уверяваха, че този момък е всъщност онази жена, гласът на която бях чул в гората.

Усмихнах се неволно при спомена и за скелета. Но реших да не споделям мислите си с когото и да било.

След три дни се изправих на крака.

Раната ми не бе дълбока и опасна. Виждаше се, че креолът, като се бе страхувал от внезапно странично нападение, бе замахнал прибързано и не ме бе пробол смъртоносно. Капитанската шапка ми бе послужила за защита.

Глава V ПОД СТЕНИТЕ НА ВЕРА-КРУС

В началото на март цялата войска, която стоеше на остров Лобос, бе изпратена в Литън-Лизардо, в лагера, където стоеше на котва американската флота с големите транспортни кораби.

Там нямаше нито град, нито поне едно село. Тук-там по пустия бряг можеха да се видят разхвърляни колиби. Цялата местност се състоеше от широка пясъчна долина, по която съвсем нарядко се издигаха живописни групи от високи палми, увенчани с грамадни увиснали листа, и се забелязваха храсталаци.

Не се решавахме да излезем на брега, макар и да ни се искаше да походим по твърда земя. Бе повече от очевидно, че зад близките планини се криеше неприятелят. Забелязвахме с далекогледите понякога конните му патрули – току изведнъж лъсваха на слънцето циви на пушки.

Не ни се искаше да попаднем напразно в ръцете им.

Представях си какво впечатление трябва да е направила нашата флота на местните жители. Лаокоон навярно с не по-голям ужас е съзрещавал колосалния данайски кон, отколкото мексиканските туземци – флотилията от „дървени китове“, с която бяха пристигнали враговете на техните угнетители.

А ние с лесно разбираема гордост се любувахме на превъзходните образци на корабостроенето, измервахме с поглед техните внушителни размери, преброявахме ги отново и отново и се учудвахме на превъзходното им вътрешно устройство, на безкрайните им удобства. Разветият флаг, обсипан със звезди, караше сърцата ни да тръпнат от възторг и жажда за слава.

Не се съмнявахме нито за миг в победата на онази велика нация, която ни бе дала мундира и сабята.

Около себе си виждахме бляскавото оръжие, чувствувахме на плещите си еполетите, чувахме тръбния зов и гърменето на барабаните, красивите приливи на флейтата, звучните команди. Всичко това, ни радваше до сълзи, опияняваше ни, караше ни да усещаме вече грохота на предстоящия бой с небивал ентусиазъм.

На 9 март трябваше да слезем на брега на остров Сакрифициос, тъкмо срещу оръдията на Вера-Крус.

Слънцето изгря ослепително ярко и предвещаваше прекрасен ден.

Морето се бърчеше едва-едва под диханието на милващия ветрец, облъхваше ни приятна прохлада.

Още на зазоряване започнах да забелязвам необикновено движение между корабите ни. Те си разменяха сигнали и помежду им сновяха по всички посоки леки шлепове.

Скоро големите плоски лодки бяха спуснати от бордовете и останаха свързани с тях чрез дълги въжета. Това означаваше, че всичко е готово за излизане на брега и че тъмният облак, надвиснал над Мексико, скоро ще се обади с гръмотевици и светкавици.

Но от кой пункт именно щеше да се започне атаката? Неприятелят не знаеше това и ни очакваше наблизко.

Черните параходни тръби започнаха изведнъж да изригват кълба дим и цялата флота скоро бе закрыта като с облак.

Войниците се бяха подредили по бордовете и очакваха напрегнато заповедта да слязат в лодките. Тъкмо за тази заповед тичаха насам-натаък офицерите и си приказваха оживено.

Изведнъж загърмя барабан. Отговориха му други. Разнесе се остра проточена команда и войниците започнаха да слизат в лодките. Това се извърши извънредно бързо и точно, макар че хората бяха сякаш безчет. Сетне всичко утихна, замря страховито в очакването на условния знак, който трябваше да бъде подаден от малък черен параход – главната квартира на главнокомандващия.

И ето, от неговия борд се изви облаче дим, блесна огън през него и се разнесе надалеч пушечен гърмеж. В същия миг флотилията оживя, раздвижи се. Всички кораби поеха наведнъж, сякаш блъснати от вълшебна сила. Повлякоха след себе си натоварените с войници плоскодъжни съдове. Запътиха се на североизток, към остров Сакрифициос.

Корабите с платна се плъзгаха под напора на вятъра, параходите бумтяха, вдигаха голям шум, образуваха хълмове от пяна, лодките подкачаха след тях по огромните вълни, поради бързата работа на витлата, барабаните биеха непрекъснато и все по-страховито, тръбите ечаха и възбудените войници на Америка завикаха оглушително ура.

Разтревоженият неприятел не стоеше спокоен. На брега се показаха галопиращи разузнавачи. Сетне се появи отред улани с пики и пъстри развети знакове. Изпотените коне напиряха през хълмове и планини частите на леката артилерия. *Andela! Andela!* – подканяха се мексиканците. Това означаваше „по-скоро! по-скоро!“ Но напусто бе пришпорването на конете, против тях бяха самите природни дадености, те благопригледно гледаха за нашето по-бързо придвижване, за нашето надмощие.

За врага ни и земята, и водата бяха прегради, докато за нас и въздухът се оказваше необходим и готов съюзник. Мексиканците се придвижваха под жестоките лъчи на слънцето, по нажежения ситен пясък, за да потъват малко по-късно в блатата на Мандинга и Меделина, докато ние с бързината на стрела летяхме по вълните на морето, облъхвани от ветреца.

Тревога обгръщаше целия бряг.

Чуваха се сигнали, биеха все така барабаните, бързаха потни ездачите. Всичко у врага ставаше много по-тревожно отколкото при нас, докато бе траяло очакването ни. Бе повече от ясно, че мексиканците бяха изпаднали в паника. Очевидно, не бяха очаквали подобна изненада.

От форта Сан Хуан изгърмя оръдие, отговориха му от Сантяго и Концепсион. Не можеше да бъде друго, освен сигнализация.

Виждахме хиляди хора, посипани по терасите на къщите, по стени-те и валове на крепостта. Навярно бяха разтреперани и с бледни устни четяха молитвите си. През ума ми непрестанно минаваше мисълта „Господи, колко ужасно нещо е войната!“

Никой не знаеше откъде ще започнем да атакуваме.

Несъмнено врагът смяташе, че отиваме да бомбардираме крепостта Сан Хуан, и се надяваше, може би, да потопа под стените му всичките ни кораби.

Ние действително приближавахме почти до самата крепост, оставяйки странно батареите си под изстрелите. Какво щеше да стане с гордите ни плаващи гиганти? По валове и по стените тълпите все повече прииждаха и прииждаха. Артилеристите от форта Сантяго мълчаливо и неподвижно стояха до грозните си оръдия и очакваха команда. Запаленият фитил вече сигурно се поднасяше до чугунените чудовища.

Изведнъж отчаян, бесен вик се изтръгна от многохилядната тълпа. Предният параход като че ли се гавреше с врага – моментално се изви наляво и полетя по-нататък, към залива Сакрифициос. След него поеха всичките останали кораби. Маневрата бе изключително майсторски извършена. И преди мексиканците да се опомнят, цялата ни флотилия бе вече във от района на техните залпове. Нито един снаряд не можеше вече да ни достигне.

Като разбра, че е изигран, неприятелят се досети и за последствията. Гигантските ни кораби, които само преди минута сякаш бяха решили да се предадат, сега очевидно бързаха към незащитения бряг. Напразно тръбите зовяха за светкавично качване на конете, напразно артилерията бързаше по улиците. Бе късно!

Флотилията ни спусна котва, платната се събраха за мигове, лодките бяха отвързани. Във всяка лодка се намираше по един офицер. От парахода на главнокомандващия се разнесе сигналът и цялата ни армия се хвърли към брега. Ето че го достигнахме. Излязохме на пясъка. Бяхме пет хиляди решени на бой, на живот и смърт, войници. Като един нададохме гръмовно ура. То бе подхванато в секундата от другите хиляди наши другари, останали още по корабите.

Сержантът-знаменосец се затича към върха на малкия хълм и издигна победоносно американското знаме. Въздухът затрепери от нов възторжен вик, корабите салютираха и от форта Сан-Хуан се разнесе ед-ва сега първият неприятелски изстрел.

Слънцето започваше вече да залязва, когато замарширувахме по пясъчните възвишения. Като настъпи нощта, се разположихме за почивка върху мекия пясък...

Отивахме към Вера-Крус. Прекрасен град, обиколен от яки стени с батареи, разпределени на еднакво разстояние една от друга. Откъм сушата в града се влизаше през три врати – *garitas*, а откъм морето се намираше отличен кей, нов образец, където жителите сигурно се бяха разохождали до вчера под приятния вечерен бриз.

Морето се плискаше до самите стени на града и много къщи гледаха към него. Пред самия град, върху коралов риф се въздигаше фортът Сан-Хуан д'Улоа. На една от неговите ъглови кули се забелязваше фар. Стените на форта и самата скала, върху която стоеше той, пазеха от северния вятър пристанището на Вера-Крус. Другият форт, Концепсион, бе разположен в северния ъгъл на града, а третият, Сантяго, го предпазваше откъм юг. А над равнината, която се простираше зад града, царуваше кръгъл бастион, въоръжен с топове от голям калибър.

Изгледът, който представляваше Вера-Крус, града на Истинския кръст, бе величествено хубав, откъдето и да се погледнеш, към него. Огромните му храмове, стройните готически камбанарии, мавританските минарета, зографисаните къщи в полумавритански, полусъвременен стил, бляскавото море пред него, ограждащите го скали с фортите – всичко съставяше наистина прекрасна панорама, достойна за окоето на художника.

* * *

На разсъмване на другия ден нашата армия продължи своя път. Карабинерите и пехотата вървяха в авангарда, като караха неприятеля да се оттегля. Колоната се разтягаше все повече и повече и като змия се

издигаше по дъното на доловете. В крепостта Сантяго веднага се започваше стрелба, щом някой полк бъде забелязан при преминаването през височините. Непрестанният пукот на карабините показваше, че нашият авангард не дреме. На 11 март пресякохме пътя за Оризава и изместихме скрития в съседните хълмове неприятел, който унило се изтегли под прикритието на топовете и градските стени.

Сутринта на 12 март Вера-Крус лежеше в центъра на полукръга от нашите войски. Единият край на тази дъга беше на брега срещу остров Сакрифичиос, а другият достигаше селцето Верегара, което лежеше на 15 – 20 километра на север. Откъм морето полукръгът се допълваше от нашата флота.

Диаметърът на съдбоносния пръстен намаляваше всеки час. Нашата бойна линия все по-тясно обхващаше обречения град, и най-после американските пикети се показаха зад върховете на близките хълмове почти в сферата на мексиканските снаряди.

Пясъчна равнина, широка само 2 километра, отделяше обсадените от обсаждащите.

На 12 март, след вечерната заря, аз с няколко другари офицери се изкачих на висок хълм, опасан от пътя, който води към Оризава. След уморителното изкачване по рохкавия пясък ние се спряхме на върха, отдето се откриваше изглед към Вера-Крус.

Мълчаливо съзерцавахме разкриващата се пред нас вълшебна картина, най-малките подробности на която можеха да се различат благодарение на заливащата всичко лунна светлина.

Пред нас се издигаше над бялата пясъчна равнина „градът на Истинския кръст“, който се очертаваше върху синия фон на небето. Изглеждаше, че може да се достигнат с ръка зданията на града.

Тъмните кули и украсените с фрески храмове, готическите камбанарии и мавританските минарета придаваха на града средновековен характер: а тамариндите и перестите върхове на палмите, които се поклащаха над назъбените парапети, му придаваха южен, живописен изглед.

Сред куполи и шпичове се развяваха консулските знамена на Франция, Испания и Британия наред с древния орел на ацтеките.

А по-нататък сините вълни се разбиваха в подножието на Сан-Хуан и крепостните огньовете игриво се отразяваха във водата.

На юг различавахме остров Сакрифичиос и величествените кораби, които дремеха под прикритието на неговите коралови рифове.

Извън крепостната стена, която опасваше града като каменен пояс, се простираше равнина до подножието на височината, на която стояхме

ние. От двете страни се простираше линията на нашите часови, затънали до колене в дълбокия пясък.

Месецът изведнъж се скри зад облак. Светлините на града, които досега бледнееха от луната, блеснаха по-ярко.

От часовите кули весело се обаждаха камбани, някъде засвири тръбач. От време на време до нас достигаха виковете на часовите: „centinela, alerte!“ и „juien viva?“

Откъслечи от музика и меки женски гласове нежно докоснаха слуха ни. Сърцата затупаха по-силно и ние вече си въобразявахме, че чуваме леките стъпки на копринени пантофки по паркет...

Ярка светлина блесна на един парапет.

– Пази се! – извика майор Туин, като се хвърли на земята.

Не всички успяха да последват примера му. Снаряд с фучене се удари в хълма на няколко метра от нас и отскочи назад.

– Опитайте се пак! – посъветва един от нас.

– Изглежда, този топчия е изпил доста шампанско!

– Ах, шампанско! Също и стриди навярно! – мечтателно възкликна Клелей.

– Престанете да ме изкушавате, Клелей, или ей-сега ще се хвърля да атакувам града! – извика Тенеси, на когото извънредно силно подействува съпоставянето на шампанското и стридите с калпавата сланина и сухарите, които съставяха нашата всекидневна храна.

– Пак! – каза майорът, който съзря огън на крепостната стена.

Този път беше граната. Чувахме я как свиреше, описваше красиво в нощния въздух огнена дъга. Ехото повтори звука на гърмежа и същевременно гранатата се зарови с глух шум в пясъка. Падна близо до часовия, който изглеждаше или заспал или вцепенен от страх: не мръдна от мястото си. Може би считаше това за рикошет на просто ядро.

– Ще си отворят работа, ако са намислили да обстрелват хълма! – забеляза един от младите офицери.

Чу се силен взрив, земята под краката ни затрепера, пясък засипа очите ни.

Няколко секунди над мястото на взрива стоеше прах. Когато се улегна, видяхме обезобразения труп на часовия, отхвърлен на 20 крачки.

Ликуващ вик се чу от крепостта.

Като се упреквахме в непредпазливост, която беше виновна за всичко, искахме да се върнем назад, когато вниманието ни бе привлечено от ракета – тя се изви над горичката. Веднага от крепостната стена

отговори друг сигнал.

От хралалака излезе конник и отправи коня си към стръмния склон на пясъчния хълм; дивият мустанг затъна няколко пъти в пясъка и най-после се изкачи на върха, дето лежаха останките на войника.

Като ни видя, конникът задържа коня си, сякаш не знаейки да отстъпи ли, или да продължи пътя си. Ние от своя страна не бяхме уверени кой е той.

Месецът се показва иззад облака и сега отчетливо можехме да разгледаме костюма на мексикански ранчери.

Непознатият конник изведнъж извади револвера си и гръмна срещу нас. После пришпори коня и се понесе галоп надолу към равнината.

– Вие сте сган, глупави янки! – извика отдолу, като се обърна.

Всичко това направи тъй смело и бързо, че нашите куршуми вече не можеха да го достигнат.

След няколко минути се приближаваше към градските врати, които със скърцане се отвориха, за да го пуснат. Неговият изстрел не ни причини вреда, но не един от нас негодуваше срещу себе си, че дръзката обида му мина тъй лесно.

– Познахте ли този глас, капитане? – пошепна ми Клелей.

– Да.

– Той беше на...

– Дюброк.

Когато се върнах, видях пред палатката си ординарец на кон.

– От генерала – каза той, като ми предаде запечатан плик и се допря до края на фуражката си.

Без да чака отговор, си отиде, а аз отворих писмото и прочетох с радостно замиране на сърцето:

„Сър, утре трябва да се явите с отряд от 50 души при майор Блосъм, в 8 сутринта.“

– Вероятно ще ви изпратят на разузнаване – каза Клелей, който надникна през рамото ми в писмото, – ако беше някой друг, а не старият Блосъм, който едва може да се качва на коня, ние бихме могли да очакваме отлични резултати.

Глава VI

МАЙОР БЛОСЪМ

Отидох да търся палатката на Блосъм. Тя се оказа 8 горичката от каучукови дървета, дето до нея не би могъл да достигне най-бързият куршум на мексиканците. Самият стопанин беше възседнал кресло от кампешево дърво – вероятно креслото беше взето „под наем“ от някой съседен ранчero. Трудно е да се опише с няколко думи външността на майора – за това би била нужна отделна глава. Беше едър, тлъст, червенолик и носеше прякор „ругаещият майор“, понеже беше привикнал да украсява речта си със силни думи. Обичаше благата на живота и ненавиждаше всички врагове на своя комфорт и спокойствие, например мексиканците, мухите, скорпионите, москитите. Заемаше по-голямо помещение от когото и да е друг в армията, от самия главнокомандващ. Докато багажът на мнозина отлични, храбри офицери се ограничаваше на няколко килограма, движимото имущество на майор Блосъм, включително и той самият, заемаше цял обоз.

Когато влязох при него, той беше погълнат от вечерята. Какви вкусни ястия стояха пред него! Не приличаха на нашата сланина с плесенявали сухари! Имаше съомга, студена пуйка, говежди език, нарязан на филийки, сланина от Виргиния, а в изящно французко кафениче се топлеше кафе от Мока. Шишенце с животворна течност играеше немалка роля в свещенодействието.

– Майор Блосъм?

– Той същият – изръмжа майорът между две глътки.

– Заповядано ми е, сър, да се явя при вас.

– Мръсна работа, много мръсна! – и майорът усили думите си с проклятие.

– Как?

– Отвратителна, опасна служба! И защо им трябваше да изпращат именно мене?

– Дойдох, господин майор, за да узная характера на възложената ми поръчка, за да подготвя хората си.

– Хиляди проклетни главорези се крият наоколо из храстите! Преди да успееш да се озърнеш, и ще те застрелят! Тези жълти дяволи са лоши от... – аз не се решавам да повтора образното сравнение на майора. Той продължи: – Защо избрах именно мене, когато имаме Майърс,

Вейн, Вуд, всички те са два пъти по-тънки от мен; или онова сухо плашило – Алън. Не! На генерала е угодно именно аз да бъда убит! – и пак загърмя залп от силни думи.

Реших да не го прекъсвам, докато се успокои негодуванието му. По някои негови проклетия по адрес на храстите и горичките се досетих, че ще трябва да навлезем малко навътре в страната. Най-после майорът се накрещя до сравнително спокойно състояние и му напомних за целта на посещението си.

– Изпращат ни във вътрешността на страната за мулета! И как ще намерим? Тук на двадесет километра наоколо не можеш намери ни едно муле, което да не е възседнато от жълт дявол, а такива мулета не ни трябват! Проклетите доброволци подплашиха всички: за никакви пари не можеш намери ни лук, ни магданоз.

– За колко време отиваме?

– За колко време? За един ден. Съвсем не съм любител на ношуване в тези проклети дракалаци. Ако мулетата не се намерят изведнъж, нека някой друг отиде да ги търси.

– Значи да взема провизия за един ден?

– За два, за два! Войниците ще изгладнеят. Вземете за два дена сухари. Аз вярвам, че няма да има недостиг от живо говеждо, макар че и най-лошият бифтек във Филадельфия е по-добър от всичкото мексиканско говеждо, взето заедно, дявол го взел! Това е жилаво като подметка!

– В четири часа ще бъде готов, господин майор – казах, като се готвех да си вървя.

– Явете се малко по-късно, не мога да се наспя рано от тези проклети гущери! Ами колко хора имате?

– Под моя команда осемдесет; но ми е заповядано да взема петдесет.

– Петдесет! Но какво е това? Те твърдо са решили да ме изпратят на онзи свят! Петдесет души, когато на двадесет километра има хиляда от онези дяволи!

– Но тези петдесет струват колкото сто, уверявам ви.

– И петстотин да струват, пак не би било достатъчно!

– Ние ще действуваме с голяма предпазливост.

– По дяволите вашата предпазливост! Вземете всичките си хора, дори тръбача!

– Но това ще бъде несъгласно със заповедта на генерала.

– Плюйте на заповедта на генерала! Ако всяка заповед се изпълнява, кой знае какво щеше да излезе. Послушайте моя съвет, вземете

всичките си хора. Защо да рискуваме напразно живота си?!

Вече излизах, когато той ме спря.

– Прощавайте, съвсем си изгубих ума. Няма ли да сръбнеш нещо? Ето хубаво уиски, дяволски хубаво.

Чукнахме се, пожелахме си лека нощ и се разделихме.

* * *

Между брега на Мексиканския залив и платото, от което се започва веригата на Андите, се простира низина от сто до сто и петдесет километра широка.

Макар на някои места тази низина да достига широчина до сто мили, взета изобщо тя не е по-широка от петдесет мили. Тази земя има напълно тропически вид и туземците я наричат *terra calientes*. Тя изобилствува с гори, в които се срещат палми, дървовидни папрати, червено дърво, вапсилни дървета, бамбуци, лиани и други паразитни растения. В храсталака, който обгражда дърветата, можеш да познаеш бодливото алое, питу и грубия мецкал. Пак тук се виждат разни видове кактус и странни цветя, едва ли познати напълно на ботаниците. Срещат се и блатливи ярове, оградени с грамадни кипариси, украсени със сребърен мъх (*tillandsia usneoides*). От тези бентове се повдигат отровни изпарения, които докарват страшната болест vomito.

Но и тази нездрава местност е населена. Само в нея все още можете да срещнете истински африкански негър. В градовете ще видите мулати – в много малко количество – и прелестни кварталонки с черни очи, и разкошни коси. Но в селищата ще намерите съвършено особената, раса замбоси, произлязла от смешението на негрите с коренните жители.

Покрай брега и в равнината зад Вера-Крус тази раса прекарва полудив живот, обработва парчета земя, развъжда стада, занимава се с лов и риболов.

Като преминавате през гората, можете да срещнете такава картина: пред очите ви поляна, тук-там със следи от цивилизация. Очевидно е, че преди тук е имало гъст храсталак, но е бил изгорен, за да бъдат посадени сладки картофи – *convoolvulus batata*, ямс, пъпеша и тикви. В единия край на поляната стои колиба, няколко забити колове, върху които е положен кръст, върху него – пръти, а над тях нещо като покрив от палмови листа – за предпазване от слънцето – ето цялото просто устройство на колибата.

Под този покрив живеят местните жители – мъже, жени, деца – полуголи, покрити едва-едва с наметки от бяла, памучна материя. Тяхната

кожа е тъмникава, почти черна, косите са къдрици, прилични на вълни. Тези хора не са нито индианци, нито негри, ами просто – смес от едните и от другите – замбоси. Дори на няколко крачки можете трудно да различите мъже от жени, ако не знаете, че онези, които се люлеят в люлки или се търкалят в сладко безделие по палмовите рогозки – *petates*, непременно са мъже, а онези, които с пот на челото работят – са жени. Иначе не може да има „ред“ в това племе. Културата още не го е докоснала.

Понякога онези, търкалящите се в блаженство, се изправят, за да поощрят работещите с удари на камшици – *cnasto*.

В сянката лежат някои покъщнини – *metate*, на които се полага варения кукуруз, за да се направи от него *tortillos* – няколко *ollas* от червена глина, подноси от тиква; лъщи чифт неогладени брадви, както и търнокопи; на стената са окачени седло, юзди, ласо. Около всичко това понякога се извива рамка с кичури червен пипер.

До колибата се изтяга куче. Зад дървото е привързан мършав мусанг. Вървят две жалки магарета, понякога се вижда и муле с хлътнали хълбоци.

Замбо не обича да работи. Работи, както казахме, само жена му. Прочее, няма кой знае и каква работа – нужно е само да се очисти парче земя, да се посади или посее каквото описах дотук и сетне да се следи как всичко расте от само себе си, под грижите единствено на слънцето и дъжда.

Да отминем по-нататък. Нова поляна и нова картина. Вижда се вече известна култура, но пак се забелязва мързел и всеобщо нехайство.

Това е ранчо, собственост на дребен фермер – вакеро.

Сносно изградената къщица има приведена стряха, снабдена дори с улеи за дъжд. Стените изглеждат прекрасно: направени са от дебел бамбук или от здравите стъбла на *Fouquieria Splendens*, стегнати с връвчици, завити с алое – питие. Междините са оставени разтворени, за да влиза въздух. В туземните постройки хората търсят подслон не от студ, а от жегата. Покривът е направен от палмови листа и се издава доста напред, за да отхвърли по-далеч потоците от проливните дъждове. Група от подобни къщици има много живописен вид, дори по-хубав от швейцарски-те шале.

Покъщнината е бедна. Маси тук не се използват. Виждат се само няколко грубо сковани столове. Леглата са също криво-ляво сковани от бамбук. В ъгъла се е прикътнал неизбежният камък за печене на тортили – *metate*. На пода са разстлани палмови рогозки. Сред стаята – малко огнище във вид на олтар. На стената – мандолина, седло от шавена кожа,

богато украсено със сребърни гвоздеи и пластинки, повод с огромна мамелюкска юзда, ескопет – вид карабина, сабя или мачете... По рафтовете – чашки, подноси, букети от различни цветя, парчета от дърво, но без вилици, ножове и лъжици. Такива са мебелите на ранчото в мексиканската terra caliente, което ще рече гореща област.

Ранчеро седи на прага или се занимава със своето малко, но пълно с огън конче, превързано недалеч. Той е или чистокръвен испанец, или метис, рядко индианец. Тук индианците остават до смъртта си прости работници. Положението на един що-годе осигурен ранчеро е недостъпно за тях.

Костюмът на ранчеро е доста живописен, самата му външност не е лишена от привлекателност.

Той има смугло лице, черни коси, ослепително бели зъби. Носи мустаци, но не се грижи за тях. И брадата си не стриже и не разчесва. Черните или зелените му кадифени гащи са отворени по ръбовете и са общити отдолу с кожа за предпазване на колената от тръните и храсталците. Ред от издути, повечето пъти сребърни копчета служат за стягане на ръбовете по време на застудяване. Под тези гащи той носи други – от тънка, бяла, памучна материя, които са толкова широки, че изскачат издути през страничните ципове. Техният бял цвят представлява приятен контраст при тъмния цвят на кадифето. Талията е завита с яркочервен копринен пояс, завързан е така, че общите краища, украсени с пискюли, висят на бедрото: зад него се вижда дръжката на ловджийския нож. Къса кадифена куртка, богато обшита със злато и натруфена с копчета, тънка, хасена, с копринени гънки риза, тежка шапка с огромна периферия – сомбреро, украсена със златен или сребърен ширит и нишки, и обуца от червен мишин, на които звънтят грамадни шпори, довършват цялото облекло впрочем, има още един предмет, без който е трудно да си представим ранчеро – *segare*, вид плащ, който му служи и за одеяло, и за наметало, и за чадър.

Жената на ранчеро е почти винаги заета въщи. Най-много може да се забележи, когато пече храната. Тя е със светлочервена пола, толкова къса, че може да се гледат свободно малките ѝ прекрасни крака с леки чехли, заголените ръце, шията и част от гърдите са наполовина скрити под синкав шарф, небрежно пуснат от главата.

Ранчеросите прекарват приятен, лек, безгрижен живот. Те са най-добрите ездачи в света, благодарение на привичката да си пасат стадата яздейки и никога да не ходят пешком. Ранчеро свири на мандолина, пее прекрасно андалузки песни и страстно обича фанданго – испанското

хоро, и чингарито – силно питие от мецкал.

Такъв е ранчеро не само в околностите на Вера-Крус, но и по цялото Мексико – от Северната граница до провлака.

В terra caliente можете да срещнете и собственик на памучна плантация или на някаква друга – за захарна тръстика, ванилия или какао. Неговият имот се нарича hacienda и той вече е от по-горен ранг. Многобройните прекрасно гледани ниви се оросяват с вода, а покрай тях са насажденията от какао. От влажната почва се издигат редове от величествени платани; техните грамадни жълти и зелени листа, които никнат от долната част на стъблото и се спускат на красиви гънки, правят дърветата едно от най-красивите украшения на тропическите страни, а брашнените плодове, които висят на купчини, ги слагат в списъка на най-полезните дървета.

В края на нивите се издигат стени, бели или изписани в бяло, над тях се издига към небето изящна стрела. Това е самата хасиенда на плантатора, богатия собственик, довчера terra caliente. За да влезете тук, трябва да минете покрай пеоните – работници-индианци, облечени в бели памучни дрехи. Главите на пеоните са запазени от слънцето с широкополи шапки, изплетени от палмови листа. Краката са голи, само стъпалата са закрити със сандали, превързани с кожени каишки. Кожата на пеона е много тъмна, но не черна. Черните им блестящи очи гледат сериозно и съсредоточено: косите, черни като очите, падат върху раменете. Всички тези работници ходят особено, кривят краката, навярно поради навика да носят тежки неща. Те са цивилизованите индианци. Свободни според закона, те при все това са роби на дело, нямат никаква възможност да се освободят от веригите на нуждата. Те са потомци на заробените коренни жители на Анахуак.

Такива са обитателите в околността на Вера-Крус. Те малко се различават от другите части на Мексико. Костюмите, нравите, обичаите са почти еднакви и у едните, и у другите. Макар климатът и местностите в Испанска Америка да са доста разнообразни, населението ѝ е почти еднакво във всички точки на обширната територия.

Ето ви едно кратко описание на страната, в дълбочината на която трябваше да се отправим с майор Блосъм.

Глава VII

РАЗУЗНАВАНЕ

Още не се бе разсъмнало след моята визита у майор Блосъм, когато ме събуди тих, дружелюбен глас в палатката.

Беше сержант Боб Линкълн.

– Войниците са вече под оръжие, господин капитан.

Скочих, облякох се бързо и излязох.

Месецът още ярко светеше и видях построения в две редици отред. Пред моята палатка Малкия Джек оседлаваше малкия си мустанг. Джек беше истински миниатюрен карабинер със своето кепе и тясна зелена куртка, закопчана до брадата; имаше малка сабя и чифт звънтящи мексикански шпори. Неговото конче притежаваше някои оригинални качества: това жилесто животно можеше – неопределено време да се храни с най-бедна храна. Веднъж по някаква случайност то трябвало да се раздели със своя господар; най-послед Джек намерил своя мустанг в подземното на един разрушен манастир, дето прекарал четири денонощия, без да има друга храна, освен камъни и плесен.

Щом ме видя, Джек се затече да ми прислужва за закуската.

Тръгнахме и скоро към нас се присъедини майорът на висок жилав кон. След него яздеше на едър кон негър и носеше в обемиста кошница храна за майора.

Излязохме на широкия път. Майорът и Джек яздеха в авангарда: Джек и неговият мустанг изглеждаха представители на царството на лилипутите в сравнение с майора, който се очертаваше в сутрешния здрач като някакъв центавър.

На един завой, който минаваше край голяма гора, видяхме конник. Майорът малко по малко забави хода на своя кон и най-послед се оказа в задните редове.

Конникът беше замбо, който търсеше избягал от оградата му бивол. Зададох му въпрос, отнасящ се до целта на нашата експедиция. Той посочи на юг, като каза, че там ще намерим много мулета.

Завихме наляво по път, който минаваше през гората и скоро се стесни в такава тясна пътека, че трябваше да вървим един зад друг. Гъстите клони, които се преплитаха над главите ни, затъмняваха пътя.

Майорът постоянно трябваше да ляга напред на седлото, а няколко пъти дори слизаше и вървеше пеш – толкова ниско висяха клоните.

Пътувахме мълчаливо, тишината се нарушаваше нарядко само от проклятията на майора, които при това се произнасяха полугласно, за да не привлекат вниманието на враговете.

Най-после пред нас се откри малка прерия, от едната страна на която имаше хълм, покрит с нисък храсталак. Аз се изкачих на хълма, за да разгледам околността. Слънцето току-що бе изгряло над синия залив, повърхността на който искреше от ярките лъчи с металически блясък. Като поставих ръка над очите си, различих високите мачти на корабите и осветените кули на града. На юг се простираше неизгледна равнина, дето тъмната зеленина на лесовете се редуваше с по-светлия тон на полята и с огледални езера. Подножието на хълма, на който стоях, беше опасно с широк пояс гора, а по-нататък започваше прерия, дето видях много пасящ добитък. „Там, по всяка вероятност, ще намерим това, което ни трябва!“ – казах си.

Тръгнахме по-нататък по пътеката, която според моето мнение, водеше към пасбището. Скоро се приближихме до брега на една река. На противоположния бряг не се виждаше продължение от пътеката. Къде водеше тя? Линкълн преплува и след известно време намери продължението на пътя, като разчисти прикриващата го естествена завеса от лози и малини. Отпечатъци от конски копита се виждаха отчетливо по земята. Със своя кон майор Блосъм се провираше трудно напред и ние постепенно се приближавахме към целта.

Гората стана по-рядка и излязохме на поляна. Красива картина се представи пред нас. Някога тази поляна сигурно бе обработвана, но сега напусната. Тук имаше розови храсти, групи от кокосови дървета и полудиви смокини. Близко до гората се издигаше покрив на къща над море от цъфтящи храсти. Тръгнахме към нея.

Слънцето заливаше всичко с нежна топлина, въздухът бе напоен от аромата на цветята, окръжаваше ни пеенето на птиците.

Когато се доближихме до жилището, заповядах на войниците да спрат, а сам отидох на разузнаване.

* * *

Като не намерих свободен вход за къщата, разтворих храстите от жасмин, които образуваха жив плет, и видях прелестна картина.

На малка могилка се издигаше необикновена къща: без прозорци, а стените – оплетени от бамбук и прозрачни, тъй че можеше да се вижда какво става вътре. Зелена вълнена завеска заменяше вратата и в тази минута беше отдръпната. Цялото здание правеше впечатление на огромна

птича клетка с позлатени пръчки.

Близката до къщата част на градинката, изглежда, беше предмет на особени грижи. На заден план имаше горичка от маслинови дървета, а отдясно и ляво растяха портокали и лимони. Редки храсти, посадени в красиви глинени саксии, бяха наредени наоколо. Фонтан, висок 7 метра, падаше като дъжд, разлагащ спектъра, върху водни лилии и други растения между разкошните смокини.

До този момент никъде не бях забелязал хора. Сякаш само птиците се наслаждаваха от разкоша на това кътче. Яркочервено фламинго, което се къпеше във водата, се отделяше рязко върху зеления фон. Пойни птици населяваха всеки клон.

Нежен, сребрист женски глас достигна до мен откъм смокиновата горичка. Чу се звънлив смях и пляскане на вода. Коя Ева живееше в този рай? Цял месец вече не бях чувал женски глас и отдавна замлъкналият струни на сърцето ми изведнъж затрептяха. Първият ми порив беше: напред! Но се боях да не бъда много нескромнен и реших да се отдръпна, когато до слуха ми достигна груб мъжки глас, който произнесе на испански:

– Скоро ли ще свършите? Много е горещо! Да се върнем въщи!

– Ах, не, Пепе! Още мъничко! – и пак зазвъня смях и се чу пляскане.

Мъжкият глас ме ободри и решително тръгнах към смокините, широките листа на които закриваха от мен говорещите.

– Погледни, Лупа, колко е красиво!

– Горкичката! Пусни я, Лукс!

Разтворих листата. Пред мен беше кръгъл басейн, пълен с кристална вода и ограден от всички страни със стена от палми, широките листа на които се свеждаха над него и го защитаваха от слънцето. Наоколо имаше каменен парапет, облечен с фарфорови разноцветни плочки. В центъра святаше силен фонтан и поради вечната подвижност на повърхнината на водата, златните и червените рибки, които плуваха в басейна, сякаш се раздробяваха на милиони форми. Малко по-далеч, около група водни лилии, плуваха два лебеда.

А близо до фонтана стояха до пояс във водата две очарователни девойки, облечени в безръкавни зелени туники. Водата беше тъй прозрачна, че позволяваше да се видят нежните им крачета. Разкошни коси падаха по белоснежните им рамене и ръце; в техните очертания имаше такова поразително сходство, че неволно ги взех за сестри. Но в същото време те не си приличаха една на друга ни по цвета на лицето, ни по

косите. Едната имаше сладостно восьчна кожа с маслинен цвят и пурпурна руменина играеше на страните ѝ; тя бе с черна коса и лека сянка лежеше над горната ѝ устна, като се отделяше рязко от белината на зъбите, очите ѝ бяха черни, големи и имаха бадемови разрези; това бяха от онези дълбоки като нощ очи, които винаги гледат някъде надалеч.

Другата беше златокъдрава красавица. Очите ѝ бяха по-кръгли и с цвета на тюркоаз. Кожата ѝ не тъй нежна и восьчна, както на сестра ѝ, на места имаше розов оттенък, а белите ѝ ръце на слънцето изглеждаха също тъй прозрачни и безкръвни, както златната рибка, която тя държеше. Очевидно беше по-малката.

Бях прикован на мястото си. Не сънувах ли?

– Ах, колко си жестока! Горката рибка!

– Хайде да я изядем!

– По никой начин, пусни я. Лукс!

И brunetката заплаши да напръска противницата си с вода. Последната все пак не отстъпваше и веднага бе обляна с плисък. Рибата се озова на свобода и между сестрите се започна палаво сражение. Те гребяха с шепи вода и със смях се пръскаха една друга.

Грубият глас ме откъсна от тази грациозна гледка. Като погледнах към мястото, отдето идеше гласът, видях дебела негърка, която лежеше под кокосово дърво, облегната на лакти и се смееше на лудориите на момичетата. Ето значи на кого принадлежал мъжкият глас! Разбрах, че трябва да се оттегля.

Глава VIII

ПРИКЛЮЧЕНИЕ С КАЙМАН

Изведнъж един лебед трепна и уплашено запляска с крила по повърхността на водата. Рибките тревожно се загмуркаха по всички посоки, затърсиха спасение. Дори птиците безпомощно запърхаха из градината и я оглушиха с безпокойни писъци и крясъци. Изведох се напред, за да разбера причината на внезапното изплашване. Негърката скочи, дотърча до парапета и завика сърцераздирателно:

– Праведни Боже!... Деца!... Крокодил... Кайман! Кайман!

От другия край на басейна действително се показва страшно чудовище – мексиканският кайман. Бавно се прехвърляше през ниския парапет. След миг щеше да скочи във водата! Люспестият му гръб с назъбен гребен блестеше от тинестата влага; а неговите обикновено мътни очи горяха с кръвожаден пламък.

Имах малка карабина. Прицелих се и гръмнах. Куршумът удари между очите каймана и отскочи, без да му причини вреда, сякаш черепът му беше от стомана. Моят несполучлив изстрел още повече разяри чудовището, което се отправи към жертвите си.

Девоиците съвсем се забъркаха. Вместо да бягат, стояха прегърнати и трепереха. Бяха обърнали умолителен поглед към небето, сякаш очакваха помощ от него.

Прехвърлих се през парапета и презглава се хвърлих срещу чудовището. Девоиците бяха към средата на басейна; кайманът вече ме бе изпреварил малко; водата стесняваше движенията ми, дъното беше хлъзгаво и няколко пъти се препънах. Но с безумна решителност продължавах да бързам и не преставах да викам към девоиците да бягат към брега. Но те бяха хипнотизирани от ужас.

Боже! Кайманът бе вече само на шест крачки от пляката си! Устата му се разтваряше над водата и разкриваше четворен ред остри зъби... „Мигар няма да успея!“ – повтарях си на ума.

Изведнъж кайманът забави движението си: той бе закачил с крак подводната тръба на фонтана. Това го спря само за секунда, но секундата беше достатъчна за мен. Аз задминах вече вкаменените девойки и бях готов да срещна атаката.

– Към брега! Към брега! – тласках девоиците с една ръка, а с другата държах извадена сабята си.

Едва сега те се опомниха и се хвърлиха към брега на басейна.

Чудовището заскърца със зъби и се впусна към мен. Ударих го със сабята, но безрезултатно; все пак моят удар го отблъсна настрана. Обърнах се: слава Богу! Момичетата бяха спасени! Кайманът се обърна, за да поднови своето нападение. Тоя път забих сабята право в устата му. Но стоманата като ледунка изхрущя между зъбите му. В ръката ми остана само дръжката с малка част от острието.

Положението ми беше отчаяно. Девойките вече стигнаха до брега, но по-голямата грабна кол и пак скочи във водата, за да ми помогне...

В този момент се чу изстрел. От храстите изскочиха пет-шест души и наскачаха един след друг във водата. Чух викове, звънтене на щикове. Чудовищното влечуго се обърна във водата, пронизано на десетина места.

* * *

– Вие сте спасени, капитане! – каза Линкълн.

Около мен стояха няколко войници, до пояс във водата. Малкият Джек също беше тук, а неговата къса сабичка бе забита до дръжката в тялото на каймана.

– Дойдохте навреме, благодаря ви!

– Чухме вашия изстрел и дотърчахме, понеже знаем, че не бихте стреляли напразно.

– А къде са...

Търсех с очи девойките. Те бяха изчезнали.

– Ако питате за онези женички – отговори ирландецът Чен, – те избягаха зад дърветата. Кълна се в свещи Патрик, тази, чернооката, е апетитно късче!

И той се обърна към мъртвия кайман и започна с ожесточение да го мушка с щика на пушката си.

– Проклетата гадина! – ръмжеше. – Намислил да преследва хубавите момиченца!

Излязохме през парапета и войниците започнаха да сушат измокрените си пушки.

Появи се Клелей. Разказах му случилото се.

– Това не може дори да послужи като повод за телеграма – засмя се той, – неприятелят има един убит, а от нас няма нито един ранен. Впрочем, може да се рапортува, че има един „жестоко изплашен“.

– Да, наистина, къде е нашият Блосъм?

– Господ го знае. За последен път го видях, когато се криеше в

някакви развалини. Може би сега вече препуска обратно към лагера.

Изведнъж Клелей се разсмя и ни показа с ръка черен предмет сред листата. Беше кръглото като луна и блестящо Лице на майора, който бе разтворил клончетата и се вслушваше „отде духа вятърът“. Като се увери, че всичко е благополучно, той започна да се провира през храстите, като пхтеше и чупеше клоните като слон. Най-после се яви при нас с войнствено оголена сабя.

– Жалко, жалко! – каза и обиколи със смела походка басейна. – А аз вече се надявах, че ще имаме случай да се сразим със жълтите.

– Не, господин майор, ние не бяхме толкова щастливи... – едва запази сериозността си.

– Но според мен няма съмнение – каза Клелей, като ни подмигваше, – те ей сега ще се явят тук. Те не са могли да не чуят нашите гърмежи.

Майорът отпусна сабята; синкави и бели петна се появиха на румените му страни.

– Нима намирате, капитане, че не сме навлезли достатъчно навътре в тази проклетата страна? Няма да намерим мулета тук! Не ще ли бъде по-добре да се върнем в лагера?

Не успях да му отговоря. Ново обстоятелство привлече вниманието ни – към нас тичаше човек в живописен костюм.

– Ей Богу, това е гверилия! – с престорен ужас извика Клелей, като обърна вниманието ни на яркочервения пояс, който опасваше талията на непознатия.

Майорът се озърна, търсейки къде да се крие в случай на сбиване; но непознатият се хвърли на шията му и го обсипа с поток от испански фрази, в които думата *gracias* (благодаря) се повтаряше най-често.

– Какво иска той от мен? – отдръпваше се майорът, който не отбираще ни дума.

Но непознатият вече забеляза моите мокри дрехи и пренесе своите обятия и *gracias* върху мен.

– Сеньор капитан – продължаваше той по испански, – вие спасихте децата ми! С какво мога да ви се отблагодаря?

Последваха приятелски красноречиви изявления, толкова характерни за живописния език на Сервантес, които завършиха с това, че той предложи на мое разпореждане своето жилище. Поклоних се и изказах съжаление, че бях тъй лошо подготвен за неговите обятия, тъй като от дрехите ми течеше вода на потоци.

Сега можех да го разгледам: беше висок, доста сух старец с

интелигентно лице – испански тип. Белите му коси бяха късо подстригани; имаше прошарени мустаци и черни като смола вежди, блестящи, пронизателни очи. Облечен беше с куртка от най-тънко бяло платно, жилетка и панталони от същия цвят, опасан с яркочервен шарф. Зелени марокенови обувца и широка шапка допълваха костюма му.

Макар че облеклото му носеше трансатлантически характер, в неговите обноски и в гласа му имаше нещо, което даваше да се разбере, че е истински хидалго.

– Сеньор капитан – каза той, – вашето произношение... Вие сте чужденец?

– По отношение на Мексико... Да, действително – отговорих с известно учудване.

– А отдавна ли сте в армията?

– Твърде отскоро.

– Как ви харесва Мексико?

– Още не съм го разгледал много.

– От колко време сте в тази страна?

– От три дена.

– Par dios! От три дена, а вече сте в нашата армия! – с непресторено учудване извика испанецът.

Започнах да го считам за луд.

– Мога ли да се осведомя от каква народност сте? – продължи той.

– Американец.

– И тези всички ли са американци?

– Да, сеньор.

– Carra! – испанецът подскочи, опулил очи.

– Не би било съвсем точно да ги наречем американци – прибавих, – понеже между тях има и ирландци, и французи, и немци, и шведи. Но те се сражават под американското знаме.

Старецът не ме доизслуша. Той се скри зад дърветата, като се обърна и извика: „Почакайте!“ Войниците се разсмяха: не се опитвах да ги спирам, толкова комично беше смайването на стария дон.

– Този мексиканец не е много гостоприемен – измърмори Линкълн.

– Той би могъл поне да предложи на капитана чаша вино за спасението на такива красавици – забеляза Чен.

– Навярно е един от онези мексикански разбойници-гверилиясите. Видяхте ли пояса му? – каза един от източните янки.

– Трябва да е техен капитан.

– Капитан или полковник.

– Какво извика, когато си отиваше?

– Не знам, нещо ни се заканваше.

– Отначало като че ли ни се зарадва. Какво ли му стана изведнъж?

– Паул каза, че предлагал на капитана цялата си къща.

– Как? И двете красавици?

– Разбира се.

– Ей Богу, аз на мястото на капитана бих приел всичко и бих заживял по царски.

– Това е фаянс – каза един от войниците, като разглеждаше парапета на басейна.

– Не, не е фаянс.

– А какво?

– Боядисан камък.

– Казвам ти, че е фаянс!

Чу се шум от счупено украшение. Обърнах се и строго спрях войника. Чен полугласно забеляза на другаря си:

– На капитана му се свида за тези неща, които ще му принадлежат, когато се ожени за една от красавиците.

В това време се върна старият дон, като носеше голям лист пергамент.

– Аз не съм мексиканец, а испанец! – с достойнство произнесе той, като ми предаде документа, който бе издаден от испанския консул във Вера-Крус и удостоверяваше, че притежателят му, дон Розалес, е чистокръвен испанец.

– Сеньор Розалес – казах, като му връщах документа, – беше излишно. Обстоятелствата на нашата среща и без това ви осигуряваха добро отнасяне от наша страна. Ние не сме варвари и не воюваме с мирното население.

– Вие имате нужда от почивка, господа. Няма ли да влезете в моята къща?

Представих на дон Розалес офицерите. Майорът вече съвсем се оправя.

– *Vamonas, caballeros* – покани ни стопанинът и ни поведе към своето жилище.

– А вашите войници, капитане? – изведнъж се спря той. – Може ли да им изпратим храна!

– Разбира се, дон Розалес, щом сте толкова любезен. Стига това да не причини щета на вашето домакинство.

След няколко минути се приближихме към описаната вече

Стрелците в Мексико

постройка, подобна на птича клетка.

Глава IX

МЕКСИКАНСКИ ОБЯД

– Влезте, сеньори – произнесе дон Розалес, като дръпна завеската на входа на ранчото. – Седнете, сеньори, ей сега ще се върна. – С тези думи стопанинът изчезна през вратичката, отчасти скрита от очите на наблюдателя с плътна тръстикова рогозка.

– Много изящно – забеляза полугласно Клелей, като оглеждаше стаята.

– Изящно, дявол да го вземе! – потвърди майорът.

Докато Клелей се възхищаваше от мебелите от розово дърво, арфата, диваните, меките килими, аз бях погълнат от други мисли.

– За какво се замислихте, капитане? – обърна се към мен Клелей.

– За нищо...

– А, значи за онези нимфи, които гледахте тайно в басейна. Но де са те?

– Какви нимфи? – осведоми се майорът, който досега още не знаеше добре същината на водното приключение.

В това време дон Розалес завика отвън:

– Франциско, Роман, слагайте обета, по-скоро!

– Кого вика той? – зачуди се майорът.

Наглед цялата къща беше само от тази стая, в която стояхме ние. От погледите ни беше скрита само малка веранда, дето току-що излезе стопанинът, но беше толкова малка, че едва ли там можеха да се намират слугите, които той викаше. По-далеч, в сянката на маслиновите дървета, имаше две по-малки постройки, също прозрачни. Но там не се виждаше никой. А по-нататък започваше гората. Каква беше тази загадка? Къде се изгубиха нимфите? Отде трябва да се явят Роман и Франциско?

Чу се звън на звънче. Дон Розалес ни попита през стената кой какви ястия обича. Предоставихме избора на него.

– Що за дяволщина! – извика майорът. – Той може да достави всичко, каквото пожелае, като тропне с крак по земята или като позвъни със звънчето!

Това възклицание беше предизвикано от появата на пет или шест спретнато облечени слуги, които носеха разни ястия. Те влязоха през малката врата; но как така бързо попаднаха тук?

Майорът произнесе най-ужасното проклятие и прибави с дрезгав шепот: „Това е мексикански Аладин!“

Да си призная, и аз бях поразен. Слугите излизаха и се връщаха с нови ястия. Скоро масата започна буквално да пращи под тежестта на изобилния обед, сервиран в сребърни, масивни съдове!

– Да пристъпим към обела, сеньори; страх ме е само, че няма да останете доволни от моята кухня: тя може да бъде наречена изключително мексиканска.

Да наречем обела лош би значило да излъжем и да не се съгласим с твърдението на майор Джордж Блосъм, който и по-късно си спомняше за него като за най-добър в живота си.

Най-напред супа от костенурки.

– Може би вие бихте предпочели жулиен или вермишел? – попита дон Розалес.

– Не, супата е отлична – отговорих от името на всички, като неволно взех ролята на преводач, тъй като стопанинът през всичкото време говореше на испански.

– Опитайте агваката, това придава особен аромат на супата.

Слугата ни обиколи с чиния, в която бяха поставели продълговати плодове с маслинен цвят, големи колкото круша. Но за нашия северен вкус прелестта на агваката се оказа неуловима.

След това се яви риба с необикновено нежен вкус и други ястия, често съвсем непознати за нас, но вкусни и пикантни. Майорът, когото дон Розалес величаеше със „Сеньор колонел“ (полковник), не пропускаше ни едно ястие, като се стараше да обогати своите гастрономически познания.

– Puchero, сеньор колонел?

– Благодаря ви – и майорът опитваше puchero.

– Опитайте малко chile relleno.

– С удоволствие! Ах, дявол да го вземе. Гори като огън!

– Pica, pica! – подсмиваше се домакинът, когато гледаше забавните гримаси на майора, непривикнал на шушулковия пипер. – Полейте го с чаша кларет. Ей, донесете чаша Йоханесбергер! Може би някой от сеньорите желае шампанско? Опитайте, сеньор колонел, това quisado de la pato.

– Благодаря ви! Още ми пари онази проклетия.

– Как мислите, дали разбира английски? – ме попита шепнешком Клелей.

– Едва ли.

– В такъв случай на всеослушание заявявам, че този старец, е много мил човек. Той би трябвало да се сражава в нашите редове, нали, господин майор?

– Да, аз бих желал неговата кухня да бъде по-близо до нашия лагер – съгласи се майорът.

– Сеньор колонел, няма ли да обичате *pasteles de Montezuma*?

– Моля ви се! Хм! Но не разбирам какво е това във всеки случай много е вкусно.

– Позволете ми сега, сеньор колонел, да ви предложи парче *guana*.

Майорът го погледна учудено.

– За какво говори той? Да не е за игуана?

– Разбира се.

– Е, покорно благодаря! Не съм любител на гущери.

– Хайде, господин майор, опитайте и ни кажете – рече Клелей.

– Вие сте като аптекаря, който отровил кучето, за да изпита действието на своите церове. Впрочем, какво пък. Нали и други го ядат, нашият стопанин, например? Да го опитаме. Превъзходно! По-вкусно от пиленце! – Майорът направи чест на игуаната.

– Препоръчвам ви и ортолаповия пастет; тези птици сега са в сезон.

Майорът се отнесе съчувствено, понеже това беше неговото любимо ястие, и в най-късо време успя да унищожи порядъчно количество от него.

Най-после бе донесен десертът: разни торти, кремове, желе, бланманже, портокали, ананаси, грозде, банани, смокини, фурми затрупаха масата. И ние просто и досега не знаехме откъде, от кой рог на изобилието пристигаха тези вълшебни неща!

– Изпийте, сеньори, по чашка кюрасо. Сеньор колонел, за ваше здраве. Може би, вие бихте предпочели майорка?

– Благодаря ви, сър.

– Или *Pedro Ximenes*? Имам бутилка старо *Pedro Ximenes*.

– Каквото обичате, драги дон Розалес, каквото обичате.

– Рамон, донеси. Взemi и две-три бутилки мадейра със зелен печат.

– Ей Богу, този стар господин е вълшебник – весело забеляза майорът.

„Би ми се искало да извади от земята нещо друго, а не вино“, си помислих аз недоволно от това, че девойките още не се появяваха.

Слугата разнасяше кафето.

– Пушите ли сеньори? Желаете ли хавана? Един приятел ми изпраща от Куба. А ето местни *cigaritto*, но аз не ви го препоръчвам.

Майорът си избра хавана. Аз започнах да се страхувам, че мексиканският хидалго тъй и ще ни изпрати, без да ни запознае с дъщерите си. А мен тъй ми се искаше да видя още веднъж очарователните създания, особено brunetката, която ми направи дълбоко впечатление. Странна е тайната на любовта! Моето сърце беше вече направило избор.

Размишленията ми бяха прекъснати от гласа на дон Розалес, който ни канеше да се присъединим към дамите в гостната. Скочих така, че едва не съборих масата.

– Къде бягате! – попита Клелей. – Нима не искате да се запознаете с дамите?

– Той каза, че те са в гостната – пошепна майорът с подозрителен шепот, – но къде се помещава гостната? В изправност ли са револверите ви?

– Как не ви е срам, господин майор!

* * *

Загадката се разясни – видяхме водеща надолу стълба.

– Позволете ми да ви заведа, сеньори, в моето подземие – каза испанецът, – аз съм наполовина подземен жител. Тук се спасяваме от жегата и от ураганите.

Спуснахме се след него. Само лейтенант Окс отиде да нагледа войниците.

Озовахме се в ярко осветена зала. Подът представляваше скъпа мраморна мозайка. Стените бяха светлосини и украсени с отлични картини; тук се срещаше дори четката на Мурильо. От тавана висяха полилеи с рядка оригинална форма; в тях бяха поставени восъчни свещи. Наоколо имаше вази с изящни изкуствени цветя. Широки огледала отразяваха цялата обстановка, сякаш се намирахме в блестяща редица от стаи. Нашият домакин се приближи до едно от огледалата и натисна пружина. Огледалото се отмести навътре и домакинът ни предложи да преминем в „главната“ гостна, която се оказа още по-разкошна от първата. Стояхме ослепени от окръжаващото ни богатство. Дон Розалес отвори странична врата и повика:

– Деца, елате тук!

Чухме шумолене на копринени рокли, леки стъпки и женски гласове. Влязоха сеньора Розалес, а след нея двете й красиви дъщери, героините на днешното приключение. Те се спряха за минута да ни разгледат.

– Нашият спасител! – извикаха и се хвърлиха към мен, паднаха на колене и започнаха да ми целуват ръцете. Тяхното вълнение и

допирането на нежните им ръце накара кръвта ми да закипи. Но това беше от тяхна страна чисто детски, искрен порив, желание да изразят своята благодарност.

Дон Розалес в това време представи Клелей и майора на съпругата си – донна Жоакина, – след това поведе девойките за ръце и ги представи, като свои дъщери, Гвадалупа и Мария de la Lux (лъчезарна).

– Мамо – обърна се към жена си, – както виждаш, сеньорите още не са изпушили цигарите си, разреши им да пушат тук!

– От все сърце.

– Може би ще се присъедините към нас? – казах. – Аз съм чувал, че това е обичай тук?

– Този обичай не съществува вече – възрази дон Розалес, – младите мексиканки, напротив, се срамуват да пушат.

– Да, ние не пушим! – каза Гвадалупа на английски.

– Ехе! Кой ви научи да говорите английски?

– Ние говорим много лошо. Учи ни един американец – дон Емилио.

– Американец?

– Да, сеньор – каза дон Розалес, – наскоро у нас беше на гости един господин от Вера-Крус.

Стори ми се, че нашият стопанин не желае да говори повече за това, а същевременно почувствах внезапно и дори мъчително желание да науча повече подробности за американеца дон Емилио и за неговите отношения с нашите нови приятели...

Що се отнася до майката, тя очевидно беше поклонница на пушенето, понеже запали малка, прилична на патрон цигара, като я поднесе със златни щипци до горещите въглени.

Като изпусна дим няколко пъти, сеньората предложи на майора да последва нейния пример. Не желаейки да се покаже нелюбезен, той взе cigaritto, но не знаеше как да я свие. Момичетата лукаво следяха безплодните опити на майора; по-малката не се стърпя и се разсмя.

– Позволете, сеньор колонел – донна Жоакина направи бързо cigaritto.

– Дръжте за този край. Suave, suave, да не я смачкате! Сега запалете.

Майорът запуши най-енергично.

Той не забеляза как огънят стигна до пръстите му; като се опари, дръпна ръката си, при което скъса обвивката и пое в устата си заедно с дима стрит тютюн. Започна да кашля и да киха много комично.

Девойките, подстрекавани от шегите на Клелей, се разсмяха

високо, а майорът със сълзи на очи акомпанираше на кашлицата си с най-разнообразни проклетия.

– Не желаете ли още, сеньор колонел? – с усмивка му каза донна Жоакина.

– Не, госпожо, най-покорно благодаря!

По-нататъшният разговор решихме да водим на английски. Случи се, че Гвадалупа никак не можеше да ни накара да разберем една нейна английска фраза.

– Бих искала по-скоро да се върне нашият брат, той много по-добре говори английски – каза тя.

– А де е той сега?

– Във Вера-Крус.

– А кога очаквате да се върне?

– Тази вечер.

– Да – добави донна Жоакина на испански, – той отиде за няколко дни при един свой приятел и днес трябва да се върне.

– Но как ще се измъкне от там? – извика майорът.

– Защо, сеньор? – девойките побледнях.

– Та той не може да се промъкне през веригата – продължаваше да откровеничи майорът.

– Какво значи това, капитане, обяснете! – изплашено се обърнаха към мен сестрите.

Виждах, че не можеше вече да се крие. Майорът развали всичко.

– Страх ме е, че вашите очаквания няма да се оправдаят Брат ви няма да се върне днес.

– Но защо?

– Нашите войски са обсадили града и съобщенията с него са прекъснати.

Ако в гостната на дон Розалес би влетяла граната, казах си, не би зашеметила толкова семейството му, както това съобщение. Живеейки като отшелници, те бяха чували, наистина, че се започва война между Мексико и Съединените щати, но Щатите се намираха далеч зад Рио-Гранде. Макар да достигаха до слуха им топовни гърмежи от крепостта Сан-Хуан, те и не подозираха, че градът е обсаден откъм сушата. Отчаянието им, когато научиха цялата истина, не можеше да се опише. Нали градът щеше да бъде бомбардиран от американците!

Донна Жоакина кършеше ръце и призоваваше светата Дева. Сестрите прегръщаха майка си и дон Розалес и се обливаха в сълзи. „Бедният Нарцисо! Бедното ни братче! Те ще го убият!“

Вратата изведнъж се разтвори и един слуга се втурна с вик: „El norte! El norte!“

Глава X NORTHERN

Дон Розалес се съвзе изведнъж и затича към предния салон – *antre sala*. Инстинктивно всички тръгнахме след него.

Когато се изкачихме горе, пред очите ни се представи картина, еднакво и страшна, и величествена. Видът на земята и небето се бе променил съвършено. Природата, която неотдавна се усмихваше с цялата си прелест, сега бе мрачна и неузнаваемо страховита. Чистото лазурно небе, което бе залято от слънчевото сияние, бе станало оловнотъмно и необикновено заплашително. На североизток плуваше грамадно множество черни облаци. Като стигна Сиера-Мадре, то сякаш прегърна остриите върхове, за да бъде прободено и разкъсано. От него се отделяха огромни тъмни парцали, приемащи фантастични форми, и със страшна бързина се приближаваха към нас. Демоните на бурята излизаха от своето логовище, за да разнесат навсякъде ужаса на опустошението.

Самотен огромен облак се придържаше към снежния конус на Оризава, сякаш вампир, който се готви да се хвърли върху заспала жертва.

От основната маса тъмнило, надвиснала над Сиера-Мадре, изскачаха сегиз-тогиз светкавици ту на една, ту на друга страна.

На юг към небето се повдигаха вихрушки от пясък.

Бурята все още не стигаше до ранчото. Листата на огромните дървета продължаваха да бъдат застинали. При нас царуваше все още онази тежка тишина, която винаги предшествува някое силно разтърсване на природата.

Лебедите издаваха пронизителни крясъци, кукумявките раздираха слуха ни със своето протегнато уууу, папагалите се обаждаха изплашени, пойните птички писукаха и всички вкупом бързаха да се скрият под гъстите листа на маслиновите дървета.

Тежки дъждовни капки започнаха да бият по листата, в началото бавно, сетне все по-често и по-силно, когато изведнъж дъждът се заизлива като из ведро. В същото време нахлу вятър и приведе почти до земята високите палми. И ето че той премина така бързо, както бе дошъл, и те отново се изправиха гордо.

Откъм север започна да се дочува глух тътен, подобен на рева на морето, или на някакъв далечен, огромен водопад. Тътенът все повече приближаваше и нарастваше. Навремени от гората чувахме лая на

чакалите – coyotes, и пронизителния писък на разтревожените маймуни.

– Tora la casa! Tora la casa! – викаше дон Розалес от верандата. – Скрийте се в къщата! Затворете я! По-скоро дайте въжетата!

Грамадните цилиндри на палмите се спуснаха и закриха бамбуковите стени. Представяваха непроницаема преграда. За пет минути сякаш цялата къща бе захлупена с невероятна шапка и бе заградена с колове. Всичко наоколо бе привързано с въжета, краищата на които бяха прикрепени към стъблата на дърветата.

– Сега, сеньори, всичко е наред – каза дон Розалес. – Няма вече никаква опасност и можем да се върнем в гостната. Заповядайте, не стойте така нерешително!

– Бих предпочел да погледам бурята – казах аз. Не желяех да се върна при онази сцена на скръбта, която току-що бяхме напуснали.

– Както обичате, господин капитан. Застанете тук, под стряхата, ще се чувствувате на по-сигурно място.

Майорът мърмореше:

– Господи, каква жегга! Като в ад!

По лицето му се стичаше пот като град.

– След две-три минути ще треперите, сеньор, от ужасен студ! Цялата горещина сега се е събрала по ниското, но скоро ще се разпръсне.

– Колко време може да продължава тоя вихър – попитах.

– Мъчно е да се определи, сеньор – отвърна дон Розалес, – бурите при нас винаги върлуват различно време. Сега, изглежда, ще имаме hugasana, най-страшния ураган, но всичко ще премине много бързо, така мисля... Caramba!

Отново връхлетя вятър и премина с рязко свирене, след него втори тласък и трети тласък, както по време на буря в морето талазите прииждат един след друг. Сетне припъзля, загърмя и затрещя с внезапно издигане самата буря. Настана страшен мрак, небивал шум, завъртял и понесъл напред орляци от разтреперани птици и огромни облаци от листа.

Маслиновите дървета трещяха, палмите се навеждаха до земята и се разперваха треперещи. Платаните се наклоняваха грациозно и пропускаха свиренето на бурята между широките си листа.

Грамаден облак приближаваше много бързо и въздухът сякаш се изпълни с гъста пара. Атмосферата ставаше все по-тежка, гореща, задушна. Нощ замести деня, изпълнена със серен дъх.

Но ето че внезапно блесна такава светкавица, че всички дървета се сведоха като че ли пламнали. След това мракът се сгъсти още повече. Блесна нова светкавица и цялото небе загърмя толкова силно, че дори

свиренето на вятъра, самото стенание на бурята бе заглушено. И всичко наоколо се разтърси и разпищя, и размаха ръце.

Светкавиците зачестиха, една след друга, все по-бляскави и страховити, разсичаха небосвода с огнени зигзаги, по всички посоки – удар след удар, гръм след гръм и проливният тропически дъжд заплиска немилостиво, заля земята, сякаш искаше да я превърне в океан.

Но целият този ужас сякаш сам изтощи себе си и започна да прихва само след няколко минути. Ето че облакът замина на юг.

Остави след себе си пронизителен студен вятър.

– Да слезем долу, сеньори – предложи дон Розалес, настръхвайки от студ.

Клелей и майорът ме погледнаха въпросително: „Да отидем ли?“ Беше ни особено мъчително да гледаме картината на семейната скръб, понеже се чувствавахме отчасти виновни за това нещастие. Колебаехме се. Казах:

– Господа, трябва да се върнем! Ние донесохме скръбта; нека се постараям и да я утешим, доколкото е по силите ни. Да отидем.

* * *

Когато се върнахме в гостната, в картината на скръбта бе настъпила промяна. Сълзите се бяха сменили с покорност и молитва. Донна Жоакина седеше с броеница и разпятие в ръце; момичетата бяха преклонили колене пред картината, изобразяваща Долорес. В техните наведени глави, в скръстените на гърдите ръце, в цялата им поза имаше толкова тиха молба и смирена вяра, че като ги гледаше човек, не можеше да не се трогне. Искахме пак да излезем, за да не смутим тази свещена скръб, но дон Розалес ни спря:

– Не, сеньори, поседете да поговорим спокойно. Да погледнем нещастieto в очите.

Разказах му в общи линии плана на обсадата.

– Има още надежда, дон Розалес – казах аз, – и при това, струва ми се, спасението е във вашите собствени ръце.

Дойде ми наум, че човек с такова обществено положение като дон Розалес навярно би могъл да получи достъп в града при посредничеството на своя консул или с помощта на испанския военен кораб, който видях в пристанището на Вера-Крус. Когато казах това на стареца, той се оживи и отвърна, че на кораба имал познат.

– Да – потвърди Гвадалупа, – дон Сантяго е наш познат.

– Дон Сантяго? Кой е той? – попитах.

– Наш сродник – отговори дон Розалес, – той е офицер в испанската армия.

Не зная защо, но нещо като че ли ме бодна в сърцето.

– Щом имате приятел на испанския кораб, то какво по-хубаво? Той може да спаси вашия брат.

Лицата наоколо ни просветнаха. Дон Розалес ми стисна горещо ръката.

– На този кораб още е позволено да се сношава с града. Трябва по-скоро да се явите там. Бомбардировката не е започнала, нашите батареи още не са устроени.

– Ще отида веднага! – дон Розалес скочи от мястото си. Донна Жоакина и момичетата отърчаха да приготвят нужното за заминаването му.

– Но как ще премина през вашата верига? Ще ми разрешат ли?

– За това ще бъде необходимо да ви придружавам, дон Розалес – отговорих, – но съжалявам, че не мога да направя това още сега. Аз съм изпратен с поръчка да намеря мулета. Ние видяхме тук зад гората пасбище.

– Да, там ще намерите около стотина мулета. Те са мои – вземете ги всичките.

– В такъв случай майорът още сега може да подпише с вас договора и да ви плати парите.

– Заповядайте. А на връщане значи ще се отбием тук?

– Да, и ще се постареем да не се бавим нито минута.

– Аз сам бих дошъл с вас, но... – дон Розалес се смути, приближи се до мене и продължи полугласно, – да ви кажа право, господин капитан, бих желал да ги вземете „без мое съгласие“. Аз почти не се меея в политиката. Но Санта Ана е мой враг и ще се радва да намери повод да конфискува имота ми.

– Разбирам. Добре, ще взема мулетата насила, а вас като военнопленник ще откарам в нашия лагер – това ще бъде отговор на вашето гостоприемство.

Испанецът се усмихна:

– Сеньор капитан, вие нямате сабя, позволете ми да ви предложа тази.

Той ми подаде шпага от толедска стомана в украсена със злато ножница и с изображение на мексиканския орел на дръжката.

– Това е оръжие на генерала на Виктория – каза той.

– Благодаря ви, ще ценя много този подарък.

– По чашка мараскин за пътя?

– С удоволствие – произнесе майорът, – но позволете да ви дам един съвет; побързайте да скриете това някъде, докато не е късно – той посочи златния сервиз, който стоеше на сребърен поднос.

– Действително – потвърдих, след като преведох думите на майора, – армията винаги се придружава от нехранимайковци, които се занимават с грабеж.

Дон Розалес обеща да си вземе бележка и ние се разделихме.

– Ще ви дам водач. Ще намерите това, което ви трябва, в корала. Адиос, сеньори!

– Довиждане, дон Розалес! Довиждане, госпожи!

– Адиос, капитан! Адиос, адиос!

Протегнах ръка на сестрите. По-малката веднага я притисна до устните си. Гвадалупа последва нейния пример, но в движенията ѝ се забеляваше значителна сдържаност. На какво се дължеше?

– Щастливец! – избъбра майорът, когато се изкачвахме по стълбата. – За такава награда и аз съм готов да се изкъпя.

– И двете са красавици! – каза Клелей. – Но от всички жени аз бих избрал Мария Лъчезарна!

* * *

Любовта може да се сравни с роза, която расте на бодлив храст. От първия момент на зараждането на страстта се започва и ревността. Сърцето на влюбения, подобно на хамелеон, се мени в зависимост от последната дума или поглед на любимото същество. То ту се надява, ту мъчително се свива, като си спомня разни най-дребни обстоятелства, анализира ги, сравнява ги и ги претегля, като banker, който изчислява прихода и разхода.

Би могло да се напише цяла книга за това как се започва и развива любовта. Но защо? Читателят вероятно я е прочел отдавна в своето сърце!

Чувствах, че съм влюбен. Красотата винаги е била за мен обаятелна, а нейната красота се съединяваше с духовна красота. Чувствах, че в моята възлюбена се крие героиня. Тя беше надарена с всичката нежност на женската душа – и същевременно в минута на отчаяние и опасност се издигаше над представителките на своя пол. Тя беше от онези натури, които силната страст може да накара да се заблудят, беше способна да падне, но само веднъж.

Какво не бих дал, за да покоря такава сърце!

Бях запомнил всяка нейна дума, всяко движение, всеки поглед,

който би ми дал поне нищожно право да се надявам. Защо не се прости с мен тъй дружелюбно и сърдечно, както сестра си? Странно, но тъкмо от това обстоятелство аз черпех своите най-щастливи надежди. Зная от опит, че едновременно любовта и ненавистта към едно и също лице могат да съществуват в едно и също сърце. Нейната студенина, която би докарала друго в отчаяние, на мен оказа обратното въздействие.

Но ето и облак: спомних си за дон Сантяго и сърцето ми се сви болезнено. „Дон Сантяго е млад, красив морски офицер! Може ли нейното сърце да се победи само с красота? Пък и възрастта, и външността на Сантяго са още плод на моята ревнива фантазия. Нали не зная нищо определено за него. Но в нейния поглед, когато произнасяше това име, нима не се четеше особено чувство? О, ад!...“

Вероятно бях произнесъл последните думи гласно, понеже Линкълн изведнъж ме настигна и ме попита:

– Какво казахте, капитане?

– Нищо, нищо, сержант!

Въпреки този отговор, Линкълн пошепна на своя съсед:

– Какво ли се е случило на нашия капитан?

И той с учудване забеляза как се спъвах в храстите тъй, че дрехите ми приемаха твърде плачевен вид.

Нашият път минаваше през гъст нисък храсталак. Вървахме ту по пясъчлив дол, ту под сенките на коркови дъбове, чиито грапави стебла бяха обвити с лиани. На три километра от ранчото намерихме рекичка, която вероятно се вливаше в Ялапа. По двата бряга растяха дървета, които си протягаха едни на други клоните. Над тъмната вода се издигаха високи водни растения, сред които имаше красив ирис, с копиевидно стебло, завършващо с кафяво цилиндрично надебеляване като пискюл на шапката на гренадир.

Нашето приближаване изплаши пеликан, който се издигна на своите тежки крила и отлетя в гъстата гора. Кайман се хвърли лениво във водата, а маймуната сапажу, заловена с опашка за един клон, се полюляваше и отвратително крещеше с получовешки глас.

Спряхме се за минута, за да напълним манерките си с вода, а след това прегазихме рекичката. Като изминахме още стотина крачки, нашият водач извика:

– Ето и стадото!

Глава XI В ЗАСАДА

Когато излязохме на високото, от другата страна на реката, пред нас се разгърна великолепна картина.

Слънцето, което клонеше към залез, сияеше в съвършено безоблачното небе. Не бе останала следа от облаците – всички те бяха изчезнали далече на юг, към горите на Гондура и Табаско.

Под краката ни се разстилаше прекрасна зелена равнина, която се ограничаваше на хоризонта с тъмната линия на гората. Тук-там по разкошните ливади се виждаха живописни групи от храсти и дървета. В средата се забелязваше малко ранчо, обиколено с висок плет. Очевидно това бе коралът, за който ни споменавахе дон Розалес.

На известно разстояние от тази къщица пасяха хиляди животни. По петнистите ребра и дългите вирнати рога се познаваше, че са прочутите испански бикове. Някои от тях се събираха между дърветата или лежах на сянка. Завързаните за тях звънчета звъняха весело, макар и бавно-бавно. На същото място имаше стотици коне и много мулета. Няколко вакеро, облечени от глава до пети в кожа, се скитаха по всички посоки със своите бързоноги мустанги.

От корала избяга на свобода див бик. Дватама вакеро с бързината на вятъра се понесоха след него, като размахваха над главите си ласата. Спряхме се и започнахме да следим с интерес тази живописна гонитба.

Разяреният бик премина на петдесет крачки от нас. Преследвачите му бяха близко. Един от тях хвърли ласото, което се изви красиво във въздуха и обви единия рог на животното. Вакеро се спря; ласото се обтегна, задържа бика, но се изплъзна. Вторият вакеро се прицели по-добре: примката на неговото ласо обви двата рога. Тогава вакеро с бързината на мисълта обърна коня си, пришпори го и се понесе назад. Привързаното за седлото въже се изопна и затрепера като струна. Поваленият бик лежеше неподвижно на тревата. Но той още не беше победен. Оглеждаше се с налети от кръв очи и изведнъж скочи отново на крака, с яростен рев се спусна върху вакеро. Но той вече се беше приготвил за това нападение и заби пак шпори в хълбоците на своя мустанг. Бикът се затече след него, като се спъваше, когато въжето се обтягаше, и едва не падаше на земята.

Изведнъж вакеро обърна коня си и се спусна под прав ъгъл на

предишното направление. Бикът пак се повали, но веднага скочи и с двойна ярост продължи преследването.

Приблужи се пак първият вакеро: неговото ласо обви тоя път краката на бика, който след това съвсем се повали и лежеше като мъртъв. Единият вакеро дойде до него и предпазливо разплете въжетата: животното беше свободно. Изправи се на крака, огледа се смирено и безропотно се съгласи да се върне в корала.

Започнахме да се спускаме от хълма и щом ни видяха, пастирите спряха своите мустанги. Очевидно те се уплашиха – пък и не бе чудно: навярно никога не бяха виждали коне, по-големи от техните малки мустанги, а нашият майор на огромния си кон приличаше на фантастичен великан.

– Като че ли ще офейкат – забеляза Линкълн, – без тях по-лесно ще уловим вятъра, отколкото мулетата. Няма ли да разрешите, капитане, да застреляме мустанга на единия от тях?

– Не, жалко е! Дали да изпратя напред водача? – съветвах се със себе си. – Но не, ще излезе много миролюбиво. Господин майор, няма ли да бъдете тъй добър да спрете тези юнаци?

– Какво говорите? – изплаши се майорът. – Моят Херкулес пълзи като костенурка, къде мога да ги стигна!

Лъжеше. Херкулес можеше да лети с бързината на вятъра.

– Тогава нека мистър Клелей седне на вашия кон. Уверявам ви, без помощта на тези мексиканци няма да хванем нито едно муле.

Всички очи бяха отправени към майора. Той отведнъж се проникна от важността на своята мисия и се съгласи да отиде, като заповяда на своя негр Док да го последва.

Беше очевидно, че майорът внушаваше на мексиканците повече страх, отколкото целия наш отред. Когато Блосъм се спусна към тях в галоп, извиках с всички сили:

– Стойте! Ние сме приятели!

Но вакеро пришпориха мустангите и с всички сила се понесоха към корала, сякаш се спасяваха от смърт.

Майорът се носеше като стрела след тях: зад него препускаше Док, държейки в едната ръка кошницата, от която започнаха да се сипят различни закуски.

Като измина около километър, Херкулес бързо започна да настига мустангите, а Док остана назад. До ранчото оставаха само триста метра, когато изведнъж майорът спря Херкулес, обърна го и бързо се спусна назад, като се обръщаше често към оградата.

Пастирите не се спряха, както очаквахме, а пресякоха прерията и изчезнаха сред дърветата на противоположния край.

– Какво става с Блосъм? Дали не му се е спукала някоя артерия? – извика Клелей.

* * *

– Какво има, господин майор? – попитах запъхтелия се като тюлен Блосъм.

– Какво има ли! – повтори раздразнено той, като придружи думите си с най-силни проклетия. – Какво, право в засадата ли да вървя? Цялата ограда е препълнена!

– От кого?

– От неприятели. Видях най-малко дузина жълти муцуни! Само да отида по-наблизо и биха ме надупчили като решето.

– Вероятно са били мирни ранчери.

– Казвам ви, че тук има засада. Онези двамата са искали да ни при-
мамят, ето техния план.

– Ех, какво да се прави! Ще прегледаме корала дали няма да бъде възможно да вкараме там мулетата.

Хвърлих се с отряда напред. Страшната ограда беше най-обикновен корал; в единия ъгъл имаше жилище от колове, дето се пазеха хамутите. На прага видяхме жалък стар замбо, единственото живо същество зад цялата ограда. Въображението на майора го бе умножило на дванадесет!

Видях, че ако успеем да вкараме мулетата зад оградата, ще можем да ги изловим всичките. Разтворихме вратите и започнахме да действуваме. Построих отряда 8 колона, която огради в полукръг стадото. По този начин успяхме постепенно да приближим мулетата към корала: при това си служихме с малки камъни и ускорявахме работата с подвижания. Джек беше особено усърден помощник.

Стадото приближи на петдесет крачки от вратата, когато чухме тропане на много конски копита. Чу се рязък звук от кавалерийски рог, който се сля с див вик, сякаш отред индиански войни се хвърляше върху врага.

Очите на всички се обърнаха веднага нататък, отдето идеше всичкият този шум, и ние с тревога видяхме тъпа конница, която се носеше като стрела към нас.

Познах от пръв поглед, че са гверилияси: това се виждаше по живописните им дрехи, по оръжието и по разноцветните значки на шапките им.

В първия момент бяхме поразени като от гръм.

Заповядах на тръбача да даде сигнал, за да се съберат войниците в центъра. Цялата линия се спусна към вратата на оградата, но изплашените мулета ни изпревариха и задръстиха прохода.

– Напред! Смърт на янките! – викаха приближаващите се врагове.

Някои войници гонеха с щикове мулетата, които започнаха да се мятат, създавайки нова опасност.

Изкомандвах „бий!“

Чу се безпорядъчен, но верен залп, след който пет-шест седла се оказаха празни. Но преди моите хора да успеят да напълнят повторно пушките си, гверилиясите дойдоха толкова близко, че нашето положение стана почти безизходно. Не можехме да се скрием зад оградата, понеже мулетата продължаваха да ни заграждат пътя.

Освободих коня от негъра, който го яздеше, и скочих на него. Около мен се събраха най-добрите войници – Линкълн, Чен, французинът Раул. Те решиха с късите си щикове да срещнат кавалерийската атака. Не успяхме да напълним отново пушките си.

Видях, че един от добрите войници, немец, бе останал назад от другите и се намираще в опасност. Препуснах към него на помощ, но един от двамата гверилияси, които го нападнаха, проби черепа му със своята пика. Гверилиястът остави пиката си, но сабятата от Виктория му попречи да намери свободното си копие.

Другарят му се хвърли върху мен, горейки от жажда за отмъщение. Неговата пика беше вече на един метър от гърдите ми, когато се чу изстрел и той изведнъж размаха ръце, и се повали мъртъв на гърба на коня си.

– Браво, Джек! Де си се научил на това? Отлично извършено! – чух през шума на битката гласа на Линкълн.

В това време видях един гверилияс, въоръжен със сабя. Владееше я с голямо изкуство.

– А, господин капитан! Още ли живеете! А аз мислех, че съм успял да свърша с вас.

– Подлец! – извиках, като познах Дюброк.

Сблъскахме се при пълен ход, но понеже моят кон не беше боен, аз само успях да отблъсна неговия удар. Срецнахме се повторно и двамата подбуждани от ненавист, но моят кон пак се дръпна настрана, изплашен от неговата блестяща сабя, и преди да успее да го задържа, ме отнесе при самата стена на корала. Като се обърнах, видях, че сме разделени от мулетата, които бяха излезли от корала и избягали на открито.

Войниците вече се бяха промъкнали в оградата и техните куршуми започнаха да свирят из въздуха. Ние с Дюброк си разменихме погледи, пълни с нетърпелива ненавист; той обърна коня си и се спусна след бягащите свои другари, които вече отстъпваха и се отдалечаваха извън пределите на нашите изстрели.

Глава XII

ПОДВИГЪТ НА ХЕРКУЛЕС

Цялото сражение свърши за две минути; както и повечето нападения на мексиканската кавалерия, то се състоеше от бърза атака, диви викове и бързо отстъпление след изгубването на няколко души.

Гверилиясите отстъпиха, щом забелязаха, че заеме безопасна позиция, отдето можехме удобно да ги обстрелваме. Сега те на групи стояха надалеч, като помагаха на ранените си другари и издаваха яростни викове по наш адрес.

Влязох в корала. Моите хора се готвеха за нова атака, уверени, че мексиканците ще дойдат отново, много повече на брой. Малкият Джек с голямо самочувствие си пълнеше карабината.

– Благодаря ти, Джек – казах, като приближих до него, – виждам, че знаеш много добре да ползуваш оръжието си.

Джек пламна от удоволствие, но не продума, виждаше се, че не намира думи, с които да изкаже своите чувства.

Линкълн бе леко одраскан по ръката и се кълнеше във всичките богове, че ще си отмъсти.

– А тоя безчестен дезертър няма да се отърве от ръцете ми, колкото и да хитрува! – закани се той, сочейки с поглед нататък, дето бе Дюброк.

Гравениц, Прусакът, бе малко по-сериозно ранен. Убит бе само немецът. Той лежеше сред равнината с пробит череп. Наблизо се търкаляше и неговият убиец. Другият мъртъв се бе заплел с крака си в своето ласо и подплашеният кон го влачеше по земята; когато ласото се стягаше, мъртвото тяло подскачаше по грапавините.

Докато гледахме тази жалостна сцена, няколко гверилияси се мъчеха да уловят побеснелия мустанг, а други изведнъж се спуснаха зад корала. Погледнахме нататък: огромен кафяв кон със седло без ездач се носеше по прерията. Беше Херкулес.

– Боже! Ами майорът?

– Трябва да се е скрил някъде, не се безпокойте – каза Клелей, – но де е той наистина? Ха-ха-ха! Погледнете там!

Въпреки всичката трагичност на преживяната минута, аз също не можех да се съдържа от смях, когато видях майорът да виси на колана на сабята си, вързан за върха на един висок кол на оградата; при това

коланът се беше обтегнал тъй от неговата тежест, че цялото дебело туловище се бе разделило на две кръгли маси. Той реवेशе с цял глас и няколко войници тичаха да го освободят. Постоянно се мъчеше да обърне главата си тъй, че да погледне от другата страна на оградата: „там“ очевидно се намираше главната причина на неговата тревога.

Разбрах, че още при първото появяване на врага той се е бил скрил зад корала. Като не бе намерил там вход, бе решил да се прехвърли през оградата. В тази минута погледът му вероятно бе паднал на гверилиясите и той се бе разбързал, искаше да скочи долу, но оставаше да виси във въздуха, при това през всичкото време се намираше под впечатлението, че гверилиясите го настигат. Свалиха го от кола и той започна да изригва потоци отбрани ругатни.

Нашето внимание пак се обърна към Херкулес. Преследвачите бяха на петдесет крачки от него и вече размахваха своите ласа. Майорът очевидно бе изгубил коня си безвъзвратно.

Като стигна до края на гората, Херкулес се спря, вдигна глава и зацвили. Две примки обвиха шията му. Изведнъж той сякаш се проникна от решението да се освободи на всяка цена, наведе глава и се понесе в пълен галоп. Въжета та, които се обтегнаха на костеливите му гърди, се скъсаха като конци. Херкулес замина далеч пред своите ловци. Носеше се сега право към корала. Като видя своя стар приятел – коня на „доктора“, – зацвили силно и като напрегна всичките си сили, прескочи оградата.

Войниците го приветствуваха със силен вик като другар.

– Давам двумесечна заплата за вашия кон, господин майор! – извика Клелей.

– Ах славно животно! – забеляза Чен. Би трябвало да принадлежи по право на нашия капитан!

* * *

Положението ни беше сериозно. Бяхме затворени в корала, на десет километра от лагера ни. Наистина бихме могли пак да отблъснем дори два пъти по-многобройни страхливи врагове. Но как да излезем? Как да преинем през равнината? Най-близкият хълм беше на километър от нас а следният – на километър от края на гората. Ако бихме успели да стигнем до първия хълм неприятелят веднага би ни оградил и би ни прерязал пътя окончателно. Гверилияси те, като ни считаха затворени в капан, се разположиха на почивка. Някои слязоха от конете и ги поведоха за юздите.

Положението ни се влошаваше от това че в корала нямаше нито капка вода, а ние след сражението бяхме силно ожаднели.

– Какво да правим сега, сержант? – попитах, като видях Линкълн, който стоеше в позата на войник, очакващ заповеди.

– Позволете, господин капитан, да взема няколко войници и да пренеса тук покойника.

– Добре, само че не е ли опасно?

– Не, тези мошеници не ще успеят да се приближат. Освен това другарите от тук могат да ни прикрият с огън.

Линкълн избра четирима силни войници и излезе. Заповядах на няколко души да следят и в случай на атака да открият огън. Но атака нямаше. Мексиканците видяха, че няма да успеят да попречат на нашето намерение.

Тялото на убития немец беше внесено зад оградата и предадено на земята, макар да знаехме, че и без това койотите ще го изровят и костите на войника ще се белеят сред голата прерия. Но кой от нас можеше да бъде уверен, че и него не го чака същата участ?

– Господа, не виждате ли някакъв изход? – попитах офицерите.

– Единственото, което е възможно, то е да отблъскваме техните нападения – каза Клелей.

– Те са четирима против един – поклати глава лейтенант Окс.

– Но не се готвят да ни нападнат. Гледайте, устройха правилна обсада.

– Дали да тръгнем в пълно каре?

– Какво каре може да стане от петдесет души срещу четири пъти по многочислена конница? Мисля, че ни остава само да се защитаваме и да чакаме да дойде подкрепление.

– А защо да не изпратим за помощ? – намеси се майорът, стратегическите планове на когото се развиха под влияние на близката опасност. – Защо да не изпратим за бригадата?

– Но как ще изпратим? Мигар имаме пощенски гълъби?

– Ами Херкулес? Той лети като стрела. Нека един от войниците го възседне и аз се обзалагам, че след един час ще бъде в лагера.

Хванах се за мисълта на майора, макар да ми беше болно и досадно, че сам не мога да се измъкна от капана.

– Кой желае да бъде пратеник, момчета? – обърнах се към войниците.

Двадесет души излязоха напред.

– Кой от вас помни пътя така добре, че да може да го премине

галоп?

От тълпата се отдели Раул и постави ръка до козирката си.

– Аз зная по-кратък път, господин капитан.

– А, тъкмо вие ми трябвате. Помня, че и по-рано сте живели по тези места. Добър ездач ли сте?

– Пет години съм служил в кавалерията.

– Ще успеете ли да се промъкнете покрай тях.

– Да, господин капитан, ще се постарая да обиколя онзи хълм, който е отляво. С този кон ще се чувствавам спокоен.

– Оставете пушката си. Пълни ли са револверите ви? Отвържете тази торба от седлото; плаща също. Нищо не трябва да ви обременява. Когато стигнете до лагера, оставете коня в храстите и предайте тази записка на полковник К.

Написах на парче хартия:

„Драги полковник, двеста души са достатъчни. Можете ли да ги изпратите тази вечер? Ваш Г. Х“.

Полковник К. беше мой приятел и знаех, че ще се постарее да намери начин да ме освободи.

– На полковник К. в собствените ръце, разбрахте ли? – пошепнах на Раул.

Той ме разбра.

Скочи на коня, пришпори го и изхвъркна от оградата като стрела. Отначало се понесе право към гверилияците, които го очакваха, като го сметнаха очевиден за посредник, изпратен от нас да преговаря за предаване.

Изведнъж конникът рязко измени посоката и започна да ги обикаля в дъга. Те разбраха хитростта, скочиха на седлата и приготвиха ласата си.

Раул се носеше сега по права линия към група дървета, която си бе избрал за пътеводен знак.

Следяхме го, чувствавайки, че от неговия успех зависи нашият живот. Между него и нас сега имаше група препускащи след него гверилияци, но ние не изпускахме от погледа си зелената куртка на Раул и червената козина на Херкулес. Само да стигнеше навреме до гората, там щеше да бъде в безопасност от мексиканските ласа. Видяхме вече примките над главата на беглеца; стори ни се, че той подскочи от седлото като от удар. Но не, не бе хванат! Обиколи малкия оазис от дървета и се скри

зад хълма? Последва минута на мъчително очакване; не можехме вече да видим ни преследвачите, ни преследвания. Най-после Линкълн, който се бе изкачил на покрива на ранчото, извика:

– Той е свободен! Гверилиясите се връщат без него!

Действително след минута видяхме групата врагове да се връща бавно разочарована.

* * *

Нашият пратеник произведе голяма тревога сред враговете. Сега те се вълнуваха като оси и се движеха по равнината с пронизителни виковете. Не се бояха, че ще се изплъзнем от корала, но знаеха, че след три часа ще се яви нашето подкрепление.

Няколко разузнавачи препускаха към онова място, дето се бе скрил Раул. Други се понесоха в противоположна посока. Аз и Клелей излязохме на покрива, за да следим маневрите на враговете и ако е възможно – да разберем плановете им. Те продължаваха да сноват назад-напред по прерията и не можехме да не признаем, че стойката им върху конете беше живописна.

– Ба! Какво е това? – Клелей посочи гората.

Погледнах нататък: облак прах се показва на медлинския път, сякаш там се движеше малка войска. Слънцето залязваше и виждах отражението на неговите червени лъчи върху нещо блестящо. Гверилиясите внимателно и нетърпеливо гледаха в същата посока.

Облакът се разпръсна малко и видяхме около дванадесет тъмни фигури, между които блестящ като злато продълговат предмет. Ликуващи виковете се раздадоха сред гверилиясите.

– Cenobio! Cenobio! Los eanones!

Клелей ме погледна въпросително.

– Нима очите не ме лъжат? Виждам у тях коронада.

– Да, изглежда, имаме работа с отряда гверилияси на Сенобио. Това е малка отделна армия. Сега оградата не може да ни защити.

– И какво ще правим?

– По-скоро да се приготвим да умрем с оръжие в ръце.

Скочих долу и заповядах да тръбят сбор.

– Храбри другари! – обърнах се към войниците. – Нашите врагове получиха нова сила: те докарват артилерийско оръдие. Тази ограда ще бъде само слабо прикритие за нас. Ако ни изместят от тук, ще трябва да се промъкнем към онази група дървета. Ако ни разединят, трябва да се борим по отделно и или да избием врага, или да умрем!

Викове на решително одобрение отговориха на моята кратка реч.

– Но най-напред да видим как действа тяхното оръдие. То е малко. Хвърляйте се на земята, когато започнат да стрелят. Може би ще се задържим до пристигането на другарите ни.

Чу се пак гръмко ура.

– Боже! Капитане! Това е ужасно! – пошепна майорът.

– Кое е ужасно? – обърнах се към него с презрение.

– Че всичко това!... Нас ще ни избият!...

– Спомнете си, че сте войник!

– Да. Жалко, че не си дадох оставката, преди да започне проклетата война!

– Не се безпокойте, ще оцелеете, ако се скриете зад тази греда. Това е единственото безопасно място.

– Безопасно?

– Да. Момчета, бъдете готови!

Коронадата бе поставена на разстояние петстотин метра от нас. Около нея се струпаха артилеристите.

– Капитане, защо ги допускате толкова близко? – попита изведнъж майорът.

– Но как мога да ги спра?

– Моята карабина достига и на по-голямо разстояние.

– Вие бълнувате, господин майор, нашите карабини бият само на триста метра.

– А моята стига и на два пъти по-голяма дистанция.

С учудване погледнах майора.

– Но тя е Zundnadel, която убива на 800 метра!

Спомних си странната конструкция на пушката, която отвързахме от седлото на Херкулес.

– Защо не ми казахте по-рано? Къде е карабината на майор Блосъм?

– Тук, господин капитан! – отговори Линкълн. – Но наистина, такива карабини не съм виждал по-рано. Това е просто някакъв топ.

В онова време тази пруска иглева карабина беше последната новост и аз бях чувал вече за нея.

– Пълна ли е? – попитах майора и като получих утвърдителен отговор, се обърнах към Линкълн: – Можете ли да умерите онзи артилерист, който държи чистачката за топа?

– Само да стигне дотам куршумът.

– Ще стигне, дори на 1000 метра! – каза майорът. – Аз съм я купил от самия изобретател; изпитвахме пушката във Вашингтон. Гарантирам

за нейното действие.

Линкълн застана колкото бе възможно по-твърдо на краката си и провря дулото между коловете, като го подпря върху напречната стойка, след това се прицели внимателно и натисна спусъка: артилеристът махна с ръце и падна мъртъв; снаряждът, който той току-що държеше в ръце, се търколи на десет крачки. Гверилиясите бяха поразени, а ние ликувахме.

– Славно!

Карабината бе напълнена отново.

– Сега, Линкълн, онзи там герой с фитила.

Мексиканците се опомниха донякъде и успяха да натъпчат снаряда в топа. Висок артилерист стоеше с фитил и чакаше само команда, но не я дочака. Карабината гръмна отново: той се залюля, направи две крачки назад и падна в ръцете на другарите си.

– Позволете ми сега, капитане, да сваля от седлото онзи подлец на черния кон.

Познах Дюброк.

– Добре – казах и странно чувство завладя сърцето ми.

Но един от мексиканците в това време бързо взе падналия фитил и го поднесе към барута.

– Лягай на земята!

Ядрото с бръмчене премина над главите ни и попадна в едно от мулетата. Животното започна да рита отчаяно. Останалите мулета се разтичаха из корала и най-после се събраха на куп в един ъгъл.

Дюброк, възседнал своя силен мустанг, следеше какъв ще бъде резултатът от изстрела.

– Ах, ако той беше на дистанцията на моята собствена карабина! – Линкълн се прицели.

Паф! – черният кон се изправи на задните си крака и се повали, притисна под себе си конника.

– Не улучих, дявол да го вземе! – с досада извика сержантът.

Дюброк се изправи и ни се закани страшно с юмрук. Гверилиясите отстъпиха назад и отвлякоха топа на триста метра по-далеч.

Вторият снаряд уби на място един от войниците ни.

– Целете се в артилеристите, засега те са нашите главни врагове – казах на Линкълн.

Той гръмна, куршумът се удари в земята, но отскочи и рани тежко един от артилеристите, когото отнесоха на ръце.

Заплашени от това разрушително оръжие, гверилиясите заеха нова

позиция на още двеста метра по-далеч от нас. Третият им снаряд не ни причини вреда, понеже се удари в края на стълба, зад който седеше майорът, и само изплаши смъртно последния.

Линкълн гръмна отново, но без резултат. Той повтори изстрела със същия неуспех.

Гверилиясите тържествуваха.

Линкълн остави пушката на земята.

– Опитайте пак. Ако и този път не сполучим, ще приберем патроните за по-благоприятен момент.

Новият изстрел не попадна в целта.

– Тъпоглави янки! Малко по-далеч! – крещяха гверилиясите, чувствайки се в безопасност.

Следното ядро проби оградата и изби пушката от ръцете на един войник.

– Сержант, дайте ми тази пушка. Искам още веднъж да опитам.

Но куршумът удари на петдесет крачки от целта.

– Е, види се, всичко има граници. Господин майор, бих желал да притежавам вашия кон и карабина.

– Ах, капитане, правете каквото обичате с карабината. А ако имаме щастие да се спасим от този ад, Херкулес?

В това време между гверилиясите започна някакво оживление. „Гаубица, гаубица!“ – крещяха те.

Изскочих на покрива и действително видях гаубица, която няколко коня возеха галоп откъм гората. По големината си това оръдие беше достатъчно, за да разбие на парчета цялото наше жалко прикритие. Огледах войниците си с отчаян поглед. Случайно съзрях мулетата и внезапна мисъл ме поразя. Не можем ли да възседнем мулетата и да избягаме? В ранчото имаше цял склад юзди. Направих бързо разпореждане. След пет минути всеки войник стоеше готов с пушка на рамо и обядено муле, а майорът – при коня на своя негрър.

– Е, момчета, да станем кавалеристи! – казах. – Щом стигнем до гората, веднага ще спрем. Когато изкомандвам „сядай и тръгвай!“, сядайте на мулетата и следвайте лейтенант Клелей. Ако някой падне, най-близкият трябва да го вдигне.

В тази минута още един снаряд падна сред нас.

– Никой ли не е ранен?

– Само драскотина – отговори един.

– Готови ли сте? Клелей, тръгнете право към онова високо дърво. Сядай и тръгвай!

Войниците скочиха на мулетата. Клелей тръгна напред, на неговото муле бе вързано звънче, след което тичаха и всички останали мулета.

Чак когато тази кавалкада се понесе по прерията, гверилиясите разбраха какво става. С яростни викове скочиха на конете си и се понесоха след нас. Гаубицата, насочена към корала, се обърна бързо и изпрати след нас снаряд, но прибързаният изстрел не улучи никого.

Гверилиясите ни настигаха.

С най-добрите войници аз вървах в тила, за да отблъсквам атакуващите и да прибирам падналите. Едно от мулетата тъй отчаяно риташе, че язещият го ирландец скоро се озова на земята.

Спряхме се Чен го сложи пред себе си Но това спиране се оказа почти съдбоносно. Преследвачите бяха вече на сто метра от нас. Обърнахме се и дадохме залп. Двама или трима гверилияси паднаха от седлата. Останалите почти ни настигнаха и ние чувахме вече фученето на ласата.

Почувствавах плъзгавата примка на раменете си и замахнах с ръце, за да я сваля от себе си, но тя се затегна вече на шията ми. Щом пуснах юздата, мулето ми наведе глава и скочи със задните си крака с явно намерение да ме хвърли на земята. Това му се удаде. Полетях във въздуха и със сила се ударих в пясъка. Напразно се съпротивлявах на силата, която ме влачеше. Хващах се за тревата, за храстите, но ги изтръгнах с корените. Наоколо си чувах пушечни и топовни гърмежи. Примката започна да ме души.

Нещо блесна пред очите ми, някаква гигантска ръка ме удари и подхвана. Чух шумолене на листа, прашене на клони. Засвяткаха огньовете, ето и гърмежи, и отново бях хвърлен с всичка сила на земята.

Глава XIII ОСВОБОЖДЕНИЕ

– Простете, капитане, че така ви измъчих, просто нямаше време да се церемоня?

Беше гласът на Линкълн.

– А! Ние сме в гората? Това означава, че главната опасност е отминала! – извиках.

– Да, капитане. Двама-трима от нашите са ранени, нищо повече. На Чен продупчиха бедрото, ама пък тоя, който направи това, лежи с продупчени гърди и вече няма да стане! Позволете, капитане, да ви снима тази дяволска примка? За малко щеше да ви удуши.

Боб ми свали примката, в края на която се развяваше все още парче от ремък, дълго близо два метра.

– Кой преряза това ласо? – попитах.

– Пак вашият покорен слуга Боб Линкълн? Вижда се, капитане, че не ви е писано да ви удушат.

Засмях се от сърце:

– Благодаря, Боб! Благодаря, приятелю!

Стиснах силно ръката на своя избавител и продължих с въпросите си:

– Но къде са гверилисите?

– Държат се далече. Чувате ли ги как ръмжат и вият!

– Да, това наистина са те.

През листата на огромните дървета се виждаше как разбойниците препускаха по равнината и оръжията им лъщяха на лунната светлина.

– Пазете се, приятели! – извиках, като забелязах, че неприятелят насочва малкото си оръдие към нас.

Гранатата прелетя високо над главите ни и пречупи доста клони, но без да стори каквото и да било на нашите, които се криеха в гъсталака. Паднаха само няколко мулета, ударени от парчета олово.

Вторият изстрел имаше същите последствия.

Исках да отстъпим още по-навътре в гъсталака и се изправих, за да разгледам местността, доколкото позволяваше нощната тъмнина. Като пристъпих две крачки, се спънах в някакво грамадно тяло, проснато на корема си, със заровена между корените на едно дърво глава. Ръцете му бяха здраво прилепени към ребрата, протегнатите крака напомняха с

неподвижността си краката на труп. От първи поглед познах майора и помислих, че е убит.

– О, Боже! – извиках. – Клелей, виж бедният Блосъм! Убили са го!

– Вие ли сте? Да ме обесят, ако съм убит! – изведнъж извика майорът и си изви главата като гушер, без да помръдне тялото си.

Клелей се засмя до припадък. Хвана се за корема и се разтърси от смеха си. Майорът бързо си скри главата. Явно се страхуваше, че могат да гръмнат по него внезапно.

– Майоре – викна Клелей, – дясното ви рамо се издава напред най-малко петнадесет сантиметра!

– Знам! Знам!... – отвърна майорът с разтреперан глас. – Проклето дърво! Толкова малко е, че и една катерица не може да се скрие зад него!

Още по-здраво притисна ръце към тялото си.

Клелей прихна отново от смях.

Но ето че от равнината се чува нови отчаяни вопли и викове.

Пак гверилисите!

– Какво става там? – казах и бързо се върнах към началото на гората.

– Най-последно дива котараци решиха да се очистят от тука! – забеляза Линкълн. – Гледайте, капитане, те ни обръщат гърба си!

– Наистина, сержанте? Но защо ли?

Действително, сред равнината ставаше нещо особено, настъпваше странно раздвижване. Свиреха сбор. Отделните групи от всички страни тичаха към една точка. Артилеристите бързаха да впрегнат мулетата и да помъкнат оръдието. Подир няколко минути целият отред препусна по пътя за Меделин.

От противната страна се раздадоха такива силни и дружни викове, каквито никога не бях чувал да излизат от мексиканските гърла. Като погледнах нататък, забелязах да се чернее дълъг ред от тъмни фигури, които препускаха с все сила към нас. Лъщяха голите саби, гръмко се разнасяше тежкото трополене на американските коне. Идеха нашите другари! Моите хора ги посрещнаха с възторжени възгласи, като по този начин им показваха пътя.

– Вие ли сте, полковник Роулей! – попитах, като видях началника на драгуните.

– Ба! Халър! Как сте могли да се откопчите от капана, в който са ви уловили? Плашихме се, че няма да заварим тук нито един жив, и галопирахме като бесни!

– Изгубихме само двама човека, господин полковник.

– То е нищо в сравнение с онова, което е могло да стане! Ей този, струва ми се, е Клелей?... Знаете ли, Клелей, вашият приятел майор Туин е с нас. Ще го видите в ариергарда? А, ето го и самия него...

– Клелей, приятелю! Цял ли си? – викаше майорът, приближавайки бързо. – Всичко е благополучно, както виждам! На, пийни си една чаша. Хубава е, нали?... Но стига, стига де! Остави глътка и за Халър. Какво ще кажеш?

– Божествен нектар! Кълна се в честта си! – извика Клелей, гледайки манерката със светнали очи.

– Капитане, заповядайте една глътка!

– Много, много ви благодаря, майоре, – отвърнах и взех от ръката му малката сребърна чаша, която захлупваше гърлото на манерката.

– Но къде е старият Блосъм? Убит ли е? Или ранен? А може би е пленник?

– Не, цял-целеничък си е, само нервите му са малко разстроени. Затова не се решава да се покаже.

Изпратих войник да повика майора. Той дойде, запъхтян като локомотив и изсипа куп хамалски псувни.

– И ти си цял, Блосъм! – поздрави го майор Туин, сетне разтърси ръката му.

– Туин! Слава Богу, че най-после ни дойде на помощ! – изръмжа Блосъм.

Чувствата избухнаха в него и той се хвърли към обятията му.

– Радвам се, радвам се, стари приятелю, че те виждам жив! – каза Туин, задушавайки се в силната прегръдка.

– Дявол да го вземе, ами манерката ти? Къде е? – попита Блосъм.

Докато го прегръщаше, бе успял да го претършува.

– Ето я, не търси, където не трябва! – каза Туин.

Блосъм я грабна и изля в устата си остатъка, който тя съдържаше.

– Измъчих се, Туин, съвсем се измъчих. Бихме се цял ден. Да знаеш само каква ужасна битка! Със своя Херкулес аз гоних цял ескадрон от тези проклетни разбойници и за малко да им попадна в ръцете. Изклахме няколко дузини. Впрочем, Халър ще ви разправи подробно? Този Халър е славен другар, уверявам те! Аз съм доволен от него. Само че е прекалено дързък, току си залага главата, където му хрумне и където съвсем не е нужно да я заложи. А, Херкулес! – майорът се обърна към коня. – Драго ми е да видя и теб, скъпи приятелю! Днес ти излезе герой. Наистина герой!

– Припомнете си обещанието, майор Блосъм – обадих се с поглед към Херкулес.

– Ще направя нещо по-добро, отколкото съм обещал, капитане. Предлагам ви да изберете който кон пожелаете – Херкулес или черния ми кон, дето го купих от бедния Раджли, дето загина при Монтерей. Той ще ви хареса още повече. Той е най-хубавият кон в цялата ни армия, капитане!

Майорът говореше ту на себе си, ту на мен, ту на конете, които внимателно изостряха уши.

– Добре, майоре – казах, – вземам черния. Благодаря ви!

Сетне се обърнах към Клелей:

– Лейтенант, кажете на момчетата да възседнат мулетата. Предавам ви командата над моя отред. Върнете се с полковник Клелей в лагера, пък аз ще отида до испанеца.

Последните думи прибавих шепнешком, на ухото на приятеля. Сетне добавих:

– Ще се върна вероятно не по-рано от утре по обяд. Не казвайте никому, че ме няма. Сам ще докладвам каквото трябва.

– Добре, а вие?

– Какво аз, Клелей?

– Ами... предайте поздравите ми...

– Да предам поздравите ви? И кому да ги предам?

– Разбира се на Мария Лъчезарна!

– Сериозно ли говорите?

– Моля ви! И то на най-хубав испанки език!

– С удоволствие, Клелей! Бъдете спокоен!

– Наистина ви моля, пуснете в ход най-отбраните изрази, които знаете на испански.

– Добре, добре, Клелей – усмихнах се, като забелязах силното смущение на приятеля.

Вече бях тръгнал, когато ми дойде наум да предам командата на лейтенант Окс, а на Клелей да предложи да ме придружава. Той с радост се съгласи. Като взехме със себе си Линкълн, Раул и пет-шест драгуни, се разделихме с приятелите. Те тръгнаха по Матакордерския път, а ние се изкачихме на хълма, отдето започваше пътеката, водеща към къщата на испанеца.

Когато стигнахме до върха, се обърнах към бойното поле. Студената кръгла луна осветяваше прерията, дето не се виждаха падналите войници. Гверилиясите бяха прибрали своите, а американците лежах

заровени в корала. Но аз живо си представих как вълците вече бродят около оградата, как койотът рови с крака прясно натрупаната червена пръст.

* * *

Ношното пътуване през тропическия лес, когато месецът залива със светлина широките, сякаш направени от восък листа, когато вятърът не поклаща нито лист, когато пътят минава ту през тъмни сводове от клони и лиани, ту през открити, цъфтящи полянки, принадлежи към онези наслади, от които не бихме могли да се ползуваме в родината си.

Поезията на северноамериканския лес е съвсем друга. В тайнствената сянка на дъбовете, платаните и кленовете, в гласа на зимния вятър, шушнеш сред листата, в очертанията на остри скали и мрачните дремещи канари, в брилянтния блясък на сталактитите, в спокойното течение на студените тъмни реки се четат мистериите на мрачни събития и жестоки страсти. Върху природата лежи отпечатък от кървавата борба на червени и бели диваци – борба по-неумолима, отколкото с хищните зверове на девствените лесове. Във въображението ви се рисуват символите на войната – карабината и томахащата; сякаш чувате пронизителния, войнствен вик на индианците.

Съвсем други мисли ви вълнуват, когато се намирате в ароматния гъсталак на южноамериканския лес, дето ви осветява пътя кокуйо, а славеят изпълва гората със сладкогласна песен. Хиляди гледки и звуци, обладаващи тайнствена наркотична сила, като че ви опиват и приспиват с оня сън, в който се сънува любов.

Ние с Клелей вървахме тихо напред. Изглежда, и нашите сурови спътници се бяха поддали на това настроение. Минахме мълчаливо реката.

– Колко е часът, капитане? – Клелей се пробуди изведнъж.

Погледнах часовника си.

– Десет и четвърт.

– Как мислите, дали господинът вече е заспал?

– Едва ли. Навярно ни очаква с безпокойство.

– Да, наистина. Това е много приятно.

– Как, приятно?

– Ами нали можем да се надяваме на вечеря. Нима не мислите за бифтека и чашата вино?

– Не съм гладен.

– А аз мечтая за кухнята на стария дон.

– Нима за кухнята, а не...

– Сега не. След вечеря – друга работа. Ей богу, в тази минута горя от страст по дебелията негритянка, готвачката на нашия дом, а съвсем не по дъщеря му, Мария Лъчезарна.

– Невероятно!

– След като вечерям, разбира се, ще променя чувствата си.

– Ах, Клелей, вие не сте способен да обичате!

– Прав сте, признавам.

– Не е ли истина, че мислите само за едно – възлюбената със светлите златисти къдри?

– За нищо друго. По памет не съм в състояние да я нарисувам...

– А аз, ако бях художник, не бих пропуснал нито една подробност. Виждам моята като жива – тъмните ѝ очи като че отразяват блясъка на кокуйо, а дългите ѝ черни коси се открояват на фона от листа!?

– Ей, капитане! Та очите ѝ са сини като сапфири, а косите ѝ съвсем не са черни!

– За кого говорите вие?

– За Мария Лъчезарна.

– Но това е друга работа!

Разсмяхме се над взаимното недоразумение.

Отново млъкнахме. Тишината се нарушаваше само от тропота на копитата и подрънкването на шпорите и оръжията.

Зоркият поглед на Линкълн различи тъмни фигури пред нас и ми съобщи за това. Заповядах да спрем.

– Кой е там? – извика Раул, познавач на тукашните места. Той вървеше пред нас като водач.

– Приятел – се чу отговор.

– Елате – извиках аз.

Човекът се приближи. Познах в него водача, когото по-рано ни беше дал дон Розалес. Той ми връчи записка. Като излязохме на откритото място, аз я разгънах, но не можах да я прочета при светлината на луната, тъй като беше написана с молив. Зрението на Клелей не се оказа по-добро от моето.

– Почакайте – каза водачът, като отстъпи в тъмната сянка на дървотата. Той сне широкото си сомбреро, похлупи с него летящо кокуйо – светещо насекомо на тропиците – и ми го подаде. „Не хапе“, успокоително ми каза той. Взех блестящото със златистозелена светлина насекомо и го поднесох към хартията, но буквално нищо не можах да прочета при тази слаба светлина.

– Та тук трябва най-малко цяла дузина – казах на водача.

– Не, господине, едно е достатъчно. Ето тъй – възрази той, взе насекомото и полека го притисна до хартията. То засвети ярко, изведнъж образува върху хартията светъл кръг няколко сантиметра в диаметър.

Наведох се към писмото и прочетох следните няколко думи, написани на испански:

„Съобщих за положението ви на американския командир.“

– От дон Розалес?

– Да, сеньор.

– Благодаря, приятелю. Вземете за услугата – връчих му златна монета.

– Напред!

Възобнови се дрънкането на шпорите и тропотът на копита и ние продължихме пътя си сред мрачните дървета.

Глава XIV ГВАДАЛУПА И МАРИЯ

След половин час стигнахме плантацията на дон Розалес. Тук бе по-светло и много по-просторно. Тропическата мека лунна светлина покриваше цялото видимо пространство. Отвсякъде се разнасяше благоухание. Славей продължаваше благозвучната си песен.

Сега вървахме по голяма равнина, която по-рано е била плантация за ванилия. Напусната от няколко години, сега представляваше пустош, обрасла с кактуси и акации. Тук-там все още се срещаха и ванилови дръвчета. Полусъбореният бент на водопровода свидетелствуваше за предишната грижовност на стопанина по напояването на плантацията. Дълги редове от палмови и портокалови дървета, изпод които поглеждаха жасмин и диво грозде, показваха границите на различните ниви. От неподвижните клони висяха гроздове и кичури ароматни цветове. Всичкият въздух бе изпълнен наистина с наркотично-упоително благоухание. Чашките на някои цветове се бяха затворили. Нали бяха поклонници на слънцето! А други като че ли се къпеха в светлината на месечината – те живееха главно в присъствието на нощната царица на светлината.

Водачът мексиканец ни показа алеята, която излизаше до парка на дон Розалес.

Уплашена от нашето придвижване, дива сърна полетя пред очите ни, започна да се хвърля ту на една, ту на друга страна.

Като стигнахме жасминовите храсти, слязохме от конете и влязохме зад жив плет. Посрещна ни оглушителният лай на две кучета, грамадни като стари вълци. Пред ранчото забелязахме няколко движещи се фигури.

Спряхме.

– Марш, Карло! Помпо!

Кой викаше?

Гласът бе нежен като уханията наоколо.

Кучетата заръмжаха глухо.

– Пара, mandalos!

Чу се същият глас. Думите означаваха: „Татко, повикай ги!“

Едва сега смело тръгнахме напред.

– Afuera, malditos perros! Adajo!

Това означаваше: „Махайте се, проклетите кучета. Вън от тук!“

Беше гласът на дон Розалес.

Той пропъждаше кучетата. Ето че един от слугите забърза, хвана ги за герданите и ги махна от алеята.

Аз и Клелей приближихме до самото ранчо.

– Amigos! – извиках. – Приятели са, не се плашете!

– Папа! Капитанът! – извика една от сестрите и затича към нас.

– По-голямата е! – пошепна ми Клелей.

И да не бе сторил това, щях да я позная.

– Аз съм, аз, сеньорита! – казах, загледан с нескрит възторг към нея.

Приближихме още малко.

– Кой е? – чу се отново гласът на дон Розалес.

– Приятели – казахме ние едновременно.

– Татко, татко, капитанът! – радваше се скъпият за мен глас.

– Ах, вие сте се спасили! Татко, той е спасен! – в един глас завикаха сестрите, а дон Розалес се спусна да прегръща всички поред.

– А къде е дебелият господин? – изведнъж попита той с разтревожен тон.

– В безопасност! И навярно сега си спомня вашата кухня – засмя се Клелей.

Преведох думите му на дон Розалес, който разбра намека и веднага ни поведе към трапезарията, дето намерихме донна Жоакина да слага вечерята.

На трапезата разправих в главни черти за приключенията ни. Когато дон Розалес узнал от водача, че ни обсаждат гверилияси, незабавно изпратил пратеник в американския лагер. Раул се срещнал с отряда, който отивал да ни спасява.

След вечерята дон Розалес отиде да даде някои нареждания относно своето заминаване. Жена му ни приготви стаи за спане, а ние с Клелей прекарахме около един час в приятното общество на Гвадалупа и Мария.

И двете свиреха превъзходно на арфа и китара. Много испански мелодии бяха изслушани с възхищение от нас. Колко родствени и колко различни в същото време бяха мислите, които въодушевяваха мен и другаря ми. Неговият весел и жизнерадостен характер, изглежда, намери съответно ехо в сърцето на палавата си събеседница. Те се смееха, бърбеха, пееха. Под влияние на момента тя забрави за брата си, но след малко отново може би щеше да плаче по него.

Нашият разговор беше по-сериозен. Ние не можехме да се смеем, без да оскърбим святото чувства, което ни вълнуваше.

– Ах, бихме били напълно щастливи, ако беше Нарцисо при нас!

– Не се тревожете: той ще се върне. Утре баща ви ще замине и лесно ще проникне в града. От своя страна аз няма да изоставя нито едно средство, което би могло да върне брата на тъй любещата го сестра.

– Благодаря! Благодаря! Колко много вече ви дължим.

За какво ми говореха тези очи? Само за благодарност или и за любов?

– Прощавайте! Прощавайте!

– Лека нощ, сеньори!

Те си отидоха, а лицето ѝ все още бе пред мен.

Заведоха ни в спалните. Войниците бяха завързали конете за дърветата и се разположиха в бамбуковото ранчо.

Като стоях пред огледалото в спалнята си, забелязах два портрета, които висяха от двете му страни. Наведох се да разгледам този отляво; не без вълнение видях, че това е нейн портрет. „Художникът не я е поласкал, си помислих: на портрета изглежда десет години по-стара. Но все пак сходството е несъмнено.“ Преминах на другата страна на огледалото. Боже! Та това бе Дюброк! Неговите коси, неговите вежди, неговите жестоки устни!

Сърцето ми болезнено се сви. Гледах портрета и не исках да вярвам на очите си. Но всеки нов поглед все повече ме убеждаваше, че не се лъжа.

Кога най-сетне щеше да престане да ме преследва този зъл дух? Спомних си първата наша среща, Лобос, неговото появяване под сенките на града. Как се бе промъкнал през веригата? Как се бе озовал при гверилиясите?

Техните портрети висяха редом – като на годеник и годеница! Емил, както го наричаше женският глас, и дон Емилио бяха едно и също лице. В това нямаше съмнение! Този красив, внушителен негодяй бе идвал тук преди мене! „Те са сгодени, може би и женени!? Боже, колко е мъчително това.“ – казах си.

Безсилно паднах в креслото пред масата и седях обхванат от вихър терзаещи ме мисли. Скрит зад голямата картина часовник започна да свири тъжна мелодия, хармонираща с настроението ми. Това малко ме успокои. Най-сетне станах, съблякох се набързо и се хвърлих на леглото с твърдото решение да забравя всичко – дори, че съм я видял някога.

„Ще стана по-рано и ще отпътувам, без да се видя с нея. Лагерният

живот ще ми помогне да забравя тази среща. Но как да застава ревниво-то си сърце «да забрави»?“

Стараех се да мисля за корабите, за войската, за копчетата по куртките на войниците, за пагоните, но всичко напразно! Сърцето отново почва да замира, мислите се пълнеха с мъчителни спомени.

Дълго се въртях на пуховото легло. Часовникът отново и на няколко пъти изсвири познатата мелодия. Най-сетне заспах уморен физически и душевно.

Когато се събудих, наоколо ми беше тъмно. Почувствавах се бодър и от това заключих, че съм спал дълго. Започнах да напипвам дрехите си. Някой потропа.

– Влезте!

Вратата се отвори и поток светлина нахлу в стаята. Влезе слуга с лампа.

– Колко е часът?

– Девет, господине.

Като постави лампата на масата, слугата излезе, но скоро се върна с чаша шоколад, изпратен от донна Жоакина. Изпих питието и побързах да се облека. Утрото винаги ми бе носило облекчение на страданията – умствени или телесни. Вероятно това е закон на природата. Сърцето ми не чувствуваше вчерашната тежест, макар далеч да не беше изцерено.

Не се реших да се приближа до огледалото. „Не искам да гледам нито любимото, нито ненавистното ми лице. В лагера! Нека всичко потъне в Лета.“

– Другарят ми стана ли вече?

– Да, господине, преди няколко часа.

– Къде е той?

– В градината.

– Сам?

– Не, господине, с младите сеньорити.

„Щастливият лекомислен Клелей! Него не го измъчват никакви ревниви мисли!“ – помислих си.

– Кажете на приятеля ми, когато се върне в стаята си, че искам да го видя.

След няколко минути Клелей влезе при мен в най-весело настроение.

– Вие, изглежда, не сте прекарали лошо времето си?

– Чудна утринна разходка! Тук наистина е рай. Току-що хранихме лебедите. Но вашата *chere amie* нещо е обесила главичка и все поглежда

към дома.

– Клелей, няма ли да бъдете така добър да се разпоредите да оседаят конете?

– Тъй скоро? Но останете да закусите!

– Заминавам след пет минути.

– Но защо, капитане? Каква чудна закуска ни очаква! Дон Розалес няма да ви пусне...

– Дон Розалес...

Нашият хазяин влезе в същата минута и действително ме уговори да остана.

Поздравих сестрите с изискана любезност. Но не можех да скрия студенината си от моята възлюбена.

– Капитане, вие нищо не ядете. Здрав ли сте? – попита ме дон Розалес през време на закуската.

– Благодаря, сеньор! Здрав съм като никога.

Старателно избягвах да я гледам и леко ухаждах сестра й. Един или два пъти я погледнах. Очите й ме търсеха със странен. Въпросителен поглед. Те бяха пълни със сълзи и изразяваха скръб. Понятно бе защо плачеше: брат й беше в смъртна опасност. Но нямаше ли упрек в погледа й? Нима моята студенина я правеше да страда?

Станах от масата и като излязох в градината, дадох нареждане на Линкълн хората да бъдат готови за път; самият аз тръгнах по алеята от нариви дървета Клелей, придружаван от двете девойки, скоро ме настигна. Старите бяха останали в дома да надзирават окончателните приготовления за път.

По силата на някакъв инстинкт ние Гвадалупа и аз – се озовахме двама. Почувствавах странно желание да узная от нейните устни мъчителната за мене истина. По-добре изведнъж да се свърши, отколкото да се измъчвам от ревниви подозрения.

Погледнах я с наведена малко настрана глава тя мачкаше портокалово цветче и изглеждаше, че следи падането на листчетата. Колко прекрасна беше!

– Да, художникът не ви е поласкал!?

Тя с учудване издигна върху ми тъмните си като нощ очи.

Повторих забележката си.

– Какво искате да кажете с това, сеньор капитан?

– Че художникът не е бил справедлив към вас. Той ви е нарисувал по-стара.

– Какъв художник?

– Имам предвид портрета ви, който видях в спалнята си.

– До огледалото? Но това не е мой портрет, капитане.

– Нима?

– Това е портретът на моята братовчедка Мария де Мерсед. Казват, че ние много си приличаме.

Сърцето ми се препълни от радост.

– А мъжкият портрет.

– Той е на дон Емилио, нейният любим. Те избягаха от къщи заедно. Тая стая принадлежеше на тях – оставихме там всичко по старому.

Изглежда, тези спомени бяха тъжни за нея. Тя се извърна.

– Де е тя сега?

– Не знам.

Тук имаше някаква тайна; но сърцето ми се чувствуваше щастливо и чуждите тайни не ме интересуваха.

– Да се разходим още малко, Лупита – казах.

Тя учудено ме погледна, като не знаеше на какво да отдаде внезапната промяна в обръщението ми към нея. Искаше ми са да падна в краката ѝ и да ѝ обясня всичко!

Разхождахме се по алеите сред картини от природата, разполагащи към любов и щастие. Любов! Ние я долавяхме в песента на птиците, в бръмченето на пчелите, чувствувахме я в собствените си сърца! Небето се очисти и от последното облаче. Вървахме, държейки се за ръце и гледайки се в очите.

Седнахме върху гладкото стебло на паднало дърво. Всецяло се бяхме отдали на оня неопределен порив, който беше завладял сърцата ни. Бяхме забравили всичко.

„Аз трябва най-сетне да попитам, трябва да узная съдбата си.“

Наведох се и ѝ пошепнах с оня изразителен език на сърдечните излияния:

– Кажи, любиш ли ме?

– О, да, любя те! – беше простият отговор.

Тиха радост се разли в сърцето ми. Продължавахме да седим, наслаждавайки се на оня възторг, който е познат само на върно и чисто любещите се.

Внезапно чухме конски тропот! Беше Клелей, начело на отреда.

Чакаха ме. Дон Розалес и донна Жоакина горяха от нетърпение: на ли съдбата на сина им зависеше от всяка минута!

– Тръгвайте, аз ще ви стигна!

Отредът тръгна на път. Наред с лейтенанта яздеше на бяло муле

дон Розалес.

– Скоро ли ще се върнеш, Енрико?

– Щом като бъде възможно. Ще мечтая за часа на срещата ни повече от теб.

– О, не, не!

– Уверявам те, Лупита. Повтори още веднъж, че няма да престанеш да ме любиш.

– Твоя... твоя... до самата смърт!

Скочих на седлото. Последен поглед – прощален жест?

Понесох се в галоп под сенките на палмите.

Глава XV РАЗОЧАРОВАНИЕ И НОВ ПЛАН

На края на гората догоних останалите Клелей от време на време се оглеждаше назад.

– Жалко е, капитане, да се разделим с такова място!

– Вие влюбихте ли се, Клелей?

– Да. Ах, да можех като вас да владя испанския език!

Усмяхнах се. Бях чул как той, като разговаряше с нея, се стараше да се възползува от всичките ѝ познания по английски.

– Уверявам ви, бих поставил въпроса направо, ако знаех испански.

Не ми се удаде да чуя от нея нито „да“, нито „не“.

– Нима тя не ви разбира? Струва ми се, колкото за това, познанията ѝ са достатъчни.

– И аз така мислех. Но щом започна разговор за това, тя се смее и ме удря с ветрилото си по лицето. Навярно иска да ѝ кажа всичко на испански. Ето какво ми даде на тръгване.

Той извади от джобовете си две книжки: испанска граматика и речник. Разсмях се.

– Но тя самата би ви служила за най-добър речник!

– Разбира се, но току-виж никога няма да се върнем тук! Нали не всеки ден ни се пада да ловим мулета.

Действително, ранчото на дон Розалес беше най-малко на двадесет километра от лагера. А да се измъкнеш така, че да не те видят другите офицери, бе трудна работа.

– Не можем ли да опитаме нощем – предложи Клелей, – ще вземем със себе си няколко момчета и ще се справим отлично.

– Не мога, Клелей, да се върна там без брат им. Почти дадох дума.

– Жалко! Едва ли ще ви се удаде да го доведете.

Неговото пророчество, за съжаление, се сбъдна. Още преди да стигнем лагера, срещнахме адютанта на главнокомандващия и узнахме, че тъкмо тази сутрин било окончателно прекратено съобщението между чуждите кораби и града.

Съобщих това на дон Розалес, като го посъветвах да се върне вкъщи: „Не казвайте за несполуката, кажете. Че трябва още малко да се почака и че сте предоставили тази работа на мен. Ще се постарая да вляза пръв в града и да потърся вашия син.“

– Вие сте добър човек, капитане. Но аз чувствавам, че сега нищо не може да се предприеме. Остава само да се молим. – Старецът наведе глава.

Аз и Раул го изпратихме по пътя до мястото, отдето би се чувствувал в безопасност. Обърнах се да го погледна: беше в същата поза на дълбока скръб, безучастно гледащ пътя над главата на мулето си. Сърцето ми се сви.

Още нито един снаряд не бе пуснат в града, но батареите вече бяха почти готови да изпратят смъртоносните вестители. Всеки снаряд, всяка граната трябваше да носят смърт и разрушение, тъй като в обречения град нямаше нито един пункт, който да се намира вън от тази опасност. Жените и децата щяха да загинат заедно с другите. Нима ми предстоеше да стана причина за смъртта на това момче?

Как да го спася? – питах се непрестанно.

Осени ме внезапна мисъл.

– Раул, познавате ли добре Вера-Крус?

– Всяка улица, капитане.

– Накъде водят тези арки, които се виждат отстрани на кея?

– Това са отвърстия на тръби, служещи за отвеждане на водите след наводнение. Тръбите вървят под града и излизат над него на разни места. Веднъж, занимавайки се с контрабанда, извърших по тях пътешествие.

– Значи може да се проникне в града?

– Много лесно, ако не са поставени часовни. А това едва ли е направено.

– Не бихте ли могли да се промъкнете там?

– Ако на капитана е угодно, ще му донеса една бутилка от кафене „Света Ана“.

– Не, ще отидем двама.

– Защо, капитане? Мога да проникна без опасност; никой не знае, че съм се присъединил към вашата армия. Но вие!?

– Да, знам какво рискувам.

– Добре. Впрочем, това не е така трудно. Ще се преоблечем като мексиканци; вие отлично говорите техния език. Съгласен съм, капитане.

Не бях се излъгал в този смелчак, любител на всякакви опасни приключения. Той притежаваше ум и сърце, и макар че не беше получил образование, се отличаваше с рядка опитност. В неговия характер имаше нещо геройско, поради което го обичах винаги.

Предстоеше ни отчаян опит. Знаех това, но интересът ми към

сърдбата на момчето превишаваше всякакви разсъждения. Във връзка с неговата безопасност се намираше и моята бъдеща съдба. Пък и в самата опасност на този опит имаше за мене особена привлекателност. Можех да нарека живота си богат на приключения!

Вечерта аз и Раул, преоблечени в кожени костюми като чифликчий, се промъкнахме в пункта, който лежеше зад нашите пикети.

Направихме „една баня“, като газехме край брега. Беше 10 часът и приливът едва започваше. Когато пристигаше вълна, заливаше ни до шията, а когато се отдръпваше, се навеждахме до самата повърхнина на водата, за да не се виждаме. Нощта, за щастие, беше тъмна.

Преминаването беше уморително. Впрочем, водата не беше студена и ходенето по пясъчното нехлъзгаво дъно не беше трудно.

Скоро се озовахме срещу укреплението Сантяго. Удвоихме предпазливостта си. Резкият вик на един часовой ни изплаши. Помислихме, че са ни забелязали. Най-сетне минахме крепостта и се намерихме срещу укрепленията на града, издигнати на самия бряг. Като минахме по хлъзгави, покрити с тиня и изхвърлени от морето водорасли и камъни, се озовахме до самия вход на тръбите и седнахме да си починем на една хлъзгава скала. След половин час навлязохме в отвърстието на подземния проход. Моят спътник вървеше сред най-голяма тъмнина тъй уверено, сякаш проходът беше заляян със светлина.

След няколко време дойдохме до решетка, през която минаваше светлина.

– По-нататък, по-нататък – прошепна Раул.

Минахме още няколко такива решетки, докато стигнахме до една, през която светлината се процеждаше едва-едва. Моят спътник се спря, вслуша се и тихо повдигна решетката; сетне провря главата си през отвърстието, отново се вслуша и огледа на всички страни. Като се удовлетвори от резултата на наблюдението, се изкатери съвсем и изчезна. След известно време се върна.

– Да вървим, капитане!

Аз също се изкачих горе Раул внимателно затвори решетката.

Намерихме се в жалко предградие. Живи същества наоколо бяха само няколко мършави кучета. Изображение на светия, окачено с множество ленти и парцалчета, се виждаше в дупката на срещуположната стена. Мъждиво кандило осветяваше касичка за подаяния. Малка стара звънарница се открояваше в мрака.

– Що за църква е това?

„Света Магдалина“

Край нас премина войник, загърнат в плащ. „Buenos noches, senor! – каза Раул. Buenos noches!“ – избъбри той.

Предпазливо се движехме по улиците. Повечето от гражданите още спяха. Но на всеки ъгъл се натъквахме на патрули. Трябваше да минем през ярко осветена улица. Един минувач се спря и загледа след нас. Кожените ни костюми още не бяха изсъхнали и от тях капеше вода.

– Сагајо! Caballeros, защо не се събличате, когато се къпете?!

– Какво става тук? – извика притичалият войник.

Дойдоха още няколко и ни заобиколиха.

Един от войниците позна Раул.

– Mi diabolos! Нашият приятел, французинът.

– Шпиони!

– Арестувайте ги! – се разпореи сержантът.

Раул протестираше силно, твърдеше, че сме рибари и че току-що се връщаме от работа.

Рибарите не носят брилянтени пръстени! – извика един от заобиколилите ни, като свали пръстена ми, на който бе гравирано името и титлата ми.

Намериха се още няколко души, които познаха Раул. Казваха, че от няколко дни бил изчезнал и мислели, че е „преминал към янките“.

Сложиха ни наръчници и ни отведоха в затвора. Там ни обискираха, но не намериха нищо освен портмонето ми, в което имаше няколко американски златни монети: това беше достатъчна улика за смъртната ми присъда.

Оковаха ни в обща верига и пазачът ни остави сами.

* * *

– Не ми е жал да се разделя с живота – каза Раул. – Но вие, капитане?

Той се отпусна тъжно на каменната скамейка. Повлече и мен.

Знаех, че ще ни съдят като шпиони и ще ни обесят най-много след двадесет и четири часа.

Мисълта, че ще бъда виновен за смъртта на този смелчак, ме убиваше още повече. Преди три дни бих се простил безгрижно с този свят. Но сега – каква промяна бе станала в мен! – животът ми бе придобил ново очарование. Като си помислех само, че никога вече? „Аз съм страхливец“, укорявах се.

Прекарахме нощта, като се утешавахме взаимно. Беше студено, а при това и дрехите ни не бяха изсъхнали. Лежахме редом на каменното

легло, старейки се да се сгреем един друг. Тъжна беше тази нощ!

Сутринта ни разпита офицер. През деня се събра военен съд. Кога-то ни поведоха по улиците, гражданите се спираха и ни обсипваха с подигравки. На съда разказахме защо сме проникнали в града и показахме дома, дето живееше Нарцисо. Показанието ни беше проверено, но съдията заяви, че това е лъжа, измислена от другаря ми, който добре познаваше града и жителите му; много войници удостоверяваха при очна ставка, че познавали Раул, и съобщиха, че изчезването му съвпадало с десанта на американските войски. Осъдиха ни на смърт. На другия ден сутринта щяха да ни бесят!

Предложиха ни живот, ако дадем сведения за американските войски. Ние отказахме с негодувание.

Забелязах странно движение сред публиката. Гражданите и войниците напуснаха залата. Съдиите, като прочетоха присъдата ни, дадоха нареждане да ни отведат, но беше видимо, че бързаха Някаква тревога беше обхванала града; жените плачеха, някои се хвърляха на колене и се биеха в гърдите.

Очакваха земетресение. Какво можеше да значи това?

Не бях успял още да кажа каквото й да било, когато отдалеч прозвуча отговор. Във въздуха с фучене се носеше снаряд.

– Наша граната! Ура! – извика Раул.

Бях зарадван не по-малко от него, макар че самите ние можехме да станем жертва на гранатата.

Войниците, които ни конвоираха, се скриха в дупките зад стълбовете и ни оставиха сред улицата. Бомбата се удари зад нас и се пръсна. Парчетата й попаднаха в околните къщи, носейки разрушение и гибел. Беше втора граната, не по-малко разрушителна.

Нашата стража се върна и ни поведе по-нататък. С нас се отнасяха все по-грубо и по-грубо. Беснееха, като виждаха, че тържествуваме. Един особено озлобен, убоде с щика си Раул в бедрото. Хвърлиха ни в същата килия и ни заключиха. Не бяхме яли и пили от момента на ареста. Измъчваше ни жажда. Оскърблението, което получи Раул, го доведе до ярост, а болката го вбеси толкова, че той изгуби контрол над себе си. С безумно, свръхчовешко усилие скъса наръчниците си, като че ръцете му бяха свързани със сламки. След това не беше трудно да се разбие веригата, която ни свързваше заедно, и прангите на краката.

– Да прекараме последните си часове, тъй както сме прекарвали целия си живот – свободни, без окови!

Възхищавах се от силата на духа на приятеля си.

Спряхме се до вратата и започнахме да се вслушваме. Наоколо се раздаваше честа канонада, а отдалеч се носеха изстрелите на американските батареи. Всеки път, когато екът от взрив се смесваше с шума на повалени стени и стона на стотици ранени, Раул скачаше и издаваше диви, полуфранцузки, полуиндиански викове.

– Имаме оръжие, Раул! – повдигнах парчетата от тежката верига. – Можете ли да тичате без отдых до тунела и да не сбъркате пътя?

Той трепна.

– Вие сте прав. Те навярно ще надникнат тук през нощта. Защо да не се възползуваме от какъвто и да било шанс да спасим живота си?

Всеки от нас взе по едно парче от веригата и седнахме до вратата, за да се нахвърлим изведнъж на пазача. Така мълчаливо прекарахме един час. Гранатите се разпръсваха по покривите на къщите, дървените сгради се превръщаха с трясък на трески, сипеше се вар. Викове, плач, стонове? Понякога някой снаряд попадеше в тълпата и взимаше десетки жертви.

– Sacre! Ако имахме на разположение само два дена, нашите приятели биха ни отворили вратите!

Тухли и вар се посипаха от тавана и тежък предмет с железен звън се удари в пода. Сетне последва оглушителен взрив. Облак прах и задушлив серен дим затъмни цялата килия. Опитах се да извикам, но гласът ми беше хрипкав и тих.

– Раул! Раул!

Той се обади, но като че ли много отдалече. Протегнах ръце: оказа се, че е редом с мене.

– Sacre! Ранен ли сте, капитане? – произнесе той също със сподавен глас.

– Не. А вие?

– Цял съм и невредим! Върви ни!

– По-добре да ни бяха убили на място – казах след късо мълчание.

– Бихме се избавили от бесилката.

– Мисля малко по-иначе. Отдето дойде тази граната, от там може да излезе и нещо друго. Дали не е пробила покрива?

– Навярно.

Гъстият отровен дим не ни позволяваше да видим каквото и да било. Трябваше да почакаме, докато въздухът се очисти. Малко по малко на тавана започна да се откроява светло петно. През голямата дупка се виждаше небето! Отворът беше достатъчно голям, за да може да се промъкне човек, но как да се доберем до него, като беше на височина

четири метра?

Изкачих се на раменете на Раул, но колкото и да се протягах, не можех да достигна до тавана. Измислих друго.

– Само да имаме повече време!

– Бъдете спокоен, капитане, на тях сега не им е до нас.

Обърнах внимание на гредата, която се виждаше отстрани на дупката. Започнах да скрепявам в едно веригите ни, а Раул разкъса на ивици кожените си гети. След десет минути желязното ни въже беше готово. Отново се качих върху раменете на другаря си и се опитах да прехвърля въжето през гредата, но не успях, изгубих равновесие и паднах на земята. Вторият опит се отличаваше от първия по това, че засегнах главата на бедния Раул. Но третия опит, съгласно народната поговорка, се увенча с успех. Изкачих се, хванах се за гредата и излязох на покрива, който, като у болшинството испански домове, беше плосък и ограден с нисък каменен парапет. Погледнах надолу, към улицата: беше вече тъмно и не можах да различа нищо. Но в далечината, на фона на небето. Видях по укрепленията тъмните фигури на войници около топовете, които от време на време изригваха огън. Червена заря пламваше над града.

Върнах се, за да помогна на Раул. Но той сам се беше качил вече. Започнахме внимателно да преминаваме от един покрив на друг, като оглеждахме ъглите, откъдето бихме могли да се спуснем най-удобно. Заобикалящите затвора къщи бяха все едноетажни и скоро се спуснахме благополучно в тясна уличка. Беше още рано. По улиците, сред разрушението, тичаха хора. Във въздуха се носеха стонове на умиращи, проклятията на възбудената гълпа и риданията на осиротелите жени и майки. Постоянно бръмчаха гранати. Никой не ни обръщаше внимание сега.

– Ето онай дом. Няма ли да влезем, за да го вземем със себе си? – попита ме Раул, намеквайки за Нарцисо.

– Как не! – казах засрамен, че заради собствената си безопасност бях забравил целта ни.

Раул ми показва красив дом с широк портал, казах:

– Идете настрани и ме почакайте.

Раул се подчини.

Приблжих вратата и почуках.

– Quien?

Вратата се отвори предпазливо.

– Тук ли е сеньор Нарцисо?

Отговорът бе утвърдителен.

– Кажете му, че с него иска да поговори приятел.

След няколко секунди Нарцисо дотича при мене – хубав момък със смело лице. Бях го видял, когато ни бяха съдили.

– Тихо! Простете се по-скоро с приятелите си и елате при църквата „Магдалина“ – там ще ви чакам.

– Но как излязохте от затвора? Аз току-що бях при губернатора с ходатайство за вас и...

– Все едно – прекъснах го, – следвайте указанията ми, спомнете си, че близките ви треперят за вас.

– Ида, сеньоре.

– Не губете време. Сбогом.

Намерих Раул и побързахме да отидем при черквата „Св. Магдалина.“ Трябваше да минем по същата улица, дето ни бяха арестували, но тя едва можеше да се познае, – дотолкова беше повредена и отрупана с развалини и пръст.

Не се виждаха нито часови, нито патрули. Минувачите не ни обръщаха никакво внимание.

Когато дойдохме до черквата, Раул веднага влезе в галерията, а аз останах да чакам момчето. То дойде скоро. Хванах го за ръка и влязох с него при Раул. Но приливът бе изпълнил водопровода с вода и ние трябваше да чакаме отлив. Когато дойде отливът, излязохме от града по същия път, по който влязохме. Разбира се, пак трябваше да се поплува малко. При Понте-Горнос стояха нашите часови. Аз им казах паролата и те ни пуснаха. И този път бяхме спасени!

Върнах се в палатката си след двадесет и четири часова отлъчка. Никой освен Клелей не знаеше, че съм отсъствувал.

На следния ден вечерта можахме да заведем Нарцисо в дома на неговите родители.

Мъчно може да се опише с каква радост ни посрещнаха и как ни благодариха. Светлите погледи и приятните усмивки на дамите, прегръщанията и целувките на дон Розалес ни възнаградиха достатъчно за претърпените страдания.

Искаше ни се всяка вечер да посещаваме къщата, дето ни влечаха душата и сърцето, но навсякъде се скитаха отреди от гверилиси; нашите войници постоянно им попадаха в ръцете и биваха наклъцвани на парчета. Затова трябваше да се въоръжим с търпение и да чакаме превземането на града.

Глава XVI В ПЛЕН

Градът на Истинския кръст (Вера-Крус) бе превзет на 20 март 1847 г., и американското знаме весело се развяваше на кулата Сан-Хуан д'Улоа. Неприятелските войски бяха освободени под честна дума. Повечето войници се върнаха в своите плантации.

В града влезе американски гарнизон, но главната част от нашата армия остана в лагера, на зелената равнина.

Няколко дни чакахме заповед да навлезем навътре в страната. Съобщиха ни, че мексиканските сили са съсредоточени в Пуент Национал, под командата на прочутия Санта-Ана; но след няколко време съобщиха, че неприятелят съсредоточава всичките си сили в прохода Сегто Gordo на половината път между Вера-Крус и планините.

Когато, се свърши обсадата на града и офицерите останаха по-свободни, ние с Клелей се решихме да посетим нашите приятели.

Пътят бе свободен и затова смело можехме да отидем в хащиендата. Взехме Линкълн, Чен и Раул и късно вечерта тръгнахме на път. С нас дойде и Джек. Тъй като майор Блосъм съдържа обещанието си, имах удоволствието да препускам на чистокръвен арабски кон.

Беше пълнолуние. Колкото отивахме по-нататък, толкова повече ни смиваше промяната, станала в добре познатата ни местност. Войната навсякъде беше оставила ужасните си следи. Къщите бяха напуснати; една част от тях бяха съборени, други – изгорени, и на тяхно място се виждаха само пепелища и главни. Някои развалини още димяха, навсякъде се търкаляха изпочупени покъщнини. Някои предмети бяха цели; очевидно, захвърлени от подпалвачите и грабителите.

Завладя ме мрачно предчувствие. Спомних си разказите за безобразните подвизи на нашите войници в околностите на Вера-Крус. Очевидно бе, че тия разкази не бяха преувеличени. Ала всички тия жалки герои бяха от ония, които избягваха от нас или пък измолваха да идат на лов за диви биволи.

Войнишки отреди, под командата на офицер, никога не ще направят нещо вън от границите на строгите военни правила, но във всяка една армия има хора, които бягат от нейните редове във време на самите военни действия, за да се отдадат на грабеж. За тях никак не може да се следи.

Когато влязохме в гората, ме завладя силно безпокойство. Споделих мислите си с Клелей. И той се тревожеше не по-малко от мене.

– Мъчно може да се допусне, че мародерите ще намерят пътя за хаиендата – каза той, като се мъчеше да утеши и себе си, и мене.

– Мисля, че повече трябва да се боим от Дюброк и неговата шайка. Той е способен да направи всякакви злини.

– Напред, напред! – извиках аз, като едва се помнех от ужас.

Пришпорих коня си и полетях в галоп. Повече не можех да приказвам.

Клелей изказа най-тайните ми страхове и сърцето ми се стегна от нетърпима болка.

Клелей и нашите спътници също пришпориха конете си. Когато достигнахме поляната в края на гората, Раул, който яздеше напред, внезапно спря.

– Какво има? – попитах.

– Някой се движи из гората, господин капитан.

– На кое място?

– Там, наляво... Не видях добре, възможно е да е някое животно.

– Това беше мустанг – каза Линкълн, – видях го.

– С ездач ли?

– Не мога да ви кажа със сигурност, господин капитан. Той мина много далече от тука – мъчно можеше да се разгледа. Но че бе мустанг, залагам си главата.

– Чудна работа! – забелязах аз, като не разбирах как може да не се различи дали някой е възседнал коня или не.

– Позволете ми да проследя мустанга. Тогава ще ви кажа с ездач или е или не – продължаваше Линкълн.

– Това ще ни накара да се отбием от пътя си... Впрочем така ще бъде по-добре? Раул, Чен, слезте от конете си и идете със сержанта. А ти, Джек, им подръж конете.

– Ако позволите, господин капитан, по-добре ще е да ида сам – пошепна Линкълн. – Наистина Раул и Чен са прекрасни другари и могат да те отърват от всяко зло, но аз съм навикнал да разужнавам сам.

– Добре, сержант, правете каквото искате. Ще ви чакаме тук.

Бившият трапер слезе на земята, прегледа добре карабината си и тръгна към противоположната страна на мястото, гдето премина мустангът. Чакахме повече от половин час. Изведнъж до ушите ни достигна изстрел откъм посоката, гдето изчезна мустангът.

– Това е карабината на Боб – забеляза Чен.

– Напред! – изкомандувах. Побързахме към мястото, отгдето се чу гърмежът. След около сто метра срещнахме Линкълн, който се връщаше с пушка през рамо.

– Какво има? – запитах.

– На мустанга имаше ездач, но вече го няма, господин капитан.

– Какво значи това, сержант?

– На мустанга яздеше един жълтокож, а сега вече не язди. Мустангът офейка, а жълтокожият е проснат на земята.

– Как! Вие сте го убили?

– Да, господин капитан, и не напразно.

– ?

– Първо, той бе гверилияс, и второ – преден часови.

– Отде познахте това?

– Как да не го позная, нали все по следите му вървах! На поляната, която пресяхохме преди, нямаше следи. На едно място имаше гъст храсталак, там той е чакал? Останали са много разни следи.

– Добре. Сетне?

– Вървах все по следите му, докато видях и самия него. Той почти лежеше на коня си, а не седеше, както правят всички добри хора. Това ми се видя много подозрително. Вгледах се – имаше и пушка. Мисля си: не е чиста тази работа!... И тогава гръмнах. Жълтокожият грохна от седлото като камък, а конят побягна с все сила... Претърсих го и ето какво намерих... Същинска играчка!

– Боже мой! Какво сте направили! – извиках и взех предмета, който ми предаде траперът.

Това бе стилет³ със сребърна дръжка, който бях подарил на младия Нарцисо.

– Нищо лошо, господин капитан.

– А какъв е този човек? Какво му е лицето? – питах в смъртен ужас.

– Какъв ли е? Да, не особено хубав. Такива съм срещал само в индианските лагери? Не искате ли сам да го видите, той не е далеч от тука.

Скочих от коня и се затичах подир Линкълн в гъсталака. Убитият лежеше на гърба си и лицето му бе ярко осветено. Наведох се над него и се уверих, че никога не съм го виждал. Действително това бе безобразен замбо с дълги коси, прилични на вълна. По полувоенното му облекло можеше да се познае, че е гверилияс. Линкълн не се бе излъгал.

– Нали си го бива, господин капитан? – запита Линкълн, когато го

---

3. Малка кама с тънко острие.

прегледах.

– Мислите, че ни е следил?

– Нас или друго – но вярното е, че е следил някого.

– Никой не ни забеляза, когато тръгнахме насам, така че той надали е тичал подир нас – забелязах.

– Твърде е възможно – продума Клелей, който се приближи към нас с другите хора – някой да знае всичко, което правим. Този някой знае за извеждането на Нарцисо от града и за нашите посещения. Навярно той е изпратил тоя юнак, който заплати с живота си.

– Да, това е вярно... Ах, Боже мой! А ние все още се бавим тука... На коне, другари! Раул, напред, само че по-предпазливо, колкото се може по-тихо... Линкълн ще бъде ариергард... Хайде!

Започваше ясна пътечка и трябваше да яздим един след друг.

В полетата, които заграждаха хащиендата, всичко бе тъй тихо. Къщата, слава Богу, не бе засегната.

– Струва ми се, тука всичко е благополучно – казах аз.

– В онзи край на алеята, по която трябва да вървим, идва някой – полугласно съобщи Раул.

– Някой слуга, вероятно... Няма от какво да се боим... Хайде, напред!... Впрочем, сега аз сам ще тръгна напред.

Като достигнахме до края на алеята, Клелей и аз слязохме от конете. Заповядах на хората да ни чакат, а ние тръгнахме към къщата.

– Дали не са легнали да спят? – забеляза Клелей.

– Не, още е много рано... Може да вечерят?

– Виж, това ще бъде тъкмо на място: аз съм страшно гладен!

Приблжихме до верандата; не се чуваше никакъв шум, не се виждаше светлинка.

– Ами къде ли са кучетата?

Влязохме в антрето, а от там – в залата.

– Чудна работа! – мърморех аз. – Никой не са обажда? Но каква е тази работа, тука няма никакви мебели.

Започнахме да слизаме по стълбата. Насред стълбата спрях и погледнах надолу – нито светлина, нито звук.

Пред верандата се чу шум. Бързо се затичахме нататък, като мислехме, че може домакините да се връщат от разходка. В същия миг ни загради цяла тълпа от хора и преди да се опомним, ни вързаха ръцете и краката.

В същото време откъм алеята, където бяхме оставили хората си, се раздаде шум. Чуха се гърмежи... Подир минута тълпа мексиканци

дойде оттам и доведе вързани Линкълн, Чен и Раул.

Наредиха ни един до друг. Конете ни вързаха за дърветата. Дванадесет души останаха да ни пазят, а другите отидоха към градината; оттам скоро се чуха весели гласове и смях. Ние не можехме да видим какво става там. Струваше ни се, че нещо ни души, че скоро-скоро това ще се прекрати – всичко се случи съвсем неочаквано!

Линкълн бе обвит с върви от горе до долу. Него го вързаха така, защото той се бе противил като лъв, бе убил един мексиканец. Вързан като мумия, той скърцаше със зъби и устата му се запени от ярост. Раул и ирландецът Чен се отнесоха по-равнодушно към положението си.

– Ще ми се да зная: дали днес ще ни очистят, или ще чакат до утре? Как мислиш, Чен? – подсмиваше се Раул.

– Сигурно не ще си губят времето напрасно – отвърна Чен.

– А нима ти не се надяваш на свети Патрик, чийто образ носиш на гърдите си?

– Аз имам и образа на Пресветата Дева? Бих ги извадил, за да им се помоля, но не мога да мръдна даже пръста си.

– О, това може сега да стане... Ей, сеньор, – извика Раул, като се обърна към един гверилияс.

– Кого викаш? – попита последният и се приближи.

– Тебе!

– Какво има?

– Джобовете на този джентълмен – продължаваше Раул по испански, като сочеше Чен – са пълни със сребро.

Това подсещане бе достатъчно. Гверилиясите, които бяха забравили да ни претърсят, в един миг ни претърсиха. За жалост, във всички ни, взети заедно, нямаше повече от двадесет долара. А Чен, като че ли нарочно, нямаше нито един пенс. Затова си изтегли Раул, когото измаменият от него гверилияс отрупа с псувни и ритници. Но при обиска раздразиха яката на Ченовата куртка, така че се виждаха кръстчето и образите на свети Патрик и Пресветата Дева.

Тия светии направиха благоприятно впечатление на гверилиясите. Те си пошушнаха нещо и сетне му отслабиха вървите.

– Благодаря ви за любезността, сеньори! – каза Чен. – Не очаквах това? Чувствувам се сега много по-добре.

– *Mucho bueno* – някак глупаво се ухили и продума един мексиканец.

– Да, *mucho bueno*, ваша милост, но аз никак не бих се обадил, даже ако и да ми бе още по-добре? Не можеше ли вие да ми разслабите малко

повече връвта на тази ръка, а то тя скоро ще ми прореже месото до самия кокал.

Всички неволно се разсмяхме. Само Линкълн лежеше като камък, без да забелязва какво става наоколо му.

Мъничкият Джек бе турен до трапера. Като го смятаха за дете, мексиканците го вързаха много хлабаво. Те не мислеха, че той ще направи нещо. Като го наблюдавах тайно, забелязах, че тихичко правеше разни фокуси, за да се отърве от връзките. Но види се, не сполучи, тъй като изведнъж стана съвършено неподвижен. Но когато гверилиясите се занимаваха с Чен и с неговите иконки, момчето се изтъркули много наблизко до стария трапер. Това движение се забеляза от внимателното око на един мексиканец, който го грабна за пояса, повдигна го във въздуха и извика:

– Гледайте, другари, какъв малък хитрец!

И при общия смях на другарите си, той захвърли Джек като котенце в храстите, където момчето се скри от очите ни.

Е – помислих си, – сега клетото дете ще си остане там до второ пришествие! Загина малкият заради нас!

– Да ме вземе дяволът, ако това не е Дюброк! – провикна се изведнъж Чен.

Повдигнах очи – пред мен действително стоеше Дюброк.

– А! Господин капитан, как сте? – подигравателно каза той. – Дойдохте да се порадвате на тукашните прелестни птички ли? За жалост, те изхвъркнаха от гнездото!

Да бях вързан само с една нишка, пак нямаше да помръдна – дотолкова ме поразих появата на Дюброк и неговото злорадо съобщение. Мисълта, че страда. Тя, царцата на моята душа, ме парализира, и да ме рече някой на парчета, пак нямаше да забележа.

„О, Боже, – помислих си, – нима тя е под властта на този зъл дух? Това е несравнено по-лошо от смъртта!“

– О! Какъв чуден кон! – извика креолът, като отиде при коня ми. – Това е чистокръвната арбитянка? Погледнете, Янес, каква прелест! Ако нямате нищо против, ще го взема за себе си.

– Вземете го – каза оня, когото той нарече Янес.

Изглеждаше, че той е началник на отряда.

– Благодаря ви... Позволете, господин капитан – обърна се той към мене, – да ви благодаря за този прекрасен подарък! Вие ми връщате загубата на моя мустанг, когото ти, стари бухале, пропъди кой знае къде.

Последните думи вече бяха отправени към Линкълн и се придружиха със силен ритник в гърба му.

Този удар възбуди такъв ефект, който не можеше да се очаква от никого. Линкълн изведнъж скочи като наелектризиран, с едно могъщо усилие разкъса всичките си връзки, които изпаднаха от него на дребни парчета. Като грабна карабината, която лежеше до него, удари толкова силно Дюброк по главата, че последният падна като сноп.

В същия миг старият бе заграден от мексиканците, които махаха с ножове и саби върху му. Виждаше се, че подир секунда от него щеше да остане пихтия. Но той свали с приклада на пушката няколко гверилияси, проби си път и изчезна в тъмнината с рева на ранен звяр. Някои гверилияси с яростни викове го преследваха. Чуха се гърмежи и нови викове.

Дюброк занесоха в къщата. Той беше в безсъзнание.

– Онова дяволче му е прерязало вървите! – викна един от нашите пазачи.

„Да, такава ще е работата – мислех си аз. – Юначага е Джек.“

В това време гверилиястът се спусна в храстите. Всички спряхме дъх и очаквахме да чуем воплите на безжалостно убиваното момче. Сърцата ни замряха от ужас и жал...

– Кълна се във всички светии! Той е избягал! – чухме гласа на гверилияса, вместо предсмъртните викове на Джек.

– Ура! – извика Чен. – Юнак излезе нашият Джек! Той ще надхитри и лисицата!

Гверилиясите се спуснаха да гонят момчето, но скоро се завърнаха с празни ръце: то беше изчезнало безследно.

Нас ни разделиха, така че не можехме даже да приказваме. При всеки един бе поставен отделен часови.

Върнаха се и ония, които гонеха Линкълн... От разговорите им можеше да се заключи, че и те не са могли да го уловят, нито да го убият.

Мина повече от час. Изведнъж, по даден от Янес знак, ни завиха в мушамы, вързаха ни очите, качиха ни на мулета и ни потъртриха нанякъде.

Глава XVII В ТЪМНИНАТА

Вървахме цяла нощ. Превръзките на очите ни пазеха от клоните, които постоянно ни шибаха по лицата. Препускането бе бясно. Шумолетето на листата и трясъкът на клончетата, които ни закачаха от всяка страна, ни подсказваха, че минаваме през гъста гора. Връзките, които ни стягаха, се връзваха дълбоко в телата ни. Ръцете и краката отичаха. Вобщо, положението ни беше отвратително.

Сутринта, по движението на мулетата познахме, че минаваме по планинска местност. Ту са качвахме, ту слизахме. Сетне всички се проточихме един след друг – значи минавахме край пропаст.

Раул бе пред мен. Познах го по гласа, когато той бърбреше ту молитви, ту клетви.

– Как мислиш, Раул, къде ни карат? – попитах го на френски.

– В хациендата на Зенобио. Поне така мисля.

– Защо мислиш така?

– Защото, ако изпаднем при него, може и да не бъдем обесени: Зенобио е благороден човек.

– Познаваш ли го?

– Познавам го, господин капитан. Аз съм му правил някои услуги по контрабандата.

– Значи, той е контрабандист?

– Да... В тази страна контрабандата не се счита за много безчестна работа. С контрабанда живеят самите чиновници. Трябва с нещо да увеличат малката си заплата? Наистина, това не е хубаво, но какво да се прави? Господин Зенобио, може да се каже, е един от първите контрабандисти.

– А ти, Раул, да не си от „дребните търговци“?

– Да, аз събирах само трохите?

– Е, хайде да е така? Ти мислиш, че сме изпаднали в ръцете именно на Зенобиевия отред?

– О, да! Ако изпаднем при шайката на Харанта, душите ни отдавна щяха да бъдат на небето. Пазил ни Господ от ноктите на Харанта! Този господин, щом пиписе някого. Веднага го обесва на най-близкото дърво – не обича да се бави. Освен това познавам Янес. Той е един от офицерите на Зенобио и командува този отред. Само че се чудя как сме

още живи, когато и Дюброк е с него. Това ме кара да се надявам, че той не ни желае злото. Може би някой е можал да го разположи към нас.

Тази забележка ме накара да се замисля.

– Да, не се лъжа – продължи след малко Раул. – Ние яздим по планината, която се намира по брега на реката Сан-Хауан... Да, да, така е. Превръзката на очите ми се отмести и мога да виждам малко с едното си око.

Минавахме през река, в която потъвахме почти напълно. Макар че грееше слънце, водата бе студена като лед. Причината бе тази, че тя се стичаше от снеговете на Оризава.

– Сега зная къде ни карат – продължи Раул. – След малко ще излезем на брега. Тук е много плъзгаво. Пазете се, господин капитан.

– Как да се пазя, Раул? – попитах с известно недоумение.

– Ох, съвсем се обърках – със смях отговори той. – Говоря така, като че ли сте свободен. Как може вързан човек да се пази от нещо.

– Че какво може да се случи?

– Може да паднете. Вървим край пропаст. Ако вашето муле се плъзне, ще полетите в пропаст, дълбока около двеста метра. Там растат дървета. Добре е да можете да се закачите за тях, иначе не ще остане нищо от вас.

– Нима!?

– Но няма нищо, господин капитан, успокойте се. Мулетата вървят уверено, пък и ние сме привързани към тях тъй хубаво, като че ли сме товар. Няма да паднем.

Раул се смееше, но мен никак не ми беше до смях. Мисълта, че се намирам напълно във властта на едно глупаво муле, което може да полети надолу заедно с мене, никак не ме радваше. Знаех, че подобни случки са чести в планините.

„Защо му трябваше да ми казва това? – мислех си. – Да не ми беше казал, нямаше да зная нищо и да се боя.“

Притиснах се плътно към мулето, като гледах да се приспособя към всичките ум движения. Отдолу бучеше потокът, но неговият шум намаляваше, колкото повече се изкачвахме нагоре.

Изкачвахме се дълго време. Под краката на нашите мулета се изкъртваха камъни и шумно падаха долу. Всяка минута очаквах, че и самите ние ще полетим. Но мулетата взеха хоризонтално положение, лъхна ни топъл вятър, почнахме да се съживяваме. Опасното място бе преминало благополучно... Да, но какво ни очакваше занапред? Дали пак смърт, макар че в друг вид?

Гверилиясите се спряха и слязоха от конете. Нас ни оставиха на мулетата, които свързаха помежду им, но така, че да могат да се движат. Мулетата ни понесоха под бодливите клони на акации и грамадни кактуси.

Нашите мундири буквално станаха на парцали. Ние се чувствавахме съвършено смазани, и отгоре на това отровните кактусови бодли се впиваха в краката ни. Най-лошото бе, че седяхме на дървени самари, които ни измъчваха. Към всичко това се присъедини и страшната болка от ремъците и вървите, с които бяхме свързани.

Запалиха огньовете. Гверилиясите почнаха да пекат нещо и да си варят шоколад. Не ни предложиха нито да пием, нито да ядем, макар да знаеха, че сме гладни и жадни. Повече от час стояхме така:

– Тука има друг един отред с мулета за пренасяне – шепнеше ми Раул.

– Как позна?

– По виковете на мулетарите. Послушайте.

Наистина, недалече се чуваха силни викове на испански език, които оправдаваха предположението на Раул.

Посред тия викове чух женски глас? Нима тя бе изпаднала тук?

Тая мисъл бе много мъчителна, но не можах за дълго време да се спра на нея.

Чу се сигнал и ние продължихме пътя си.

Като че ли минавахме самия връх на планината. Нямаше вече дървета и горещината ставаше нетърпима. Мушамите, в които бяхме завити като мумии и които нощно време ни предпазваха много добре от студа, сега ставаха излишна тежест, но нашите мъчители не се грижеха за това. Едва по-късно научих, че са ни завили в тях не с цел да ни предпазят от студа.

Умирахме от жажда и Раул поиска вода от един гверилияс.

– Сагајо! – извика последният. – Много ви трябва! Подир малко ще ви успокоя така, че никога вече няма да поискате да пиете или ядете.

Тази груба шега накара другарите на този, който говореше, да се изсмеят.

Около пладне почнахме да слизаме и чухме шума на река.

– Де сме сега, Раул? – попитах полекичка, тъй като езикът ми прилепваше към небцето от жажда.

– Наближаваме до една река, приток на Антигача.

– Пак ли ще минаваме покрай пропаст?

Ревът на бурливия поток и острият студ, който идеше отдолу, ме

накараха да треперя.

– Да, господин капитан, но пътят ще бъде широк и удобен – отвърна Раул. – Даже има калдъръм.

– Калдъръм ли?! Значи не отиваме в някоя необитаема пустиня?

– Напротив, именно в пустиня, но пътят е бил постлан с камъни от калугерите.

– От калугерите ли?

– Да, в долината има манастир? Впрочем, имало е някога; сега от него са останали само развалини.

Пътят слизаше все надолу. Понякога ни се струваше, че мулетата вървят по главите си с краката нагоре. Шумът на потока ставаше просто заглушителен.

Раул ми извика нещо, което не можах да разбера, но ми се строи, че ме предпазва. Сетне той като че ли се загуби нейде, като че ли пропадна в пропастта.

Чаках и аз да падна подире му, когато изведнъж моето муле зацвили и заскача... Сега всичко бе свършено!... Падахме... падахме... Не, мулето само прескочи нещо и препусна по равна хоризонтална местност... бях спасен!

Но при всяка крачка на мулето връвчиците и ремъците се връзваха все по-дълбоко в тялото ми. Мулето пак скочи – и краката ми потънаха във вода.

Минаха няколко минути, мулето изведнъж се спря.

Като дойдох малко на себе си, събрах последните си сили и извиках:

– Раул! Де си?

– Тук съм, господин капитан – отговори той с такъв странен глас, като че ли се бе нажабурил с вода.

– Да не си ранен?

– Ранен ли! Не.

– Тогава какво има?

– Исках да ви предупредя, но не сварих. После сметнах, че животните сами ще се спрат. Мисля, че и те не се чувствуват по-добре от нас... Чувате ли как лочат?

– О, Боже! Умирам от жажда! – извиках, като чух, как мулетата прецеждат водата през стиснатите си зъби.

– Господин капитан, направете като мен – продължаваше да говори Раул, като че ли от дълбочината на някой кладенец.

– Какво трябва да направя?

– Наведете се и пийте направо от реката.

Най-сетне разбрах, защо гласът му е така странен.

– Те не искат да ни дадат нито капчица вода, значи трябва да гледаме сами да си доставим.

– Но аз не мога да стигна водата, Раул!

– Защо? Докъде сте потънал в нея?

– До средата на бедрата си.

– Извийте насам, господин капитан – при мене е по-дълбоко.

– Как да извия? Мулето върши каквото си ще и аз не мога да го накарам да иде, където трябва.

– Имате право. Аз и не помислих за това.

Желаше ли да ми послужи или искаше да се изкъпе по-добре, не знам, но мулето отиде на по-дълбоко място.

Аз се наведох, доколкото можах, и най-сетне си потопих главата във водата. В това неудобно положение се мъчех да глътна животворната вода, но тя ми заливаше и носа и ушите.

Клелей и Чен също си тикнаха носовете във водата. Ирландецът псуваше до безобразие, като намираше, че е страшен позор за един християнин да пие заедно с мулетата и конете.

Но ето че нашите водачи накараха мулетата пак да тръгнат. Когато излизахме на брега, някой ме бутна за ръката и ми пошушна на ухото:

– Не се бойте, капитане!

Трепнах. Гласът бе женски. Искях да отговоря, но една малка ръка ми тикна нещо в устата и същият глас накара мулето ми да върви напред.

Познах, че непознатата се скри, тъй като трополенето на конските копита бързо се отдалечаваше. Кой можеше да бъде? Нима Джек? И той имаше женски глас и малка ръка, но как бе могъл да изпадне тук по това време? Не, трябваше да е някой друг. Но кой именно? Гласът бе съвсем женски, мек и приятен... Кой можеше да рискува да изпадне в ноктите на мексиканците зарад мен? Не познавах друго, освен... освен...

Внимателно прецених всичко и дойдох до същия резултат. Това ме радваше и ме мъчеше. Радвах се, като си мислех, че ТЯ бди над мене като ангел-хранител; но ме мъчеше съзнанието, че зарад мен можеше да загине, а най-вероятното бе, че тя се намира под властта на най-злия ми враг.

Впрочем, той можеше да е умрял от удара на Линкълн. Из пътя никой не спомена неговото име. О, колко хубаво щеше да бъде, ако бе умрял!

Това желание бе жестоко, но никак не можех да му противостоя.

Какво ми тикна тя в устата? А! Една бележка! Казах си:

„Защо не ми я сложи в джоба? Впрочем, тя е знаела, че не бих могъл да я извадя с вързаните си ръце, а други могат да извадят всичко, каквото има там? Но тази бележка може да погуби оная, която я е писала, ако се улови!“

– Струва ми се, че се спираме, Раул? – попитах.

– Да, господин капитан, пристигнахме до развалините на стария манастир Света Бернардина.

– Защо се спряхме тук?

– Вероятно за почивка и похапване. Може би ще прекараме тук, докато се мръкне. Мексиканците в terra caliente не обичат да пътуват денем.

– Хубаво ще бъде, ако ни снемат от тия оръдия за мъчение, които се казват самари – забеляза Клелей. – Бих дал всичко на света, да ни позволяват да вървим пеша!

– Навярно ще ни снемат – казах. – Това ще направят не за наше удобство, а за да олекне на мулетата. Бедните животни никак не са криви, дето хората не могат да се разбират помежду си.

И наистина, снеса ни от мулетата и ни хвърлиха на един каменен под, но не ни разбързаха.

Като затвориха тежката врата, нашите спътници излязоха. Скоро до ушите ни достигнаха крачките на часовоя, които силно кънтяха под сводевете на нашата тъмница.

За първи път, откакто ни взеха в плен, бяхме оставени сами. Скоро се уверихме в това. Впрочем, с вързани ръце и крака, на нас никак не ни олекна; само че можехме свободно да си приказваме.

Глава XVIII

ПРОЧИТАНЕТО НА ЗАПИСКАТА

– Някой от вас чу ли да се говори нещо за Дюброк през време на пътуването? – попитах другарите си по страдание.

Никой не бе чул нито думица за него.

– Мисля, че този изменник ще бъде вече безвреден завинаги – каза Раул. – Линкълн му свети маслото.

– Мъчно е да се умъртви човек с един удар – забеляза Клелей. – Само ако старецът го е ударил в слепите очи? Каквото и да е станало, ние сме още живи, а Дюброк може да е убит? Чудна работа, как така скоро той е станал влиятелен между гверилисите! Че той неотдавна избяга от нас!

– Струва ми се, че по-рано той е живял тук – каза Раул.

– Тъй ли? Нима ти знаеш нещо за това? – запитах го, живо заинтересуван.

– Припомням си, че едно време, много говореха във Вера-Крус за един креол, който се бил оженил за една благородна испанка, която живеела в околностите на града, или чисто и просто я бил отвлякъл. Струва ми се, че го наричаха Дюброк. Но това е било, преди да дойда в Мексико и затова не знам подробности. Зная само, че той човек е бил прочут картоиграч и че всички са се чудили как една благородна мома може да се свърже с него.

Жадно поглъщах всяка дума на Раул. Това, което той ми казваше, напълно отговаряше на онова, което Гвадалупа ми бе разправяла за нейната братовчедка и за „дон Емилио“. Бе ми неприятно да мисля, че този негодник се намира в близки отношения с дома на благородния дон Розалес и затова не разпитвах повече Раул, като се боях да не науча нещо по-лошо.

Нашият разговор бе прекъснат от изскърцването на вратата, която се завъртя на ръждасалите си резета. Влязоха няколко гверилиси. Разбързаха ни очите и пак ни оставиха сами. Светлината проникваше само през едно прозорче с решетка. Донесоха ни паници със супа и месо, нарязано на късове. Паниците бяха сложени до главите ни.

– Много любезно от ваша страна, дето сте се погрижили да ни дадете да си хапнем, само че как ще се възползуваме от вашата любезност? – каза Чен.

– О, дяволи! – извика Клелей. – Нима си мислят, че можем да ядем без ръце и без лъжици?

– Няма ли да ни развържете ръцете? – запита Раул!

– Не! – грубо отвърна един гверилияс.

– Ами тогава как ще ядем?

– Нали и кучетата ядат без ръце и без лъжици – яжте и бие като тях!

– Благодаря, сеньор. Много сте любезен!

– Ако не ви се харесва така, можете и да не ядете – измърмори мексиканецът и излезе с другаря си.

– О, не, господа жълтолики! – извика Раул, побеснял от яд. – Ние ще ядем, макар и по кучешки! Не се надявах Янес да пожертвува за нас даже едно късче. Тази добрина все пак е нещо!

С тия думи той легна по корем и почна да лочи от паницата.

– Ах, тия проклети мексиканци, дяволите да ги вземат! – викна Чен, като последва неговия пример. – Карат честните християни да се хранят като кучета!

– А вие, господин капитан, няма ли да ядете? – попитай Клелей.

– Яжте, яжте, не гледайте мен!

Сега можех да прочета записката. Търкулнах се до прозореца и с големи усилия се изправих на краката си. Прозорецът не бе голям, но дупката му бе доста дълбока. Тя ми стигаше тъкмо до брадата. С езика и устните си разтворих бележката върху прозорчето и я прочетох.

– Какво правите там, Халър? – извика ми Клелей, който никак не можеше да разбере моите действия.

Раул и Чен престанаха да лочат чорбата и също взеха да ме гледат.

– Яжте, моля ви се, и ме оставете на мира! – отвърнах остро.

Ето какво бе написано в записката:

„Тази вечер вашите връзки ще бъдат прерязани и вие ще можете да избягате. Не се връщайте назад – може да ви срещнат други мексикански отреди. Вървете по пътя към Сан-Хуан или към Манго де Клаво. Вашите аванпостове вече са преминали тези две точки, французинът ще ви води. Кураж, господин капитан! Прощавайте!“

„П.П. Вас ви причакваха. Изпратих един конник да ви предизвести, но той или е изменил, или е бил убит из пътя. Прощавайте!“

Нима този конник бе същият оня човек, когото Линкълн бе убил?

Глътнах бележката, за да не я намерят мексиканците.

Като си повторих нейното съдържание, аз се чудех откъде тя знае движенията на нашите войски: „Откъде е могло едно момиче, което е живяло все в усамотение, да получи такива сведения? Нима тя се е интересувала от такива сериозни работи? В какво ли положение се намира сега тя? Може би е в плен, като мене? Или върби подире ми преоблечена и иска да ме спаси, като рискува своята безопасност?

Довечера всичко ще стане ясно, а дотогава трябва да се търпи!“

* * *

До този момент цялото ми внимание бе погълнато от записката, така че всичко друго като че ли не съществуваше за мен, но сега намислих да погледна какво става зад стените на нашата временна, тъмница.

Повдигнах се на пръсти и се протегнах. Видях гордите широколистни палми, смесени с магнолии, на които се люлееха големи бели и опалови цветове; портокалови дървета, отрупани с тежки златни плодове, и други не по-малко прекрасни дървета...

Срещу самия прозорец се намираще отделна група палми, съвсем вплетени от лиани, които ги обвиваха от всички страни. На тях бяха закачени три плетени люлки – едната празна, а другите пълни. В тях можеха да се познаят грациозни женски фигури. Тия жени лежаха неподвижно и като че ли спяха. За жалост, лицата им не се виждаха. Но докато ги гледах, докато се мъчех да позная кои са, едната от тях се обърна с лице към мен и пак заспа. Сърцето ми трепна от радост: тя бе Гвадалупа Розалео.

Единият ѝ крак, обут в копринен чорап, бе отпуснат и небрежно висеше във въздуха. Мъничкото ѝ атлазено чехълче бе паднало на земята. Главата ѝ почиваше върху копринена възглавничка, а дългите ѝ коси падаха надолу почти до земята. Изглежда, тя спеше дълбоко.

Учудване, възторг, любов и тъга едновременно вълнуваха душата ми. Аз скърбях затова че тя може да спи толкова безгрижно, като знае, че редом с нея се измъчвам затворен, вързан, опозорен и страдащ.

„Как може да спи? Боже мой! Да бях на нейно място, не бих мигнал“ – казах си.

Неочаквано погледнах стъблото на палмата, под която висеше люлката. Още тогава, когато пръв път погледнах през прозореца, забелязах на дървото нещо странно – някакъв дълъг и тесен предмет, но помислих, че това е лиана или ивица от мъх. Сега този предмет се задвижи и

се сви на спирала. Като се вгледах по-внимателно за най-голям свой ужас познах, че тази спирала бе змия, която полека слизаше по стъблото. Тя се плъзгаше много предпазливо, с протегната напред лъскава шия и острите ѝ очи блестяха. Различих на главата ѝ два роговидни израстъка и по това познах, че е кобра де капелла – една от най-опасните змии.

Няколко минути тя стоя съвършено неподвижна гордо изпълнала своята гъвкава шия, като не си снемаше очите от заспалата, която бе на една стъпка от нея.

Струваше ми се, че нежният мъх над устата на Гвадалупа се люлее под дъха на змията, която с остро съскане пропълзя още по-близо. Рогчетата ѝ като че ли се бяха изтеглили и изострили, дългият ѝ разцепен език се въртеше навсякъде и лъщеше като рубин.

Животното като че ли искаше да магнетизира жертвата си, преди да я нападне. Заспалата безсъзнателно махна с ръка, за да пропълзи една муха от лицето си и сетне пак заспа неподвижно, без да чувствава опасността, надвиснала над главата ѝ.

Виждах всичко това и не можех да ѝ помогна! Бях вързан и затворен. Но и да бях свободен, пак не бих могъл да ѝ помогна. Единственото спасение от кобрата е да се пази тишина. Ако не се плаши и дразни, тя може и да не закачи човека. Но все пак тука животът зависи просто от случая. Стига някой да се мръдне – и всичко е свършено.

Боже мой! – мислех си. – Нима ще я оставиш да загине толкова млада и хубава! Спаси я, спаси я! Но ето, че тя се помръдна... Змията ей сега ще се хвърли върху нея! Не още, слава Богу! Тя трепери, иска да стане... Тя загива!

Чу се гърмеж – змията отхвърли главата си назад, разви се във всичката си дължина, падна на земята и се заизвива в предсмъртни конвулсии.

Момичетата скочиха ужасени от хамаците. Хванати за ръце, те изведнъж се скриха от очите ми Дойдоха няколко гверилиси, които искаха да разгледат убитата змия.

– Кой ли ще е гръмнал? – запита един.

– Гърмежът дойде от тука – продума друг, като посочи моя прозорец.

Побързах да слеза на пода.

След няколко минути вратата се отвори и дванадесет души се втурнаха при нас.

– Кой гръмна? – грозно попитаха те и ни изгледаха.

– Виж ти глупав въпрос! – изръмжа Раул.

– Питам, кой от вас гръмна? – попита един гверилияс, като излезе напред.

– Какво си диване? – извика Раул. – Нима ние сме в положение да стреляме! Даже пушки нямаме, както виждаш! Ех, стига да имахме само една пушка и един куршум, най-напред твоята глава щях да прострелям.

– Чудно! – каза мексиканецът. – И наистина, как така ще стрелят, като са вързани до един!? Хайде, другари, да се махаме – няма какво да дирим тук.

* * *

Бе ми много тежко, не лично за мен, ами за нея. Тя и нейната сестра се подхвърляха на всевъзможни опасности и аз не можех да ги защита!

Дали бяха самички? Не бяха ли и те пленени от тия разбойници? Не ги ли преследваха за тяхното гостоприемство към нас? Не водеха ли цялото им семейство, за да го съдят за връзките му с неприятелски офицери? Или те вървяха под закрилата на този отред, за да се отърват от същинските грабители, които опустошаваха околностите на Вера-Крус?

Всички тия въпроси ме вълнуваха, но отговор не можах да намеря.

Случва се богати семейства, принудени да се преместят от едно място на друго, наемат военен конвой. Може и в тоя случай да бе така.

– Пък аз ти казвам, че този гърмеж бе от карабината на нашия сержант. Да ме вземе дяволът, ако лъжа!

– Какво има? Кой казва това? – попитах смаян от тия думи, казани от някой наш другар с горещ, уверен тон.

– Чен уверява, че е чул гърмежа на Линкълн – отговори Раул. – Мен ми се струва, че той просто бълнува. Аз не чух никакъв гърмеж.

– Не, не бълнувам! – възрази Чен. – Знаете ли, господин капитан: карабината на Линкълн издава съвсем особен звук, така че неговият гърмеж може да се отличи от хиляди други...

– Добре, ами после!

– Аз чух гърмеж. Той бе като че ли отдалече, но се обзалагам, че е гръмнал или Линкълн, или някой друг, но само че с неговата пушка.

– Чудна работа! – измърморих замислен.

– И мене ми се стори, че гърмежът имаше особен звук.

– А знаете ли какво, господин капитан – заговори пак Раул, – видях оня момък. Той мина край нашата врата, когато преди малко влязоха при нас мъчителите ни.

– Кой момък?

– Онзи, когото измъкнахме тогава от града.

– А! Нарцисо ли! Възможно ли е?

– Вярно, господин капитан... Дори ми се стори, че видях с нашия отред и бялото муле на дон Розалес. Може би неговото семейство пътува с нас. С това си обяснявам и странното обстоятелство, дето ние сме все още живи.

Откритията на Раул изведнъж ми обясниха всичко онова, което ми се виждаше тъмно и неясно. Тревожните събития напоследък ме накараха съвършено да забравя Нарцисо. А сега, когато Раул ми напомни за него, аз си обясних всичко. Замбо, когото Линкълн уби, е бил пратеникът от хащиендата на нашите приятели. Камата на Нарцисо му е била дадена като доказателство за верността на неговите думи? И той загина, без да изпълни своята мисия, и вследствие на това ние паднахме в план! Нежният глас и малката ръка, която ми връчи записката, изглежда, бяха Нарцисови.

Тайната се откри, но аз не само не се утеших, ами напротив – още повече се замислих. Щом мой „ангел-хранител“ бе Нарцисо, то тя оставаше настрана, равнодушна към моята участ.

Тя трябваше да научи поне от брат си, че аз лежа тука смазан, измъчен, съсипан. Показа ли ми тя с нещо съчувствието си? – Не, тя спеше спокойно, като че ли нищо не се бе случило! Тя пътуваше на няколко крачки от мен и виждаше, че се намирам в най-жалко и плачевно положение. Нима не можеше да ми пошепне нито една утешителна дума? Беше й добре да седи свободно на седлото си? А може би бе на носилка, придружена от оня негодник, който навярно се влачеше около нея, както едно време се бе мъкнал и подир нейната нещастна братовчедка? Мислех си: Разбира се, тя е изслушвала неговите любезности, усмихвала му се е? Те са приказвали за бедните пленници и са се гаврили с тях? Може би тя да не се е гаврила, но е слушала как той се е гаврил – а това е достатъчно! А сетне тя нарочно се изтяга в люлка пред нашата тъмница и заспива с чиста съвест – на, наслаждавайте се!

Горчивите ми мисли бяха прекъснати от идването на шест мексиканци, които пак ни завързаха очите, изведоха ни и ни качиха на мулетата.

След малко се даде сигнал и ние тръгнахме на път.

Вървяхме покрай брега на реката. Засенчеността, ароматът и тропът на мулетата показваха, че се намираме в гора. Наблизо шумеше вода и това не ни бе неприятно. Два-три пъти прекосихме реката. Понякога се отдалечавахме от брега почти цяла миля и след това пак се връщахме при него. Най-сетне се качихме на планината и почнахме да слизаме от

другата страна.

– Познавам добре този път – каза Раул. – Ей сега ще бъдем в хациендата на Зенобио? Че как да не зная този път!

– Какво има?

– По него съм пренасял много тютюн и много bulto с кърмъз. Случвали са се тъмни нощи като в рог, а аз вървя, като че ли е денем.

– Мислех, че контрабандистите никога не работят през тъмна нощ.

– Това зависи от обстоятелствата. Понякога митническите стражи са свършено слепи денем, тогава си вършим преспокойно работата, а понякога гледат – тогава използваме най-тъмните нощи? Случвали са ми се сблъсквания... На другия склон на този хълм насмалко щях да ида направо в ада.

– Как стана това?

– Зенобио бе купил кърмъз от един търговец в Оаксак. Стоката бе скрита в планината на две мили от неговата хациенда, а в устието на Меделина чакаше един кораб, готов да вземе товара. Няколко смели мъже бяха наети да пренесат стоката. Между тях се намирах и аз. Тъй като стоката бе скъпа, ние бяхме въоръжени от глава до пети. А господарят ни каза да се защитаваме до последна капка кръв. Всички бяхме решителни и изпълнявахме задълженията си, готови да се бием със самия дявол. Не знам как, но митничарите подушили нашата работа и изпратили от Вера-Крус един силен отред, за да ни пресече пътя. Ние срещнахме войниците по оная страна на планината – там, дето пътят завива към Меделина.

– Така. А после какво стана?

– Бихме се повече от един час, избихме половината отред, а другата половина накарахме да избяга назад във Вера-Крус.

– Добре! А после?

– Благополучно предадохме стоката? Трима от нас лежат в полите на планината, а и аз насмалко щях да бъда при тях. Бедрото ми бе цяло продупчено. И досега се вижда следата; понякога ме боли ужасно?

Нашият разговор се прекъсна от ожесточения лай на няколко кучета. Конете почнаха за цвилят, отговориха им техни другари, които пасяха нейде наблизко.

– Мисля, че скоро ще се мръкне, Раул.

– Да, струва ми се. Стана по-студеничко – отговори той. – Денем гориш, нощем възнеш, горчива е нашата участ на земята.

Не можах да не се засмея, като чух неговите философски размишления и комичната му въздишка.

Кучетата престанаха да лаят. Чуха се поздравите на нашите гверилияси.

Копитата на конете и мулетата затропаха по камънака. По звука можеше да се познае, че минаваме под свод.

Глава XIX В ХАЦИЕНДАТА НА ЗЕНОБИО

Спряхме. Снеха ни и ни хвърлиха на земята като стока.

Стояхме така няколко минути и се вслушвахме в смесените звуци, които се раздаваха наоколо.

Цвилеха коне, виеха и лаеха кучета, ревяха бикове и крави, високо разговаряха водачите на мулетата, звънтяха саби и шпори, бъбреха жени, викаха и шетаха насам-нататък мъже. Просто да си запушиш ушите от шум.

Някой до нас казваше:

– Те принадлежаха към оня отред, който изтървахме при Вирген. Между тях има двама офицери.

– Аз бях ги хванал при Ла-Вирген. Много мъчно бе да се приближиш до тях. Те имаха едни магьоснически куршуми? Вярвам, че господарят ще заповяда да избесим всички тия янки.

– Кой знае? – каза другият. – Пинсон е уловен тази сутрин в Пуента-Морена. С него бяха няколко души – и те до един са пленени. Нападнали ги драгуни; сражавали се с тях, но не могли нищо да сторят. Знаете колко старецът обича Пинсон – той би предпочел да остане без жена, отколкото без него.

– Та мислиш ли, че ще предложи замяна?

– Твърде е възможно.

– За нас не би се тревожил! Да ни накълцат на парчета пред очите му, дори пръста си няма да помръдне, за да ни спаси.

– То си е винаги така: който най-много се стареа, най-малко го зачитат.

– Вярно е! Омръзна ми вече този старец? Наистина, Хозе, ще избягам при башата!

– При Харанта?

– Да. Той сега чака наблизко до моста отреда на Харачо. Помежду им има няколко мои другари от Рио Гранде. Те живеят в ония палатки покрай пътя, не плащат никакъв наем и карат весел живот, доколкото съм чувал. Ако тия юнаци изпаднеха вчера на отец Харанта, днес вече щяха да идат на оня свят.

– Да, така е. Ала трябва да им се снемат превръзките на очите и да се понахранят малко – може би вече никога няма да имат нужда от

храна и питие.

С тия утешителни за нас думи оня, когото наричаха Хозе, ни свали превръзките и ние още веднъж видяхме светлината. Вечерното сияние ни заслепи дотолкова, щото отначало не можехме да различим нищо наоколо си.

Лежахме в едно ъгълче на широк двор, обиколен от къщи с плоски покриви и с дебели стени. С изключение на предната къща, в която живееше самият притежател на хащиендата, всички други здания бяха едноетажни. Те служеха за различни неща – конюшни, складове и хамбари.

При украсената със стълбове вратичка на главната къща бяха поставени големи саксии с растения и цветя; тя бе запазена от слънцето с богата копринена завеса.

В средата на двора имаше широк каменен воден басейн, заграден с портокалови дървета, клоните на които се навеждаха над водата. По външните стени на къщата бяха закачени сабя, револвери и всевъзможни пушки. На най-видно място стояха два малки топа с всичките им принадлежности. От едната страна на двора се протакаха големи ясли, насипани с царевича.

Към тях заведоха изгладнелите по пътя мулета и коне, чиито ребра още изпушаха пара след тичането почти един ден и една нощ.

Големите кучета, които лежаха върху нажежения камънак, ожесточено лаеха, щом се зададеше нов конник. Те бяха от прочутите испански копои, от породата на ония, които бяха помогнали на Кортес да победи атеките.

Гвериясите се настаняха около разпалените огньовете и печача с крайчеца на сабите си парчета сушено под седлата им месо. Някои чистеха конската амуниция или оръжието си; други се разхождаха насамнататък, гордо драпирани в разкошни *manga* или живописни *serape*. Шетаха и жени с пъстри ризи и покрити с хубави *reboso*.

Слугите разнасяха големи стомни с вода или, на колене пред каменните огнища, месеха тесто за пити и печача *fríjoles*.

Всички се смееха весело, шегуваха се и бърбеха. Никому не бе мъчно освен на нас, нещастните пленници, които може би скоро очакваше ужасна смърт.

От къщата излизаха офицери, правеха някои разпореждания и пак се скриваха.

В едното ъгълче на двора бяха струпани товари. Близо до тях се разположиха водачите на мулетата, цели облечени в червена кожа.

Ние се намирахме на едно високо място и затова можехме през покривите на ниските здания да виждаме разкошната зеленина на ливадите и тъмната линия на горите. Недалече се вдигаха към небето снежните върхове на Оризава и се очертаваха вълнистите контури на Андите.

Слънцето се скри зад планините и ги обвини на прощаване с разноцветен дим. Краят на хоризонта пламтеше. Снежната пирамида на Оризава лъщеше с всичките цветове на дъгата.

Аз се наслаждавах на тази разкошна картина, докато ме заболяха очите.

Хозе ни донесе вечеря – черен боб и няколко царевични питки. Разбързаха ни най-после ръцете, но пак не ни дадоха лъжици и вилици. По примера на Раул ние загребахме боба с питките и ядохме с такъв апетит, като че ли разполагахме с най-разкошни ястия.

Голямата паница с боб бе изпразнена в един миг.

– Превкусно нещо, макар и да не е хубаво наглед! – с въздишка каза Чен, като гледаше печално празната паница. – Мили сеньор, не можете ли да ни дадете още малко боб – обърна се той към Хозе.

– Не – отговори последният и поклати глава отрицателно. – No entiende!

– Не по-рано от десет дни ли? – извика Чен, като вземаше испанското по en tiende за лошо произнесено английско *no in ten days*, на което то наистина приличаше. – Ох, колко жестоко се шегувате! Подир десет дни Муртаг Чен ще вечеря в чистилището, а може би и в рая, дето ще му дадат нещо по-добро от вашия черен боб. Като вземе от вас мъченическия венец, може би човек ще се отърве от чистилището!

– No entiende – повтори мексиканецът.

– Че ако не ни обесят по-рано, дотогава двайсет пъти да изпукаме от глад! Във всеки случай тогава няма да ни дотрябва вашият боб.

– No entiende, senor – настояваше Хозе.

– Махай се по дяволите! – извика най-сетне Чен, като не можеше вече да се сдържи.

– Que quiere? (Какво иска?) – попита мексиканецът, като се обърна към Раул, който се пръскаше от смях.

– Какво дърдори още? – горещеше се Чен.

– Каза, че не те разбира.

– Тогава кажи му, че искаме да ни даде още боб и питки.

Раул преведе думите на Чен.

– No hay – каза Хозе, като мърдаше с палеца си назад и напред.

– No I? (Не вие ли?) – повтори по своему Чен. – Вие не искате сами

да се погрижите за нас? Ах, Боже мой, тогава бъдете добри да пратите друго. Ние никак няма да се обидим от това, стига да ни се даде още храна.

– No entiende! – още веднъж повтори мексиканецът, като продължаваше да си клати главата.

– Ах, жълта маймуно, какво постоянно ми разправяш за десет дни! – извика Чен, съвсем ядосан. – Ти отлично разбираш, за какво те моля, само че се преструваш, че не разбираш. Не ти се дава една шепа лош боб!

– Че той откога ти казва, че няма вече – каза Раул, който съжали най-сетне другаря си.

– Няма ли вече? Лъже, жълтоликният юда! Приготвена е вечеря за петстотин души и изведнъж – няма вече! Не може да бъде!

– Frijoles no hay – каза Хозе, който се досети за какво приказва Чен.

– Fra holeys! (От светиите!) – продължаваше Чен да изопачава испанските думи. – Какво ми приказваш за свети, когато вашите наредби са дяволски! Засрами се, стар грешнико! На оня свят ще научат за тия думи!

Всички се пукнахме от смях, като слушахме този интересен разговор.

– Ох, да се провалят всички! – ядосваше се Чен. – Раул, помоли го да ни даде поне вода! Това едва ли ще откаже, тъй като пред носа ни има почти цяло море.

Раул изпълни желанието му. Трябва да се каже, че бяхме много ожаднели. Хозе даде знак на една слугиня, която ни донесе пълна стомна с вода.

– Помъчете се, моя хубавице, да напоите най-напред господин капитана – каза Чен и ме посочи. – Наистина, на всички трябва да се даде по равно, ама пък и според чина.

Слугинята го разбра и ми подаде стомната. Като се напих, аз я дадох на Клелей, който от своя страна я предаде на Раул. Най-после стомната стигна до неукротимия ирландец. Но вместо да побърза и се напие, той чуден човек сложи стомната между колената си, ококори си очите и като поглеждаше талията на застаналата до него жена, любезно ѝ пошушна:

– Каж ми, мила moutchatcha... Нали така, Раул?

– Muchacha, да, да! – каза слугинята, като показва белите си зъби.

– Знаеш ли що, хубавице moutchatcha, дали не можеш ни намери една капчица... Ти вече знаеш какво ни трябва... Раул, и ѝ разправи?

– No entiende – продума жената, като се смееше на космическите жестове на Чен.

– О, дявол да го вземе! И тази приказва за някакви си десет дни!... Да не са се наговорили тия хора!... Раул, я й разгълкувай, както трябва, какво искам... Кажй й, че нямам пари, защото нейните мили съотечественици ме ограбиха, но че имам две сребърни иконички и едно кръстче. Нека ми намери пийване, ще й дам едната иконичка или кръста.

При тия думи той извади от пазвата си своите реликви. Като ги видя, жената извика от възторг и се наведе, за да ги разгледа по-добре. Тя падна на колене, благоговейно целуна образа на Пресветата Дева и избъбри молитва – наполовина на испански, наполовина на ацтекски.

Като се вдигна на крака, тя погледна нежно към Чен и каза:

– Bueno catolico! (Добър католик!)

И като добави нещо, което не можахме да разберем, избяга бързо.

– Как мислиш, Раул, дали ще ми донесе пийване? – питаше Чен.

– Навярно ще донесе, успокой се!

И наистина, подир пет минути слугинята се върна и подаде на Чен бутилчица с някаква прозрачна течност.

Ирландецът почна бързо-бързо да развързва ремъка от шията си.

– Избери си, душице – каза той и й подаде иконичките. – Вземи, която ти хареса повече. Ако искаш вземи всичко. Муртаг Чен е благодарно животно и не обича от нищо да се ползува даром.

– No, senor, su proteccion necessita a usted. (Не, сеньор. Вие сам имате нужда от тази защита) – със задушевен глас каза слугинята и бавно отмахна ръката на Чен.

– Какво казва, Раул?

Французинът преведе.

– Да, тя има право! – извика ирландецът. – Нуждая се от защита, ох, колко се нуждая! Но има вече десет години, откак нося иконки и освен ей това шишенце, те нищо не са ми дали... Впрочем, може да е от това, че малко се моля... Господин капитан, пийнете си!

Взех шишето и отпих две глътки. То бе питие от най-лош вид, направено от диво алое. Пареше като огън.

Клелей отпи още повече. И Раул направи същото, сетне върна шишето на Чен.

– За твоё здраве, миличка! – извика Чен и кимна на слугинята. – Да даде Господ да живееш толкова години, колкото капки имаше тук!

– No entiende – повтори тя засмяно.

– Е, хубаво де, хайде да е десет дни!... Няма да се караме за това

я... Ти си добра и мила жена. Само дето не си облечена хубаво. Фустата ти е много къса и чорапите калпави. Ама пък краката ти са като на господарката ти!

– Que dice? (Какво казва?) – обърна се мексиканката към Раул.

– Казва, че имаш много малки крака – отвърна Раул. Този комплимент направи удоволствие на слугинята. И наистина, нейните крака бяха мънички и тя много мило пристъпваше на тях, при всичко че пантофите ѝ бяха големи.

– Каж ми, омъжена ли си? – продължаваше Чен. Тя се ухили и махна с пръст пред носа си.

Раул обясни, че у мексиканците това движение значи отрицание.

– А! В такъв случай аз с удоволствие бих те взел, моя хубавице, стига да не ме обесят.

– Раул, преведи и това дума по дума!

Раул ѝ преведе с буквална точност Слугинята се засмя, но не отговори.

– Мълчанието е знак на съгласие? Раул, кажи ѝ, че искам да бъда сигурен. Нека ми гарантират, че няма да бъда обесен, тогава веднага ще се ожена за нея.

– El senor esta muy alegre? (Много весел господин) – каза жената засмяно, когато Раул преведе и последните думи на ирландеца.

След това тя избяга.

– Е, Раул, съгласна ли е тя? – попита Чен, като направи страшно комично изражение.

– Тя още не се е решила нито да ти откаже, нито да се съгласи.

– Хм! Лошо, гълъбче Раул? Види се, че ще ме венчаят с някое безчувствено дърво... За ваше здраве, господин капитан! И за твое, Раул!

* * *

Настъпи нощ. Запалените огънове отразяваха червената си светлина върху стените на зданията и гладкия плочник. Около тях се бяха разположили на живописни групи гверилиясите със своите широки, украсени с пера шапки, с дългите си разветви коси, с острите бради, черните бляскави очи, белите зъби, с хубавите си шарени дрехи.

Мулета, мустанги, кучета, пеони, момичета с разпуснати коси, с къси дрехи и мънички пантофи, плоските покриви на къщите, прозорци с железни решетки, портокалови дървета с наведени над водата клони, светулки – всичко това съставляваше такава очарователна картина, че ние, несвикнали с нея, мъчно можехме да отвърнем поглед.

Грубата гърлена реч – смес от испански език с ацтекско наречие – бе неразбираема за нас. Тази реч, примесена със силен смях, лаят и скимтенето на кучетата, цвиленето на конете и на мулетата, тракането на саби, звънтенето на големите шпори, полуиндианските песни *poblanas*, придружени с мандолина – всички тия звуци се сливаха в един странен, но нелишен от своеобразна хубост концерт.

При един от огньовете няколко мексиканци с жените си играеха един вид танго, наречено *tarajota*. Мъжете си бяха свалили шапките и горните дрехи; някои бяха разкопчали отстрани своите *calzoneros* и ги бяха засукали като бедуини. Жените, хвърлили своите *rebozeros*, бяха останали само по едни прозрачни ризи бѓз ръкави и по къси фусти, които по време на играта показваха стройните им гъвкави крака.

Към двамата, които свиреха на мандолина, се присъедини трети с китара, като се мъчеше да свири в такт с тях и от време на време извикваше нещо диво и странно.

Играчите бяха разположени в паралелограм така, че всеки стоеше или, по-точно казано, се движеща срещу своя партньор. Те не оставаха нито минута в почивка, а отхвърляха на всички страни крака, ръце и глава, удряха се по страните и по бедрата и пляскаха с ръце.

Един гверилияс излезе в средата на паралелограма и като се преструваше на гърбав, започна да се кърши пред своята партньорка. Последната наскоро се присъедини към него и те двамата почнаха заедно да се чупят и кършат. След това тази двойка отстъпи мястото си на друга, която се преструваше, че е без ръце. След тях изскочиха двама, които се влачеха просто по гърбовете си, като че ли нямаха крака. Един играеше с главата си под мишница, друг подскачаше на един крак, ето че преметна другия през врата си. Тия двамата възбуждаха най-много смях и одобрение.

Пред очите ни се изредиха цяла редица сакати хора, в изобразяването на които се състоеше самата игра.

Неприятно бе да се гледа това кълчене. Един играч се просна цял върху каменните плочи, които заместваха паркета в един бален салон, и започна да се търкаля по всички посоки, без да си мърда ръцете и краката. Обсипаха го с най-шумни овации, след като се смяха до припадане.

Като го гледахме, ние неволно си спомнихме, че сами правехме един ден по-рано същите въртения, когато се намирахме в манастирския затвор.

– Е, струва ми се, че в тази игра вчера ние бяхме по-майстори от този артист! – извика Чен, който с удоволствие следеше игрите и

коментираше всяка фигура с подигравателни забележки.

Омръзна ми да гледам това безобразно кълчене. Обърнах се и с напрегнато внимание почнах да се вглеждам в полуоткритата приемна стая зад копринените завеси.

„Защо ли нито една от тях не се показва? – мислех си. – Да не са заминали по друг път? Не, не, трябва да са тука. Не напразно Нарцисо обеща да ни освободи? Поне той непременно трябва да е тука? Ами де е тя? Дали не стои там, в гостната на тази къща, и се наслаждава от всичките блага на живота? Навярно тя се весели, смее се, слуша комплименти, а мен съвсем ме е забравила.“

Сърцето ми пак се сви от болка: „Но защо тъжа, щом тя се чувства добре?“

Изведнъж копринената завеса се дръпна и пред мен се откри картина, от която всеки друг на мое място би полудял.

Представете си, че някой е осъден на вечни мъки в ада, и че отдалече му показват рая и му казват: „На, гледай какво изгуби със своята неподвижност!“ В тая минута и аз бях в такова положение.

През приемната се виждаше разкошно украсен и ярко осветен салон, в който бяха събрани много офицери в блестящи мундири и разкошно натруфени дами. Между първите бе и Дюброк, хубав и изящен както винаги. Между дамите забелязах донна Жоакина с двете си дъщери.

Готвеха се да танцуват.

– Погледнете, Халър, ето го дон Розалес със жена си и дъщерите си! – извика Клелей, който също гледаше там.

– Я виж ти! Какво ли значи това, какво мислите?

– Шшш! Не ми говорете нищо, Клелей! – прошепнах аз и махнах ръката му, която той бе сложил на рамото ми.

Чувствавах неизказана мъка и молах смъртта да ме избави.

Той се приближи до нея... Покани я да танцуват... Тя, разбира се, ще се съгласи... Не, тя отказва! Благородна душа! Тя излиза в галерията, която образува приемната, и се опира на балюстрадата... Нима въздъхна? А! Той пак отива при нея, казва й нещо... Тя се усмихва... Той ѝ хваща ръката! – Размислях трескаво.

– Демон!... Коварна жена! – извиках с все сила и се изправих на вързаните си крака.

Поисках да се хвърля там, поисках да измъкна нейната ръка от ръцете на злодея. Направих няколко крачки и тежко паднах назад върху каменните плочи.

Пазачите ме хванаха и пак ми вързаха ръцете. Същото направиха и с другарите ми, след което ни снеха в един зимник, хвърлиха ни там и затвориха вратата.

Пак останахме сами.

* * *

Не се наемам да опиша чувствата, които ме вълнуваха в новия ни затвор. Беше студено, влажно, тъмно, но не ме мъчеше това. Аз се разкъсвах от скръб, отчаяние, ревност и не чувствавах физическите страдания...

В този момент страстно исках да умра, за да се тури завинаги край на моите мъчения, но не по-малко страстно исках и да живея, за да си отмъстя!

Ами ако новият затвор попречи на Нарцисо да изпълни обещанието си? Как ще влезе той при нас? Вратата е затворена с двоен ключ и пред нея е поставен часовой.

След дълги усилия успях да се изправя на краката си и се опрях с гръб на стената. На нея имаше тясно прозорче, Като се движех край стената, отидох до това прозорче и почнах да се вслушвам – какво става отвън. Чуваше се виене на вълци. Отначало не обърнах внимание на това, но виенето все повече се усилваше и се приближаваше; то бе толкова странно, че най-сетне повиках Раул, за да му кажа чудното си откритие.

Той допълзя при мен.

– Какво има, господин капитан?

– Тук нейде се скитат вълци. Чувам ги да вият.

– Ами отде ще се вземат вълци?

– И аз не разбирам. Струва ми се, че тук се крие нещо... На, чуваш ли, Раул? Чуваш ли?...

– О, Господи!... Знаете ли какво... Линкълн вие! Наистина, той е!

– Виенето се прекрати малко, но след това се дочу от друго място.

– Какво да направим, Раул? – попитах. – Ако му отговорим, часовият ще обърне внимание... Да почакаме отчаяният вълк да дойде по-наблизо.

Вълчото виене, размесено с лай, се чуваше все по-наблизо. Понякога то спираше, за да се подемем с нова сила. Аз цял се обърнах на слух. Другарите ми също станаха прави, подпрени на стената. Надеждата, че Линкълн е наблизо, ни оживи и ободри.

Мина се около половин час. Ние не приказвахме и даже гледахме да не се движим, за да не изпуснем нито един звук зад стените на нашия

затвор.

Но ето че един приятен глас, приличен на женски, прошепна през прозореца:

– Господин капитан!

Прилепих ухо към прозореца. Същото повикване се повтори. Изглежда, беше Нарцисо.

– Кой е? – попитах.

– Аз съм, господин капитан.

Да, този глас чух сутринта, когато преминавахме реката. Значи под прозореца е Нарцисо!

– Можете ли да си подадете ръката през прозореца? – продължаваше гласът.

– Не, ръцете ми са вързани на гърба.

– А не можете ли да ги повдигнете до прозореца, като се обърнете гърбом?

– И това не мога.

– Другарите ви вързани ли са?

– Да, всички.

– Тогава се качете на раменете на двама от тях.

Помолих Чен и Раул да се наведат, като не разбирах какво е намислил смелият испански момък.

Като се качих върху раменете на другарите си и като се обърнах гърбом към прозореца, който нямаше нито решетка, нито стъкло, почувствах, че малка нежна ръка се допря до моите ръце и мигом отрязва с нещо остро техните връзки.

– Дръжте – прошепна гласът, когато се обърнах. В ръката ми се намираше кама.

– Дръжте и това!

Като си протегнах другата ръка, почувствах в нея хартия, която се виждаше да свети.

– А сега, господин капитан, моля ви да ми направите едно добро – продължаваше гласът.

– Какво добро мога да ви направя?

– Позволете ми, на прощаване, да ви целуна ръката.

– О, благородни момко! – извиках и пак си подадох ръката през прозореца.

– Момък ли?! Аз не съм момък, а жена, която ви обича с всичката сила на своето разбито сърце.

– О, сили небесни!... Нима си ти... Ти, моята Гвадалупа?

– О!... Така си и мислех!... Аз вече не искам... Но не, аз пак ще си изпълня думата, макар и да няма на какво да се надявам!...

Бях толкова развълнуван, че не придадох особено значение на тия загадъчни думи. Едва по-късно си ги припомних и разбрах техния смисъл.

– Ръката ви! Ръката ви! – извиках забравил се от възторг.

– Искате ръката ми? Ето я.

През тесния прозорец се протегна една ръчица, на която при светлината на месеца блестяха скъпоценни камъни. Аз я грабнах и покрих с целувки. Струваше ми се, че ръката сама се притиска към устните ми.

– О, защо да се разделяме! – шепнех аз, дълбоко развълнуван. – Да избягаме заедно!... И аз можех да те подозирам, да те проклинам, тебе!

Чу се леко, болезнено възклицание, ръката бързо се отдръпна и остави в моята ръка един пръстен.

– Прощавайте, капитане, прощавайте – промълви гласът през ридания. – Хората не могат да отличат кой действително ги обича!

Силно учуден, започнах да викам, но отговор нямаше. Ослушвах се, докато другарите ми се умориха да ме държат. Нямаше какво да се прави, слязох на пода, разрязах ремъците на краката си, освободих Раул от връзките и му предадох камата, за да освободи и другите, а сам се залових да чета записката, в която бе обвито едно сосиу⁴. Като стиснах полекичка светулката между двата си пръста, почнах да я държа над хартията, която се освети добре, и прочетох следното:

„Имате кама. Стените са от тухли. Прозорецът ви гледа в поле, зад което започва гората. Другото зависи от вас. Другояче не мога да ви помогна. Сбогом, капитане!“

Какъв странен, кратък и делови слог! – помислих си аз.

Но нямаше време да разсъждавам по това. Хвърлих светулката, скрих записката и започнах да къртя с камата тухлите, което не бе мъчна работа.

Но скоро отвън се чуха мъжки и женски гласове. Отдръпнах се и почнах да се ослушвам. Мъжкият глас бе несъмнено на Линкълн.

– А! Проклетниче! – ръмжеше той. – Ти искаше да видиш капитана обесен ли? Нашия капитан, който сам струва цял полк в сравнение с вашите нищо неструващи жълтокожи маймуни?! Ама това няма да стане! Ако не ми кажеш в кой от тия курници е той и не ми помогнеш да го

4. Насекомо, което свети.

извадя оттам, ще те смажа като муха!

– Аз ви казах, че дадох на капитана средство да излезе от затвора! – казваше женският глас.

– Какво средство?

– Кама.

– А!... Почакай да видим... Върви с мене... Няма да те пусна, докато не видя, че казваш истината.

Тежките крачки на стария ловец се чуваха по-наблизо. Той дойде до прозореца и прошепна:

– Тука ли сте, господин капитан?

– По-тихо! – отвърнах. – Тук съм. Всичко е наред, само че при вратата стои часовой.

– Аха! Добре!... Е, сега ти можеш да се махаш отгук – обърна се той към жената, на която ми се искаше да кажа още няколко думи, но не се решавах. – Впрочем – прибави той по-тихо – можеш и да останеш. Ти си славна женица. Бягай с нас – капитанът с удоволствие ще те вземе под свое покровителство.

– Не мога да бягам с вас. Пуснете ме.

– Добре. Както искаш. Но ако някога ти потрябвам за нещо, смело можеш да разчиташ на Боб Линкълн. Не забравяй това!

– Благодаря, благодаря! Ще помня.

Преди аз да проговоря, тя си отиде и отдалече само се чу прощалното й „сбогом!“

Колко печално прозвуча тази дума! Като че ли се прощаваше навеки онази, която я каза.

Но нямаше време за разсъждаване по това, което през друго време би ме накарало страшно да си блъскам главата. Трябваше да се действа по-бързо.

– Господин капитан! – предпазливо пак се обади Линкълн.

– Е?

– Как ще излезете?

– Ще измъкнем тухлите от стената и така ще излезем.

– А!... Кажете ми, на кое място, та и аз да ви помогна.

– Под прозореца в средата.

– Отлично! Скоро ще бъде готово.

И от двете страни се заловихме мълчаливо за работа, докато през стената проникна лъч светлина и се чу отново гласът на стария ловец:

– По-полека, Раул! Ще ми прережеш пръстите!

След няколко минути направихме дупката толкова голяма, че

свободно можахме да се проврем през нея.
Най-сетне пак излязохме на свобода!

Глава XX БЯГСТВОТО

Под стената се намираше ров, пълен с кактуси и висока трева. Най-напред легнахме в него, за да се съвземем и да се уверим дали няма нещо подозрително наоколо ни.

– Този ров отива доста надалече – прошепна Линкълн. – Ние ще минем по него. Аз дойдох през полето, но това е опасно: можем пак да изпаднем в лапите на тия жълти дяволи.

– Разбира се – потвърди Раул. – Ние ще пропълим като змии, никой не ще се досети. Наистина, тия бодливи кактуси хубавичко ще ни изподращят, но ние сме навикнали!

Започнахме да пълзим на ръце и крака. Почти край целия ров се издигаха здания, но във всички прозорци бе тъмно и никакъв шум не се чуваше. Само последният прозорец бе ярко осветен. Въпреки опасността на нашето положение, мене ми се искаше непременно да погледна през този прозорец. Подбуждаше ме една неясна, вътрешна сила, която като че ли ме подтикваше и насъскваше.

Прозорецът бе доста нависоко, но долу имаше желязна ограда. Аз се хванах за нея и се повдигнах до прозореца. В това време другарите ми пропълзяха напред, като обещаха да ме чакат до края на рова.

Видях една доста разкошно наредена стая. Но не на обстановката спрях вниманието си. Погледът ми се прикова към един човек, който седеше в тази стая пред масата. Това бе Дюброк.

Потреперах колкото от неочакваност, толкова и от омраза. Да имам в ръката си огнестрелно оръжие, бих го убил на място и ръката ми нямаше да трепне. Да я нямаше желязната решетка, бих се промъкнал през прозореца и бих го удушил с ръце. Самото провидение се бе погрижило, да не мога да извърша онова, което би могло да попречи на нашето бягство. Но в тази минута аз не бях в състояние да разбера това.

Докато гледах изменника със съжаление, че погледът ми не е кама, при него влезе човек, облечен наполовина като военен, наполовина като ранчеро. В цялата му фигура и осанка имаше толкова много благородство и грация, че човек неволно би се спрял да му се порадва. Хубавото му и приятно лице носеше отпечатък на тъга.

Той отиде при масата и тури на нея ръката си, на която блестяха няколко скъпи пръстена. Сам той бе бледен като мъртвец и ръката му

трепереше.

Лицето му ми се стори познато. Той не бе Нарцисо, когото щях да позная, но приличаше на него и на нея. Аз се вгледах по-внимателно, смаян от това откритие. Да, приликата бе голяма.

„Боже мой! – помислих си. – Нима е тя?... В този костюм?... Не, не!... Но тия очи! А! Сега разбрах кой стои пред очите ми! – Мария де Мерсед!“

Бях я виждал не само на портрет. В нея познах и она момък, който постоянно придружаваше Дюброк и смайваше всички ни със странното си поведение.

Заедно с това изведнъж разбрах, че именно тя ми е подала сутринта записката и ми е пошепнала: „Не бойте се!“ Тя бе дохождала при прозореца, тя бе отрязала вървите на ръцете ми, тя ми бе дала камата и ми бе говорила за любов. Всичко, което ми се виждаше тайнствено и загадъчно, сега ми стана изведнъж ясно.

Неволно се дръпнах назад, учуден и трогнат от това откритие:

„Виж ти каква била работата! Нашата избавителка била Мария де Мерсед, а семейството на дон Розалес очевидно не е знаело за нашите нещастия. В такъв случай, няма защо да я обвинявам в равнодушие и никак не трябва да ме мъчат подозрения за нея.“

Тази мисъл ме радваше, но онова, което научих за чувствата на Мария де Мерсед към мене, ме огорчаваше и мъчеше.

Изобщо аз станах плячка на най-противоположни мисли и усещания.

В това време пред очите ми ставаше едно обяснение, което заплашваше да вземе лош край, като се съдеше по повишаването на гласовете.

Пак погледнах през прозореца. Дюброк, силно възбуден, крачеше из стаята. Мария де Мерсед седеше пред масата и трескаво, с блякави очи, го следеше.

– Изглежда, ти си намислила да възбудиш в мене ревност? – крещеше той. – Напразно! Не съм навикнал да ревнувам... Знаем отдавна, че обичаш она проклет янки, отдавна съм забелязал какво правиш за него... Можеш да го придружиш във въздушното пътуване, което го чака – не ти преча... А да ревнувам, няма защо! Твоите братовчедки са несравнено по-хубави от тебе и аз мисля да се позанимая с тях.

Щях да се задуша от ярост, като слушах този негодник.

Мария де Мерсед изведнъж скочи от мястото си, доближи Дюброк и вѐн от себе си, извика:

– Ако се осмелиш да се доближиш до тях с лошо намерение, ще ги

защитя! Стига една жертва!... Стига, дете погуби мен... Пази се сега! Аз знам, че ти си способен на всичко, но знам още, че всичко си има граница и мярка!

– Жертва! Каква силна дума, моя мила! – подигравателно произнесе Дюброк. – В какво се състои твоята жертва, Мария? Нали за себе си приказваш? Ти си съпруга на най-красивия мъж в цяло Мексико; нима това е жертва?

Думата „съпруга“ той произнесе с такава ирония, че само за това заслужаваше да бъде разкъсан на парчета.

– Да, хубава комедия разигра с оня фалшив свещеник! – извика младата жена. – Благодаря ти!... Опозори ме, стъпка ме в калта, лиши ме от всяко човешко достойнство... Нима съм могла да обикна такъв негодник?... Не, това не бе любов, то бе просто заслепяване, безумие! Нима може да се обичат хора като теб?

Последните думи тя изговори като че ли на себе си, чупеше ръце и горчиво клатеше глава.

– Все ми е едно дали си ме обичала или не – казваше Дюброк. – Думата не е за това. Твоята любов никак не ми трябва – туй да си го запишеш; мен ми трябва да заставиш своя чичо да те признае и да ти даде онова, което противозаконно грабна в ръцете си.

– Никога няма да сторя това.

– Ще го сториш, ако ли не...

Мария бързо се извърна и тръгна към вратата.

– О, има още време! – каза Дюброк и грубо я хвана за ръката. – Днес няма да те пусна да излезеш. Видях те тази сутрин, като отиде при оня мръсен янки и му пошушна нещо. Сигурно ще му помогнеш да избяга, ако те оставя свободна... Не, стой си тука, мила! Сутринта ще те пусна, за да се порадваш, когато той ще се люшка във въздуха. Лека нощ!

С тия думи креолът излезе от стаята и затвори вратата. Дори през прозореца чух как завъртя два пъти ключа.

Лицето на младата жена показваше странна смес от тържество и безпокойство. Тя се завтече към прозореца и се прилепи до него, за да проникне в тъмнината, която царуваше отвън.

Извадих от пръста си елмазения пръстен, който тя без да ще остави в ръката ми, и надрасках на стъклото думата „gratias“ (благодаря).

Щом ме забеляза, тя трепна и се дръпна.

Не можех да стоя повече тук: другарите ми отдавна ме чакаха. Всяка минута бе скъпа. Слязох долу и пак се скрих в рова.

След няколко минути ги настигнах и заедно тръгнахме към близкия гъсталак. Оттам още се виждаше прозорецът, на който стоеше Мария де Мерсед. Сега тя държеше в ръце лампата и четеше написаното на стъклото. Очите ѝ светеха с такъв пламък и говореха толкова много, че нямаше нужда от думи – разбрах всичко.

* * *

Като влязохме в гъсталака и избегнахме опасността, започнах да се колебая.

Не знаех на какво да се реша. Може би Гвадалупа се намираще във властта на Дюброк, взета от него в плен под някакъв предлог. Например задето е имала връзки с неприятелски офицери? По всяка вероятност цялото семейство на дон Розалес бе обвинено в държавна измяна, тъй като то се отнасяше приятелски към нас. Трябваше да се опитаме да спасим поне нея, но как? Бяхме само петима, при това без оръжие и едва останали живи от различни изпитания...

Утеши ме мисълта, че Мария де Мерсед, която, изглежда, имаше здрав ум и чисто мъжка енергия, ще може да защити роднините си по-добре от нас. Да, щом тя можа да ни освободи, ще намери начин да помогне и на ония, с които я свързваха роднински връзки.

Другарите ми искаха да вървим напред. Раул познаваше много добре местността и ние смело можехме да се доверим на него.

– До сутринта ще стигнем нашите линии, не бойте се – каза той. – Само вървете подире ми.

Но още не бе изговорил последните думи и ето че зад нас се чу сигналният рог. После гръмна пушка и ехото ѝ многократно се обади.

– Охо! – извика Раул. – Това значи, че са забелязали нашето бягство.

– Защо мислиш така? – попита Линкълн.

– Този гърмеж е сигнален, с него се обръща вниманието на всички техни аванпостове, разположени тук, в планината... Сега трябва да се пазим, за да не ни уловят пак.

– Този хрусталак е много малък. Трябва по-скоро да се махнем от тука – забеляза Линкълн.

– Да – потвърди Раул, – тука е опасно. Но на няколко мили има други хрусталаци, които са дотолкова гъсти, че човек едва може да се движи из тях. Там нямат никаква възможност да ни преследват. Ако успеем да отидем там, ние сме спасени... Да вървим!

Вървахме предпазливо. Тръсъкът на сухите клони, шумоленето на

храстите можеха да ни издадат. По всички страни се раздаваха сигнали; чуваше се как от хащиендата тръгнаха няколко отреда да ни преследват.

– Не, по-добре ще бъде да се скрием тук – каза Линкълн. – Нека минат край нас? Да налягаме всички на земята – може би няма да ни видят.

Съгласихме се и се изтегнахме под храстите, като гледахме дори да дишаме по-тихо.

Приближаваше се конски тропот. Ясно се чуваше звъntenето на оръжия и даже можеха да се различат гласовете на хора, които говореха помежду си.

– Как са могли да избягат? – чуваше се един. – Кой им е помогнал да пробият стената? Не са я чоплили сами с пръстите си, я. – Това е невъзможно! Да, те не са могли да направят това; ръцете им бяха вързани отзад... Види се, дяволът им е помогнал?

– Ако не дяволът, то неговият другар и приятел – самият оня великан, който се измъкна от ръцете ни оная вечер, когато уловихме всичките тия проклетни янки, – казваше друг. – Той бе, който уби и змията: един от нашите го е познал по гърмежа. Ние вече претърсихме всички дупчици около хащиендата, но не го намерихме? Навярно е вървял все по дирите ни, дяволът да го вземе! И кога е сварил да пробие стената и да пусне своите приятели – умът ми не го побира!

– Той е отличен стрелец – каза друг. – Казват, че карабината му стига цяла миля. Не бих искал да му бъде прицел, не! Змията улучи тъкмо между очите!

– Лакомо парче си беше избрала змията – забеляза друг. – Тази испанка е голяма хубавица! Ще си оближа всичките пръсти, да ми се падне такава една жена... Да не бе гръмнал този янки...

Не можеше повече да се чува: гласовете постепенно замряха в далечината.

– Да, ако този янки нямаше нужда да гръмне върху змията, нито един от вас нямаше да е жив – промълви Линкълн.

– Та вие ли убихте змията, Линкълн? – попитах.

– Да, господин капитан. Да не беше тази отвратителна гад, щях да видя работата на изменника Дюброк. Тъкмо се бях прицелил в него, изведнъж зърнах змията, която пълзеше към испанската хубавица – нямаше как, трябваше да се изпразни пушката, за да я спася.

– Добре сте сторили, Линкълн – отвърнах аз. – А не знаете ли какво стана с Джек? Жив ли е?

– Жив и здрав е, какво ще му стане! Аз го изпратих с поръчка до полковника.

– А! Значи можем да очакваме помощ от лагера?

– Да... Но нас ще ни търсят в хащиендата на дон Розалес, така че не трябва много да се надяваме на тази помощ.

– Е, ще минем как да е и без нея.

Като се убедихме, че няма никой наоколо, тръгнахме нататък, като се пазехме много. Към полунощ достигнахме гъста гора, в средата на която навлязохме и намерихме малка поляна, покрита с разкошна трева. Легнахме да си отпочинем. Разбити духом и телом, заспахме веднага толкова дълбоко, че дори и топовен гърмеж нямаше да може да ни събуди.

Глава XXI НОВА ОПАСНОСТ

Слънцето се беше вече издигнало високо на небето, когато се събудих. Линкълн, Раул и Чен шетаха около малък огън, който току-що бяха разпалили. Клелей още спеше. От един клон на близкото дърво висеше трупът на игуана, този отвратителен гущер, който има почти човешка форма. Раул внимателно му обелваше кожата и чистеше вътрешностите. Чен печеше банани, а Линкълн пълнеше карабината.

Игуаната бе опечена и разделена на пет равни части. Гладът ни мъчеше и ние ядохме, без да гледаме, и едва когато се наситихме, всичкото това ядене ни се видя противно.

– Фу, каква мръсотия – извика Чен, като дояждаше последния къс. – Когато се разхождах из горите на отечеството си, не съм и помислял, че ще дойде време да ям змии... Бррр!

– Да, това не е като вкъщи, но все е по-добро от нищо – забеляза Раул. – Да бе истинска змия, а не гуана, щеше да е по-вкусно. Казват, че змийското месо било много вкусно, нежно и...

– Шшш! – прекъсна го Линкълн, като си повдигна пръста и изблеци очи.

– Какво има? – попитах.

– Почакайте, господин капитан, ей сега ще ви кажа...

Той махна с ръка и пропъзля настрана. Там си прилепи ухото към земята, послуша две минути и след това изведнъж скочи на крака.

– Подире ни са изпратени кучета, господин капитан! – извика той, като се завтече към нас.

По лицето му се виждаше такова изплашване, че и без думи се досетихме, че ни застрашава някоя нова опасност, по-лоша от предишните.

– Охо – каза Раул. – Сега сме изгубени. Мъчно ще се отървем от кучетата.

Всички се оттеглихме от огъня, прашенето на който ни пречеше да слушаме, и прилепихме ухо към земята. Отначало чухме неясен шум, който все повече приближаваше и растеше. После почнаха да се различават остри, пронизителни виения. Действително, приближаваше цяла глутница кръвожадни испански кучета.

– Какво ще правим? Имаме само една карабина, една кама и един

нож – казах аз. – Линкълн, как мислите?

– Има ли наблизно вода, Раул? – запита той, след като помисли малко.

– Недалече от тука, на стотина метра, ако вървим по тази пътечка наляво.

– Тогава трябва да вървим към водата. Ако тя не е много дълбока, ще я преминем по брода и тогава кучетата ще изгубят дирята ни – каза Линкълн.

– Да, така ще направим – потвърдих аз. – Води ни, Раул. Да имамхе всеки по една пушка, може би щяхме да се разправим с кучетата, макар да са повече от десетина, ако се съди по гласовете им.

Раул се затича напред, а ние след него. Скоро достигнахме брега на един планински поток, който тук-там образувахе малки водопади. Като го прегазихме на едно място, дето водата бе по-плитка и по-тиха, тръгнахме край гората, готови да се гмурнем пак в потока, ако стане нужда.

Лаят и виенето на кучетата, които се чуваха отблизо, утихнаха.

– Е, какво, да не са се върнали назад? – каза Раул.

– Не, но са дошли при нашия бивак и годушат – поясни опитният трапер.

След минута се вдигна такъв шум, че просто трябвахе да си запушим ушите.

– Изгубиха дирята – каза Линкълн, като се ослуша. – Как беснеят, проклетите! Да вървим по-скоро, че не знаем какво може да стане. Не трябва да се отдалечаваме от потока.

Половин час вървахме съвсем спокойно, като мислехме, че вече никой не ни гони, когато Линкълн, който вървеше след нас, изведнъж легна на тревата и пак почна да се ослушва. Всички се спряхме като гръмнати и уплашено го гледахме, понеже знаехме, че той не върши нищо напразно.

Като стана, удари пушката си в земята и извика:

– Дяволите да ги изядат! Кучетата пак подушиха дирята ни!

Без да чакаме по-нататъшни обяснения, се завтекохме дружно към потока. Като се изкачихме на скалата, която ни заграждаше пътя, нагазихме във водата.

Раул, който вървеше напред, изрече едно проклятие.

– Сега нито напред, нито назад – прибави той. – Погледнете, господа, къде сме попаднали!

Излезе, че прибързано сме се хвърлили във водата, на такова място,

което бе от двете страни заградено със скали. Да се върнем назад, значеше да влезем направо в устата на кучетата, а да излезем напред, ни пречеше скалата.

– Какво да правим сега? – каза Раул.

– Попаднахме като лисица в капан! – измърмори Линкълн със стиснати зъби.

– Не още – забелязах аз, като разгледах околната местност. – Не, не още! След мене, другари! Тука така ще отблъснем кучетата, че за дълго време няма да забравят това.

Посочих им надвисналата отгоре ни площадка на скалата.

Линкълн одобрително кимна с глава. Покачихме се върху площадката, обраснала с ниска трева, захме позиция и се приготвихме за борба. Всички чувствувахме, че тя ще бъде жестока и се приготвихме да не даваме даром своя живот.

Погледнах надолу. Потокът бучеше и се пенеше на дълбочина около шестдесет метра.

В гората, отдето току-що бяхме излезли, се чу ожесточен лай. След това видяхме, че от храстите изскочиха дванадесет кучета и душеха земята.

Най-голямото, като най-опитно, изведнъж намери мястото, отдето минахме през потока. Като излая тържествено, то се хвърли върху камънаците по дирите ни. Останалите се впуснаха след него.

Линкълн се прицели върху водача и гръмна: кучето изскимтя и с глава надолу полетя в потока, който го завлече по течението.

– С едно по-малко – извика старият ловец, като си напълни пушката отново. – Дай Боже, всички да ги избием. Хубаво, че имам доста патрони, взех си да се намират... Виждате ли как беснеят! Да им се падне някой от нас, веднага ще го изхрускат... Но няма да се предадем току-тъй. Не сме ние от тях! Не!

Докато пълнеше своята карабина, другарите на убитото куче вече бяха под нашата скала и почнаха да се качват към нас. Вторият гърмеж на Линкълн повали още едно куче, но другите в един миг се качиха при нас и ни заградиха от всички страни.

Започна се отчаяна борба между кучета и хора – битка не на живот, а на смърт.

Не знам колко време трая това сражение; помня само, че то бе ужасно. Едно куче ме сгриза със зъбите си за гушата. Като се напрегнах с все сили, го сграбчих за гърлото, удуших го и го тикнах в пропастта. Сам се чудя сега как съм можал да направя това. Очевидно е, че

отчаянието удесеторява силите, тъй като иначе не бих могъл да се справя с това силно и побесняло животно.

Бях съвършено забравил своята кама. Като ми дойде наум за нея, измъкнах я и почнах да сека яростно наляво и надясно. Едно куче ми захапа ръката, друго ме ухапа за крака, трето насмалко щеше да ме завлече в пропастта, където го тикнах. Най-сетне, окървавен, обезсилен, паднах в несвяст на тревата, като при последната искра на съзнанието си спомних за нея, моята скъпа Гвадалупа...

Когато си отворих очите, видях следната картина: Клелей и Раул лежах като мене, покрити с рани, от които течеше кръв. Чен и Линкълн душеха едно куче, което хъркаше и се бранеше.

– Не, проклето псе, не можеш вече да се измъкнеш от ръцете ни! – викаше траперът. – Поиска да си премериш силите с нас. – Тогава мри за своята юнащина! Нали виждаш, стари глупчо, че победихме всичките ти другари; нямаше защо и ти да се навираш... Хайде, гълъбче Чен, понадигни го повечко... Ей така! Едно, две, три! Хоп!...

Умрялото куче се изви във въздуха и плесна в потока.

То беше последното от цялата глутница.

След малко се свързах.

Откъм гората дочух диви бойни викове. Обърнахме се и видяхме, че мексиканци излизат от нея. Те се спряха до брега на потока и едногласно извикаха.

– Раул, не знаеш ли какво значи този вик? – попитах.

– Той показва, че се ядосват, господин капитан. Те виждат, че с конете си не ще могат да преминат водата – камъните пречат, – ето защо ги е яд.

– А! За жалост, нямаме всеки по една карабина. Тогава всички ще ги натъркаляме.

Гверилиясите слязоха от конете си, превързаха ги за дърветата и се заловиха да минават потока пешком. Един от тях с лъскавия си мундир и с перата на шапката си приличаше на началник на отред; с извадена сабя той леко подскачаше от камък на камък.

– Сержант – казах, – не може ли да се спре този господин?

– Още е далече, господин капитан. Бих дал половингодишната си заплата, ако имах в ръката си пушката на майор Блосъм. Моята карабина не удря толкова надалече... Ей ти, Чен, изправи се пред мене, за да не види този танцър какво правя, иначе ще се гмурне във водата!

Чен затули Линкълн, който се прицели през рамото му. При все това мексиканецът забеляза добре движенията на сержанта и искаше да

сочи във водата. Но не успя: преди той да скочи, Линкълн гръмна. Мексиканецът отпусна ръце и падна в потока, който го завъртя между острите камъни. Шапката на убития падна и се понесе заедно с него.

Другарите му, уплашени, се върнаха назад към брега и се скриха зад дърветата.

– Пазете се! Това е дяволската карабина! – викаше един, който вероятно си бе помислил, че се стреля със знаменитата карабина на майор Блосъм, с която Линкълн толкова добре стреляше от кошарата.

Излезе, че този път старият ловец сполучи да повали прочутия Янес. Стреснати от смъртта на своя водач, мексиканците се изпокриха дето и както можаха. Най-близките до нас загърмяха, но техните куршуми или удряха скалата, или прехвъркваха над главите ни. Клелей, Чен, Раул и аз, като нямахме огнестрелно оръжие, се скрихме зад скалата. Само Линкълн стоеше смело и дразнеше неприятелите.

Не само ние, но и враговете ни бяха смаяни от хладнокръвието и безстрашието на този гигант. Това се виждаше по техните жестове и се чуваше по възклицанията им.

Като гръмна веднъж, той преспокойно напълни пушката и се прицели, но след една секунда отпусна карабината. Сетне пак се прицели и пак си сне ръцете.

– Страхливи гадини! – изръмжа, като удари скалата с приклада на карабината си. – Така се крият, че няма де да се прицели човек!

И наистина, щом нагласеше пушката, всички мексиканци изведнъж се изгубваха, като че ли пропадаха под земята.

– Изглежда, само кучетата им са храбри, – продължаваше той, като се местеше към тях. – Ех, тия жалки жълтолики маймуни!

Между мексиканците се започна размърдане. Половината от тях възседнаха пак конете си и полетяха в галоп край потока.

– Аха! – каза Раул. – Искат да ни обградят... След половин час ще бъдат тук.

„Я гледай – помислих си аз. – Все по-лоша става работата.“

И наистина, нямаше къде да се скрием, защита нямахме никаква. Наблизо нямаше нито гора, нито храсталак, който поне слабо да ни прикрива. Зад нас се простираше широка равнина, на която само тук-там се издигаше някоя палма или рядка група от тъй наречените испански байонети. Само надалече, на около пет мили, се чернееше нещо. Раул каза, че там започва друга гора. Мислимо ли бе да идем там, без да ни настигне конската потеря? Не можеше и да се мисли такова нещо.

Ако всички гверилияси тръгнаха да ни заграждат, разбира се, тогава

сяхме да тръгнем назад и да се отбием настрана, но тъй като половината от тях останаха, то и това не можехме да направим. Оставаше ни само един изход – да се мъчим да се доберем до далечната гора.

Но затова трябваше по-напред да измамим ония, които останаха да ни наглеждат, иначе те можеха да ни изловят.

За тази цел прибягнахме до хитрост, която Линкълн и аз бяхме забелязали у индианците и която много пъти бяхме прилагали с пълен успех. С нея не можехме да измамим един тексасец, но мексиканците можеха лесно да се излъжат.

Налягахме на земята така, че неприятелят, който продължаваше да стреля, виждаше само фуражките ни. После тихичко започнахме да пълзим, като оставихме само фуражките пред очите на неприятеля. Като изпълзяхме така по ръце и по крака известно разстояние, хукнахме да бягаме с всички сили.

Хитростта ни сполучи напълно: мексиканците продължаваха да стрелят срещу фуражките и като виждаха, че вече не се движим, вероятно тържествуваха, мислейки си, че са ни избили до един.

Глава XXII БУРЯ

Бягахме и неспокойно се обръщаме в очакване да видим потерята. Напрегнахме последните си сили, а те бяха много малко, тъй като борбата с кучетата и голямата загуба на кръв ни бяха много изтощили.

Като венец на нашето нещастие зад нас се понесе тропическа буря с дъжд като из ведро. Едри, тежки капки ни биеха по лицето и обръщаха почвата под краката ни в блато, светкавиците ни ослепяваха, вятърът ни поваляше и не ни даваше да дишаме свободно. Мокри, задавени, ние се люшкахме от една страна на друга и вървахме напред като по някакво чудо, поддържани от енергията на отчаянието.

И до днес не съм забравил тази ужасна гонитба. Мислех, че никога няма да достигнем целта си. Намирах се в такова състояние на панически ужас, когато ти се струва, че всички усилия са напразно и че ето, приближава краят.

Само около петстотин метра оставаха до гората. Такова едно състояние не значи нищо за хора с пресни сили, но за нас се виждаше недостижимо. Между нас и гората имаше ливада, пресечена от малка река и покрита само с гъста трева, без каквато и да било друга растителност.

Влязохме в тази ливада. Раул вървеше отпред, Линкълн – отзад. Движихме се като автомати. При все това възклицанието на Линкълн ни накара да трепнем и да се обърнем. Бяхме се изморили толкова, че никаква нова опасност не беше в състояние да ни изплаши и затова кавалерията, която приближаваше, не ни произведе предишното впечатление. Впрочем Линкълн още не бе свършено затыпял. Да не беше той, навярно щяхме да се предадем на мексиканците.

– Е, другари, още едно последно усилие! – извика той. – Не падайте духом! Аз ще продупча с куршум първия, който се приближи до нас. Бягайте!

Наистина се ободрихме за минута и се опитахме да бягаме, но силите ни изменяха на всяка крачка. Раул едва свари да се домъкне до края на гората, но като видя, че изостаняхме, се върна пак, за да сподели участта ни. Аз съвсем паднах от изтощение. Куршумите пищяха наоколо ми и поваляха тревата под краката ми. Неприятелят ни настигаше.

– Спасявай се поне ти, Раул! – извиках със слаб глас.

Той или не ме чу, или не искаше да ме чуе и продължаваше да

върви пред нас. Чувах зад себе си възклицания, пищене на куршуми, тропот на коне, звънтене на саби, изваждани от ножниците. Чувах и гърмежите на Линкълн, и неговите диви виения, с които отговаряше на не по-малко дивите мексикански кръсъци. Страшен гръмотевичен удар покри целия този шум. Небето като че ли пламна от единия до другия край. После изведнъж стана тъмно. Аз се задушавах, като че ли нещо ме изгори, като че или нещо ме удари в гърдите... Паднах на земята, стори ми се, че потъвам в нея.

* * *

Усетих нещо студено и дойдох на себе си. Отворих очи и видях Раул, наведен над мен, да ме пръска с вода по лицето.

– Какво има? – попитах едва чуто.

– Закачила ви е светкавицата, господин капитан – каза той.

– Светкавица ли?

– Да, господин капитан, и не само вас – и другите ни другари лежат като снопове. Само мене не закачи... Слава Богу, че поне вие оживяхте! Сега отивам и при другите.

И наистина, Клелей, Линкълн и Чен лежах наблизо до мене. Тук-там по бледните им посинели лица се виждаха тъмни петна.

– Мъртви ли са – попитах.

– Вярвам да не са... Сега ще видим – каза Раул.

Той пръсна от едно шишенце вода по лицето на Клелей, който дълбоко въздъхна и се протегна.

– Лейтенантът е жив! – извика Раул. – Сега да видим как е нашият мил старец.

С тия думи той се завтече към Линкълн. Този гигант при първото допиране на съживителната струя скочи на краката си, стисна Раул за гърлото, раздруса го с все сила и зарева:

– А! Мръсно! Какво мислиш? Искаш да ме обесиш ли? Не съм от тях, не, лъжеш се!

Но като видя кой е пред него, той го пусна и зачудено се огледа. Като съзря захвърлената карабина, бързо се наведе и я вдигна.

– Трябва да се напълни! – каза той. – Изглежда, че маймуните са се скрили. Трябва да си отваряме очите на четири!

Докато Раул свестяваше ирландеца, а Клелей зачудено си търкаше очите, аз станах и заоглеждах местността.

Дъждът още валеше; светкавиците браздяха небето по всички посоки. На петдесет крачки от нас се чернееше неподвижна маса от

струпани едни върху други коне и хора; всички бяха убити от светкавицата. Малко по-надалече тридесет души конници напусто се мъчеха да укротят изплашените коне и да ни нападнат. Те бяха другари на убитите.

– Хайде, господа, ставайте, ставайте! – викаше Раул, като раздрусваше раменете ту на Чен, ту на Клелей. – Мустангите няма вечно да се дърпат и ритат, и ако не побързаме да влезем в гората, нашата е вече свършена.

– Разбира се – мърмореше Линкълн, – ще идем на вятъра ако се бавим. Та те са само на няколко метра от нас. Пък аз си бях помислил, че съвсем са се изгубили... Хайде, да вървим, господа! Починахме си малко – стига ни.

И наистина, като че ли си бяхме починали, докато се намирахме в несвяст.

Най-после, след четвърт час, стигнахме гората и започнахме храбро да се провираме в най-гъстото място, дето никакъв кон не можеше да влезе.

Раул вярваше, че мексиканците няма да се решат да ни гонят по-натък, като видяха Божия гняв, изказан в минутната смърт на половината им другари. И наистина, като че Божият пръст ги поразил и оставил нас здрави и читави! Но ние не вярвахме в това предположение и продължавахме да се провираме напред в гъсталака, като се мъчехме да се скрием дотолкова, щото неприятелят никак да не може да ни намери.

Положението ни бе ужасно: гладни, измокрени до костите, раздърпани от кучетата, капнали от умора, едва-едва се влачехме и дори Линкълн, този железен човек, който ни подкрепяше досега със своята енергия, и той отслабна и се умисли: все се оглеждаше плахо и мърмореше нещо през зъби.

– Каква е тази работа? – извика той най-после и размаха стиснатия си юмрук. – След светкавицата, която насмалко щеше да ни изпрати на оня свят, всичко ми се вижда жълто! Така не може да се различи мечка от дърво и змия от клонче... Ако това не ми премине скоро, сам ще си счупя главата!

– Успокой се, Линкълн, всичко ще премине – казваше Раул, – а засега аз ще наблюдавам вместо теб. Ако срещнем нещо подозрително, ще взема от теб карабината и...

– Ако ти я дам! – извика старецът и силно стисна карабината с двете си ръце. – Не, миличък, докато съм жив, никой не ще стреля с моята пушка, не...

В продължение на пет мили ние се промъквахме из гората, докато дойдохме до една прекрасна река, на чийто бряг се решихме да починем.

Раул запали огън и набра плодове от палмата огозо, под сянката на която се спряхме. Съблякохме мокрите си дрехи, измихме си раните и ги превързахме с разкъсаната на парчета Клелейева риза, великодушно пожертвувана за тая цел.

Като изядохме плодовете и се напихме с прясна вода, се изтегнахме на тревата и заспахме.

Не зная колко време съм спал, когато изведнъж се събудих от шума на няколко гласа. Повдигнах глава и видях как Линкълн неспокойно се оглежда.

– Какво е това, Боб? – попитах. – Кой крещи?

– Не мога да разбера, господин капитан; трябва да попитаме Раул... Раул, на какъв език говорят там?

– Това са agaguatoes – каза французинът и се пригответи наново да заспи.

– Какво било! Я приказвай разбрано, Раул, какво е това племе? – викаше Линкълн и го буташе за рамото.

– Ах, ти! Господи! Какво си ме заловил? Спи ми се... Това са една порода маймуни, agaguatoes – разбра ли?

– А? Маймуните не са опасни, пак можем да заспим – каза успокоеният трапер и се пригответи да легне на другата си страна. – Помислих, че са някакви диваци. Виж ги ти, как говорят като хора!

– Искат да минат през реката – продължаваше Раул – Това е интересно да се гледа.

– Защо? – запитах.

– Защото, господин капитан, маймуните предпочитат да влязат в огън, отколкото във вода. За да преминат тази пречка, те правят мост.

– Мост ли? Как така?

– Почакайте малко и ще видите. Аз съм гледал и друг път, но пак ми се ще да погледам. Пък и не ми се спи вече.

На отсрещния бряг се показа цяло стадо маймуни, предводителствувани от белобрад старец, комуто всички се покоряваха като войници на своя началник. Те бяха agaguatoes от породата alovattes, или маймуни-ревуни. Принадлежаха към вида, наречен monos colorados (червени маймуни). Големи като хрътките. Женските бяха малко по-дребни от мъжките и носеха своите деца на раменете си или пък нежно ги притискаха към гърдите си. И двата пола бяха тъмночервени, с дълги бради и

грамадни, до един метър дълги опашки.

Когато цялото стадо се спря на брега, една от мъжките, нещо като помощник на началника, или на главния разузнавач, се завтече до самия край на издадената скала, измери с поглед разстоянието до другия бряг, внимателно се вгледа в надвесените над реката дървета и се върна да докладва на началника. Последният спокойно го изслуша и викна нещо. От стадото се отделиха няколко маймуни, отвърнаха със същия вик и дадоха знак на другите да вървят подире им. Вдигна се страшен шум. Тридесет стари маймуни майсторски се покатериха до върха на дървото и там почнаха да се съветват. След доста дълги преговори една от най-старите си избра як клон, обви го с края на опашката си и увисна с глава надолу. Друга маймуна мина под нея, обви се с опашката си за нейната глава и рамене и също увисна; третата обви втората с опашката си и така всички заедно съставиха дълга верига, последната халка на която достигаше земята.

Тази жива верига почна да се люлее като махалото на часовник, като постепенно усилваше и ускоряваше своето движение, като маймуна-та, която висеше най-отдолу, всеки път се отблъскваше с ръцете си от земята. Дървото, което бе избрано за тия маневри, бе виргинска топола, с малко разстлани клони, и затова движението на маймуните не се стесняваше.

Люлеенето продължи дотогава, докато най-крайната маймуна от веригата си закачи за едно дърво на другия бряг. Тази маневра трябваше да се извърши толкова изкусно, че средните халки на веригата да не пострадат от силата на удара. Затова предната маймуна трябваше да гледа да се закачи на противоположното дърво при мъртвата точка на кривата линия, описвана от всички животни във въздуха. Маймуните са толкова умни, че пресмятат дори такива тънкости.

Така те направиха мост, по който премина цялото стадо, което имаше най-малко четиристотин глави. Това преминаване стана със страшна бързина и правилност.

Най-после цялото стадо премина към нашата страна. Но как да премине и самият мост? Този въпрос много ме интересува. Очевидно трябваше да се откъсне от тополата оная маймуна, която бе първи номер, но тогава щеше да се премести изведнъж опорната точка и това щеше да произведе такъв удар, че първият номер с няколко свои другари ще падне във водата.

Чакахме с нетърпение да видим решението на тази интересна задача.

Но ето че оная маймуна, която съставляваше последната халка на веригата откъм нашата страна, слезе по дървото толкова, че дойде на еднакво равнище с първия номер, и даде знак. Последва ново разлюляване, сетне първият номер се откачи и целият мост изведнъж мина над водата и се намери на дървото. Това стана толкова бързо, че не можахме да разгледаме подробностите. След това, всички маймуни бързо се изгубиха в гъстата гора.

– О-хо! – извика Чен смаян. – Честна дума: в тази страна животните са по-умни от хората! Колко изкусно извършиха всичко това – просто да им завидиш! Ако и ние имахме такива опашчици, нямаше да ни сполетят толкова беди.

– Опашките не могат да ни отърват навсякъде – сухо забеляза Линкълн. – Според мен, по-добре е да имаме една хубава карабина, отколкото десет опашки... Тия пискуни не ни дадоха да си отспим добре, а отсега нататък пак да си лягаме, не струва. Мисля, че не ще е зле да минем на другата страна и да вървим нататък, докато можем. Трябва на всяка цена да се промъкнем до нашите. Как мислите, господин капитан?

– Имате право – казах. – Не трябва да си губим златното време.

Не остана нито следа от бурята. Небето се избистри съвсем и пак грейна слънцето, вече слязло на запад.

Глава XXIII ПАК В ПЛЕН

Запътихме се към Понт Национал. По средата на пътя живееше приятел на Раул, за когото той казваше, че можем да му се доверим като на самия него. Къщата на този човек се намираше в съвършено усамотено място, недалече от пътя, който водеше за risonada Сан Мартин.

– Ще вечеряме и ще пренощуваме там – казваше французинът. – Стига сме се търкаляли из гората по мократа трева, пък и не можеш нито минутка да си сигурен, че не ще те целуне някоя змия така, че изведнъж да издъхнеш. А у Хозе Антонио, моя бивш другар по... търговия, веднага ще се почувствуваме като в бащината си къща.

– Ще видим дали имаш право – каза Линкълн. – Струва ми се, че в тази проклетата страна е еднакво опасно както в гората, така и въщи; враговете са се загнездили навсякъде.

Стигнахме къщата на контрабандиста посред нощ, но нито самият Хозе Антонио, нито неговото семейство – жена и дъщеря – спяха. Всички стояха около една маса и работеха нещо при светлината на дебела восъчна свещ.

Домакинът изглежда подозрително петимата дрипльовци, но като позна Раул, стана много любезен.

Хозе Антонио бе вече старец, побелял и сух, с пронизателни очи, но добродушна усмивка.

Раул му обясни нашето положение с няколко думи.

– Не сте ли вечеряли, господа? – попита Хозе Антонио.

– Нито сме закусвали, нито сме обядвали – каза Раул.

– Карамба! Рафаела! Хезузита! – извика домакинът, като направи такъв знак, който при мексиканците заменя цяла реч.

Този знак произведе просто вълшебен ефект. Хезузита, осемнадесетгодишната дъщеря на домакина, се завтече към камината, а Рафаела, жена му, грабна снопче дърва и го хвърли в огъня. Раздухан с палмово клонче, огънят весело запраща, водата почна да кипи, месото се изпичаше, черните бобови зърна весело заскачаха в гърнето, шоколадът се запени и ние с нетърпение очаквахме вкусната вечеря.

Раул, въпреки добрия прием на домакините, все се мръщеше, като че ли се чувствуваше стеснен или се боеше от нещо.

В тъмното ъгълче на къщичката седеше сухичко човече, облечено

като католически калугер. Знаех, че Раул не можеше да търпи мексиканските калугери, и предполагах, че смущението му се дължи на това. Не се излъгах.

– Какво прави тук това черно расо? – тихо попита Раул стопанина.

– Той е свещеникът от Сан Мартин.

– Трябва да е нов?...

– *Hombre de bien!* (Добър човек!) – каза Хозе Антонио и поклати глава утвърдително.

Раул млъкна.

Започнах да наблюдавам този *hombre de bien* и скоро забелязах, че той е дошъл тука съвсем не за поучение и спасение на душите, а само за черните очички на прелестната Хезузита. Имаше нещо плътско в неговата усмивка, когато следеше движенията на момичето, но погледът му стана положително страшен, когато ирландецът Чен, в своята галантност, започна да се навърта около Хезузита и да и прави различни дребни услуги.

– Де е *padre*? – запита Раул, като пресмяташе нещо.

– Тази сутрин бе на рикондата.

– На рикондата ли? – повтори Раул и подскочи от мястото си.

– Запътиха се към моста. Сблъскали са се с вашите и са изгубили няколко души.

– И той сутринта бил на рикондата! Охо! В такъв случай, ние трябва да си отваряме очите. Най-хубаво ще бъде да се махнем по-скоро от тука – мърмореше французинът като че ли на себе си.

– Ако тръгнете, вървете настрани, за да не се срещнете. Вашите вече са дошли до *El Plan* и се готвят да атакуват *Passe de Cerro*, който се защитава от Санта-Ана с двадесет хиляди души.

По време на този разговор свещеникът неспокойно се въртеше на стола си. После стана изведнъж, измърмори „*buenas noches*“ (лека нощ) и тръгна да излезе. В същата минута Линкълн, който го наблюдаваше изпод вежди, скочи и се изправи пред вратата.

– Не обичате ли да останете тука, светий отче! – спокойно, но решително каза той.

– *Que cosa?* – разтревожено попита свещеникът.

– Тука няма ни *key*, ни *cosser*, но вие не ще излезете преди нас...

Раул, поискай от приятеля си една яка връв!

Свещеникът погледна към домакина укорително и заплашително. Бедният мексиканец заплете конците. От една страна, той не искаше да оскърби свещеника, а от друга – искаше да помогне на другаря си.

– Хайде, хайде, Хозе Антонио, тука няма какво да се умува! – казваше траперът, изправен пред вратата като железен колос. – Щом веднъж си ни приел под покрива си, трябва да се грижиш и за нашата безопасност. Аз виждам какво мисли този достопочтен отец и затова трябва да се върже, иначе всички сме загинали.

– Остави го – каза Раул, като се доближи до Линкълн, – моят приятел уверява и се кълне, че този свещеник е съвсем безвреден човек. Пусни го, моля ти се, без него ще ни бъде по-добре.

Като видя, че се отнасям съвършено безучастно към тази работа (аз се бях замислил за нещо по-интересно), Линкълн пусна свещеника.

– Дано не излезе нещо лошо от това – каза той, като седна пак на мястото си. – Съветвам ви да не ношуваме тука; като се навечеряме, хайде на път... Как мислите, господин капитан?

– Какво има, сержант?

– Раул ме накара да пусна тоя свещеник, пък аз съм уверен, че той ще насъска отгоре ни цяла глутница жълтокожи. Мисля, че трябва по скоро да се махнем от тука.

– Добре, ще се махнем – апатично отвърнах, като все още мислех съвсем за друго.

Нахранихме се, изпихме по чаша шоколад и вече се готвехме да се простим с добрите домакини, когато Хозе Антонио ни предложи да изпушим по цигара.

Съблазънта беше голяма, тъй като отдавна не бяхме пушили. Освен това никак не ни се искаше да напуснем тази гостоприемна стряха, дето се бяхме разположили тъй добре. След всички претърпени неудобства тази колиба ни се виждаше като рай.

– Е, добре – каза Раул, – да изпушим по една, да се постошим още малко край огъня и тогава вече, няма какво, ще идем да се скитаме пак като диви зверове.

Но още не бяхме сварили да се настаним около огъня и да запушим нашите пури, когато Хезузита, която бе излязла, влезе с вик:

– Татко, навън има хора!

Наистина, през пукнатините на стените се очертаваха фигурите на няколко души.

Линкълн грабна карабината си и се завтече към вратата с думите:

– Нали ви казах аз! Ето че паднахме в капана!

Без да си прави труд да отваря вратата, той с всичката си тежина наблегна леката бамбукова стена, която се проби с трясък.

Искахме да излезем след него, но ето че цялата колиба се събори и

ни засипа с дъски, палмови листа и тръстика. Чухме гърмежа на Линкълн, изпъкването на умирация, залп от пистолетни и пушечни гърмежи и дивите крясъци на нападателите. После изведнъж ни измъкнаха от развалините на къщата, закараха ни в гората, вързаха ни за дърветата и почнаха да ни отрупват с ритници и юмурици. Биха ни, докато паднахме в безсъзнание. Когато се съвзехме, видяхме, че ни е заградила тълпа крайно озверени хора. Те диво крещяха, кискаха се и скачаха наоколо ни, като се наслаждаваха на мъките ни и се подиграваха с нашата безпомощност.

Сред тази побесняла сган стоеше свещеникът и поощряваше нашите палачи към нови жестокости. Като почувствувах, че умирам, потърсих с очи Линкълн и се чудех защо не чувам неговия глас. Него го нямаше при нас и аз още чувах как свещеникът заповядваше да го намерят непременно. После изгубих съзнание.

След известно време наново се свестих. Престанаха да ни бият, след като се умориха, изглежда, от тази гимнастика. Мъчителите ни седяха при нас на тревата в очакване на нещо.

От разговора им можеше да се заключи, че сме попаднали в ръцете на jagochos, шайката на прочутия разбойник Харанта.

– Ах, Боже мой – стенеше Раул. – Защо ми трябваше да преча на Линкълн за задържи тоя калугер! Нищо нямаше да се случи, ако бяхме го задържали, а сега няма да се отървем от бесилката! Щом дойде той и нашата е свършена.

В това време се чу конски тропот и се показа конник, който препускаше към нас.

– Ето го и самият Харанта! – шепнеше Раул. – Ако ме познае... Впрочем сега не ми ли е всичко все едно? Ще ни избегят, по-лошо от това не могат да направят. Няма да умираме два пъти, а от единия път не можем да се отървем. Изглежда, така ни е писано!

– Де са янките? – извика Харанта и слезе от коня.

– Ето ги, капитане! – отговори един от jagochos, отвратителен старец с червен мундир, изглежда, лейтенант на шайката.

– Колко са?

– Четирима, капитане.

– Добре. Ами какво чакате?

– Заповед да ги обесим или да ги застреляме.

– Sagamba! Няма време да правим бесилки!

– Тука има прекрасни дървета, капитане, стават за бесилки – каза друг, като посочи наоколо с ръка.

Изглежда, много му се искаше да се наслади на бесилките, макар че това зрелище едва ли бе ново за него.

– Madre de Dios! Казвам, че няма време за забавление... Санхо! Габриел! Карлос! Продупчете по-скоро черепите на тия тъпоглави саксонци! Не се бавете! По-бърже! Знаете, че обичам всичко да се извършва бързо.

Тримата, чиито имена бяха споменати, слязоха от седлата, взеха си карабините, прегледаха ги и излязоха напред.

– Отлично! – философствуваше гласно Раул. – Нищо по-лошо от смъртта не могат ни направи. Искам да поприказвам преди смъртта си с тоя достопочтен padre. Ще му кажа такава думичка, от която той ще се върти цяла нощ без сън... Oyez, padre Jaranta! – силно му извика той с подигравателен тон. – Кажете, моля ви се, намерихте ли най-подир прекрасната Маргарита?

При слабата светлина на луната се виждаше как Харанта побледня и се заклати, като че ли го раниха.

– Стойте! – обърна се той към хората си, които се бяха прицелили. – Докарайте тия дрипльовци във! Огън! Запалете тая смет! – прибави той и показа развалините на колибата.

Сухата тръстика, дъските и листата в един миг пламнаха и осветиха с червена светлина цялата сцена.

„О, Господи! Вероятно той иска да ни хвърли в огъня!“ – помислих си аз, когато ни потърриха към него.

Никога не бях виждал хора дотолкова прилични на демони. Голяма част от тях се състоеше от замбоси и метиси, но имаше и много чистокръвни, съвършено черни негри от Антилските острови и от Куба. В мнозина от тях изражението на природна свирепост се усилваше от татуировката на лицето им.

Достатъчно беше да се хвърли един поглед върху тази дива тълпа, за да се разбере какво ни очаква. Нямаше никакво съмнение, че бе настъпил последният час! Всички ни изгледаха със свирепостта и кръвожадността на зверове, които са хванали плячка; нито в един поглед нямаше лъч от състрадание или жалост.

Появяването на началството не можеше да измени нашето убеждение, че ние прекарваме последните минути от живота си. Неговата физиономия лъхаше омраза и злоба; тънките му устни трепераха с отвратителна плътюдна усмивка; мъничките му черни очи блестяха като разпалени въглени, кривият му нос с една резка по средата му придаваше вид на граблива птица.

Той бе наметнат с пурпурна мантия, която го покриваше от главата до петите; краката му бяха обути в груби ботуши от черна кожа, на които звънтяха големи шпори, а на главата си бе нахлупил голяма черна шапка със златни нашивки и пискюли. Нямаше брада и мустаци, дълги коси падаха върху кадифената яка на мантията му.

Такъв беше padre Jaranta.

Пред него лежеше вързан Раул; и двамата се гледаха мълчаливо. Лицето на достопочтения padre Jaranta потреперваше като че ли под влиянието на електрически ток, а пръстите му нервно се мърдаха, като щипците на полип, който се мъчи да се впие в жертвата си.

Раул, нашият весел, безгрижен Раул, можа да разклати дотолкова железните нерви на тоя човек, който изглеждаше недостъпен за никакви вълнения и въздействия. По устните на французина играеше тържествуваша усмивка; очевидно той бе напълно уверен в поражението на своя враг.

Очаквахме, че първата дума на отец Харанта ще бъде заповедта да ни хвърлят в, огъня, който сега достигаше най-голямата си сила. Но, за щастие, той не мислеше за такова нещо.

– А, сеньор! – извика той, като приближи до Раул. – Така си и мислех, че още веднъж ще се срещнем... Мечтаех за това... Ха-ха-ха! И тази мечта бе чудно приятна, но действителността излиза още по-приятна. Ха-ха-ха!... Нали, а? Нима не е така? – продължаваше той, като шибаше с камшика си нашия другар по лицето. – Нима не е така?

Очите му излизаха от орбитите и буквално пръскаха искри.

– Ами не мечтаехте ли да се срещнете с Маргарита? – попита Раул с остър саркастичен смях.

Никога няма да забравя какво стана с Харанта в този миг. Неговото жълто лице посиня, устните му побеляха, а очите му замятаха мълнии. Със стиснати зъби и с бесен вик той ритна Раул в лицето. Кръв протече от удареното място.

Тази постъпка бе толкова груба и мръсна, че аз изскочих от кожата си. С отчаяна сила скъсах връзките си, от което останаха дълбоки резки на ръцете ми, и с един скок се изправих пред чудовищния padre, когото сграбчих за врата.

Той отскочи назад и аз, като не можах да се задържа на оплетените си във връвта крака, паднах отпреде му като труп.

– Ами тоя какъв е? – извика той. – А! Прилича на офицер... Стига сте ми се кланяли до земята, сеньор! Позволете ми да ви разгледам по-добре... Да, той е капитан!... А там оня, дето се търкаля, като че ли е

лейтенант? Вярно! Е, господа, вие имате такива чинове, че е неудобно да ви избием като кучета и да ви оставим на вълците... Не, не! Ние няма да сторим така... Ха-ха-ха! Няма да унизим вашето достойнство, ние ще ви качим на висота, според вашите чинове... Ами тоя какъв е? – продължаваше той, като се обърна към Чен, и разглеждаше неговите пагони. – Прост войник, ирландец! Кой те е научил тебе да се сражаваш в редовете на еретиците против собствената си вяра, а?... Кой, кажи! Подъл вероотстъпник, получи си наградата!

И той ритна Чен няколко пъти в гърдите.

– Благодаря ви за разположението и милостта към мене! – ръмжеше Чен със светнали очи. – Вие сте много добър, ваша милост!

– Ей, Лопес, ела тука! – извика разбойникът-калугер.

Ей сега ще ни застрелят! – помислих си.

– Ей, Лопес! Лопес – продължаваше Харанта.

– Аса, аса! (Тук!) – отговори един глас.

От тълпата се отдели един от *jarochos*, като развяваше дългите гънки на червената си мантия.

– Лопес, както виждам, тия господа са високи джентлемени и затова трябва да постъпим с тях според достойнството им. Разбра ли? – каза Харанта.

– Разбирам, капитане – хладнокръвно отговори Лопес.

– Трябва да се заведат до края на пропастта, Лопес. *Facilis desendus Averni*... Впрочем ти не разбираш латински... И така, изпрати ги до края на пропастта. Знаеш ли, какво значи това?

– Зная, капитане – отвърна беззвучно Лопес.

– В шест часа сутринта ги заведи в Орлово гнездо... В шест часа сутринта, чуваш ли?

– Чувам, капитане.

– Ако някой от тях избяга, то... Знаеш какво те чака, нали?

– Зная, капитане.

– Но аз все пак ще ти напомня. Тогава ти ще заемеш неговото място в балета... В балета! Ха-ха-ха! Разбираш ли, Лопес, а?

– Разбирам, капитане.

– Така те искам! Юнак си ти, Лопес! Умен си! Затова те обичам! За сега, лека нощ, драги Лопес... Прощавайте и вие, господин французино... Довиждане на оня свят... Ха-ха-ха!

При тия думи Харанта шибна Раул още няколко пъти по окървавеният лице и сетне, като изгледа всички ни с мълниеносен поглед, се качи на своя мустанг и като вихрушка се скри от погледите ни.

Очевидно бе, че Лопес нямаше никакво желание да замести някого от нас в тайнствения „балет“, който трябваше да играем в някакво си Орлово гнездо. Това се виждаше по обноските му към нас.

Като погледна внимателно ремъците с които бяхме стегнати, той ни завлече на едно гъсто място в гората. Там размести всекиго поотделно между четири дървета, които съставляваха паралелограм. Като изтегна ръцете и краката ни, той здраво ги привърза за дърветата. В този вид приличахме на кожи, опънати за изсушаване. Ремъците немилостиво се впиваха в телата ни. Немислимо беше да се помръднем. Освен това при всекиго туриха по един часовей, комуто заповядаха да не си отделя очите от нас.

Така прекарахме цялата нощ.

Глава XXIV КРИТИЧНОТО ПОЛОЖЕНИЕ

Тази нощ ни се видя безкрайна. Намирахме се в такова състояние, което мъчно може да се опише.

Най-после се съмна. Привързаха ни към гърбовете на мулетата и ни помъкнаха из гората. Дълго се качвахме по стръмна пътечка, докато достигнахме върха на скала, надвиснала над бездънна пропаст.

Там ни снеха от мулетата и ни хвърлиха върху сухата, кората трева. Оградиха ни тридесет души jagochos и сега свободно можехме да ги разгледаме при светлината на настъпващия ден. Впрочем никак не бе време за наблюдения! Дори и сатаната сам със собствената си персона да бе пред нас, пак бихме се отнесли към него съвсем равнодушно.

Но този отред го командуваше лаконичният Лопес, който с все сила се стараеше да угоди на своя началник, за да не изпадне самият в нашето положение. Очевидно този енергичен padre бе твърд на думата си. Угаждането на Лопес се състоеше в това, че той всяка минута ни преглеждаше, да не са се скъсали нашите въжета.

Мина се около половин час и чухме тропот на коне.

– Е! – шепнеше ми Раул през стиснати зъби. – Навярно иде със свитата си... Интересувам се да зная как е прекарал тази нощ. Мисля, че не е спал. Наврях му такова червейче в самото сърце, което дълго време ще го гложди!

И наистина се показа Харанта на своя бързоног мустанг. Придружаваха го петдесет души jagochos.

– Добър ден, господа! – извика Харанта, като приближи до нас и скочи на земята. – Добре ли прекарахте нощта? Вярвам, Лопес ви е приготвил прекрасна, удобна постеля. Бива си го него, нали, Лопес?

– Вярно, капитане – потвърди мълчаливият Лопес.

– Добре ли спаха тия господа, Лопес.

– Отлично, капитане.

– Някой не ги ли безпокои?

– Не, капитане.

– В такъв случай те могат да тръгнат... Готови ли сте, господа? – обърна се той към нас.

Разбира се, никой не му отговори. Той и не чакаше отговор, а продължаваше да задава въпроси, да прави забележки, на които отговаряше

само Лопес.

Още не знаехме какво искат да правят с нас. Че ни очаква смърт – не можеше да има никакво съмнение, но каква смърт – това никак не можехме да разберем. Мислех, че достопочтеният padre ще заповяда да ни блъснат в пропастта.

Но, не. Излезе, че Харанта бе решил съвсем друго.

– На работа, на работа! – викаше той и махаше с ръце. – Няма защо да се чака... По бърже, другари!

По края на стената се протакаше ред големи борове, за които jagochos привързаха четири ласа.

Сега разбрахме, че искат да ни обесят над пропастта, но така, че да не се задушим изведнъж, сами да издъхнем полека, хиляди пъти по-мъчително.

Да, padre Харанта беше изобретателен човек!

– Отлично! – каза той, когато всички приготовления бяха свършени. – Постави ги сега в ред, Лопес, само гледай – по чиновете им! Почни от господин капитана.

– Добре, капитане – отговори невъзмутимият разбойник и направи на подчинените си някакви знаци с ръка.

– Вас, почитаеми господине, оставям за най-подир – обяви той на Раул. – Вие ще бъдете ариергарда при вашето шествие към чистилището. Ха-ха-ха!... Ама хубавичко ще се поразходят, а, Лопес?

– Хубаво, капитане.

– Не обича ли някой от вас да се изповяда, господа? Аз съм на услугите ви, няма що. Ха-ха-ха!

Тук Харанта направи възмутителна гримаса, от която всичката кръв кипна в жилите ми. Да можех, бих го разкъсал на парчета, само за тази гримаса.

– Моля ви се, не се стеснявайте, господа – продължи той. – Много пъти ми се е случвало да слушам изповеди, нали, Лопес?

– Вярно, капитане.

Разбойниците, събрани около нас в малка купчина, се закискаха.

– Е как, Лопес, никой ли не иска да се възползува от моите услуги?

– Никой, капитане.

– Какви закоравели еретици! Я попитай ирландеца. Той сигурно е добър католик и надали ще иска да му тежат греховете на оня свят.

– Не искате ли да се изповядате? – обърна се Лопес към Чен.

Последният отговори с един толкова изразителен поглед, че той заменише цяла реч.

Чу се още по-силно кискане.

– Е, какво каза той, Лопес! Да или не?

– Не, капитане.

Нов гръм от оглушително кикотене.

Лопес ме наближи и надяна на шията ми примка, другият край на която бе завързан за едно дърво.

– Готово ли е, Лопес? – попита главатарят.

– Готово, капитане.

– Тогава запрати го... Не, почакай... нека господин капитанът понапред се порадва на паркета, който е пригответен за неговите танцувални упражнения. Туй ще му направи голямо удоволствие... Ха-ха-ха!

Един разбойник ме завлече до самия край на бездната и ме нагласи така, че да мога да я видя цялата. Чудна работа! При друг случай бих се ужасил, но в тази минута, докаран от мъчения почти до пълно затъпяване, аз я гледах съвършено спокойно.

Бездната, в която бяха отпуснати краката ми, беше от ония бездънни пропасти, които често се срещат в Испанска Америка и се наричат barrancas. На това място скалата като че ли бе разрязана наполовина и разделена до двеста метра широчина. Долу, на дълбочина около шестстотин метра, шумеше поток.

Това приличаше на мястото, дето се сражавахме с кучетата, но изглеждаше още по-мрачно.

Докато гледах надолу, един голям орел ме докосна с грамадните си разперени криле, като че ли искаше да се запознае по-отблизо с бъдещия си съсед. Орляк дребни птичета, които бяха накацали на една скала, плахо изхвъркнаха настрана, като съзряха грозния си цар.

– Е, как, е господин капитан – насмешливо продума Харанта, като се обърна към мене, – харесва ли ви този паркет, а?... Как мислиш, Лопес, харесва ли му?

– Вероятно му харесва, капитане.

– Ха-ха-ха!... Мисля, че му хареса. Готово ли е всичко? Не, не е готово!... Нямаме музика, а без нея е неудобно да се танцува... Ей, Санхо! Де е твоят рог?

– Тук е, капитане.

– Изсвири нещо весело... Или ето що: свири по-силно Yankie Doodle! Ха-ха-ха! Карай Yankie Doodle! Този мотив е най-подходящ за случая.

– Слушам, капитане!

Подир секунда се раздадоха звуците на американския национален

химн. Можете да си представите какво впечатление, ми направи той.

– Е. Лопес, хайде! – извика Харанта.

Чаках вече да увисна във въздуха, но в този миг padre пак извика:

– Стой!

Музиката спря и Лопес застана като гръмнат.

– Ах, Лопес, забравих нещо... Съжалявам, че не си го припомних по-рано... Нищо, още не се е минало... Ха-ха-ха! Saramba!... По-добре нека ги накараме да скачат на главата си. Това ще бъде оригинално и красиво. Нали, Лопес? – викаше padre и подскачаше от удоволствие.

– Да, капитане.

– Славна работа! Нашият капитан винаги ще измисли нещо особено! Само да видим! – викаха разбойниците, пляскаха с ръце и се задавяха от неудържим смях.

Padre повика Лопес настрана и му пошушна нещо на ухото. Лопес чу и каза: „Добре, капитане.“ После каза нещо на разбойника, който бе най-близо до него и който дойде при мене, с не примката от шията и ми стегна с нея краката.

Трябваше да бъде обесен с главата надолу!

– Това ще бъде много по-любопитно, а, Лопес?

– Да, капитане.

– Този джентлемен ще има достатъчно време да се покае. Така ли, Лопес?

– Така, капитане.

– Развържи му езика! Нека заприказва! Интересно ще бъде да го послушаме.

Забравих да кажа, че той, щом се бе появил на скалата, бе заповядал да ни вържат устата, така че ние не можехме да отговаряме на неговите въпроси, което много забавляваше нашите джелати.

Лопес побърза да изпълни заповедта на бандита, разбърза устата ми, но аз не се възползувах от това. Езикът ми като че ли бе пресъхнал и не можех да издам никакъв звук.

– Развържи му и ръцете, Лопес! – продължаваше да командува padre. – Трябва да му се даде възможност да отпъжда нахалните птици!

– Да, капитане.

Лопес преряза ремъците, с които ми бяха вързани ръцете и ме обърна така, че по дадения знак да мога изведнъж да хвъркна във въздуха, тоест да увисна с глава в бездната.

– А сега да свири музиката, музиката! – кресна с острия си глас Харанта. – Ти гледай, Лопес, да не пропуснеш знака, който ще ти дам!

Гледай ме... Така... Ей, Санхо, свири!

Затворих очи и чаках фаталната минута. Настана страшна, убийствена тишина – тишина, която винаги предшествува катастрофите.

Но ето че Санхо засвири и в същия миг се чу гърмеж. Някой се олюля над мене, охна и полетя през главата ми в бездната.

После ме сграбчиха за краката и ме тикнаха в пропастта... Край! Прощавай, прекрасен свят!... А! Закачих се за нещо с краката си и увиснах... Дебелите клони на едно дърво ме задържаха... С отчаяно усилие обхванах стъблото с ръцете си, откачих краката и предпазливо се изправих.

Долу, далече под мене, висеше на ласото Лопес. Познах го по червената мантия. Той висеше с лицето надолу и от главата му течеше кръв. Изглежда бе мъртъв.

Краката ми оставаха стегнати с ремъка и затова се държах за дървото само с ръцете си. Чувствах, че ръцете ми отмаяват и че ще трябва да продължа неволния си полет, ако не мога да освободя краката.

Сграбчих здраво дървото с едната ръка, а с другата измъкнах от джоба си ножа, който бях взел от Линкълн вместо моя кинжал, отворих го със зъби и като се извърнах назад, с едно дърпане прерязах ремъка.

Пак бях спасен!

Глава XXV

ОСВОБОЖДЕНИЕТО

По това време горе се водеше ожесточена престрелка. Раздаваха се виковете на ярост, смесени с възгласи на тържество. Чуваше се конско цвилене и пръхтене, звънтене на саби, предсмъртни вопли и хъркане на умиращи. Явно ни бе дошла помощ.

За жалост не можех да видя какво става над скалата, тъй като се намирах по-ниско. Покачих се на върха на дървото и зачаках да се свърши битката.

Гърмежите ставаха все по-редки и по-редки, тропотът на конете замираше надалече... Изведнъж над мене се раздаде грубият глас на Линкълн, който в тази минута ми се стори като небесна хармония.

– Ето го! – викаше този глас. – Какво си приказвате, капитанът е цял-целеничък! Вижте го де седи на дървото като някое птиче... Дръжте ме за краката... по-яко... ей така!... Господин капитан, дайте си ръката... Дайте и другата... Ей, вие, дърпайте сега... Едно... две... три... Е, готово!

Извадиха ме и предпазливо ме оставиха по-надалече от проклетата бездна, която насмалко щеше да ми стане гроб.

Линкълн скачаше наоколо ми като луд и издаваше диви, тържествени виковете, които беше научил от индианците Дванадесет кавалеристи със зелени мундири и с карабини в ръце се смееха сърдечно, като го гледаха. Малко по-настрана стоеше друг отред от нашата кавалерия, който пазеше няколко пленени разбойници. По-нататък, на равнината, под скалата, препускаха стотина стрелци и гонеха бандитите.

От близките конници познах Туин, Ченеси и други наши офицери. Те дойдоха при мен и ме обсипаха с поздравления за чудесното ми спасение.

Тук бе и Джек, който им служеше за пътеводител.

Докато разправях какво бе станало, Линкълн отрязва ласото и чухме глухия шум от падането на едно тяло във водата. Това беше безжизнения Лопес, който по волята на орисницата си бе заплел краката в примката, приготвена за някого от нас и бе увиснал на нея, когато сполучливият куршум на Линкълн се бе забил в главата му и го бе търкулнал надолу.

– Който копае гроб за другите, сам пада в него! – философски

забеляза старият трапер. – Тези работи често се случват. А нашият капитан просто провидението го закриля! То сякаш нарочно е посадило тука, под скалата, дърво, за да се задържи за него. Казвам ви, момчета – обърна се той към войниците, – Бог никога не ще допусне злодейците да тържествуват!

– Пийте по-скоро, капитане, това ще ви подкрепи! – казваше майор Туин и ми подаваше прочутата си манерка.

Пийнах две-три глътки и наистина се почувствувах укрепнал.

– Е, сега е редът на Клелей! – каза майорът, като предаваше манерката на моя другар.

Последният също се „подкрепи“ както трябва; и предаде жизнения еликсир на Раул, който го раздели с Чен.

– Но как ни намерихте, господин майор? – попитах аз.

– Ей това войниче, мистър Джек, ни заведе на мястото, дето са ви грабнали в плен. Оттам ви проследихме до голямата хациенда.

– До голямата хациенда ли? Значи вие сте били там?

– Да!

– С гверилиясите?

– Никакви гверилияси не видяхме. Имаше само работнички и пеони... Ах, впрочем, наистина, имахме сражение, но с друг вид неприятели: Торилей и Тенеси даже са тежко ранени; страхувам се, че никога няма да се излекуват!

Погледнах показаните офицери, които се смееха от все сърце и лукаво си подмигваха.

– Не е ли истина, господа, че сте смъртно ранени? – продължаваше майорът, обърнат към тях.

– Истина, истина! – извикаха двамата заедно и си туриха ръцете на сърцето. – Стрелите се забиха толкова на дълбоко, че за нас няма никакво спасение!

– А, ония ръчици, които ви нанесоха раните, те могат да ви излекуват – с многозначителна усмивка забеляза Туин.

– Разправете най-после работата! – нетърпеливо казах аз, възмутен от тях подсещания, тайнствения смисъл на които разбрах донейде.

– Работата е тази – отвърна Тенеси, – че намерихме в хациендата две такива хубавици, каквито дори не сте сънували. Освен хубост, вижда се, че имат и добро състояние.

– Просто грамадно! – поде Хилис. – Казват, че имали цели планини от злато, брилянти, рубини и други такива скъпоценности.

– Тогава ясно е защо, като ги видяхме, бяхме смъртно ранени... или

по-добре да кажа, чудните очи на тия красавици промушиха сърцата ни! – с патос продължаваше Тенеси. – Ако пък бяхте видели, господин капитан, как посрещнаха мъничкия Джек! Щяха да го уморят с разпитвания за вас!

Видях, че няма да чуя нищо свястно по срещата, която ме интересуваше, и затова реших да науча от Джек подробностите, но по-късно.

– Е, оставете ги тия хубавици! – продумах, колкото се може по-небрежно. – Разкажете ми по-добре къде се запътихте, като излязохте от хащиендата?

– Тръгнахме пак по следите ви – отговори майорът. – Като стигнахме до планинския поток, над който сте се сражавали с кучетата, срещнахме едно малко момче, което се познава с Джек и което видяло всичко, което станало с вас. То ни показва даже следи от вашата кръв и ни разправи къде и по какъв интересен начин сте се скрили от мексиканците... Страшно се смяхме, като научихме за тоя ви подвиг! После минахме през равнината и при свършването ѝ видяхме пак следи от битка, после съвсем изгубихме дирите ви. Измъчихме се да решаваме тази гатанка!

– Ами как попаднахте тука?

– Случайно. Вървахме към *Ponte Nationale*, когато изведнъж вашият грамаден сержант се изправи пред нас. Той ни разказа всичко. С негова помощ дойдохме навреме.

Като поприказвах още малко със съслуживците си, аз се отделих и потърсих Джек.

– Кого видя, Джек? – шепнешком запитах момчето, като го повиках при себе си.

– Видях всичките, господин капитан.

– Е?

– Попитаха ме де сте и когато им казах...

– Добре, разбирам. Сетне?

– Чудеха се и...

– Е, разбира се. По-нататък?

– Госпожиците...

– Какво госпожиците?

– Плаха, чупеха си ръцете...

Тия думи вляха сладкия балсам на утеха в моята измъчена душа. Аз се предадох на сладки мечти...

– Ще ме питате ли още нещо, господин капитан? – чух гласа на Джек, който виждаше, че като че ли го забравих. Опомних се и го

попитах:

– Не ти ли казаха, закъде заминават?

– Казаха ми, че се преселват в... Забравих името на града...

– Оризава? Кордова? Пуебла? Мексико? Гванахуато?

– Да, струва ми се, нещо такова споменавах...

– Капитан Халър, погледнете, моля ви се! – извика в тази минута майорът, който бе отишъл малко настрана.

– Не познавате ли между тия маймуни ония от тях, които се канеха да ви обесят?

Погледнах петимата вързани бандити, пазени от стрелците и казаха:

– Да, виждат ми се познати физиономии, но не мога да кажа сигурно. Тия хора много си приличат едни на други.

– Е, ама пък аз мога – намеси се Чен. – Всичките ги познавам, тъй като добре се вглеждах в тях, когато ме награждавах с ритници и юмруци... Ах вие, проклетите каналии! Опитайте се сега да се гаврите с мен!... Е, как? Умирихте ли се сега? Почакайте, има още да видите!

– Можеш ли да потвърдиш под клетва, че именно тия хора са ви мъчили? – питаше майорът... – Ела по-насам!

Чен приближи и се закле, че ги познава.

– Отлично; сега трябва да решим с болшинство как да ги накажем – каза Туин. – Лейтенант Клейбърн, какво мислите да направим с тия негодници?

– Да се обесят!

– Лейтенант Хилис?

– Да се обесят!

– Лейтенант Клелей?

– Да се обесят!

– Капитан Тенеси?

– Да се обесят!

– Капитан Халър?

– Непременно ли сте решили да ги накажете със смърт? – попитах, като чувствавах неволна жалост към тия нещастни диваци.

– Решил съм! – каза майорът. – Ние нямаме време да се бавим с тях. Нашата армия сега се намира в равнината План дел Рио, готова да атакува прохода. Ако закъснеем с един час, няма да сварим сражението. Предполагам, че и вие, като мен, искате да участвувате в него.

– О, разбира се, господин майор! Няма защо да се съмнявате в това.

– Виждате ли!... Ей, момчета!... Обесете тия подлещи! Той махна с ръка на петимата редници, които слязоха от конете си и се заловиха за

работа.

Всички се обърнахме с гръб, за да не гледаме това печално зрелище.

Глава XXVI БИТКАТА

След като се разправихме с пленниците, напуснахме Орлово гнездо.

Вечерта влязохме в Пуеблита Хаконуелио, дето останахме да преношуваме, разбира се, под открито небе. След вечерята се разположихме около огньовете и заспахме като мъртви. Отдавна не бяхме прекарвали такава спокойна нощ.

Щом се съмна, потеглихме по пътеката за План Ривер. Когато излязохме на една височина, пет мили далеч от моста, пред нас се разкри картина, която накара сърцата ни да забият по-бързо.

На разстояние около миля пред нас се намираше хълм, на върха на който стърчеше мъничка кула. На тази кула се развяваше мексиканският флаг, а наоколо ѝ се бяха разположили в три реда войски. Конници, с лъскави офицерски мундири бързо се качваха и слизаха по склона. Лъснатите гърла на мортирите, готови да бълват смърт, блестяха на слънцето. Биеха барабани и ечаха тръби.

– Това е сигнал за атака! – извика майор Туин, като дръпна коня си назад. – Де сме попаднали? Това са неприятелски войски!... Боже мой, само това ни липсваше!... Ей, водачо! Какво значи това? – грозно продължаваше той като извади сабята си наполовина, когато до него се приближи Раул.

– Това е телеграфна станция, господин майор – спокойно доложи Раул. – Тука е съсредоточен главният щаб на мексиканците.

– Защо ни докара при него? Едва не попаднахме в ръцете им.

– О, не, господин майор. До там има още десет мили.

– Десет мили ли! Защо ни мамииш?... Какви ти десет мили, когато различавам дори орела на флага им! Тук няма и една миля!

– Така като погледнеш, наистина няма повече от миля, господин майор, но да тръгнеш – тъкмо десет мили.

Разстоянието се вижда толкова малко, защото сме много нависоко.

Това бе право. Намирахме се много по-високо от кулата и затова ни се струваше, че можем да я достигнем с ръка.

– Чудеса!... – продължаваше майорът. – А мен ми се струваше... Ами къде да вървим сега?

– Надясно. Скоро ще видим нашите линии – отговори Раул.

– Добре. Върви напред! По-бързо, че ще закъснеем! Препуснахме с всичка сила. След един час бясно препускане видяхме нашия лагер.

– Там няма никой... Каква е тази работа? – викаше майорът, като се вглеждаше в безбройните редове бели палатки. – Виджте, Халър, лагерът е пуст!

Действително, между лагера се движеха няколко фигури, – очевидно часовой и ранени.

– А! Ето де са нашите... Погледнете наляво, Халър! Обърнах се наляво и видях цялата ни армия, построена за бой. Блясъкът на десетте хиляди щикове заслепяваше очите ни.

Изведнъж цялата тази маса трепна при звуците на тръбите и барабаните, раздвижи се и се запъти надолу към реката.

Гръмна една пушка... втора... трета... Затряска пушечна престрелка... Всичко зашумя, заехтя.

– Сражението се почва! Проклятие, закъсняхме! – реवेशе майорът въвн от себе си от яд и отчаяние. – Сега няма какво да се прави, трябва да стоим тука да гледаме със скръстени ръце! Колко мили има още, Раул?

– Около пет, господен майор.

– Е, разбира се, няма да сварим, колкото и да препускаме...

И ние се спряхме, като проклиняхме нашата несполука.

– Сега работят мушкетите, а сега – карабините – казваше Раул, който имаше толкова тънък слух, че можеше да различава познати звукове даже в хаоса от общия звук. – Ето че загърмяха мексиканските мортири... Нашите топове отговарят... Я, как пицят бомбите!... Тряска, тряска!... На, сега целият хълм се покри с дим, нищо не се вижда!... Не, ето че тичат към него нашите... Лягат!... Подире им идат други... Нападат... Започва се ръкопашен бой... Пак всичко се покрива с дим...

Наистина, в разстояние на няколко минути, не може да се различи нищо през гъстия облак от дим, надвиснал над бойното поле. Но ето че гръмна оглушителен вик на тържество.

– Гледайте, гледайте, мексиканският флаг изчезва!... Повдигна се звездното знаме! – викаше Раул, като подскачаше на седлото си от радост. – Урра! Нашите надвиха!... Гледайте, как мексиканците бягат... Ах, вие, подли страхливци! Седнали да отварят война! Ваша работа ли е това!

Димът полека-лека се разпръсваше и пред нашия възхитен поглед се откри скъпото звездно знаме, което замени мексиканския орел на кулата. Сражението бе спечелено от американците. Неприятелят бягаше в пълно безредие, оставил цялата си артилерия в наши ръце.

– Сediaхме на конете си и се любувахме на американското знаме, което весело се развяваше над неприятелската крепост, взета толкова бързо.

– Погледнете, какво има там долу! – извика един от нашите офицери, като се наведе напред.

Погледнахме към тази посока. От другата страна на реката се движеше бяла линия.

– Назад, господа, назад! – извика майор Туин, като се вгледа в тази линия. – Скрийте се под хълма! По-скоро, по-скоро!

Препуснахме конете и в галоп слязохме долу в гъсто обрасъл овраг. Там Туин, аз и други някои офицери слязохме от конете, легнахме на тревата и почнахме да наблюдаваме какво става от другата страна на реката. Направо пред нас, на разстояние една миля, се издигаше стръмен склон на базалтов хълм, по краищата на който растяха слаби палми, кедри, безобразни кактуси и агави.

На тази стена се спущаше широка ивица като гигантска змия. Мексиканската войска бягаше. Отгоре прииждаха все нови и нови маси и чакаха реда си, за да слязат. Изглежда, те вече се бяха скрили от погледите на неприятеля си и се намираха в пълна безопасност.

Майор Туин съвършено спокойно и хладнокръвно гледаше тях страхливци. А нас ни сърбяха ръцете от страстното желание да влезем в бой с тях.

– Какво да правим, господин майор? – запита някой.

– Нищо!

– Как... Нищо?!

– Ами какво да правим според вас.

– Да уловим всички тях страхливци в плен.

– Как така ще ги уловим? Те са няколко хиляди, пък ние сме около двеста души.

– Това не значи нищо, господин майор – казах аз. – Половината от тях са без оръжие. Уверявам ви, ще ги изловим до един!

– Не, не, само така ви се струва, капитане. Посмалете вашия жар. Аз не мога да се съглася с такова безразсъдно предприятие. Нека благодарим Богу, че сме далече от тях, иначе и прахът ни нямаше да остане... Не се вълнувайте, млади хора. Вашите сили пак ще дотрябват за полезна работа. А сега, хайде да вървим горе. Време е да продължим.

Нямаше какво да се прави.

Клелей и особено аз искахме да извършим някакъв подвиг, за да изкупим греха си пред главния щаб. Ние се бяхме отлъчили от лагера без

позволение и накарахме началството да се безпокои за нас. Това не можеше да ни се размине, ако не изкупехме постъпката си с някой геройски подвиг.

– Господин майор, дайте ми петдесет души! – помолих аз. – Знаете, имам още една малка сметка с мексиканците.

– Не мога, капитане, положително не мога... Напред, господа!

Клюмнах глава и печално се заклатих подир другите. Ах, колко скърбях, че не бе с мене отреда на моите славни волни стрелци! С тях бих направил чудеса и навярно бих попаднал в числото на ония славни герои, имената на които се произнасят с благоговение от потомството...

Мечтите ми бяха прекъснати от гърмеж, пропищяването на куршум и вика на майора: „Стой!“

Надигнах се на седлото и забелязах нещо зелено, което изведнъж се скри. Това бе часовой, който побърза да се скрие след гърмежа.

– Линкълн, струва ми се, че е от нашите! – казах аз.

– От нашите е, господин капитан Отлично го разгледах.

Препуснах напред. Туин изпрати отред за разузнаване. Аз се присъединих към този отред и полетях пред всички. На около сто метра видях насочена срещу нас мортира, заградена от рота артилериисти и цял корпус лека пехота. Тази картина би била много приятна за нас, ако над мортирата не се развяваше нашето звездно знаме, което ни доказваше, че имаме отпреде си не врагове, а приятели. Пък в тази минута искахме да се срещнем именно с врагове.

Но все пак се качихме на хълма и поздравихме със силно ура нашето славно знаме. Артилериистите се спряха в недоумение, като не можеха да ни познаят в нашите изпокъсани мундири... собствено мене и Клелей – всички други бяха облечени както трябва, но главно на нас двамата обръщаха внимание. Дадох знак с ръка, като показах на нашия знаменосец да излезе напред и развее знамето.

Изведнъж ни заобиколиха отвсякъде, стискаха ни ръцете и ни отрупваха с въпроси. Излезе, че и целият мой отред се бе намирал там. Не мога да опиша възторга, който ме обхвана, като видях моите другари, за които преди малко мислех, че вече никога няма да ги видя. И те се радваха, че съм се избавил от опасността. Като ме снеха от коня, те ме занесоха на ръце в най-близката палатка, дето ми дадоха да се умия и преоблека. Същото направиха и с Клелей.

Глава XXVII МОЯТ ПОДВИГ

Като се присъединих отново към своя отред, реших да вървя с него решително направо; никой нямаше право да ме задържи, тъй като майор Туин преспокойно замина нататък със своя ескадрон. Клелей също гореше от жажда за подвизи и затова бе напълно на моя страна.

– Не ви ли трябва вече моите хора? – попитах капитан Риплей, млад офицер, който командуваше батареята.

– Мога да мина и без вас, капитане – отговори той. – Имам още тридесет души. Те са повече от достатъчно, за да запазим тия топове и да отбием поне хиляда мексикански „юнаци“.

Като натъртваше насмешливо последната дума, той посочи с ръка на бегълците, които влизаха в гората.

– Така е... Аз намислих една малка екскурзия. Иска ми се да изловя неколкостотин от тия „герои“. Може би и вие няма да се откажете да тръгнете с мен?

– С най-голямо удоволствие бих ви придружил, но знаете какво значи нарушение на заповедта. Аз съм поставен тука и трябва да стоя, докато ме повикат.

– Имате право... Довиждане, приятелю! Бързам и затова не мога да се ползвам повече от вашето любезно общество, колкото и да ми се иска това.

– Довиждане! В случай на нещастие смело разчитайте на мене. Аз ще ви следя отдалече и ще ви помогна, когато дотръбва.

Като му поблагодарих, застанах начело на ротата си и тръгнах да гоня бегълците. Тъй като половината от тях бяха успели да се спуснат в теснината, реших да пресека пътя на останалите.

Риплей ми даде малък бинокъл, с който можех да разгледам цялата местност, по която се движеше войската, която позорно напускаше своето знаме. Голяма част от мексиканците бяха без оръжие, но носеха големи вързопи, изглежда – грабени вещи.

Под група палми до края на скалата стояха няколко офицери. Между тях имаше един, към когото се отнасяха с почит и когото бяха заградили. Досетих се, че той трябва да е прочутият Санта-Ана. „Да ми се падне него да хвана в плен! – мислех си. – Този подвиг действително ще бъде толкова голям, че изведнъж ще стана герой.“ Но не! Докато

пресмятах от коя страна да се приближа до тази интересна група, изведнъж се зададе богато оседлан кон, офицерите качиха на него предмета на своето почитание, възседнаха доведените им мустанги – и цялата кавалкада мигом се скри зад скалата. Разбрах, че тази плячка се изплъзна от ръцете ми и се реших да се възползвам от друга.

Забелязах, че неприятелските войници се спущаха в теснината и се качваха по нея откъм нашата страна по тесен проход, който извиваше така, че отзад не можеше да се вижда какво става напред. Това ми стигаше. Като дадох знак на отряда си, полетях към това място и заградих изхода. Бегълците вървяха на групи. Като скрих наблизко своите стрелци и като предложих на Клелей да застане до мен и да вдигне бял парламентарен флаг, посрещаш ония, които излизаха нагоре, с думите: „Не бойте се, ние сме приятели. Вървете по-смело.“ Като не виждаха скритите щикове и като вярваха на белия флаг, мексиканците спокойно минаваха край нас и завиваха нататък, дето ги пресрещаше моята рота и без големи усилия, само със заплашване, ги вземаше в плен. Всичко това ставаше толкова тихо и бързо, че следващите групи не забелязваха нищо и също така се улавяха в капана. Нещастните страхливци! Стигаше да им се покаже крайчеца на пушката – и те се предаваха безмълвно.

Най-после пленените станаха три пъти повече от нас. Като се страхувах, да не помислят да се възползват от своето превъзходство или да не би някой от тях да вдигне тревога, заповядах да се навържат с ремъци и тържествено ги поведох към нашия лагер.

Когато се обърнахме назад, покрай нас изпищяха няколко куршума. Стреляха ония, които се покачваха из теснината и разбраха каква е работата, но това бе всичко. Никой от тях не се реши да влезе в сражение с нас.

– Не ви ли казах, че нашият капитан би могъл да покори цяло Мексико, стига да поиска? Ето кой би трябвало да бъде генерал! – казваше Линкълн, като ме гледаше с такъв възторг, че аз неволно бях трогнат, макар и да ми се искаше да се посмея за неговата наивност. – Улови в плен повече от триста души, без да пролее нито една капка кръв! Покажете ми друг, който може да направи това нещо! – продължаваше той.

– Стига, Боб! – смъмрих го. – Всеки разсъдлив човек би направил същото. Като знаеш характера на тия жалки хорица, които хванахме в плен, никак не е мъчно да разбереш какво трябва да правиш с тях... Подобре ми разправете как сполучихте да намерите ескадрона на майор Туин?

– Много просто, господин капитан. Като се измъкнах от ноктите на

Харанта, скитях цяла нощ около вас, като чаках случай да ви освободя. Виех като вълк и лаех като куче.

– Чухме – прекъснах го – и разбрахме, че искате да ни ободрите, но знаехме, че не можете да ни помогнете.

– Дявол да го вземе тоя проклет разбойник в калугерското расо! Да знаех, че е тъй близо до онази къща, дето се бяхме разположили толкова удобно, и че она калугер също принадлежи към неговата шайка, – щях да го науча аз него! На късчета щях да накълцам тоя пуст калугер! Но вярно е, че всеки мъдрец си има и голяма доза простотия. Повярвах, че един мексикански радге може да бъде „добър“ човек. По лицето се познаваше какъв е...

– Добре, добре, сержант, оставете го на мира. Той постъпи така, както е намирал за нужно. Това е работа на съвестта му. А вие ми разправете по-добре какво се случи с вас после.

– После ли? Нищо особено, господин капитан. Крих се в гората както звяр, хранех се с каквото ми попаднеше. Знаех, че Джек ще доведе нашите, знаех, че те ще тръгнат по вашите следи. Качих се на едно дърво, зачаках и ги дочаках, това е всичко.

– А не ти ли бе мъчно за нас? – попита Чен.

– Как да не ми е било мъчно! Стига само да можех, бих преобърнал целия свят, за да ви спася!

В това време нашите пленници водеха помежду си разговор. Аз се вслушах.

– Старецът избяга ли? – питаше един.

– Разбира се! – отговори друг. – Нима те пострадват някога? Само ние си теглим винаги.

– Да, братко Антонио, тежко на нас, сиромасите! Заловили се на война, дявол да ги вземе! Я да ни попитаха дали искаме война! Аз най-напред щях да кажа – „не“.

– Как си мислиш, какво ще ни правят тия хитри янки? Ще ни избият ли?

– Не, защо ще ни избиват на вятъра! Такова нещо те няма да направят. Сигурно ще ни разменят срещу свои пленници. Ние направихме по-добре, дето се предадохме, отколкото да бяхме тичали като луди по долица и гори.

– Ами дали ще ни нахранят, как мислиш? Страшно съм изгладнял!

– Разбира се, че ще ни нахранят! Няма да ни морят с глад! Те не са такива хора.

– Ти отде знаеш?

– Чувал съм от един приятел, който е живял при тях. Не са лош народ, даже са по-добри от нашите.

– Я гледай!... Тъкмо да се сприятелим с тях, вместо да се колим един други!

Слушах с любопитство разговора, който разбрах добре. Освен мен, тях ги разбира само Раул и Линкълн, който знаеше доста мексикански думи.

Радвах се, дето тия клетки хора, роби на чуждата воля, не се бояха от нас, а напротив – даже бяха доволни, че са попаднали в плен. Това доказваше, че лично те никак не ни мразят. Само една сравнително малка част фанатици, като гверилисите и шайката на Дюброк, който имаше своя особена сметка с нас, само тази част бе въодушевена от омраза.

Реших да стигна нашата армия, която отиваше в Халап на почивка, а после да се запътя за мексиканската столица.

Пътят бе дълъг и ние се мъчехме да го съкратим с разговори.

Скоро наближихме ескадрона на майор Туин, който отиваше по следите на нашите войски.

За да привлечем вниманието му, гръмнахме във въздуха. Ескадронът се спря, позна ни и ни дочака.

Майорът се учуди, като видя колко души сме хванали в плен.

– Чудесно! – каза той. – Не се надявах наистина, не се надявах!... Ами мнозина ли изгубихте?

– Нито един, господин майор – отговорих аз.

– Нито един ли?! Ами от тях мнозина ли изтрепахте.

– Пак нито един.

– Как така? Сами ли ви се предадоха?

– Почти сами.

– Нищо не разбирам! Моля ви, капитане, разправете ми работата по-подробно.

Разправих му. Майорът все повече се учудваше.

Най-сетне той не можа да се стърпи, дойде до мене, прегърна ме и ме целуна по двете страни.

– Браво Халър! Страшно умен човек сте вие. Е, сега няма що да се страхувате, никой няма да ви се скара за вашата самоволна отлъчка, отгоре на туй – ще ви похвалят. На, приятели, подкрепете се!

Той ми тикна в ръката неизтощимия нектар, който се съдържаше в прочутата му манерка, аз се подкрепих и я дадох на Клелей, който се бе поумислил, но като глътна от еликсира, пак се ободри.

Едва късно вечерта стигнахме армията в Халап.

Главнокомандващият благосклонно ни изслуша, като му разправихме нашите приключения, малко ни смъра за нашето „лекомислие“ и ни изпрати с обещание да бъдем наградени, задето сме уловили в плен триста души без никакво кръвопролитие.

Тържествувахме и се радвахме, че ще бъдем повишени.

Глава XXVIII НЕСПОЛУЧЛИВИЯТ ДУЕЛ

Жителите на Халап ни посрещнаха доста добре. Жителките най-напред се изплашиха, че ще съборим града им, а самите тях – тия престелни обитателки – насила ще замъкнем със себе си. Но като видяха, че не мислим да направим нито едното, нито другото, те се успокоиха и започнаха да ни подаряват своите привлекателни усмивки.

Още на втория ден ние, офицерите, бяхме отрупани с покани за баловете, обеда, вечери, музикални вечеринки и други подобни увеселения.

Другарите ми се втурнаха във вихъра на удоволствията. Не останах назад и аз, но не се увличах като тях. Душата ми бе далече от околното общество: тя обитаваше в пространството и следеше нея, своята царица.

Аз дори не знаех де е тя, моята годеница. Казаха ми, че е отишла със семейството си в Кордова или Оризава, но нищо положително не можах да науча.

И Клелей скърбеше. Горещите погледи, които му се хвърляха, сребърният смях и веселото бърбене на хубавиците, които се мъчеха да ни заинтересуват, не му правеха никакво впечатление.

Аз дори не очаквах, че той, който ми се виждаше безгрижен и повърхностен, може да стане тъй сериозен и да помни онази, която смятах, че е отдавна забравил.

– Е, Клелей? Нима не намирате тука нищо достойно за вашето внимание? – попитах го, като го виждах да остава студен между най-примамливите хубавици.

– Разбира се, че не намирам – отговори той. – Нима може някоя от тия кукли да се сравни с онази лъчезарна богиня, която...

– Знаем, знаем! И ви съчувствувам от сърце и душа. И аз страдам, като не виждам...

– Знаем! – засмяно ме прекъсна Клелей. – Омагьосаха ни нас двамата. Аз даже загубих апетит... Пак ям, ама не е с предишното удоволствие. Нищо вече не ми е мило, всичко ми омръзна... Как мислите. Халър, скоро ли ще ги видим?

– Може никога вече да не ги видим!

– Защо ме плашите? Защо да не ги видим?

– Много просто. Не знаем къде са, не знаем кога ще свърши войната, не знаем дали ще бъдем живи. Ние вече толкова пъти се изправяхме

пред самата смърт.

– Да, всичко това е вярно – унило продума Клелей. – Не се знае какво ни чака. Може наистина никога да не се сбъднат нашите прекрасни мечти.

– Какво да се прави, приятелю! Трябва да сме готови на всичко.

– Уви, трябва! Но защо да се предаваме на такива тъжни мисли, нека приказваме за друго. Аз отдавна искам да ви попитам, забелязали ли сте какво става в нашия офицерски клуб?

– За духа на раздор, който вее между нас, ли ме питате? О, да, как да не го забелязвам. Старите и младите служещи като че ли не могат да се гледат едни други. Старите се смятат за нещо като аристокрацията и наричат новопостъпилите едва ли не авантюристи, които насила са се промъкнали помежду им. Същото нещо става дори и между войниците.

– За щастие, не всички са заразени от тази глупава гордост – иначе щяха да ни изгонят от полка.

– Разбира се, че не всички! Майорите Блосъм и Туин, лейтенантите Клейбърн, Оакс, Вилбърн, Леси и дори полковниците Макдоналд и Вавасур се отнасят прекрасно с нас. Чух с ушите си как се мъчат да вразумят другите... И мене ми се струва, че повечето от тях са се настроили просто от завист, задето се отличихме в борбата с туземците, а те не направиха нищо особено: стреляха, сякоха, върху тях стреляха, тях сякоха – и туйто. Яд ги е, дето и те не са прекарвали такива прекеждия като нас.

– Може и така да е, Халър. Но все пак това е страшно глупава!

– Аз не казвам, че е умно. Лесно може да ни се случи нещо неприятно от това... Впрочем щом затръбят сбор и тръгнем срещу неприятеля, всичко това ще се махне; ще остане само другарството.

Събитията показаха, че имах пълно право.

Между ония, които се гордееха със старшинство по службата, имаше един млад капитан от пехотата, на име Рансом, иначе добър човек, прекрасен войник, отчаяно смел, но и крайно горделив. Той се държеше много гордо и обичаше да се хвали както с това, дето се намирал в полка още от началото на своята кариера, така и със своя произход. Първото обстоятелство може би му даваше право да се перчи пред ония, които се присъединиха неотдавна към американската армия, като например Клелей и аз, но произходът му никак не му даваше право да си вдига носа пред другите Раул, който добре познаваше неговото семейство, казваше, че само баща му е бил богат нюйоркски собственик и полковник в оставка, а дядо му е живял и умрял като беден чифликчия.

Най-интересно бе, че в ръцете на Раул попаднаха книга, останали след смъртта на този чифликчия. Като ги разглеждал от нямане на работата, той намерил между тях писмо от моя дядо, което доказвало, че чифликчията Рансом по-преди е бил лакей при него и че нему дължи всичко. Помолех го да ми даде това писмо.

Веднъж, по време на една офицерска веселба, Рансом го прекали, като заприказва за някакви си безродни скитници, които в смутните времена се вмъкват в полковете. И тук постоянно хвърляше подигравателни погледи към мен. Не можах да се сдържа, скочих и се провикнах:

– Не знам кой от гледището на господата офицерите е по-достоеен да се нарича скитник: внукът на един лакей или внукът на един, комуто е слугувал същият тоя лакей!

– Как? Какво? – изрева Рансом, бледен като смърт. – Какво значи това, господине?

Всички присъстващи се струпаха наоколо ни, разделени на две партии – едната за Рансом, другата за мен.

– Това значи, господине, че имам доказателство! Вашият дядо е бил лакей на моя дядо! – отговорих и извадих от джоба си известното писмо.

– Позволете да го разгледаме, това е интересно – каза един от моите привърженици.

Дадох му писмото и то тръгна от ръка на ръка. Мнозина от моята група даже си снеха копия, за да им се намират „в случай на нужда“.

– Този документ може да е подправен! – извика Рансом, задавен от злоба.

– Подправен ли? – повторих и скочих към него. – Господа, бъдете свидетели, че както не е фалшиво писмото, което имах честта да ви покажа, така не е фалшива и плесницата, която удрям на господин капитан Рансом.

При тия думи ударих нещастния самохвалко толкова силно, че той се заклати.

Всички се отдръпнаха от него като от чумав, а привържениците му почти до един преминаха на моя страна.

Работата трябваше да се свърши с дуел, назначен на другата сутрин край брега на река Цедена, по пътя за Перота.

На разсъмване излязохме вън от града със секундантите си. Някъде към реката ни настигна колата с двама поканени лекари. До фантонджи-ята седеше малкият Джек, без когото не можеше да стане нито едно важно събитие в моя живот.

Като стигнахме до малката гора, се спряхме, слязохме от конете и влязохме в самата нея. Там намерихме прекрасна полянка, тъкмо за нашата цел.

Секундантите измериха десет крачки и ме поставиха гърбом към Рансом. Трябваше да се обърнем, като чуем: „готово!“ и да стреляме, когато прочетат: „едно, две, три!“

В мъчително мълчание чакахме условния сигнал, когато се завтече Джек, който бе останал при колата, и извика:

– Капитане, капитане!... Мексиканците идат! Мексиканците!

Всички се обърнахме. Наистина, към гората препускаха двадесет гверилияси. Очевидно бяха вървели подире ни, за да ни нападнат от засада.

Рансом, който стоеше отпред, гръмна върху онзи, който се намираше начело, но не го улучи. Последният подскочи на седлото, извади сабята си и се хвърли върху Рансом с явното намерение да му отсече главата.

Гръмнах аз – и конникът падна.

– Благодаря, Халър! – извика моят противник. – Вие разбрахте, че предпочитам да умра от вашата ръка...

Секундантите, хирурзите и всички останали се наредиха и насочиха револверите си срещу конниците. Из тяхната среда изскочи напред един върху прекрасен черен кон. Затреперах, като познах, че е моят смъртен враг Дюброк, познах и своя кон, подарен ми от майор Блосъм и отнет ми от креола в хащиендата на дон Розалес. И той ме позна. Пришпори коня си и се спусна към мене. Очите му блестяха като светкавици, белите му зъби скърцаха, хубавото му лице се гърчеше от конвулсии. Наведен над седлото, той размаха сабята си и описа лъскава дъга във въздуха. Гръмнах, но същия миг паднах в несвяст.

Скоро дойдох на себе си. Като си отворих очите, видях тъмна линия от конници, които се връщаха по същия път, от който ни бяха нападнали. До нас имаше отред американски драгуни. Поляната бе покрита с мексиканци и коне. Трима драгуни лежаха ранени. Станало бе истинско сражение, докато бях в несвяст.

Самият бях цял окървавен и върху мене лежеше тежко тяло. Джек употребяваше всичките си сили, за да ме измъкне, но не можеше.

Като се понадигнах, с едно движение свалих от себе си неподвижното тяло с гверилияски мундир, обърнах го и го погледнах в лицето: Дюброк!

– Убит! – извиках. – Дюброк убит!... Нима аз извърших това?

– Вие, господин капитан! – каза Джек с весела усмивка. – Куршумът ви е попаднал право в сърцето му и той се повали отгоре ви като сноп. Ето защо паднахте.

Да, Дюброк бе мъртъв. Хубавото му лице бе посиняло, устата му бе болезнено изкривена, а черните му очи изгаснали.

– Затвори му очите! – казах на Джек и се обърнах.

Клелей бе ранен в ръката и се гърчеше от болки, докато хирургът го превързваше. Рансомовата страна бе добре одраскана, но вече залепена с мушамичка.

Като видях полковник Хардинг, началник на отряда, приближих до него.

– А! Капитан Халър! – каза той в отговор на моя поздрав. – Да не бяха излезли на сцената господа гверилиясите, трябваше да изпълня една крайно неприятна заповед от главнокомандващия, а именно – да арестувам вас и капитан Рансом. Но сега – продължаваше той засмян – вярвам, че вашата горещина е поизстинала и вие ще се помирите. Впрочем, ако искате, ще си позволя за първи път през живота си да не изпълня заповедта на началството и да ви оставя на свобода.

– Готов съм да се помиря! – извиках и погледнах Рансом, който дружелюбно ми се усмихваше.

– И аз съм готов – каза той, като се приближи и ми подаде ръка. – Простете нелепата ми постъпка и изобщо глупавото ми поведение. Признавам, че напълно заслужавам този урок и обещавам никога да не го забравя. Нека бъдем приятели.

Стиснах му сърдечно ръката:

– Добре, нека бъдем приятели и да забравим това, което не си струва да се помни. Нека запушим, както правят индианците, лулата на мира, по вярно казано, по една цигара, и да изгорим оная бележка, която съвсем напразно ми падна в ръцете.

– Така ви искам, господа! – продума полковникът. – Дай Боже, всички дуели да се свършват тъй лесно, като тоя. Защо да си проливате на вятъра скъпоценната кръв и да рискувате своя живот, който не ви е даден, за да си играете с него.

* * *

Приятелският съюз, който сключих с Рансом, и досега е ненарушен. Гордостта изчезна от него завинаги, а други недостатъци той нямаше.

Като претърсиха дрехите на Дюброк, намериха документ, който

доказваше, че той е бил шпионин на Санта-Ана. В Нови Орлеан бил влязъл в редовете на нашата войска, само за да научи всичко, каквото мексиканското правителство трябвало да знае. Ако бе станал началник на волните стрелци, към което се стремеше, той навярно щеше да ги предаде на неприятеля.

Подозренията ми напълно се потвърдиха.

Не ще съмнение, че бях крайно благодарен на съдбата, която ми даде възможност да премахна този вреден човек.

Глава XXIX В СЕРЕНА

Три дни след описаното събитие нашата армия се премести.

Ворт, който командуваше предната дивизия, дойде до Перота и зае както самия град, така и крепостта, но все пак нямаше място за всички войски, тъй като от Съединените щати постоянно пристигаха нови полкове и отреди. Затова бе решено да се установи лагер в местността Серена, на две мили от Халап.

И нашият корпус трябваше да се пресели в лагера. Това никак не се хареса на моите другари, за които Халап бе истински рай.

– Нима трябва да напускаме Халап? – викаха офицерите, недоволни от това известие.

– Гледай ти сега! – викаше майор Блосъм. – Щом се наредиш нейде, и ето че те запрашат Бог знае где! Винаги така правят. Не ти дават минута да си починеш... Безсърдечни хора!

– Да, неприятна новина, честна дума, неприятна! – извика майор Туин, като грабна своята утешителка – манерката. – Халап е прелестно градче, всички жители са премил народ, а дамите – просто възторг! И изведнъж – трябва да напуснем всичко това! Зло, другари, зло!

– Ами каква ли е тази местност Серена? – попита Клелей. – Не сте ли чували нещо за нея?

– Тя е мъничко селище – каза Блосъм. – Гора няма, но има много вода и кал до колене. Отвратително гнездо, честна дума.

Серена наистина излезе такава, каквато ни я описваше майор Блосъм. Мъчно можеше да се разбере защо са избрали за лагериране именно това нездраво място. Освен вода, нямаше друго в тази местност. Тъй като ни преместиха в нея тъкмо в началото на дъждовния период, имаме удоволствието всеки ден по пет-шест часа да се къпем под истински водопади, които течаха от небето.

Струва ми се, че в целия свят никога не е имало такова отвратително лагериране, каквото бе нашето в Серена.

Забравих да кажа, че Клелей трябваше да остане в Халап, тъй като раната му излезе много опасна. Това ме мъчеше. За щастие, вместо него съдбата за „утеха“ ми прати друг приятел. Той бе лейтенант Таплън, млад човек, който по-рано се бил скитал из американските степи и гори, подбуждан от страстта за приключения. Той бе пъргав и разбран човек,

много скромен в обноските си, но храбър като лъв. Неговото хладнокръвие в опасните минути бе просто изумително, а умението му да се ползува от обстоятелствата бе такова, че дори Линкълн и Раул му завиждаха.

Той ме заинтересува и аз се сближих с него.

– Хайде да се поразходим малко – предложи ми той една сутрин след закуската.

– Къде?

Тапльн се изчерви и се заплете.

– А, разбирам – рекох. – Можете и да не ми казвате.

– Вие сте много проникателен. Трябва с нещо човек да си разпъжда тъгата. Ако затворниците се привързват към паяците, защо и аз да не...

– Не разигравайте ролята на муха, уловена в паяжината на мексиканския тарантул! – довърших аз – Уловили сте се, Чарли!

– Още не съвсем.

– Как не съвсем! Нали виждам!... Добре, щом искате, хайде да вървим. Ще ги срещнем тъкмо като се връщат от града.

Като излязохме от лагера, тръгнахме по една пътечка на ливадата. После излязохме на широкия път, ограден с големи дървета. Там видяхме хората, за които излязохме от лагера. То бе едно индианско семейство, което се състоеше от старец, две млади миловидни момичета и едно момче с умно, отворено лице. Всички язدهа на магарета. Придружаваше ги голямо нюфаундлендско куче.

Старецът и момчето бяха облечени в серапе и имаха на главите си сомбреро. Момичетата лъзяха с пъстрите си фуستاني, белоснежни ризи и леки коси.

Ние и по-рано бяхме срещали това семейство, като се връщаше от Халап, дето ходеше да продава плодове от своята градина. То ни интересува със своите спокойни и достойни маниери и с трогателното съгласие между всичките му членове. Дълго време не виждахме лицата на момичетата, тъй като бяха закрити, но веднъж срещнахме момичетата с отворени лица и тогава те ни заинтересуваха още повече.

По-добре казано, интересувах се не толкова аз, колкото моят млад приятел, който се влюби страшно в по-младата индианка, въпреки че двете сестри много си приличаха, и бе даже мъчно да се различат.

И двете бяха много хубави. Да не бях запазен от увлечение, и аз щях да се влюбя в някоя от тях. Те принадлежаха към расата на индианците ацтеки и напомняха хубостта на своите прадеди. Монголските им продълговати очи гледаха съсредоточено и мечтателно; дребните им равни

и ослепително бели зъби се виждаха между разкошните портокалови устни; върху смуглите им бронзови бузи играеше червенината на младостта и на здравето, а гъстите им черни коси, преплетени със светли копринени ленти, се спускаха почти до петите им. По общото изражение на лицата те напомняха благородните жени на Стария изток.

И досега не ни се бе паднал случай да се запознаем по-отблизо с това семейство; при срещите се ограничавахме с поздрави и банални забележки за времето.

– Поне днеска да поприказваме с тях – забеляза Чарли Таплън, като си въздъхна – Те са много вежливи, ама все пак ни избягват. Гледайте: старецът им направи някакъв знак и те бързо се завиха с покривалата си... Каква е тази работа! Нима се боят, че хубостта им ще се развали от нашите погледи? Какъв глупав обичай!...

– Buenos días, ninas! (Добър ден, хубавици!) – каза Чарли, като се мъчеше да проникне с очите си под покривалата, които не му даваха да различи своята мила от нейната сестра.

– Buenos días, caballeros! (Добър ден, господа!) – бе отговорът.

Старецът си сне шапката и се поклони с такова изражение на лицето, което по-ясно от всякакви думи ни казваше, че той не мисли да допусне, че разговорът ще се продължи.

Със свито сърце Таплън ме повлече нататък.

– Когато изчезнат от очите ни, ще се върнем назад – каза той. – Нека си мислят, че не дохождаме тук заради тях.

– Те са се досетили вече, не се бой, Чарли! – забелязах. – Шило в мях не се крие...

Още не бях изговорил и последната дума, и ето че зад нас се раздадоха отчаяни викове и страшен кучешки лай. Извърнахме се, обхванати от една и съща мисъл.

– Нищо не се вижда зад завоя на пътя – каза Чарли, като ме улови за ръката. – Трябва да са ги нападнали.

– Трябва да е така – съгласих се. – Да бързаем!

За най-голямо наше негодувание излезе, че двама наши войници бяха нападнали индианците. Единият от тях напразно се мъчеше да промуши с щика си кучето, което бясно се хвърляше върху него, докато другият дърпаше едното момиче. Старецът и момчето се въртяха като чума̀ви и викаха за помощ: те ту се хвърляха да достигнат войниците, които мъкнеха прекрасната си плячка към близката гора, ту се връщаха назад към другото момиче, което от ужас стоеше съвършено неподвижно на седлото си, скръстило ръце в нямо отчаяние.

Като разбрахме каква е работата, Таплън и аз се завтекохме напред и тъй гръмогласно извикахме: „стойте, мръсници!“ , че войниците в един миг се спряха като гръмнати. Оня, който теглеше момичето, побърза да го пусне, а другият, който се боричкаше с кучето, от уплаха си изтърва пушката; и двамата паднаха на колене и се молеха за милост. Спасеното момиче, по-младото – Пепе, се завтече към нас и помогна на баща си и брат си да махнат озвереното куче, което би разкъсало войниците.

– Нямате ли върви? – обърнах се към стареца.

– Имаме, как не! – отговори той и извади от вързаната на магарето кошница вързоп от върви, увити в гъвкава лианова пръчка.

Когато вързахме войниците, които ни молеха за просека, старецът, момчето и двете момичета ни обсипаха с изрази на благодарност и с всевъзможни благопожелания.

Чарли просто сияеше от възторг, уверен, че така завързаното познанство трябва да се уякчи и да се обърне в приятелство.

Подкарахме с голи саби вързаните войници и така придружихме индианците до тяхната колиба. Като се простихме със спасеното семейство, продължихме пътя си към лагера. Но не преминахме и десет крачки и ето че младият ми приятел внезапно спря и повика момчето, което шеташе около магаретата, от които бяха слезли сестрите му.

– Ела тука, юначе! – викна го Чарли.

То се завтече.

– Вземи това нещо за спомен! – продължи Чарли и му подаде хубав ловджийски нож.

Момчето полекичка взе ножа, разгледа го с радостна усмивка и ни се поклони ниско, като си скръсти ръцете.

– Не е зле за всеки случай да спечелим неговото разположение – забеляза Таплън, когато пак тръгнахме напред. – Неговите услуги всякога могат да ни потрябват.

– Могат, приятелю! – потвърдих аз.

Уловените войници ги осъдиха на телесно наказание, на една седмица арест и на двумесечно лишение от заплата.

На следния ден отидохме с Таплън да посетим новите си приятели, но колибата им бе съвършено пуста. В нея не само нямаше хора, но и никакви предмети. Бяха останали само голи стени и каменно огнище. Покривът за магаретата бе също пуст и в градината, малко настрана от колибата, имаше само ограда.

– Какво значи това? – Чарли плесна с ръце.

– Много просто: предпазливият старец се е уплашил да не

връхлетят дъщерите му от едно зло на друго – казах.

– Ах, Боже мой? Че аз нищо лошо не съм си мислил! Бях готов...

– Да предложите на очарователната Пепе ръката и сърцето си – довърших.

– Нека е така! Войната ще се свърши, ще си дам оставката и тогава кой ще ми пречи да следвам влечението на сърцето си?

– Разбира се, че никой.

– Вие като че ли ми се присмивате? Казвате това с един странен тон?

– Какво приказвате! Аз и не мисля такова нещо, мили Чарли!

– Така ви искам! По какво стои по-долу това индианско момиче от някоя благородна лейди?

– Че и аз не казвам нищо против нея. Успокойте се, моля ви се!

– Но тонът ви е такъв... странен.

– Само ви се струва така, защото сте разстроен.

– Може би! Прощавайте... Аз, наистина, съм разстроен, страшно разстроен! Ще полудея, ще видите, че ще полудея!

В дълбоко отчаяние той си чупеше ръцете и насмалко остана да заплаче, така че аз едва можах да го поуспокоя и да го утеша с обещанието, че пак ще ги намерим.

Глава XXX ТЪРСЕНЕТО

Няколко дни наред излизахме на градския път, като мислехме, че може да срещнем познатото семейство, но не открихме нищо. Дохождахме и до напуснатата колиба – тя си стоеше пуста и необитаема.

– Да – замислено каза Тапълън, – остава ни още един опит. Ако и той излезе безплоден, ще зная, че няма вече надежда? Съгласен ли сте утре да се разходите с мен на кон?

Много ми бе мъчно за бедния приятел, който действително бе близо до побъркване, и затова отговорих:

– Разбира се, че съм съгласен.

– Благодаря ви. Знаех, че няма да ме оставите в трудната минута. Значи – до утре.

– Добре. Ами къде ще идем?

– В Бондерила.

– В Бондерила ли? Какво ще правим там?

– Ще ги търсим.

– Хм! Защо именно там?

– Ах, колко сте любопитен! Имам някои съображения, които после ще ви съобщя.

– Нека бъде така. Пазете тия съображения за себе си, докато не намерите за добре да ги кажете и на мен. Само не забравяйте, че около Бондерила се скитат гверилияси.

– Дявол да ги вземе! Няма да се боим от тях я!

– Не, но не е ли по-добре да вземем с нас някои наши хора за всеки случай?

– Не, моля ви, не трябва! Или ще идем сами, или никак няма да идем! Едно от двете.

– Добре, нека бъде така.

Като не исках да дразня злополучния си приятел, аз се съгласявах с всичко и достигнах дотам, че у него се появи известна надежда, която пропъди мрачното му отчаяние.

На следния ден намерихме два мустанга, като по-удобни за пътуване, и тръгнахме на път.

След час и половина вече бяхме в Бондерила, едно малко село, което бе прочуто с двете си пивници, държани от французи. Едната от тия

пивници се намираше на влизане в селото, другата – на излизане. Освен лошо уиски и не по-добър тютюн в тях надали можеше да се намери нещо друго, тъй като купувачи биваха само войниците и разни скитници. Спряхме при първата пивница, влязохме, поръчахме си по чашка уиски – така пожела Таплън и аз не му противоречих. Тази отровна течност бе толкова силна, че изведнъж ни завъртя главите.

Като се качихме на конете, отидохме във втората пивница. Там пийнахме още, но не уиски, а настойка, позната под името Catalan, много по-приятна на вкус. Като изпих една чашка, излязох при конете и оставих Таплън да се разплаща. Той излезе след малко и ми подаде бутилка от това питие.

– Моля, скрийте това – каза той. – Аз вече имам друго в джоба си. Може да дотрябва.

– Добре. А сега накъде?

– Разбира се, че не назад, а напред.

– Щом искате напред, хайде. Мене ми е все едно. Главата ми бе толкова разпалена, че бях готов да ида и накрай света.

Тръгнахме. Таплън яздеше напред.

Стигнахме до San Miguel Soldado, тази прелестна рагаја за мулетарите, оградена с красиви равнини, по които навсякъде бяха разхвърляни стройни палми.

Спряхме се пред гостилницата и поискахме нещо за хапване. Дадоха ни яйца, хляб, боб, грах и картофи.

– Няма що. Трябва да се задоволим и с това – каза Таплън и слезе от коня. – Аз съм страшно гладен.

– И аз съм гладен, затова няма какво да правим избор – продумах и го последвах.

Пред гостилницата се намираше полянка, по която бяха насядали няколко водачи на мулета, току-що докарали грамадно стадо натоварени мулета. Настрани от тях седяха шест подозрителни лица. Те си шушнеха нещо и както ми се стори, ни изгледаха изпод вежди. От облеклото им можеше да се заключи, че са заможни селяни, но можеха да бъдат и преоблечени гверилияси, макар и да не се виждаше дали имат оръжие.

Съобщих на Таплън своето наблюдение.

– Празна работа! – каза той. – Хайде да похапнем, що дал Господ, да пийнем и да вървим нататък. Виждате ли, напред се издигат планини – там трябва да се отвара великолепна гледка, от която ще се насладим.

Като се нахранихме и изпихме още по една чаша каталан, се качихме на своите мустанги, които също бяха нахранени и напоени, и

препуснахме към планините.

Като излязохме на върха на най-високия хълм, спряхме в нямо възхищение от чудната картина, която се откри пред нашия поглед.

Беше пладне; слънцето блестеше на синкавото, безоблачно небе. Пред краката ни се разстилаше живописното село Сан Мигуел, което току-що бяхме оставили. Златният кръст на високата селска черква гореше с ярък пламък. В градините, които заграждаха къщиците, тичаха деца. Стада от мулета се движеха назад и напред: едно пристигаше на почивка, друго заминаваше след почивката.

Отдалече се виждаха кулите и черквите на Халап, който като че ли се плъзгаше от възвишението, дето бе построен. Още по-надалече. Четиридесет мили по-нататък, се разстилаха равнините на terra caliente, покрити с разкошни гори, с белите стени на хациендите, с червените керемидени покриви на богатите къщи и със стройните камбанарии, над които лъщеше златната емблема на християнството – кръстът. На хоризонта блестяха сините вълни на Мексиканския залив.

Струваше ми се, че никога не бях виждал по-прекрасна панорама и никак не можех да ѝ се наситя.

Изглежда, за живостта на моите впечатления спомогна донейде и изпитото вино, тъй като по-късно аз още веднъж видях тази картина, но тя не ми се представи толкова пленителна, макар нейната хубост, разбира се, да не бе се намалила.

Както и да е, в тази минута бях толкова омаян, че съвършено забравих своя спътник, докато той не ми напомни за себе си със своите гръмки възклицания.

– Какво ви стана? – обърнах се към него и видях, че неподвижно гледа в една точка. – Какво ви е заинтересувало, Чарли?

– Погледнете надолу, отдясно? Виждате ли оня грамаден овраг? Струва ми се, че това се нарича баранка?

– Да, ама какво от това?

– Това място е свещено. Там се е родил и живял един от най-почитаните от туземците светци. Слушали ли сте за Нино де Атоха?

– Чувал съм и съм виждал неговите изображения почти във всяка мексиканска къща.

– Та тука се е родил той... Да идем там.

– Защо? Какво ще правим?

– Да разгледаме това знаменито място. Там винаги има много свят... Може би...

– Ей че го измислихте и вие! Отде-накъде те ще попаднат именно

тука? – възразих, като се досетих какво мисли той.

– Отишли са да се поклонят на своя светец – ето защо... И аз чувствавам, че те трябва да са там... Моля ви се, да идем!

– Добре, само да не ни сполети нещо, че да се разкайваме за нашето отиване.

– Глупости! Нищо няма да ни се случи! Населението няма да ни закачи, а гвериясите са далече.

Като знаех, че щом Таплън е намислил да направи нещо, с нищо не можеш го разубеди, аз се съгласих да идем в знаменитата баранка. Той щеше да отиде и самичък, ако се откажех да го придружа.

Слязохме от височината и тръгнахме по тясна пътека, която се извиваше между хълмовете.

Глава XXXI НАМЕРИХМЕ ГИ!

Баранката бе далече: най-малко десет мили. Пътят минаваше през гори, долини и хълмове, така че не можехме да се оплачем от еднообразието.

Най-после стигнахме до една стръмнина.

– Охо! – извика Таплън. – Започва буря. Хубавичко ще ни окъпе.

И наистина, изведнъж цялото небе се покри с черни облаци, които падаха все по-ниско, като че ли искаха да ни смажат с всичката си маса. Потъмня. Но ето че блесна светкавица и се чу такъв силен гръм, като че ли изведнъж гръмнаха стотина топове. Ехото повтори този гърмеж няколко пъти. Несвикналите на тропически бури биха умрели от страх, ако чуеха тия страшни гръмотевици.

Конят ми се изправи на задните си крака и не искаше да върви нататък.

– Какво се спряхте, Халър? – извика Таплън. – Слизайте по-скоро, там, долу, ще бъде по-добре... Заградихте и моя път.

– И благодарете Богу, дете ви заградих пътя – казах. – Намираме се пред устата на бездънна пропаст! Току-що забелязах това при светлината на светкавицата.

– Тъй ли?!... Тогава карайте надясно.

Обхвана ни гъста, непроницаема мъгла, през която нищо не можеше да се различи. Само благодарение на светкавиците, които браздяха небето по всички посоки, можехме да намерим пътеката, от която се и възползувахме. След ослепителната светлина на светкавиците мрачината ставаше още по-гъста и ние вървахме с голяма мъка напред. Конете постоянно влизаха в храстите, които ни шибаха по лицата и ни късаха дрехите.

Сполетя ни такава буря, за която европейските жители нямат никакво понятие. Като че ли пак настъпи хаосът преди миросъзданието. Дъждът, вятърът, гръмотевиците и светкавиците като че ли се бяха обзаложили кой е по-силен и кой може да причини повече пакости на злополучната земя.

Наоколо ни пращяха дърветата, чупеха се клончетата и падаха отгоре ни. Клоните се люлееха по всички страни, откъснатите листа се виеха из въздуха. Дъжд валеше като из ведро и се измокрихме до кости.

Чу се нейде кучешки лай. Конете наостриха уши и тръгнаха към мястото, отдето се чуваше този лай.

Мъглата започна да се разпръсква и видяхме, че още се намираме при пропастта, макар и на такова място, дето по-малко рискувахме да се сгромолясаме надолу, където растяха дърветата. Слънцето, което победоносно си проби път през облаците, блестеше в милиардите дъждовни капки, които обсипваха листата.

Бурята отмина, дъждът мигом спря и небето бързо започна да се избистря. От височините се стичаха порои, почвата бе разкаляна и конете на някои места потъваха до колене.

Спряхме се, за да видим откъде е най-добре да се спуснем, когато изведнъж чухме мъжки глас да ни казва:

– Sabaleros, bajan por aca. (Господа, слезте от тука.)

Обърнахме се по посока на гласа. Но не се виждаше никой; забелязахме само през дърветата керемидите на малка къща.

В това време думите „por aca, por aca“ бяха повторени от звънлив женски глас.

Това страшно ме заинтересува. Жена ни се яви на помощ, значи съдбата ни благоприятствуваше, като ни изпращаше избавителка.

След малко благополучно слязохме долу и бяхме посрещнати от великолепно нюфаундлендско куче, което весело скачаше, махаше опашка и лаеше. То бе същото онова куче, което виждахме с познатите ни индианци.

Предчувствието на Таплън не го излъга: това семейство наистина се намираше тука, в къщата, която видяхме отгоре. Ние бяхме чули глаговете на стареца и на дъщеря му Пепе.

Те дойдоха при нас. Взеха юздите на конете ни и ни заведоха вкъщи, дето ни посрещна домакинята и голямата дъщеря Анита.

– Много хубаво сте направили, дето дойдохте тука – каза старецът зарадван. – Изглежда, добрият дух ви е довел до нас.

– Да, разбира се, че той! – потвърждаваше Пепе и ни целуваше ръцете. – Но как сте се измокрили! – прибави тя, като видя в какво състояние се намираме. – Заповядайте по-скоро в нашата къщица; там ще се изсушите.

Къщицата бе съградена с кирпичи и заградена с висок плет от кактуси. Бе много хубава, чиста и удобна – приличаше на жилище на състоятелен мексиканец.

– Защо избягахте от там? – запита Таплън.

– Сега ще ви разправя. Но най-напред трябва да се изсушите? Пепе,

иди малко при майка си и сестра си, а ние ще се заловим за работа.

Пепе се поклони и влезе въщи.

Старецът дотътри два снопа пръчки, постави ги на плоча в двора и ги запали. Съблякохме горните си дрехи, закачихме ги на плета, седнахме до огъня и се обръщахме към него ту с едната, ту с другата си страна. Не се мина много време и се изсушихме добре.

– Вижте каква е работата – започна старецът. – Когато ни срещнахте последния път, отивахме да си вземем нещата от старата къщица. Тогава вече си бяхме купили тази къща. Ние толкова се забравихме от нападението на ония разбойници, че не се сетихме да ви кажем де ще живеем занапред. После, когато вие заминахте, се досетихме и искахме да пратим момчето си да ви търси в лагера, но се бояхме да не ви навлечем неприятности, загдето се познавате с нас, бедните диваци.

Последната дума той произнесе с усмивка, със съзнанието на човек, който отлично знае, че нито той, нито неговото семейство приличат на „диваци“.

– Напразно сте се страхували! – каза Тапльн, очите на когото все поглеждаха вратата на къщата, гдето се бе скрил предметът на неговите търсения. – Щяхте да ме избавите от силно безпокойство... Впрочем, безпокоеше се и моят приятел, ей този сеньор – великодушно прибави той и ме посочи. – На другия ден отидохме да ви видим, но не намерихме никого. Помислихме си, че ви се е случило нещо лошо.

– Не, никога не ми се е случвало нещо преди онази работа, когато вие се явихте като наши избавители – каза старецът.

От по-нататъшния разговор с него научихме, че той е живял с жена си по-рано в Халап, дето е служил в къщата на богат търговец, който умрял преди осем години и му оставил малко пари, за да си нареди къщата. Дъщерите му се научили да плетат от слама и тръстика шапки и кошници, а старите се занимавали с градинарство, тоест, култивирали някои видове овощия, които продавали в града. Тъй като било неудобно да стоят при лагера, вследствие разпуснатостта на войниците, си купили тая къща, дето прекарвали съвършено спокойно.

– Пепе, Анита! – извика старецът, когато ние пак приехме приличен вид, като облякохме изсъхналите си дрехи. – Пригответе нещо за сеньорите, да закусят.

Момичетата се завтекоха да изпълнят неговата поръчка. През отворените прозорци се виждаше как шетат около трапезата.

– Много ли ви се харесва малката, Чарли? – попитах на английски моя приятел.

– И още питате! – с негодуващ тон продума той. – Разбира се, че ми харесва, толкова много ми харесва?

– Че сте готов заради нея да направите някоя глупост – довърших аз.

– Съвсем не глупост? Готов съм да се ожена за нея – ето що!? Впрочем, аз вече съм ви казвал това!

– Казвали сте ми?

– Е че какво? Нима не ми вярвате?

– Защо да не ви вярвам? Вие въобще сте такъв човек, който не се спира пред нищо.

– Приказвате, като че ли съм готов да се кача на бесилка, или да се хвърля в огън.

– Почти така. Вашата готовност да се ожените за една полудивачка, с която още не се познавате добре, прилича на тия подвизи.

– Тя съвсем не е полудивачка! Нали чухте, че тия момичета са се възпитавали в града? Я ги погледнете, как се държат; послушайте колко чисто говорят испански. Те са същински сеньорити!

– Нека е така, Чарли, но ми се струва, че вашата женитба няма да излезе на добре.

– Защо? – попита Таплън, който започна сериозно да се ядосва.

– Сами ще видите защо? А знаете ли какво? Мен много ми харесва Анита.

– Тъй ли? На, виждате ли!

– Виждам, че всички ние, мъжете, си приличаме: не можем да гледаме равнодушно едно момиче.

Докато си приказвахме така около огъня, един конник спря до къщата.

Бе млад човек, очевидно – богат и благороден, в син кадифен панталон и куртка, обсипани с масивни сребърни копчета, в сафтинени ботуши с големи сребърни шпори, богато украсена шапка и пелерина от най-тънко сукно, небрежно наметната на раменете му.

Юздите на коня и седлото също лъщяха от сребърни украшения, а самият кон бе чистокръвна арабска порода.

– El dueno! (Господарят!) – каза старецът, щом го видя.

– А! – промълви Таплън, очевидно смяян, че тука има „господар“.

И аз бях зачуден.

– На какво е господар? – запитах колкото се може по-небрежно.

– На цялата земя наоколо! – отвърна старецът. – Моя е само къщата, а земята е негова. Той е много богат плантатор? Buenos dias, don

Juan! (Добър ден, дон Хуан!) – прибави той и ниско се поклони.

– Добър ден, старче – високомерно отговори конникът и майсторски скочи от коня си. – Тука ли е Анита!

– Да, дон Хуан.

– О! Аз само искам да изпуша при нея една цигара и да пийна чаша пиноле.

– Заповядайте.

Дон Хуан влезе вкъщи и седна до прозореца. Видяхме как Пепе му поднесе чаша пиноле, а Анита – запален въглен.

– Кой е тука у вас? – запита той толкова силно, че го чухме.

– Американски офицери – отговори домакинята.

– Проклетници! – извика той и ни изгледа злобно през прозореца.

И Таплън го изгледа враждебно. Той бе бледен, очите му горяха, а устните му трепереха. Очевидно бе, че него го ядосваха не толкова ругатните на дон Хуан по наш адрес, колкото неговата свободна обноска с Пепе, която скромно стоеше пред него.

– Ах, животно! – мърмореше Чарли и си свиваше юмруците. – Готов съм просто да го удуша! Как я гледа, как се хили!

– Успокойте се! – казах. – Той ей сега ще си отиде.

– Може и да си иде ей сега, но за дълго време ли? Помислете си: той е нейн господар!

– Съвсем не е нейн, а само на земята, където тя живее.

– Това е все едно. Нима не знаете, че тука може да се купи момиче за един чувал грах или за една кола царевича?

Пепе отговаряше спокойно на младия човек, но се виждаше, че неговото общество не й харесваше; това се познаваше по лицето и по очите й. А той, като хвърляше към нас подигравателни и предизвикателни погледи, сипеше пред нея любезности. Най-сетне той даже я хвана за ръка и поиска да я целуне. Тя се дръпна и избяга.

Обърнах се към Таплън и исках да го успокоя, но вече бе късно: с един скок той се намери в стаята, хвърли се върху дон Хуан, сграбчи го за шията, измъкна го на двора и като кученце го захвърли през плета.

– Махайте се от тук, докато не съм ви разкъсал! – крещеше Таплън. – Ние, американците, няма да ви позволим безнаказано да оскърбявате беззащитните момичета!

Дон Хуан стана, отърси си праха, дотътри се до коня си, възседна го и с бързината на вятъра се скри от очите ни.

Старият с ужас гледаше тая сцена. Той не можеше да разбере, защо моят приятел оскърби дотолкова дон Хуан, който пред неговите очи бе

висше и затова неприкосновено същество.

И мен ме смути много необмислената постъпка на Таплън. Младият мексиканец навярно отиде да събере хора, за да ни нападне и отмъсти за нанесеното му оскърбление. А ние бяхме сами, далеч от нашия лагер и недобре въоръжени. Работата можеше да вземе лош край.

Но Чарли не споделяше моите опасения. Гверилияси, както уверяваше старият, нямало наоколо, а от работниците и селяните той не се боеше много.

– Ние ще устоим на стотина души от тях – казваше Таплън със светнали очи. – Ако дон Хуан си позволи с нещо да ви обиди, то известете ни – за ваша защита ще докараме цял отред, цял полк, цялата непобедима американска армия! Ще хванем вашия дон Хуан в плен, ще го застреляме, ще го обесим, ще го разкъсаме! Тогава той ще научи какво значи да закача хора, които се намират под защита на американското знаме!

Виното, любовта и ревността съвършено завъртяха главата на моя приятел и той никак не можеше да се вразуми.

Впрочем, и аз се бях разпалил, но все пак още можех да разсъждавам трезво.

– Трябва по-скоро да се махаме от тук, докато не се е мръкнало, иначе ще объркаме пътя – казах между другото.

– Не се страхувайте, няма да се изгубим! – възрази Чарли. – Аз съм научен в степите да се ориентирам по звездите. Нека си похапнем тука, след това да тръгнем. При това, ще трябва да поприказвам с нея – не напразно съм я търсил и намерил.

Отстъпих отново.

Нахранихме се, седнали на широка дървена пейка пред масивна маса. Нагостиха ни с няколко отлично сготвени испански ястия и с бутилка *mezcal*, много силно питие от листата на *agueo*.

След обета Таплън искаше непременно да погледа как момичетата плетат шапки. Легнал на рогозка пред краката на Пепе, той й разказваше за земята на янките, за нейните безгранични степи и за приключенията, които е преживял там. Тя го слушаше, като работеше бързо с тънките си гъвкави пръсти и сегиз-тогиз му изпращаше красноречив поглед на възторг и дълбока симпатия. Ясно бе, че е готова да му отвърне с взаимност?

Горкият Таплън! Неговите мечти не се сбъднаха. И тука причината не бе Пепе, ами неговата излишна храброст и безгрижие. Но да не изпсеварваме събитията.

Помогнах на Анита да разчисти материала за плетене и с удоволствие отговарях на нейните разпитвания за моето отечество и живота ми. Понякога вмъквах някоя цветиста фраза по вкуса на ония кавалери, които по професия се влачат подир женския пол. Тя свенливо се изчервяваше, засмиваше се и задаваше нов въпрос. Старите седяха при нас и сегиз-тогиз правеха своите забележки или запитваха нещо.

Но ето че слънцето почна да залязва. Като видя това, дори Чарли разбра, че е време да си вървим.

Анита се нае да ни прекара през скаляците и да ни изведе на пътя.

Домакините решително не искаха да им заплатим. Тогава извадихме по един пръстен от ръцете си и помолихме момичетата да приемат от нас този знак за спомен. Тя подаръци приеха с удоволствие.

Простихме се приятелски със старите и с Пепе, обещахме да дойдем пак при пръв удобен случай и тръгнахме на път, придружени от Анита и кучето.

Глава XXXII ПРОПАСТТА

Известно време яздехме мълчаливо. Таплън бе замислен; и аз се натъжих отново, като си мислех за оная, която бе далеч от мене и може би се въртеше във вихъра на светските удоволствия.

Мръкваше се. Тъмнината бързо се спускаше и завиваше с непроницаемата си покривка околностите.

Когато преминахме около една миля, Чарли, който бе ариергард, изведнъж извика: „Стой!“

Спрях и го попитах:

– Какво има?

– Имахте право, като казахте, че напразно се закачих с оня мексиканец. Той може да им напакости, макар те никак да не са криви.

– Страхувам се, че той именно това ще направи.

– Е, ама и то ще му се плати! – извика Таплън и скръцна със зъби. – Тя обеща да дойде в лагера и аз ще науча всичко. Но дявол да го вземе! Каква е тази работа! Изгубил съм си пистолета! Къде ли е пропаднал?

– Боже мой, че и моят го няма! – извиках като бръкнах в кобура.

Погледнахме се в недоумение и тревога. Положението ни ставаше крайно незавидно.

На нашите разпитвания Анита отговори, че не е виждала никакви пистолети. Когато сме пристигнали в къщата, като разседлавала конете, тя видяла в нашите кобури бутилки, но пистолети нямало.

– Кога видяхте пистолета си за последен път? – обърна се към мене Таплън.

– Виждах го... Почакайте, сега разбирам къде са изчезнали! Помните ли ония подозрителни хора, на които обърнах вниманието ви в Сан Мигуел? Те са измъкнали пистолетите ни, докато закусувахме. Това е ясно като ден.

– Може би. В такъв случай, действително трябва да се пазим.

– Да, и то много трябва да се пазим? Каква глупост направихме, дето не вземем пистолетите при себе си в гостилницата, а ги оставихме пред очите на всички!? Все проклетото вино е причина. Да не бяхме пили, по-добре щяхме да обмисляме своите постъпки.

Слизахме в дълбока пропаст, по чието дъно течеше поток, който от дъжда бе станал като река. Но до водата не достигнахме. На едно място

пътечката изведнъж се извиваше и пак се качваше нагоре по една почти отвесна скала, на която тук-таме растяха сухи кедри и бодливи кактуси. Горе растителността бе по-едра и по-гъста. Някои дървета бяха надвесили върховете си почти хоризонтално над главите ни и като че ли едва се държаха за края на скалата.

Този път бе тъкмо мексикански, достъпен само за мулетата и мустангите, които като котки се катерят по най-отвесните стръмнини.

На някои места трябваше да минаваме през отделни камънаци, легнали така, като че ли готови да се търкулнат надолу. Но те бяха закрепени яко и даже не се помръдваха от нашата и на мустангите тежест. Тук-таме пътечката извиваше между диви *maguays*, които ни шибах с острите си листа, деряха ни дрехите и едва не ни свалиха от седлата.

Такава бе пропастта, наречена от местните жители Адска врата. Със своята мрачност и дивота тя напълно оправдаваше това название. Бяхме крайно благодарни на Анита, която се нае да ни придружи: без нейна помощ не бихме могли да се измъкнем от тази глуха бездна.

Като венец на неудобствата по пътя, месецът, който грееше с всичкия си блясък, изведнъж се скри и пак се повдигна буря с дъжд и гръмотевици. Вятърът виеше и свиреше, като че ли заплашваше да ни хвърли в пропастта, дето реवेशе бесният поток. Пак заскриптяха и запрашяха наоколо ни дърветата, заблестяха светкавици, загърмяха гръмотевици, пак студеният дъжд почна да ни мокри до костите.

Продължавахме да се качваме нагоре, тъй като не можехме да се спрем насред пътя. Анита вървеше пред нас и леко като коза се катереше по отвесната скала. Навикнала да пътува из планини и пропасти, тя не се страхуваше от нищо и се смееше весело, когато силната буря почти я събаряше или пък оглушителната гръмотевица удряше над самата ѝ глава.

– Анита, ще настинете най-после! – виках ѝ аз през рева на бурята. – Върнете се. Само ни кажете каква посока да държим.

– О, не, сеньор! – отвърна тя със своя звучен, звънлив глас. – Ние не се боим от настинка. На всичко сме привикнали. Едно само не е добро? Ама все едно, сега никой не ще ме види. Ако брат ми беше къщи, разбира се, той щеше да дойде с вас, но той работи в града, пък да ви оставим сами, не бива. Баща ми е вече слаб. Мъчно му е да се катери по планините... Моля ви се, не се безпокойте за мене.

Половината ѝ думи се заглушаваха от могъщите гласове на природата, разбесняла се около нас, но аз се досещах какво ни говореше.

Тя вървеше пред нас с развети коси и дреха, ту рязко очертана при

светлината на светкавицата, ту изведнъж изчезнала в мрака, като че ли бе възплъщение на гения на бурята. Кучето тичаше подире ѝ и сегиз-тогиз тихо изскимтяваше.

И досега не мога да разбера как се измъкнахме от пропастта. Всяка минута ни застрашаваше смърт. Една невярна стъпка на мустанга или внезапното откъсване на някой от камънаците, през които трябваше да скачаме – и край на всичко. Бурята лесно можеше да ни събори или светкавицата да ни убие.

Най-сетне излязохме горе. Бездната с всичките си ужаси остана зад нас.

Бурята утихваше, облаците се разпръснаха, светкавиците и гръмотевиците ставаха все по-слаби и по-слаби. Месецът пак светна и ние видяхме отпреде си гора.

– Сега прощавайте, сеньори! – каза Анита – Не ви трябвам вече. Като минете тази гора, извийте наляво и сетне карайте надясно. Подир два часа ще бъдете в Серена... На добър час!

От душа целунахме храброто момиче по двете страни и се разделихме със съжаление.

Под дърветата бе почти съвсем тъмно. Но при светлината на светкавицата мен ми се стори, че по пътеката има следи от копита.

И Тапълън забеляза такова нещо, наведе се от седлото и се вторачи в лепкавата кал. Блесна нова светкавица и озари за миг цялата местност.

– Дявол да го вземе! Тия следи са съвсем пресни! – извика той. – Тука като че ли е минала цяла армия!

– А може следите да са отдавнашни – забележах, колкото се може по-спокойно.

– Как отдавнашни! – възрази моят спътник. – Вгледайте се хубаво. Следите са съвършено ясни. Според мен, не са изтекли и пет минути, откакто са минали оттука поне няколко десетки конника? Попаднахме в клопка, милий ми!

– Поне не викайте. Може да заминат, без да ни забележат.

– Как няма да ни забележат, когато навярно нас чакат! Е, Халър, оставете си коня и скачайте подире ми в храстите. Само това можем да направим.

Чух как той цопна в калта и тъкмо се канех да го последвам, когато изведнъж почувствах, че някой скочи зад мене на коня. Съшия миг две ръце ме стиснаха толкова силно, че костите ми захрусяха. Конят ми уплашен се изправи на задните си крака, скочи настрана и изведнъж се спря като гръмнат.

Напразно се мъчех да се отърва от невидимия враг, който ни бе нападнал, докато и двамата се изтърсихме в калта и започнахме да се боричкаме в нея. Но тук отгоре ми се хвърлиха още няколко души и почнаха да ме връзват.

При една нова светкавица видях около мене цяла тълпа хора със зверски лица, които диво се кискаха и звънтяха с оръжието си. До мене лежеше вързан Таплън. По лицето му течеше кръв. Помислих, че е убит.

– Чарли! – извиках.

– Какво? – отговори той. – Вързаха ни и двамата. Хубаво се уловихме в клопката.

– Слава Богу, че сте жив! Пък аз...

– Помислихте, че съм се преселил при праотците си? Още не съм! Но вероятно скоро ще ни изпратят там – забеляза той шеговито.

Мексиканците ревяха около нас до пресипване и изказваха своето тържество. Най-сетне един от тях, по всяка вероятност главатарят им, заповяда да млъкнат и им даде някакво нареждане. След това ни закараха на една поляна, дето чакаха много коне, привързани за дърветата.

– Fuego! (Огън!) – извика главатарят.

Няколко души натрупаха куп съчки и ги запалиха. При светлината на огъня можахме да разгледаме добре нашите врагове. Очите ми изведнъж забелязаха лъскавите дрехи на плантатора дон Хуан, който стоеше настрана и приказваше с главатаря. Другите не бяха пеони, тъй като бяха, макар и недобре, облечени като военни и въоръжени. Бяхме попаднали в ръцете на новоизпечени гверилиси. Между тях познах и ония пет души, които бях забелязал сутринта в Сан Мигуел.

Но най-много се смях, когато между мексиканците видях двама с американски мундири.

Навярно те са пленници – помислих си аз.

Но не, те не бяха пленници! Единият от тях грабна запалена главня и се приближи до нас.

– Да видим кой ни е попаднал! – продума той.

– Че тоя е Ланти от моята бригада! – промълви Таплън, като се вгледа в него.

– О-хо! Пък оня е Фогел. Виж ти честния прусак – извиках, като познах и втория войник.

Те бяха същите ония негодници, които бяха нападнали индианците. Като ни познаха, и двамата дезертъори затрепяха от радост.

– Виж ти среща, дявол да го вземе! – с груб смях издума ирландецът Ланти. – Вие ли сте, господин Таплън?

– Вие! – ръмжеше със своя бас немецът над мен и трагически си блещеше очите. – Как, драги ми господине? Вие ли сте? Боже мой! Това е прекрасно!

– Е, господин Таплън – продължаваше да се гаври ирландецът, – ще ни отнемате ли момичетата, ще ни връзвате ли и карате пред себе си като безсловесни овни? Ще ни давате ли още веднъж под съд, за да ни затварят, бият и ни отнемат заплатата. Мисля, че няма да повторите още веднъж, и за да ви докажа това, ще си позволя да залепя на вашата прекрасна физиономия ей тази непрекрасна плесница!

При тия думи дезертърът с все сила удари своя офицер по лицето.

Очите на Таплън щяха да изскочат из орбитите си. Той цял се разтресе от ярост, но не продума нито дума, като знаеше много добре, че всяка негова дума само ще предизвика ново оскърбление.

Немецът се наведе над мене и зловещо си изблеци очите. Мислех, че и той иска да направи като другаря си, но не – неговото намерение бе съвсем друго, то показваше практичност. Като се огледа предпазливо наоколо си, той сграбчи верижката на часовника ми и я измъкна много майсторски. Изглежда, бе успял да спечели опитност по тия работи. Ланти го забеляза и побърза да направи същото, но не пипаше толкова изкусно.

Гверилисите ни заградиха, като любопитствуваха да видят какво ще стане между дезертърите и нас, техните офицери, попаднали им в плен.

Като се възползуваха най-напред от нашите часовници и като виждаха, че никой не протестира, Фогел и Ланти преспокойно, без да се стесняват, продължаваха да ни претърсват. Те взеха всичко от джобовете ни, после ни смъкнаха шпорите, сабите и коланите.

Като че ли нямаше вече какво да плякосват от нас. Но не – имало още нещо, достойно за тяхното внимание.

– Слушай, немчуго! – каза ирландецът. – Ти не си облечен никак по джентълменски. Мундирът ти се е обърнал на дрипа. Защо не се наконтиш с капитанския мундир? Така би изглеждал по-прилично, отколкото в тия кални дрипи.

– Имаш право! – потвърди Фогел. – Благодаря ти, приятелю, дето ме подсети! Никога не би ми дошла на ума такава чудесна мисъл? Ами ти не искаш ли да си смениш дрехите с господин лейтенанта?

– Как да не искам! Нима ти мислиш, че ще забравя себе си?! Не, братко, аз винаги помня добре собствените си интереси? Е, господин Таплън, по-тру-де-те се да ста-не-те!

– Почакай, Ланти! – спря го Фогел, като посочи с глава главатаря?

– Трябва по-напред да го питаме, за да не се ядоса. Какъвто и да е той, все пак началник ни е.

– Добре, да идем да го попитаме.

Негодниците отидоха при главатаря и почнаха да му обясняват нещо, като ни сочеха постоянно. Главатарят – висок мъж на средна възраст, със суров изглед, ги изслуша и утвърдително поклати глава. Дезертърите се поклониха ниско и пак се завтекоха към нас, като търкаха ръце и самодоволно се хилеха.

Започна се преобличането. Най-напред ни разбързаха ръцете и ни смъкнаха панталоните и ботушите. После пак ни вързаха краката и ни надянаха отвратителните и изподрани войнишки шинели, които воняха като леш.

Дори шапките и чорапите ни взеха. Останахме боси и гологлави, докато дезертърите се изконтиха с нашите дрехи и с грубо кискане се величаеха един други като капитан Фогел и лейтенант Ланти.

Гверилиясите им се поклониха ниско и им честитиха „произвеждането“.

Главатарят и дон Хуан дойдоха при нас. От разговора им можеше да се заключи, че първият е бил изпратен от Санта-Ана за разузнаване, че хората, които видяхме в Сан Мигуел, действително са принадлежали към неговия отред и че дон Хуан за отмъщение ни е издал.

После се разясни, че искат да ни закарат в San Andres Chalcomulco, където ще чакат самия Санта-Ана, който отивал в Сан Публо.

– Ей, вие, новите! – извика главатарят на Фогел и Ланти. – Я елате тук! Искам да ви пратя на едно място... Я се обърнете!... Добре сте се наконтили... Впрочем изведнъж се познава, че мундирите не са били шити за вас, но няма нищо... Ами де ви са сабите? А! Другарите ви ли са ги пипнали? И тям се пощяло да се понагиздят, но това не влиза в моя план... Ей, момчета! Върнете сабите! Те трябва засега на тия юнаци. После ще ви се върнат; дайте ги по-скоро.

Двамата гверилияси, които бяха взели нашите саби, с неудоволствие ги подадоха на главатаря, който заповяда на дезертърите да си ги закачат. Той им каза нещо шепнешком, след което те отвързаха по един кон, качиха се и препуснаха към нашия лагер.

Глава XXXIII

ПРЕД УСТАТА НА ПРОПАСТТА

Щом заминаха дезертъорите, нас ни завързаха към гърба на мулетата; целият отред възседна конете и тръгнахме на път.

Времето бе хубаво. Стана съвсем тихо и небето се покри с милиарди звезди, сред които плаваше сребърната луна.

Като премина гората, отредът почна да пресича долината, тук-таме покрита с храсталаци.

На едно място пътят се разклоняваше. Там се спряхме.

– Та не обичате ли да заповядате на гости, капитане? – питаше дон Хуан. – Моята хащиенда не е далеч от тука.

– Не мога – отговори главатарят, – трябва да ида при началника, преди да съмне, а у вас ще се разположим и ще закъснея. От опит зная това. Не за първи път сме имали работа с вас. И досега помня как веднъж ме угостихте дотолкова, че цяла неделя после не можах да изпълнявам своите длъжности.

– Ха-ха-ха! Слабичък сте били, капитане!? Тогава добре, няма да настоявам, а ето какво ще направя? На половина миля от тука има една стара изоставена къща. Тя ви се пада на път. Спрете се там да починете, аз скоро ще ви пратя кошница със закуски и няколко бутилки каталан. Вие и хората ще се подкрепите малко и тогава с нови сили ще вървите нататък. Съгласни ли сте?

– На това съм съгласен. Благодаря ви, дон Хуан. Ние наистина не сме яли нищо от тази сутрин и страшно изгладняхме.

– Отлично. Засега довиждане! Моят човек скоро ще ви настигне.

При тия думи плантаторът тръгна надясно, а ние – наляво.

Подир един час стигнахме полусъборена къща, която се намираще в голяма ливада, заградена с храсти.

Снеха ни от мулетата, хвърлиха ни на земята и се заловиха да палят огън. Подир малко дойде изпратеният от дон Хуан човек с грамадна кошница, пълна с разни студени закуски, хляб и вино.

Мислехме, че ще ни оставят гладни, но не ни оставиха: главатарят заповяда на двама свои подчинени да ни нахранят като малки деца – туряха ни в устата късове печено месо и хляб.

– Ако умрат от глад, началникът нищо не ще изкопчи от тях – казваше той, като че ли да оправдае необикновеното си милосърдие.

От тия думи заключихме, че от нас ще искат да предадем тайните планове на нашата армия, но това бе свършено напразно: нямахме намерение да ставаме предатели, макар и да ни подхвърлят на най-жестоките мъки.

Като ни нахраниха, всички се разположиха около огъня.

– Ами добре ли са вързани? Да не избягат? – попита главатарят, който стоеше отделно, подпрян на гнилата стълба при входа на къщата.

– Така са вързани, че не могат да се помръднат – отговори един гверилияс.

– Тогава можете спокойно да ядете и пиете, без да ги караулите. Давам ви цял час почивка.

И наистина, краката и ръцете ни бяха толкова здраво стегнати, че ние не можехме по никой начин да избягаме.

Но не за пръв път се намирахме в такова положение и затова се бяхме налапали с различни фокуси.

Докато господа мексиканците весело пируваха, гълтаха каталана и закусваха чудесии, които и насън не бяха виждали, ние си шепнехме с Тапълън:

– Хари – каза той, – не ще е зле да избягаме, а?

– Нищо по-хубаво от това – отговорих, – но как ще избягаме, когато сме завити като пеленачета!

– Това не е нещо ново за нас! Ако не можем да си служим с ръце и нозе, можем да се търкаляме и да си служим с устата.

– Това не е достатъчно, Чарли!

– Достатъчно е отначало. Виждате ли там, където са храстите, един отличен нож, захвърлен от някой жълтолик... Той трябва да е сякъл сухи клони за огъня и си е забравил ножа... Искате ли да го взема, тъкмо никой не ни обръща внимание сега?

– Вземете го, но какво ще правим с него? Струва ли си да рискуваме напразно? Само едно непредпазливо движение, най-малкото изшумяване – и вие ще загинете, а заедно с вас и аз!

– Не бойте се: по-лесно ще се чуе една сянка, отколкото аз? Добре, че тук е тъмно и никой не гледа към нас? Не им трябваме ние сега! Гледайте само какво ще правя, а вие си лежете спокойно.

Поклатих утвърдително глава.

Чарли почна полека да се търкаля като дърво и с устата си отмахваше сухите клончета и листа, които можеха да го издадат с шумоленето си.

Така той се промъкна до големия изваден нож, който лъщеше под

червената светлина на огъня, грабна го със зъби и пак се върна при мене.

– Видяхте ли? – шепнеше той. – Никой не забеляза нищо! Сега нека се помъчим да се търколим в гъсталака. Ей там, отзад, има гъста папрат. Да идем до там, че тогаз ще видим какво ще правим нататък. Ще видите, че ножът много ще ни помогне... Впрочем хайде отначало да се престорим, че сме заспали... Хъркайте силно!

Разбрах неговата мисъл и така захърках, че листата на дърветата затрепераха. Чарли направи същото.

– Виждате ли как дълбоко заспаха американските кучета! – извика един от пируващите. – С нищо не можеш ги обезпокои: тям е все едно да бъдат в плен или да се изтегнат в палатките си. Страшно безгрижен народ!

– Толкова по-добре. Нека си хъркат! – забеляза друг. – Поне няма да мислим за тях: който хърка, не може да намисли нищо лошо.

– Имаш право! Да пийнем още, другари, за дълголетието на нашия храбър капитан!

Дигна се див рев от благопожелания за „капитана“, който мълчаливо и с достойнство се поклони, като благодари по този начин за пожеланията.

– Е, сега да се движим! – шепнеше Таплън.

Още веднъж изхъркахме колкото се може по-силно и тихичко се изтърколихме в гъстата папрат.

– Сега легнете на очите си – каза Таплън. – Аз ще ви прережа вървите, после вие – моите, и тогава нека ни дирят! Подир десет минути ще бъдем вече далече оттука.

Като стисна ножа със зъбите си, моят спътник почна да го търка по връвта, която ми свързваше ръцете, докато тя се откъсна на едно място. Тогава той пусна ножа и със зъби разбърза възлите.

Със свободни ръце аз сам вече си разбързах краката и като замахнах два пъти с ножа, прерязах вървите, които свързваха Таплън.

– Ох! Слава тебе, Господи! – продума той и въздъхна от дълбочина на душата си. – Сполучихме! Само да не ни усетят тия дяволи... Хайде, напред, където ни виждат очите!

Но не бяхме още успели да дойдем до височината, от върха на която сутринта се наслаждавахме на ландшафта, и ето че чухме тропот на коне.

– Охо! – извика Чарли. – Да не ни настигнат тия проклети зверове?

– Не – възразих, след като се вслушах. – Ония са много, а тука

яздят само двама... А!... Виждате ли да лъщят пагони и саби? Чувате ли гласовете им?... Те са ония юнаци, които си размениха дрехите с нашите!

И наистина, това бяха Фогел и Ланти, които идеха насреща ни. Ние се застигнахме до края на самата пропаст. Дезертърите още не се бяха досетили кой стои пред тях и ние, като диви котки, се хвърлихме зад тях на конете им и почнахме да ги душим. Конете се изправиха на задните си крака и ни изгърсиха заедно с тях на земята. Там продължихме борбата с хапане, душене и добри ритници? Най-сетне надвих, като замаях Фогел със силен юмрук в слепите очи и го блъснах в бездната.

– При мен! При мен! – отчаяно викаше Чарли, изглежда, изтощен от борбата. – Халър! На помощ!

Завтекох се към него, но в същия миг видях как Ланти го вдигна във въздуха и с все сили го запрати в бездната.

Раздаде се сърцераздирателен вик...

Смразих се от ужас, но не задълго. Викът на загиналия ми приятел още гърмеше в моите уши като зов за отмъщение.

– А! Негодник! – извиках, като се съвзех и се хвърлих върху неподвижно застаналата край брега на бездната фигура. – Сега удари и твоят час!

Сграбчих тази фигура с двете си ръце за кръста и напрегнах всичката си сила, за да я блъсна долу, в бездънната пропаст, дето вече лежах два окървавени трупа.

– Халър! Какво правите, полудяхте ли? Аз съм! – викаше въображаемият Ланти и се дърпаше.

– Боже мой! Таплър! – извиках, като извърнах лицето му към себе си. – Пък аз си мислех, че вие? Аз дори забравих, че лейтенантският мундир не е вече на вас...

– И ме взехте за Ланти? – довърши Чарли. – Благодаря ви, приятелю! Насмалко щяхте да изпратите и мене при него и неговия почтен приятел!

Като си починахме малко от тия вълнения, продължихме пътя си.

Сутринта пак се върнахме в лагера и още едва сварили да се преоблечем, взехме участие в започналия бой при Молино дел Рей.

Уви! Същия ден вечерта последните лъчи на слънцето озариха безжизненото лице на клетия ми приятел Чарли Таплър, умрял на бойното поле с оръжие в ръка, жертва на своята безумна храброст...

Глава XXXIV СВИЖДАНЕТО

На другия ден след сражението отредът на волните стрелци пак бе преместен в Халап.

Клелей оздравя съвсем и ние пак станахме неразделни.

И двамата ни мъчеше тъга за съдбата на дон Розалес и неговото семейство, за което нямахме никакви сведения.

Един прекрасен ден, когато седяхме във Fonda de Diligencias, най-големия ресторант в града, дойде Джек и ми пошушна на ухото:

– Господин капитан, търси ви един млад мексиканец.

– Мексиканец ли? – запитах. – Какво иска? Не го ли познаваш?

– Струва ми се, че е брат...

– Чий брат?

– На ония госпожици, които...

Скочих от стола си тъй бързо, че блъснах масата и съборих бутилките и чашите по нея.

– Халър, какво има? – запитаха ме другарите учудени.

– Викат ме за малко... Сега ще се върна! – казах и побързах да отида в приемната.

Там видях Нарцисо. Завтекохме се един към друг, силно се прегърнахме и целунахме. Радостта ми бе безгранична.

– Как сте изпаднали тука, мили ми Нарцисо? Отдавна ли сте в града? Сам ли сте или с вашето семейство? – обсипах го с въпроси.

– Още от вчера сме тук. В града имаме къща... Като се научи, че сте дошли, папа ме прати да ви намеря. Той ви моли да заповядате тази вечер заедно с господин Клелей и оня дебел сеньор, с когото сте били в хациендата. Аз не съм го виждал, но сестрите ми казват, че бил ужасно дебел и смешен.

– Това е майор Блосъм... Добре, ще доведем и него. Но кажете, моля ви, къде бяхте от последната ни среща насам?

– В Оризава. Там папа има голяма тютюнева плантация.

– Ами как попаднахте в обществото на гверилисите?

– Да, представете си, не подозирахме, че пленниците, които те водеха с нас, сте именно вие!... Това научихме много по-късно... Ако знаех, че сте вие, лесно щях да ви освободя! Ние сами пътувахме просто под закрилата на този отред. Много опасно бе тогава да пътуваме сами.

– Е, сега разбирам всичко, което по-рано ми бе неясно. Разбирам и съм вече спокоен.

Момъкът се усмихна, като смяташе очевидно, че е нескромно да разпитва за какво съм се безпокоил.

– Ами де е вашата къща?

– Близо до черквата на Спасителя. Там ще ви я покажат. Една голяма бяла къща сред грамадна градина.

– Добре. Поздравете всички вкъщи и им кажете, че довечера непременно ще дойдем и тримата.

Като се простих с момъка, аз се върнах при компанията си.

– Кой бе той! – шепнешком ме запитва Клелей.

– Нарцисо Розалес.

– А?! – извика той и светна. – Значи тя е тука? Ще ги видим ли?

– Да, и то не по-късно от тази вечер.

Разправих му всичко, каквото научих от Нарцисо, и с това го докарах до същия възторг, в който самият се намирах.

Вечерта отидохме при майор Блосъм и му казахме за поканата на дон Розалес. Той се зарадва много, че може да иде в едно такова семейство, което знаеше тъй славно да угости човека.

Няма нужда да се казва, че ни посрещнаха с отворени прегръдки – поне старите и Нарцисо. Девойките, макар и да не ни прегърнаха, с погледи и усмивки красноречиво свидетелствуваха, че ни се радват не по-малко от родителите и брат си.

Докато стояхме в Халап, всеки ден посещавахме къщата на дон Розалес. Никъде другаде вече не ни влечеше.

Вечерта, преди да заминем в поход, Клелей и аз направихме формално предложение на дъщерите на дон Розалес. Отначало той малко се понамръщи, но като видя с какъв трепет очаквахме неговото решение, каза:

– Позволете ми да ви помоля да почакате решителният ми отговор след свършването на войната. Тогава ще се види как ще се сложат обстоятелствата.

Нямаше какво да се прави, трябваше със свито сърце да се покорим на неговата воля.

Пак трябваше да се разделим със скъпото за нас семейство и пак да се подложим на всички опасности и случайности на войната.

Пресичахме облятите със слънчеви лъчи равнини на Пероте, катерихме се по върховете на Андите, прегазвахме студените струи на Rio-Grío, пълзяхме по снежните върхове на Ророратерре и най-последно, след

дълъг и уморителен преход, нашите щикове лъснаха при бреговете на езерото Tezcoco.

Там се бихме като лъвове, като знаехме, че трябва или да победим, или да измрем.

И победихме! Над стария град на ацтеките се развя звездното знаме – Америка тържествуваше!

Двамата с Клелей бяхме ранени, но не опасно. Изкуството на нашите хирурзи и грижите на лазаретните сестри бързо ни поставиха пак на крака.

А после наскоро се сключи мирът. Опасностите се свършиха, пак можеше да се помисли за семейните връзки, които завинаги трябваше да ни привържат към страната, където прекарахме толкова страдания, но която все пак ни бе станала по-мила от родната страна.

Удари най-сетне блаженият час, когато Клелей и аз се свързахме навеки с ония, които покориха нашите сърца, както ние покорихме тяхната прекрасна страна.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Манастирът Света Катерина е най-богатият в цяло Мексико и почти в целия свят. Там има калугерки, които блестят със своята младост, хубост и с всички добродетели, които се приписват на ангелите. Освен това, тия калугерки се отличават със знатност и богатство. Прости и бедни не се приемат в обителта на Света Катерина. Някои донасят по милион долари. В тази обител влезе прелестната Мария де Мерсед, тъй жестоко измъчена от съдбата. Аз присъствувах на нейното подстригване, видях я в белоснежното облекло на ордена Света Катерина, който прие завинаги в своята среда една нова монахиня, и горещо се помолих и исках за нея мир и благословение Божие.

* * *

Веднъж, в края на 1848 година, като се разхождах с жена си из Халап, чух един добре познат груб, но простодушен глас:

– Мечка да ме изяде, ако това не е капитан Халър!

Обърнах се и видях гигантската фигура на Линкълн, придружен от Раул.

Те бяха напуснали службата и тръгнали да се занимават с ловджийство.

От тях научих, че Чен е влязъл в редовете на редовната войска и е получил чин подофицер.

– Кани се да ходи в хациендата на сеньор Зенобио – с лукава усмивка прибави Раул. – Помните ли, господин капитан, работничката, която му донесе вино? Той иска да я намери и да ѝ предложи да стане госпожа Чен. Момъкът излезе твърд на думата си.

Жена ми, на прощаване, сне два пръстена от ръката си и ги даде на Раул и Линкълн за спомен. Те приеха подаръка и казаха, че ще го пазят като светиня.

Аз ги помолих да ни изпратят до вкъщи, където им подарих по един добър револвер.

– Ще ви дотрябват, приятели – казах. – Дай Боже, щото това оръжие всякога да ви спасява от двуноги и четвероноги врагове, както често пъти вие сте ме спасявали!

Разделихме се с надеждата, че съдбата пак ще ни събере някога.

Майор Туин и Хилис се върнаха в Нови Орлеан, дето ги чакаха

обични семейства.

Майор Блосъм не се знае защо получи полковнишки чин и очакваше да го преместят във Вашингтон. Можа да се отличи човекът... с езика си!

Клелей блаженствува в подарената му от дон Розалес хащиенда до Вера-Крус. Неотдавна получих от него следното писмо:

„Драги ми братко и приятелю!

Пиша ти, за да ти докажа, че моето щастие, колкото и да е пълно, не ме е направило егоист и не е изгладило от паметта ми оногова, който ми е бил скъп приятел в службата, който е споделял с мене скръб и радост.

Не, аз не бих те забравил дори ако благосклонната съдба не бе ни свързала още с нашата дружба и с връзките на роднинството!

Мария и аз искаме да ви видим, тебе и Гвадалупа. Наканете се да ни посетите, моля ви. Няма да стоите все в града!

Вчера ни беше на гости сеньор Зенобио. Излезе, че той е другар и приятел на нашия общо дядо дон Розалес. Благодарение на това обстоятелство и като знаел, че се познаваме с дома, който сега стана наш, той ни е помилвал тогава, при всичко, че имал заповед да убива незабавно всеки американски пленник.

Той се смя от сърце и душа, когато му разправих как можахме да избегнем от него и много съжеляваше за всичко, което ни се бе случило отпосле.

Славен човек, макар и да е контрабандист. Е, само Бог е безгрешен.

Харанта бил замесен в заговора на Паредеса против правителството, уловен и разстрелян. С него заедно се е изгубила и цялата му шайка.

Мария ме моли и от нейна страна да те покания на гости. Чакаме ви непременно.

Оставаме с надежда да се видим лично и горещо ви целуваме.

Мария пише на Гвадалупа отделно.

Засега довиждане, драги братко.

Твой Едуард Клелей.“

* * *

Довиждане и вам, благосклонни читателю! Повестта ми е вече свършена.

КРАЙ

© Майн Рид
© 1991 Г. И., превод от английски

Thomas Mayne Reid
The Rifle-Rangers (Adventures in Southern Mexico)

Сканиране, разпознаване и редакция: Светослав Иванов, 2008

Издание:

Майн Рид. Стрелците в Мексико
„Трнев & Трнев“, София, 1991

Превод Г. И.
Редактор Иван Трнев
Рисунка за корицата Емилиян Станкев
Илюстрации Еванс (1898 г.)
Художник Лили Басарева
Технически редактор Георги Кирилов
Коректор Ивелина Антонова
Формат 32/84/108. Печатни коли 14,5. Цена 13,98 лв
Печат: ДФ „Полиграф“, Перник
с/о Jusautor, Sofia

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9431>]